

Årsredovisning 2022

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Organisationsnr: 202100–6255
Säte: Stockholm

Årsredovisning 2022

Pensionsmyndigheten

Datum	2023-02-20
Version	1.0
Dnr/Ref	VER 2023-45

Innehåll

1	GD har ordet	3
2	Om Pensionsmyndigheten	4
2.1	Uppdrag och organisation.....	4
2.2	Styrelse.....	4
3	Förklaringar till resultatredovisningen.....	6
3.1	Struktur	6
3.2	Prestationer	6
3.3	Jämförelser mellan åren	7
3.4	Kostnader	7
3.5	Indikatorer i ärendehandläggningen.....	7
3.6	Pensionsmyndighetens kvalitetsarbete.....	8
3.7	Rättsligt kvalitetsuttalande.....	8
3.8	Resultat	9
3.9	Kundundersökningar.....	10
3.10	Uppdelning av individbaserad statistik efter kön	11
3.11	Återrapportering enligt regleringsbrev och instruktion	11
4	Verksamhetsöversikt	14
4.1	Sammanfattande resultatbedömning	14
4.2	Verksamhetens kostnader och finansiering	17
4.3	Sammanfattande kvalitetsbedömning	18
4.4	Förtroende och kundnöjdhet	21
5	Pensionsadministration	24
5.1	Administrationskostnader och utbetalda belopp pensionsadministration	24
5.2	Utbetalda pensioner och förmåner.....	25
5.3	Allmän pension.....	28
5.4	Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.....	30
5.5	Efterlevandepension	37
5.6	Frivillig pensionsförsäkring.....	39
5.7	Säkerställa korrekta utbetalningar och motverka bidragsbrott.....	40
5.8	Återkrav	44
5.9	Omprövningar	47
5.10	Överklaganden	49
6	Premiepensionsförvaltning	51
6.1	Fondhandel	51
6.2	Finansadministration.....	52
6.3	Fondtorgets förändring och granskning	53
6.4	Kundsynpunkter om förvaltningstjänster	54
6.5	Hållbarhet fondtorget	55
7	Information och kommunikation	57
7.1	Kostnader	57

7.2	Informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget	58
7.3	Kundservice	65
8	Analys och statistik	69
8.1	Analys, rapporter och prognoser	69
8.2	Analysmodeller	70
8.3	Statistik	70
8.4	Dataförsörjning	70
9	Övrig återrapportering	71
9.1	Extern samverkan	71
9.2	Anmälningar till JO och ansökningar om skadestånd	74
9.3	Säkerhet	76
9.4	Jämställdhetsintegrering	76
9.5	Hållbarhet	78
9.6	Statlig närvaro i landet	79
9.7	Verksamhets- och it-utveckling	80
9.8	Investeringsbudget	83
10	Kompetensförsörjning	85
10.1	Rätt kompetens	85
10.2	Medarbetarundersökningar	86
10.3	Likabehandling	86
10.4	Hybridarbete	87
10.5	Personalstatistik	87
10.6	Hälsa och sjukfrånvaro	89
11	Avgiftsbelagd verksamhet	91
11.1	Ålderspension med ersättning från AP-fonderna	91
11.2	Ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet	91
11.3	Administration för fondinformation/fondförvaltare	92
11.4	Administrativ service	93
11.5	Administration av statlig fordran	93
11.6	Administration av frivillig pensionsförsäkring	93
11.7	Administration av ansökan från fondförvaltare, samt granskning av fondförvaltare och fonder	93
11.8	Anbudsavgift	94
11.9	Årlig avgift	94
12	Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling	96
12.1	Bakgrund till pensionssystemets finansiella ställning	96
12.2	Prognos balanstalet	105
13	Finansiell redovisning	107
13.1	Sammanställning över väsentliga uppgifter	107
13.2	Resultaträkning	108
13.3	Balansräkning	110
13.4	Anslagsredovisning	112
13.5	Finansieringsanalys	115
13.6	Tilläggsupplysningar och noter	117

14	Särskild redovisning premiepensionsverksamheten	135
14.1	Förvaltningsberättelse	135
14.2	Resultat och driftkostnader.....	151
14.3	Femårsöversikt och sammanställning väsentliga uppgifter.....	154
14.4	Resultaträkning	156
14.5	Resultatanalys	157
14.6	Noter premiepension	158
15	Frivillig pensionsförsäkring.....	161
15.1	Kapitalflöde och antal försäkrade	161
15.2	Tillgångarnas marknadsvärde, fördelning och avkastning	161
15.3	Överskott och vinstutdelning.....	161
15.4	Kostnad för förvaltningen.....	162
15.5	Försäkrings- och finansiella risker	163
16	Intygande om intern styrning och kontroll.....	165
16.1	Processen för intern styrning och kontroll fungerar tillfredsställande.....	165
16.2	Områden som diskuterats i samband med årets intygande	165
16.3	Väsentliga risker – myndighetens riskbild.....	166
16.4	Styrelsens ställningstagande och underskrifter.....	167

1 GD har ordet

I din hand håller du Pensionsmyndighetens årsredovisning. Den summerar det vi arbetat med under 2022. Det har varit ett intensivt och händelserikt år med många förändringar och tvära kast. Pensionsfrågan hamnade i den politiska hetluften under vårens valrörelse, vilket fick effekter för myndigheten. Det har också varit ett år som präglats av pandemin och invasionen av Ukraina.

Året inleddes med en politisk uppgörelse om att införa ett nytt tillägg, garantitillägget, till pensionärer med lägst inkomst. Det innebar att myndigheten fick ställa om verksamheten och påbörja systemutveckling och planera för handläggning av det nya tillägget. Tillägget skulle betalas ut första gången i augusti, tillsammans med övrig allmän pension. När riksdagens beslut kom i juni, ändrades uppdraget och istället för att införa garantitillägget höjdes garantipensionen som vi med kort framförhållning betalade ut redan i augusti. Uppgiften att bygga nya handläggningssystem innebar att vi återigen fick skjuta på vårt stora utvecklingsinitiativ NextGen som ska bygga nya förmånssystem för vår hantering av den allmänna pensionen.

Under våren lyftes restriktionerna som införts till följd av pandemin. Vi fick åter komma tillbaka till kontoren och myndighetens nya hybridarbetsätt lanserades. Våra medarbetare har utifrån verksamhetens behov nu möjlighet att arbeta på distans i större utsträckning än tidigare. En utvärdering visar att medarbetarna upplever att hybridarbetet fungerar mycket bra. Även chefer är positiva till myndighetens nya arbetsätt som också bedöms ha påverkat sjuktalen i rätt riktning.

Under många år har myndigheten haft långa handläggningstider av bostadstillägg till pensionärer. Vi har även haft långa svarstider i telefonin. Problemen förvärrades i början av året till följd av kraftigt minskade myndighetsanslag. Myndigheten lade i början av året fram en handlingsplan för handläggning av bostadstillägg med aktiviteter på både kort och lång sikt som reviderades under sommaren. I planen ingår bland annat förbättrad webbansökan, informations- och kommunikationsinsatser, regelutveckling och regeltillämpning.

Införandet av garantitillägget och beslutet om höjningen av garantipensionen åtföljdes av ett relativt kraftigt tillskott av anslagsmedel till myndigheten. Det faktum att förberedelserna inför utbetalningen blev billigare än beräknat möjliggjorde en kraftsamling under hösten. Drygt 100 medarbetare och konsulter avdelades för att särskilt fokusera på att avsluta äldre bostadstilläggsärenden. Ordinarie handläggare tog sig an de löpande nya ansökningarna. Insatsen innebar att ärendebalanserna, som ökat relativt kraftigt under våren, åter kunde tryckas tillbaka.

Pensionsmyndigheten fick uppdraget att bli värmyndighet för Fondtorgsnämnden som startade sin verksamhet den 20 juni. Nämnden ska upphandla, granska och kvalitetssäkra fonderna i det svenska premiepensionssystemet. Den nya myndigheten kommer ha omkring trettio medarbetare.

Från och med årsskiftet gäller nya åldersgränser i pensionssystemet. Det har inneburit behov av omfattande ombyggnad av våra it-system för förmånshantering för att klara detta. Både personal på Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten har varit inblandade i förberedelserna.

Jag kan konstatera att vi, trots krävande utmaningar och uppdrag har genomfört vår verksamhet med gott resultat. Att vi lyckades så bra har jag alla våra engagerade och kompetenta medarbetare att tacka för. Vår verksamhet är viktig för drygt 8 miljoner pensionssparare och pensionärer, inte minst för de 2,3 miljoner pensionärer som är beroende av Pensionsmyndigheten för sin försörjning. Nu tackar jag och mina medarbetare för 2022 och ser fram emot 2023 med spänning och förväntan.

Daniel Barr

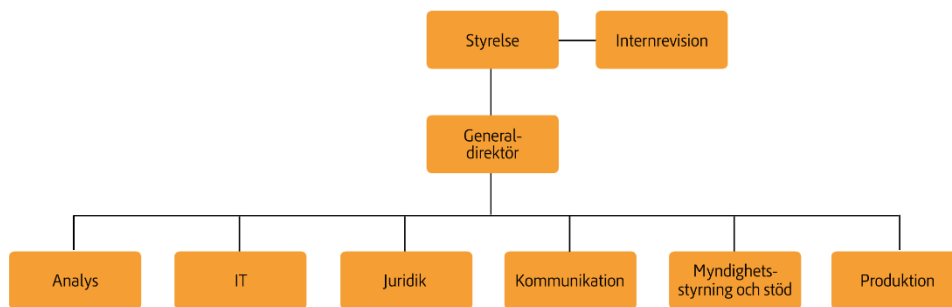
Generaldirektör

2 Om Pensionsmyndigheten

2.1 Uppdrag och organisation

Pensionsmyndigheten är förvaltningsmyndighet för ålderspensionssystemet och har i uppdrag att administrera och betala ut pensioner och andra förmåner och ersättningar som myndigheten ansvarar för. Myndigheten ska informera om och ge pensionspararna och pensionärerna en samlad bild av hela pensionen, samt informera om vilka faktorer och livsval som påverkar pensionens storlek. Dessutom ska myndigheten stärka pensionspararnas och pensionärernas ställning som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet. Pensionsmyndigheten ska även bistå regeringen och andra intressenter med pålitliga fakta och analyser inom pensionsområdet inklusive om ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

Diagram 1. Pensionsmyndighetens organisation 2022

Pensionsmyndigheten har verksamhet i Gävle, Halmstad, Karlstad, Luleå, Stockholm, Söderhamn, Visby och Växjö. Under året invigdes ett kontor i Botkyrka där Fondtorgsnämndens kanslifunktion kommer att ha sin placering. Antalet anställda var vid årets slut 1 751.

Verksamheten är organiserad i sex avdelningar. Varje avdelning leds av en avdelningschef med ansvar att leda, styra och utveckla verksamheten inom det egna ansvarsområdet.

Produktionsavdelningen administrerar och handlägger Pensionsmyndighetens förmåner och ansvarar för kundkontakter och -kanaler. It-avdelningen ansvarar för Pensionsmyndighetens it-system och underliggande teknik samt verksamhetsarkitektur. Avdelningen för myndighetsstyrning och stöd har det övergripande ansvaret för Pensionsmyndighetens planering och uppföljning av verksamhet och budget samt intern styrning och kontroll. Analysavdelningen ansvarar för åtaganden som officiell statistikmyndighet för pensionsområdet. Avdelningen ansvarar även för dataförädlingsarbete, statistikproduktion och analyser av pensionssystemets effekter. Kommunikationsavdelningen ansvarar för extern och intern kommunikation. Därutöver finns en juridikavdelning som ansvarar för juridiska frågor, rättslig styrning och rådgivning samt rättsligt utvecklingsarbete. Pensionsmyndigheten har även en internrevision som rapporterar till styrelsen.

Som ett resultat av bildandet av Fondtorgsnämnden med ansvar för upphandling av fonder för premiepensionen, avvecklades fondtorgsavdelningen under året. Delar av fondtorgsavdelningens ansvarsområden har flyttats över till Fondtorgsnämndens kanslifunktion som organisatoriskt är en del av Pensionsmyndigheten. Övriga uppgifter har fördelats på produktionsavdelningen, kommunikationsavdelningen och analysavdelningen inom myndigheten.

2.2 Styrelse

Pensionsmyndighetens leds av en styrelse med fullt ansvar för verksamheten och generaldirektören är ansvarig inför styrelsen. Styrelsen har under året haft 13 sammanträden.

Ledamöter

Ingrid Burman, ordförande
Anita Johansson, vice ordförande
Daniel Barr, generaldirektör
Eva Vestin
Marcus Karlsson
Sven-Erik Bucht
Tom Madell
Golnaz Hashemzadeh Bonde
Wendla Thorstensson

Personalföreträdare

Linda Modin, SACO
Ann-Christine Jonsson, ST

Risk- och revisionsutskott

Anita Johansson, ordförande
Marcus Karlsson, ledamot
Daniel Barr, generaldirektör

3 Förklaringar till resultatredovisningen

I detta avsnitt förklaras resultatredovisningens struktur, definitioner för olika mått och begrepp, hur myndigheten beräknar och fördelar kostnader, samt hur kundnöjdhet och kvalitet följs upp i ärendehandläggningen.

3.1 Struktur

Resultatredovisningen lämnas enligt en indelning som myndigheten själv bestämt och som utgår från uppdragen såsom de uttrycks i förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten och återrapporteringskrav i regleringsbrevet eller annat regeringsbeslut.

Myndigheten redovisar verksamhetens resultat med indelning i fyra verksamhetsområden:

- Pensionsadministration
- Premiépensionsförvaltning
- Information och kommunikation
- Analys och statistik

Utöver verksamhetsområden redovisas resultat från andra områden av central betydelse för att ge en helhetsbild av myndighetens resultat. Dessa områden är bland annat extern samverkan och kompetensförsörjning. I resultatredovisningen ingår även ett avsnitt om inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling

Inom verksamhetsområdet pensionsadministration redovisas resultat från handläggningen av ärenden som avser pensioner och pensionsrelaterade förmåner. Ärendehandläggningen är underindeldad enligt tabell 1.

Tabell 1. Pensionsmyndighetens förmåner eller motsvarande och underindelning av dessa i handläggningen

Förmåner eller motsvarande	Underindelning i ärendehandläggningen
Allmän pension ¹	Allmän pension nationell
	Allmän pension internationell
	Allmän pension utland
Efterlevandepension	Efterlevandepension nationell
	Efterlevandepension internationell
	Efterlevandepension utland
	Efterlevandestöd
Bostadstillägg	Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
Äldreförsörjningsstöd	Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
Alla förmåner	Återkrav
	Kontrollutredningar
	Omprovning
Frivillig pensionsförsäkring	-

¹Allmän pension består av förmånerna inkomstpension, tilläggspension, garantipension, inkomstpensionstillägg och premiépension.

3.2 Prestationer

För respektive verksamhetsområde redovisas prestationer, det vill säga tjänster och produkter som lämnar myndigheten, enligt tabell 2.

Tabell 2. Pensionsmyndighetens prestationer per verksamhetsområde

Verksamhetsområde	Prestation
Pensionsadministration	Avslutade ärenden avseende allmän pension nationell
	Avslutade ärenden avseende allmän pension internationell
	Avslutade ärenden avseende allmän pension utland
	Avslutade ärenden avseende bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
	Avslutade ärenden avseende efterlevandepension
	Avslutade ärenden avseende frivillig pension
	Avslutade ärenden avseende återkrav
	Expedierade ärenden avseende omprövningar
Premiepensionsförvaltning	Anslutning och avveckling av fonder och fondbolag
	Korrekt och uppdaterad fondinformation
	Genomförda fondbyten
Statistik och analys	Antal publicerade rapporter
	Besvarade statistikbeställningar
Information och kommunikation ¹	Pensionssparare och pensionärer som tagit del av information inom respektive kanal

¹För verksamhetsområdet information och kommunikation görs inte någon samlad redovisning av prestationer då prestationerna har stor spännvidd. Dessa prestationer är av olika karaktär och det är avsevärda skillnader i hur resurskrävande de är.

3.3 Jämförelser mellan åren

Utfallet för 2022 jämförs, där det är möjligt, med åren 2021 och 2020. Om det är relevant för analys av trender görs även jämförelser över längre tid. Om någon förutsättning förändrats som innebär att det är missvisande att jämföra utfallen mellan åren kommenteras och förklaras det i texten eller i en not direkt under tabellen.

3.4 Kostnader

I myndighetens kostnadsfördelningsmodell fördelas, i ett första steg totala kostnader ut till respektive verksamhetsområde, både direkta och indirekta kostnader. De indirekta kostnaderna fördelas ut schablonmässigt, med bland annat tidredovisning som fördelningsnyckel. I ett andra steg fördelas kostnaderna inom verksamhetsområdet pensionsadministration till kostnader per förmån eller motsvarande, bland annat för att kunna redovisa styckkostnader.

Alla uppgifter i tabeller och övriga sifferuppgifter inkluderar Fondtorgsnämnden. Då Fondtorgsnämnden bildades 20 juni 2022 påverkas inte jämförelsesiffror.

3.5 Indikatorer i ärendehandläggningen

Indikatorer i ärendehandläggningen är inkomna, pågående och avslutade ärenden, styckkostnad, handläggningstid, andel beslut i tid, samt kvalitetsutlåtande.

Måttet *andel beslut i tid* redovisas för allmän pension och bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Måttet visar hur stor andel av de sökande som fått sitt beslut i tid. Måttet beräknas från den månad som den enskilde önskar få sin första utbetalning (*från och med tid*) givet att ansökan kommit in i tid för detta. Om ansökan inte kommit in i tid justeras *från och med tiden* utifrån när ärendet kommit in. Måttet *andel beslut i tid* redovisas inte längre för efterlevandepension, återkrav och omprövning eftersom indikatorn handläggningstid ger en mer korrekt bild utifrån den enskildes perspektiv.

Handläggningstiden beräknas enbart för ansökningsärenden. Där inte annat anges mäts handläggningstiden som det antal dagar som löper från det att handlingen som inledde ärendet inkommit (eller, för de ärenden där ingen sådan handling finns, från tidpunkten när ärendet skapades i handläggningssystemet) fram till den tidpunkt då ärendet avslutas i handläggningssystemet.

Kostnadsproduktiviteten redovisas i form av styckkostnader för prestationer i verksamhetsområdena pensionsadministration och premiepensionsförvaltning. Styckkostnaden avser att ge en bild av kostnaden för avslutade ärenden för respektive förmån. Analysen av styckkostnadsutvecklingen inom ärendehandläggning görs för respektive förmån. Då förmånerna skiljer sig åt i karaktär och svårighetsgrad görs inga jämförande analyser om skillnader i styckkostnader mellan förmånerna.

För verksamhetsområdena information och kommunikation, samt analys och statistik har prestationer inte definierats på motsvarande sätt. Kostnadsproduktivitet redovisas därför inte för dessa två verksamhetsområden.

Någon beräkning av total produktivitet för myndigheten görs inte då ett sådant mått skulle bli alltför svårtolkat för att skapa mervärde.

3.6 Pensionsmyndighetens kvalitetsarbete

Pensionsmyndigheten har under 2022 beslutat om en ny riktlinje för myndighetens kvalitetsarbete, kvalitetsriktlinje. Riktlinjen ersätter myndighetens tidigare kvalitetsmodell och utgör grunden för myndighetens övergripande kvalitetsarbete.

Syftet med den nya riktlinjen är att ge en gemensam kvalitetsdefinition för myndigheten samt att beskriva den ansvarsfördelning för kvalitetsarbetet som följer av en modell med tre ansvarslinjer. En viktig nyhet med kvalitetsriktlinjen är att den tar sikte på hela Pensionsmyndighetens verksamhet, till skillnad från den tidigare kvalitetsmodellen som enbart riktade sig mot förmånshandläggningen och kundservice. I kvalitetsarbetet bedöms också servicekvalitet som ett komplement till den rättsliga kvaliteten som traditionellt redovisats.

Den rapporteringsordning som framgår av kvalitetsriktlinjen innebär att var och en av avdelningscheferna ansvarar för att följa upp, bedöma och rapportera nivån på kvaliteten i sina respektive verksamhetsdelar. Utöver avdelningschefernas rapportering ska chefen för juridikavdelningen minst en gång per år uttala sig om den rättsliga kvaliteten i förmånshandläggningen och kundservice. Myndighetens kvalitetsfunktion samlar in avdelningarnas rapportering, inklusive det rättsliga kvalitetsuttalandet, och kan också komplettera rapporteringen från avdelningarna med egna granskningar. All rapportering sammanställs och läggs till grund för ett övergripande uttalande om kvaliteten i myndigheten, vilket redovisas i myndighetens årsredovisning.

3.7 Rättsligt kvalitetsuttalande

Bedömningen av den rättsliga kvaliteten i handläggningen görs i ett kvalitetsuttalande som beslutas av chefen för juridikavdelningen. Underlaget till uttalandet består i princip uteslutande av resultat från de riktade uppföljningar av rättslig kvalitet som juridikavdelningen genomfört under året. Underlaget analyseras och bedöms enligt en fyrgradig skala, motsvarande den skala som används för övrig resultatbedömning och i intygandet för intern styrning och kontroll. I de fall det inte har gjorts någon riktad uppföljning av rättslig kvalitet under året ska bedömningen i första hand utgå från resultatet vid närmast föregående riktade kvalitetsuppföljning om inget tyder på att kvaliteten har förändrats sedan dess.

De förmåner och verksamheter som bedöms i kvalitetsuttalandet är allmän pension, efterlevandepension, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, återkrav, kundservice och omprövning på begäran av den enskilde. Återkrav bedöms uppdelat per förmån och ingår därför inte i bedömningen för respektive förmån.

Tabell 3. Riktade uppföljningar 2022

Uppföljning
Allmän pension, ändringsärenden gällande personer bosatta utanför Sverige
Allmän pension, ansökningsärenden gällande personer bosatta i Sverige
Efterlevandepension, ändringsärenden gällande personer bosatta utanför Sverige
Efterlevandepension, ansökningsärenden gällande personer bosatta i Sverige
Återkrav, bostadstillägg och äldreomsorgsstöd
Återkrav, allmän pension
Återkrav, efterlevandepension
Kundservice, e-post

3.8 Resultat

Pensionsmyndigheten redovisar verksamhetens resultat enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Redovisningen utgår från de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion samt de mål och återrapporteringskrav som regeringen har angett i regleringsbrev eller annat beslut. Redovisningen innehåller, i enlighet med förordningens krav, analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling.

3.8.1 Pensionsmyndighetens definition av resultat

Resultat är utfallet av genomförd verksamhet med utgångspunkt i de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion samt de mål, krav och uppdrag som regeringen har angett i regleringsbrev eller annat beslut. Ett gott resultat innefattar effektiv verksamhet enligt myndighetsförordningens krav och speglar ett uppnått värde för såväl pensionssparare, pensionsplanerare och pensionärer som på samhällsnivå.

3.8.2 Resultatbedömning

Som underlag och stöd för att redovisa, analysera och bedöma resultatet används resultatindikatorer i form av information om myndighetens prestationer, produktionsmått och effektorienterad information. Resultatbedömningen görs utifrån en sammanvägning av nivå och utveckling hos valda resultatindikatorer.

Resultatet inom respektive förmån eller motsvarande är en samlad bedömning av följande indikatorer: andel beslut i tid, handläggningstider, prestationernas volym, totalkostnad, styckkostnader och kvalitetsutlåtande. När det är möjligt beaktas även resultatet utifrån effektorienterad information (uppnådda effekter, tillgänglighet, kundupplevd kvalitet med mera).

Resultatbedömningen görs utifrån en fyrgradig skala. Bedömningsnivåerna är gott, godtagbart, otillräckligt och bristfälligt.

Gott

Resultatbedömningen gott (grönt) används om resultatet uppfyller regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna målsättningar. Områden som får denna bedömning har ett tillfredsställande resultat och det finns inga behov av förbättringar till kommande år.

Godtagbart

Resultatbedömningen godtagbart (gult) används om resultatet inte fullt ut uppfyller regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna målsättningar. Områden som får denna bedömning har ett acceptabelt resultat, men det finns visst behov av förbättringar.

Otillräckligt

Resultatbedömningen otillräckligt (orange) används om resultatet inte uppfyller regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna målsättningar. Områden som får denna bedömning har ett icke tillfredsställande resultat och det finns behov av förbättringar till kommande år.

Bristfälligt

Resultatbedömningen bristfälligt (rött) används om resultatet avviker väsentligt från regeringens mål och uppgifter för Pensionsmyndigheten, relevanta författningskrav och myndighetens interna målsättningar. Områden som får denna bedömning har allvarliga brister och förbättringar är nödvändiga.

3.9 Kundundersökningar

Tabell 4. Pensionsmyndighetens kundundersökningar 2022

Kundundersökning	Metod	Antal intervjuer	Svarsfrekvens	Hänvisning resultat
Webbplatsen	Enkät på webbplatsen	9 973	Ej beräknat ¹	7.2.3.1
Orange kuvert, pensionssparare	Webbintervjuer	1 023	40 % ²	7.2.2.1
Orange kuvert, pensionärer	Telefonintervjuer	508	14 %	7.2.2.1
Kundservice telefoni	Telefonintervjuer	500	37 %	7.3.1
Allmän pension	Telefonintervjuer	513	22 %	5.3.1
Efterlevandepension	Telefonintervjuer	289	21 %	5.5
Bostadstillägg	Telefonintervjuer	277	13 %	5.4.1
Omprövning	Telefonintervjuer	277	15 %	5.9

¹Mätningen är en popup-enkät som aktiveras för var femte besökare på pensionsmyndigheten.se. Det är inte möjligt att på traditionellt vis beräkna svarsfrekvens för undersökningen.

²Mätningen är genomförd via webbpanel där det inte är möjligt att på traditionellt vis beräkna svarsfrekvens för undersökningen. Uppgiften avser deltagarfrekvens.

Kundundersökningen om webbplatsen genomför Pensionsmyndigheten löpande i egen regi via en pop-up-undersökning i undersökningsverktyget Netigate. Övriga undersökningar har genomförts via undersökningsföretaget Demoskop/Norstat sedan 2020, med undantag för kundundersökningen avseende *Orange kuvert* bland pensionärer 2020 som genomfördes via Kantar Sifo.

Intervjuerna med pensionssparare avseende *Orange kuvert* är genomförda via webbintervjuer inom ramen för Norstats slumpmässigt rekryterade webbpanel. Intervjuerna med pensionärer avseende *Orange kuvert* är genomförda via telefonintervjuer.

Kundundersökningen avseende telefonin/kundservice är genomförd via telefon bland dem som ringt in till Pensionsmyndigheten under perioden 27 maj till 20 juni och som tackat ja till att delta i en uppföljande telefonundersökning.

Kundundersökningarna avseende förmånerna är genomförda via telefonintervjuer med personer som under perioden 1 februari till 7 maj fått ett beslut i ett ärende rörande allmän pension, efterlevandepension eller bostadstillägg enligt Pensionsmyndighetens egna register.

Kundnöjdheten uttrycks sammantaget med ett nöjdhetsindex (NKI) som mäts på en skala 0–100.

Det finns kunder som på eget initiativ lämnar synpunkter på verksamheten. I den statistiken åtskiljs beröm, klagomål eller förslag. Alla synpunkter registreras och då det är möjligt ges återkoppling till synpunktslämnaren.

För att mäta effekter av arbetet med att skapa förtroende för Pensionsmyndigheten genomförs en imageundersökning bland allmänheten i slutet av varje år. Demoskop har under perioden 21–31 oktober 2022 genomfört 967 webbintervjuer med slumpmässigt utvalda pensionssparare 20–65 år och 636 webbintervjuer med slumpmässigt utvalda pensionärer 62 år och äldre. Deltagarfrekvens för mätningarna var 37 procent bland pensionssparare och 57 procent bland pensionärer.

För att följa måluppfyllelsen när det gäller effektmålen i informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget genomförs även den årliga undersökningen *Kunskap och attityd* via Demoskop, där kunskaper, självförtroende och attityder till pensionsfrågor undersöks bland allmänheten. År 2022 genomförde Demoskop under perioden 21–31 oktober 974 webbintervjuer med ett slumpmässigt urval av pensionssparare 20–65 år

och 644 webbintervjuer med pensionärer 62 år och äldre. Deltagarfrekvensen för mätningarna uppgick till 37 procent bland pensionssparare och 58 procent bland pensionärer.

Bortfallet i kundundersökningarna är mellan 42 och 85 procent beroende på metod och intervjulängd, det är ett lägre bortfall än 2021. Bortfallet består av dem som inte kunnat nå trots minst 12 kontaktförsök eller inte vill eller har tid att delta. Storleken på bortfallet är enligt anlitat undersökningsföretag normalt i denna typ av undersökningar.

3.10 Uppdelning av individbaserad statistik efter kön

Pensionsmyndigheten har könsuppdelat all statistik som är direkt individbaserad och tekniskt möjlig att ta fram uppdelad på kvinnor och män.

Däremot har inte indikatorer som är indirekt individbaserade könsuppdelats såsom kostnader, styckkostnader och kvalitetsutlåtande.

Pensionssystemets resultat- och balansräkning har upprättats i enlighet med 55 kap. 4 § socialförsäkringsbalken (2010:110) och förordning (2002:135) om årlig redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling, se avsnitt 12 *Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling*. Pensionsmyndigheten har bedömt att denna resultat- och balansräkning inte faller under de bestämmelser om könsuppdelad statistik som gäller för individbaserad statistik. Vissa uppgifter i resultat- och balansräkningen, till exempel utbetalningar, finns könsuppdelad i redovisningen, se avsnitt 5.2. För vissa andra uppgifter, såsom pensionseskuld, förvärvsinkomster och pensionsrätter, finns könsuppdelad information i *Orange rapport* som publiceras efter att myndighetens årsredovisning har fastställts. Senast publicerade uppgifter finns i *Orange rapport 2021*.

3.11 Återrapportering enligt regleringsbrev och instruktion

Tabell 5. Mål och återrapporteringar enligt regleringsbrev 2022

Mål och återrapporteringar	Hänvisning till återrapportering
<p>Mål om bostadstillägg Den genomsnittliga handläggningstiden för nyansökningar om bostadstillägg ska vara högst 40 dagar vid utgången av 2022.</p>	5.4 Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd
<p>Mål om kundservice Andelen samtal som besvaras inom tio minuter ska öka till minst 75 %.</p>	7.3 Kundservice
<p>Mål för att minska felaktiga utbetalningar Pensionsmyndigheten ska bidra till det övergripande målet att utbetalningarna från välfärdssystemen ska vara korrekta, andelen felaktiga utbetalningar ska minska och fel ska motverkas. Andelen felaktiga utbetalningar från de ersättningar som Pensionsmyndigheten hanterar ska därför minska.</p> <p>Återrapporteringskrav för minskade felaktiga utbetalningar Pensionsmyndigheten ska redovisa målpuppfyllelsen och genomförda insatser för att uppnå målet. Redovisningen ska omfatta följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal och belopp samt en uppskattning av förhindrade felaktiga utbetalningar. - Återkrav, antal och belopp. - Total fordran, återbetalda medel, antal och belopp. - Antal polisanmälningar. - Totalt belopp av konstaterade felaktiga utbetalningar i förhållande till dels de totala utbetalningarna, dels till den senaste uppskattningen av det totala beloppet av felaktiga utbetalningar. <p>Redovisningen ska för dessa indikatorer ske per ersättning som Pensionsmyndigheten hanterar och totalt. Därtill ska en analys göras av hur utfallet av dessa indikatorer utvecklats</p>	5.7 Säkerställa felaktiga utbetalningar och motverka bidragsbrott

Mål och återrapporteringar	Hänvisning till återrapportering
<p>över tid. Vidare ska en redovisning lämnas av vidtagna åtgärder för att minska de felaktiga utbetalningarna. Pensionsmyndigheten ska också redovisa en bedömning av åtgärdernas effekter och kostnadsutvecklingen för kontrollarbetet.</p>	
<p>Motverka bidragsbrott Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att stärka sin förmåga att motverka bidragsbrott samt bedöma vilka resultat åtgärderna har fått. Därtill ska Pensionsmyndigheten redovisa hur de har vidareutvecklat samarbetet med relevanta myndigheter i syfte att motverka brott och minska medvetna fel inom förmånerna.</p>	5.7.5 Misstanke om brott
<p>Återkrav och fordringshantering Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att stärka verksamheten för återkrav och fordringshantering, vilka resultat åtgärderna har fått samt vilka utmaningar myndigheten ser med verksamheten. Därtill ska myndigheten redovisa hur samverkan med Försäkringskassan har utvecklats avseende fordringshantering.</p>	5.8 Återkrav
<p>Mörkertalet inom bostadstillägg och äldreomsorgsstöd Pensionsmyndigheten ska bedöma utvecklingen av mörkertalet för bostadstillägg och äldreomsorgsstöd. Pensionsmyndigheten ska redogöra för vilka åtgärder som har vidtagits för att minska mörkertalet. Pensionsmyndigheten ska särskilt redogöra för de åtgärder som har vidtagits för att nå personer som tidigare inte haft rätt till förmånerna, men som genom regeländringar har fått rätt till dem.</p>	5.4.2 Mörkertalet inom bostadstillägg och äldreomsorgsstöd
<p>Samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket Pensionsmyndigheten ska redovisa hur konsumenternas ställning på finansmarknaden stärkts till följd av samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket avseende bl.a. identifiering av problem, tillämpning av regler och utformning av information. Av redovisningen ska framgå hur ett jämställdhetsperspektiv har integrerats.</p>	9.1.2 Samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket
<p>Verksamhets- och it-utveckling Pensionsmyndigheten ska redovisa de viktigaste verksamhets- och it-utvecklingsinsatserna som har genomförts under året. Redovisningen ska göras utifrån förväntad nytta, påverkan på myndighetens sätt att utföra sina uppgifter och när effekter förväntas uppstå. Vidare ska Pensionsmyndigheten redovisa vilka större framtida utmaningar som har identifierats, men där något utvecklingsarbete ännu inte har inletts. Myndigheten ska även redovisa de effekter som har uppkommit under året som härrör från verksamhets- och it-utveckling som genomförts under 2022 eller tidigare.</p>	9.7 Verksamhets- och it-utveckling
<p>God hälsa och sjukfrånvaro vid myndigheten Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att främja god hälsa vid myndigheten. Av redovisningen ska framgå vilken effekt de vidtagna åtgärderna haft på sjukfrånvaron för kvinnor och män.</p>	10.6 Hälsa och sjukfrånvaro
<p>Statlig närvaro i landet Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i syfte att bidra till att stärka den statliga närvaron i landet.</p>	9.6 Statlig närvaro i landet
<p>Bistå utredningen om ett upphandlat fondtorg Pensionsmyndigheten ska bistå Utredningen om ett upphandlat fondtorg för premiepension (Fi 2018:06) i arbetet med att inrätta det nya systemet med ett upphandlat fondtorg och den nya myndigheten Fondtorgsnämnden, så att den nya organisationen ska kunna träda i kraft i enlighet med vad som anges i utredningens direktiv och i beslut av regeringen. I uppdraget ingår att förbereda uppgiften att vara värdmyndighet åt Fondtorgsnämnden.</p>	6.3.1 Fondtorgets förändring

Tabell 6. Uppgifter i Pensionsmyndighetens instruktion som återrapporteras i årsredovisningen

Avsnitt i instruktionen	Uppgifter	Redovisas i avsnitt
1§	Förvaltningsmyndighet för ålderspensionssystemet inom socialförsäkringen och för andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning ska administreras av myndigheten.	5 Pensionsadministration
1§ punkt 1a	Pensionsmyndigheten är beredskapsmyndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.	9.3 Säkerhet
2§ punkt 1	Ge allmänheten information om pensioner och andra förmåner som avses i 1§ och se till att denna ges utifrån den enskildes behov.	7 Information och kommunikation 7.3 Kundservice
2§ punkt 2	Informera och ge pensionssparare och pensionärer en samlad bild av hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek, hur stor pensionen kan antas bli och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen.	7 Information och kommunikation
2§ punkt 3	Utveckla och förvalta valarkitekturen för premiepensionssystemet samt presentera den för pensionsspararna.	6.5.3 Valarkitektur
2§ punkt 4	Stärka pensionssparares och pensionärens ställning som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet genom att ge vägledning som är anpassad till kvinnors och mäns behov och livssituation.	7 Information och kommunikation
2§ punkt 5	Följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.	8 Analys och statistik
2§ punkt 6	Säkerställa att felaktiga utbetalningar inte görs och motverka bidragsbrott.	5.7 Säkerställa korrekta utbetalningar och motverka bidragsbrott
2§ punkt 7	Verka för lagenlighet och enlighet vid rättstillämpningen för bestämmande av pensionsgrundande inkomst.	Ingen resultatredovisning mot detta avsnitt i instruktionen.
2§ punkt 8	Medverka i EU-arbetet och annat internationellt samarbete samt vid behov representera Sverige inom sitt verksamhetsområde.	9.1.7 Internationellt samarbete
2§ punkt 9	Integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.	5 Pensionsadministration 7 Information och kommunikation 10 Kompetensförsörjning 9.4 Jämställdhetsintegrering
3§	Myndigheten ska säkerställa att dess kostnader för olika försäkringsområden finansieras genom rätt finansieringskälla.	4.2 Verksamhetens kostnader och finansiering 11. Avgiftsbelagd verksamhet
5§	Myndigheten får utföra uppdrag relaterade till administrativa tjänster för Min Pension i Sverige AB och datorbearbetning inom ramen för myndighetens statistikuppdrag.	9.1.3 Samverkan med minPension
6§	Myndigheten ska samverka med berörda myndigheter, kommuner och andra berörda parter för att bedriva en effektiv och rättssäker verksamhet.	9.1 Extern samverkan
6a§	Pensionsmyndigheten ska ingå serviceavtal med Statens servicecenter om att Statens servicecenter ska utföra uppgifter enligt lagen (2019:212) om viss gemensam offentlig service för Pensionsmyndighetens räkning.	9.1.1 Tjänster levererade av Försäkringskassan och Statens servicecenter

4 Verksamhetsöversikt

I detta avsnitt redovisas en samlad bedömning och överblick av årets resultat, kostnader och finansiering.

4.1 Sammanfattande resultatbedömning

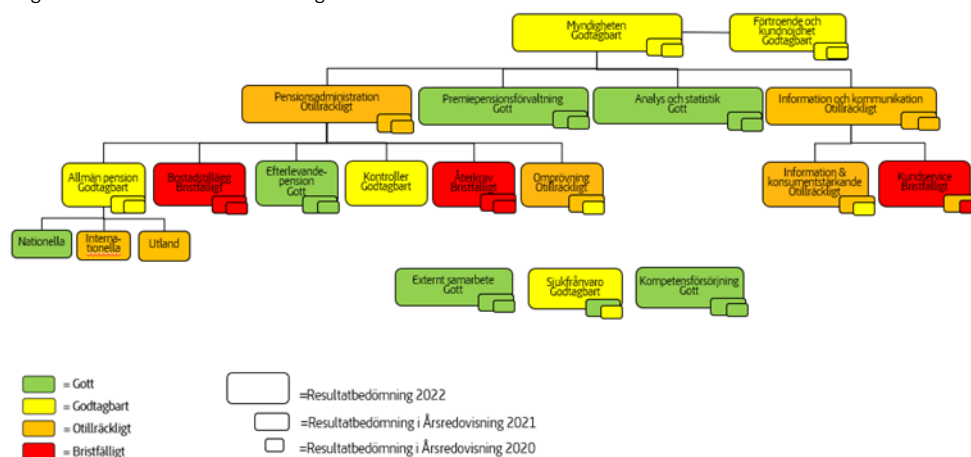
Pensionsmyndigheten bedömer att det sammantagna resultatet för myndigheten är fortsatt godtagbart.

Myndighetens kostnader 2022 var 1 899 miljoner kronor, vilket är en ökning med närmare 186 miljoner kronor jämfört med 2021. Ökningen beror i huvudsak på under året tillförda anslagsmedel för det ökade administrationskostnader höjningarna av garantipensionen och bostadstillägget förde med sig. Utbetalningar av pensioner och pensionsrelaterade förmåner fortsätter att öka och uppgick 2022 till cirka 415 miljarder kronor.

Tabell 7. Sammanfattande resultatbedömning myndighet 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

Diagram 2. Översikt resultatbedömningar 2022¹

¹Området kontroller som lades till i översiktsskildern 2021 resultatbedöms för första gången 2022. Myndigheten har valt att inte redovisa resultatbedömningarna för de mindre områdena överklaganden och frivillig pensionsförsäkring i detta diagram.

Resultatanalysen redovisas under respektive område i avsnitten 4–10.

4.1.1 Pensionsadministration

Sammantaget är resultatet för området pensionsadministration otillräckligt. Inom allmän pension har majoriteten av utbetalningarna genomförts i tid och resultatet bedöms därför som godtagbart. Dock har handläggningen inom vissa delar av allmän pension påverkats under året avseende förberedelser av ett tilltänkt garantitillägg liksom ändrade utbetalningsbelopp avseende garantipension. Resultatet för förmånerna bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd bedöms som bristfälligt vilket är samma bedömning som 2021. Dock har flera åtgärder vidtagits för att korta handläggningstiderna, minska ärendebalanserna och handlägga de äldsta ärendena. Resultatet inom efterlevandepension bedöms som gott liksom tidigare år. För första gången resultatbedöms området kontroller som får ett godtagbart resultat utifrån genomförda aktiviteter under året. Arbetet med återkrav har även i år prioriterats ned till förmån för handläggning av bostadstillägg. Detta har lett till ökade ärendebalanser och resultatet bedöms som bristfälligt. Även ärendebalansen avseende omprövningar har ökat under året och handläggningstiderna är oförändrade jämfört med föregående år. Resultatet bedöms därför som otillräckligt liksom år 2021.

4.1.2 Premiepensionsförvaltning

Pensionsmyndighetens premiepensionsförvaltning har haft ett gott resultat under året. Hanteringen av fondordrar har, i stort, skett med hög tillförlitlighet. Samtliga under året korrekt begärda fondbyten, eller myndighetsinitierad fondhandel, har genomförts eller är under genomförande, med undantag för fondbyten kopplade till konton med låsta östeuropafonder. Inga orderstopp har inträffat. Med orderstopp avses tekniska problem som innebär att spararnas fondbyten inte kan skickas den planerade dagen. Däremot inträffade ett fondbytesstopp under året. Fondbytesstopp innebär spararna inte kan begära fondbyten under minst tolv timmar.

Granskningsverksamheten har inte påverkats av övergången till Fondtorgsnämnden utan såväl initial som löpande granskning har under året i stort bedrivits enligt plan. I samband med uppstarten av Fondtorgsnämnden upphörde möjligheten för fondförvaltare att ansöka om fondavtal och inga nya fondavtal har därmed tecknats efter detta datum.

4.1.3 Informationsuppdraget och konsumentstärkande uppdraget

Myndigheten anser fortsatt att vissa resultat ligger på relativt låga nivåer och gör därför bedömningen att resultatet för informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget är otillräckligt.

Trots att prognostjänsterna har ett stort antal användare som också fortsätter att öka och trots att majoriteten av pensionsspararna vet var de kan se sin prognos och ungefär vilken storlek de kommer att få på sin pension så visar resultatet att de upplever att de inte har tillräcklig information eller kunskap för att kunna fatta medvetna beslut kring sin pension. Det tyder på att prognosen i sig inte ger tillräckliga förutsättningar för att ge pensionssparare kännedom om pensionen i den utsträckning som man skulle önska. Många behöver mer hjälp att tolka prognosen och vad de kan göra för att förbättra sin framtida pension.

4.1.4 Kundservice

Resultatet för kundservice har försämrats jämfört med föregående år och bedöms vara bristfälligt. Regleringsbrevsmålet om att 75 procent av samtalen till myndigheten ska besvaras inom tio minuter uppnås inte utan ligger kvar på 71 procent liksom föregående år.

Den genomsnittliga väntetiden har ökat under året och tillgängligheten har minskat. Dock har den totala volymen av inkommande samtal minskat jämfört med föregående år vilket till stor del beror på införandet av inkomstpensionstillägget under år 2021.

De vanligaste frågorna rör bostadstillägg och allmän pension. Inom bostadstillägg är frågorna kopplade till ansökningar med lång handläggningstid. Inom allmän pension handlar många frågor om det tilltänkta garantitillägget, höjd nivå av garantipensionen samt under senare del av året upphörandet av exporträtten av garantipension.

4.1.5 Analys och statistik

Pensionsmyndighetens analys- och statistikverksamhet visar ett gott resultat för 2022. Verksamheten har fortsatt bidragit till det konsumentstärkande uppdraget genom att ta fram analyser och rapporter som bedöms vara till nytta för pensionärer och pensionssparare. Statistikproduktionen har upprätthållits utan nämnvärda avbrott. Det minskade antalet statistikbeställningar över tid kan tolkas som att utvecklingen av den officiella statistiken allt bättre tillgodoser statistikanvändarnas behov.

4.1.6 Kompetensförsörjning

Området kompetensförsörjning visar på ett gott resultat. Myndigheten har expanderat kraftigt, främst inom produktion och it. Sjukfrånvaron har ökat jämfört med förra året, men är på en godtagbar nivå. Fortsatta insatser för att främja en god arbetsmiljö har genomförts. Medarbetarna har haft en önskan om ett mer flexibelt arbetssätt även efter pandemin, vilket resulterat i att myndigheten infört möjlighet för medarbetare att teckna avtal om hybridarbete, utifrån vissa uppfyllda parametrar. Resultatet av årets medarbetarundersökning är positivt och visar att myndighetens främsta styrkor finns inom område Ledarskap, Medarbetarskap och Likabehandling. Arbetet med att stärka arbetsgivarvarumärket har fortsatt.

4.1.7 Inkomstpensionssystemets finansiella ställning

Inkomstpensionssystemets finansiella ställning mäts främst genom balanstalet. Balanstalet för 2024 är preliminärt 1,1295 vilket innebär att tillgångarna (11 733 miljarder kronor) är nästan tretton procent större än skulderna (10 388 miljarder kronor), ett överskott på 1 345 miljarder kronor. Balanstalet baseras på 2022 års förhållande mellan tillgångar och skulder, pensionsskulden och fondtillgångarna är värderade per 31 december och avgiftstillgången baseras på inbetalda pensionsavgifter under redovisningsåret.

4.1.8 Premiepensionens finansiella ställning

Totalt förvaltad kapital inom fondförsäkring och den traditionella försäkringen var på balansdagen 1 889,4 (2 124,3) miljarder kronor. Den kraftiga minskningen av tillgångar beror i huvudsak på aktiemarknadens negativa värdeutveckling och stigande räntor under året. Avkastningen för den traditionella försäkringens totala tillgångsportfölj uppgick under 2022 till -13,19 (7,37) procent. Den tillfälliga förvaltningens förvaltrade kapital uppgick vid balansdagen till 69,1 (65,5) miljarder kronor.

4.1.9 Särskilda händelser premiepensionens fondtorg

I början av 2020 stämde Pensionsmyndigheten flera individer och företag med anknytning till Optimus Fonder och Falcon Funds i engelsk domstol. Myndigheten har yrkat skadestånd om 115 miljoner euro. Summan kan dock komma att delvis kvittas mot ersättning från andra aktörer som Pensionsmyndigheten framställt krav mot. Under 2022 har Pensionsmyndigheten arbetat för att få till en förenklad process (en så kallad Summary Judgement) då de svarande inte velat medverka till att föra processen framåt. Talan bifölls i de delar som avser händelserna i Optimus Fonder och myndigheten tilldömdes ett skadestånd om cirka 300 miljoner kronor samt ränta. De rättsliga processerna fortsätter i London avseende händelser på Malta 2014–2016. Under våren 2022 föll domen i Falconmålet i hovrätten avseende händelser på Malta från 2014–2016. Hovrätten fastställde tingsrättsdomen i skuldfrågan och skärpte samtidigt straffen.

Pensionsmyndigheten har framställt ett krav mot Optimus High Yields förvaringsinstitut Swedbank AB. Detta med anledning av brister i hur banken fullgjort sin kontroll-, gransknings- och rapporteringsskyldighet i samband med brottsligheten i Optimus High Yield och fusionen av fonden till Falcon Balanced som möjliggjorde fortsatt brottslighet på Malta. Kravet uppgår till cirka 4,1 miljarder kronor jämte dröjsmålsränta.

Efter Högsta domstolens besked den 28 december 2021, om att inte meddela prövningstillstånd i brottmålet mot de fyra Allra-företrädarna, dömdes de att betala det skadestånd om cirka 168 miljoner kronor och ränta som Pensionsmyndigheten hade begärt, samt till långa fängelsestraff. Allra-företrädarna och Allra-bolag försattes även i konkurs. Under 2022 har konkursförvaltarna arbetat intensivt med att fastställa vilka tillgångar som finns i konkurserna samt realisera och/eller återvinna medel till konkursbona. Ingen av konkurserna har avslutats under året.

I juni 2018 stämde Pensionsmyndigheten Allra Asset Management SA (AAM), senare Allra Luxembourg S.A., vid Stockholms tingsrätt. Myndigheten har yrkat skadestånd för händelser under 2015 med cirka 195 miljoner kronor samt dröjsmålsränta.

Pensionsmyndigheten har noterat att det saknas pengar i bolaget för att täcka myndighetens krav. Under året har förlikningsdiskussioner förts mellan Pensionsmyndigheten och bolaget, vilket har resulterat i en överenskommelse där Pensionsmyndigheten får huvuddelen av det som finns kvar i bolaget. I en första delbetalning har Pensionsmyndigheten erhållit 1,5 miljoner euro och kommer under 2023 att få en andra delbetalning om cirka 2,5 miljoner euro. Medlen kommer därefter att fördelas till de drabbade pensionsspararna.

I maj framställde Pensionsmyndigheten ett krav mot Skandinaviska Enskilda Banken AB (SEB), som under 2012 var förvaringsinstitut för de så kallade Allra-fonderna, vilka var föremål för det ovan nämnda brottmålet. Pensionsmyndigheten anser att banken brast i sin kontroll-, gransknings- och rapporteringsskyldighet som ålegat den i rollen som förvaringsinstitut. Kravet uppgår till drygt 470 miljoner kronor jämte dröjsmålsränta. Dialog pågår.

I juli 2021 lämnade Pensionsmyndigheten in en stämmingsansökan mot det Luxemburgbaserade bolaget UBS Third Party SA (UBS) till Stockholms tingsrätt med ett krav om cirka 42 miljoner USD samt dröjsmålsränta. UBS hade tidigare ett samarbetsavtal med Pensionsmyndigheten när UBS outsourcade förvaltningen av fonderna till Prognosia (senare Allra). Under 2022 har ett planeringssammanträde hållits i tingsrätten, därutöver har skriftväxling pågått. Huvudförhandling i målet är planerad till våren 2024.

4.1.10 Ställningstagande intern styrning och kontroll

Myndigheten har en etablerad och fungerande process för intern styrning och kontroll och riskhantering baserad på COSO-modellen.

Med anledning av en under året inträffad händelse gör styrelsen bedömningen att det under året funnits brister i den interna styrningen och kontrollen. Bristen avser avsteg från myndighetens Försäkringspolicy för premiepensionsrörelsen avseende att omräkna och avsluta utbetalningarna vid avslut av rysslandsfonder.

4.2 Verksamhetens kostnader och finansiering

4.2.1 Verksamhetens kostnader per verksamhetsområde

Tabell 8. Verksamhetens kostnader fördelade per verksamhetsområde 2020–2022

	Kostnad 2020 mnkr	Andel 2020 %	Kostnad 2021 mnkr	Andel 2021 %	Kostnad 2022 mnkr	Andel 2022 %
Pensionsadministration	1 115	67	1 281	75	1 407	74
Premiepensions- förvaltning	184	11	124	7	172	9
Information och kommunikation	310	19	260	15	250	13
Analys och statistik	47	3	48	3	70	4
Summa	1 656	100	1 713	100	1 899	100

Den totala kostnaden för verksamheten uppgick till 1 899 miljoner kronor för år 2022. Ökningen beror främst på ökade anslagsmedlen för pensionsadministration och kostnader för förberedelser och inrättande av nya Fondtorgsnämnden.

Kostnaderna för pensionsadministration har ökat till följd av de insatser som gjorts med extra anslagsmedel som tillförts myndigheten under året. Medlen var avsedda för de ökade administrationskostnaderna som höjningarna av garantipensionen och bostadstillägget medförde.

I området premiepensionsförvaltning ingår 2022 års kostnader för förberedelser och inrättandet av Fondtorgsnämnden.

Att verksamhetsområdet Analys och statistik visar högre kostnader beror främst på att drift- och förvaltningskostnader för verksamhetsområdet numer specificeras i högre grad istället för att hanteras som gemensamma kostnader.

Pensionsmyndighetens totala it-kostnader uppgår till 697 miljoner kronor, vilket är en ökning med drygt 52 miljoner kronor sedan 2021. De ökade it-kostnaderna kan kopplas till förberedande utvecklingsarbete för införandet av ett nytt garantitillägg vilket avbröts i början på sommaren.

4.2.2 Verksamhetens kostnader och finansiering per verksamhetsområde

Kostnaderna avser de totala administrationskostnaderna och är fördelade på finansiering via anslag, avgiftsuttag samt övriga avgifter.

Tabell 9. Verksamhetens kostnader och intäkter per verksamhetsområde 2020–2022 i miljoner kronor

2022	Kostnader	Finansiering anslag	Finansiering AP-fonderna	Finansiering premie- pensions- fonderna	Finansiering övriga avgifter ¹	Finansiering totalt
Pensionsadministration	1 407	683	470	235	19	1 407
Premiepensions- förvaltning	172	0	0	121	51	172
Information och kommunikation	250	77	103	69	2	250
Analys och statistik	70	28	22	20	0	70
Summa	1 899	788	595	445	71	1 899
2021	Kostnader	Finansiering anslag	Finansiering AP-fonderna	Finansiering premie- pensions- fonderna	Finansiering övriga avgifter	Finansiering totalt
Pensionsadministration	1 281	656	393	216	17	1 281
Premiepensions- förvaltning	124	0	0	108	15	124
Information och kommunikation	260	100	93	65	2	260
Analys och statistik	48	22	13	13	0	48
Summa	1 713	778	499	403	33	1 713
2020	Kostnader	Finansiering anslag	Finansiering AP-fonderna	Finansiering premie- pensions- fonderna	Finansiering övriga avgifter	Finansiering totalt
Pensionsadministration	1 115	568	338	196	12	1 115
Premiepensions- förvaltning	184	0	0	169	15	184
Information och kommunikation	310	117	108	83	2	310
Analys och statistik	47	21	12	14	0	47
Summa	1 656	706	459	462	29	1 656

¹ Övrig finansiering under verksamhetsområdet fondadministration ingår Fondtorgsnämnden med 38 mnkr 2022.

4.3 Sammanfattande kvalitetsbedömning

Pensionsmyndighetens kvalitetsdefinition lyder; ”att utföra våra uppdrag i enlighet med gällande rätt, med målgruppens behov i fokus”. Definitionen består av två delar, rättslig kvalitet och servicekvalitet. Med rättslig kvalitet menas hur väl verksamheten uppfyller gällande rätt och andra tillämpliga regelverk. Med servicekvalitet menas hur väl verksamheten uppfyller allmänhetens behov av service, information och vägledning i syfte att hjälpa den enskilde att ta tillvara sina rättigheter och uppfylla sina skyldigheter i förhållande till vår myndighetsutövning.

Tabellen visar sammanfattande bedömning av nivån på kvaliteten i Pensionsmyndigheten för 2022. Bedömningen anger hur väl verksamheten bedöms uppfylla myndighetens kvalitetsdefinition.

Tabell 10. Sammanfattande bedömning av nivån på kvaliteten i Pensionsmyndigheten

	2022
Sammanfattande bedömning	Godtagbart

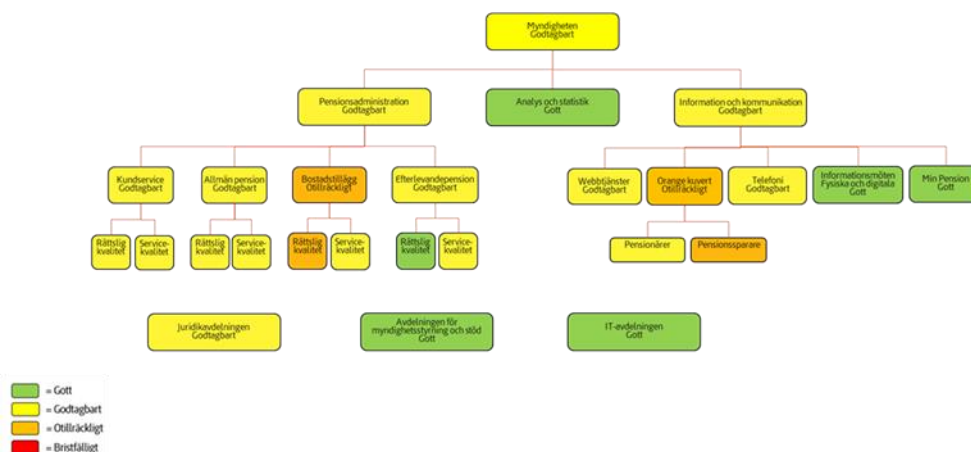
Diagrammet nedan visar den självskattning av kvalitetsnivån som har lämnats från verksamheten och som är underlag för den sammanfattande bedömningen.

Avseende administrationsuppdraget delas redovisningen upp i rättslig kvalitet respektive servicekvalitet. Den rättsliga kvalitet som bedöms av chefen för juridikavdelningen och som redovisas i avsnitt 4.3.1 är en delmängd i den sammanfattande bedömningen av

kvaliteten i administrationsuppdraget. Vid bedömning av servicekvalitet har endast beaktats de omdömen om bemötande och service som ges från allmänheten genom kundundersökningar. Myndighetens utmaningar med långa handläggningstider, långa ärendeköer och långa svarstider i kundservice har inte beaktats i bedömningen av servicekvalitet eftersom dessa mått istället ingår i den övergripande redovisningen av myndighetens resultat.

År 2022 är första gången som det lämnas redovisning i form av sammanfattande bedömning av nivån på kvaliteten i hela Pensionsmyndigheten. Samtliga avdelningar ska som ett led i planeringen av sitt kvalitetsarbete för 2023 beskriva vilka åtgärder som planeras för att komma tillrätta med de utvecklingsområden för kvalitet som har noterats under 2022.

Diagram 3. Översikt kvalitetsbedömningar 2022¹

¹I denna figur redovisas kundservice som en separat gren under administrationsuppdraget. Det pågår transformation i syfte att integrera kundservice i de huvudförmåner som hanteras inom ramen för administrationsuppdraget.

4.3.1 Rättslig kvalitet enligt juridikavdelningens kvalitetsuttalande

Tabellen visar den bedömning av rättslig kvalitet i förmånshandläggningen och kundservice som görs av chefen för juridikavdelningen och som ingår som en delmängd i den sammanfattande bedömning av kvaliteten i administrationsuppdraget som framgår av avsnitt 4.3. Juridikavdelningen bedömer den rättsliga kvaliteten i den kundserviceverksamhet som bedrivs inom ramen för administrationsuppdraget. Serviceverksamhet inom ramen för informationsuppdraget ingår inte i den bedömning av rättslig kvalitet som görs av chefen för juridikavdelningen.

Tabell 11. Kvalitetsbedömningar 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Allmän pension	Gott	Godtagbart	Godtagbart
Efterlevandepension	Gott	Gott	Gott
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	Ottillräckligt	Ottillräckligt	Ottillräckligt
Återkrav, allmän pension	Godtagbart	Godtagbart	Ottillräckligt
Återkrav, efterlevandepension	Ottillräckligt	Ottillräckligt	Godtagbart
Återkrav, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	Godtagbart	Godtagbart	Gott
Omprövning	Gott	Ottillräckligt	Ottillräckligt
Kundservice	Godtagbart ²	Godtagbart ²	Godtagbart

¹Uttalandet om den rättsliga kvaliteten 2020 avser perioden oktober 2019 – september 2020 och uttalandet 2021 avser perioden oktober 2020 – december 2021. Uttalandet 2022 avser kalenderåret 2022.

²Avser endast telefoni. För övriga delar av området kundservice lämnas inget omdöme.

De två riktade uppföljningar avseende allmän pension som har gjorts under året visar goda resultat avseende materiell riktighet men svaga resultat avseende formell riktighet. Skälet till de svaga resultaten avseende formell riktighet är främst att delar av beslutsmotiveringar finns först under rubriken information till beslutet. Detta är naturligtvis viktigt att adressera, men beror inte på brister i rutinerna för den praktiska handläggningen eller på

kompetensbrister hos handläggarna, utan på brister i mallar för beslut. Det bedöms att resultatens påverkan på bedömningen av förmånens kvalitet med fog kan nyanseras utifrån detta. Sammantaget bedöms kvaliteten vara godtagbar.

Även avseende efterlevandepension har det gjorts två riktade uppföljningar under året. De visar goda resultat avseende materiell riktighet men svagare resultat avseende formell riktighet. Skälet till de svagare resultaten avseende formell riktighet är främst, likt avseende allmän pension, brister i mallar för beslut. Även avseende efterlevandepension bedöms att resultatens påverkan på bedömningen avseende förmånens kvalitet med fog kan nyanseras utifrån detta. Sammantaget bedöms kvaliteten vara god.

Kvaliteten inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd bedöms vara otillräcklig. Bedömningen tar sin utgångspunkt i riktade uppföljningar från tidigare år som visat god kvalitet avseende materiell riktighet men indikerat förbättringsområden avseende formell riktighet. Liksom 2020 har handläggningen av bostadstillägg varit föremål för allvarlig kritik från JO på grund av långsam handläggning. Sammantaget bedöms att kvaliteten inte kan anses vara förbättrad jämfört med föregående år.

Den riktade uppföljningen avseende återkrav av allmän pension som gjorts under året visar ett relativt svagt resultat avseende formell riktighet och att den materiella riktigheten inte håller en tillfredsställande nivå. Särskilt mot bakgrund av resultatet avseende den materiella riktigheten bedöms att kvaliteten har försämrats jämfört med tidigare år och ska anses vara otillräcklig.

Den riktade uppföljningen avseende återkrav av efterlevandepension som har gjorts under året visar ett gott resultat avseende materiell riktighet men ett svagare resultat avseende formell riktighet. Den senaste uppföljningen före årets gjordes 2019 och visade ett gott och tydligt förbättrat resultat jämfört med tidigare år då nivån bedömts vara bristfällig. Med hänsyn till att denna tidigare kvalitetshöjning mellan bara två uppföljningar, utifrån storleken på underlagen för uppföljningarna, inte kan anses statistiskt säkerställd bedömdes kvaliteten då ha höjts till otillräcklig. Mot bakgrund av att kvalitetshöjningen tidigare bedömts med viss försiktighet och att detsamma ska gälla avseende möjliga negativa tendenser i årets uppföljning bedöms att kvaliteten nu ska anses vara godtagbar.

Den riktade uppföljningen avseende återkrav av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd som har gjorts under året visar ett gott resultat även om det finns utrymme för förbättring avseende den formella riktigheten. Kvaliteten bedöms ha förbättrats jämfört med tidigare år och anses vara god.

Kvaliteten för omprövning på begäran av den enskilde bedöms vara otillräcklig. Bedömningen har sin grund i utfall från riktad uppföljning från tidigare år tillsammans med att inget tyder på att kvaliteten har förändrats sedan dess.

Den riktade uppföljningen av kundservice e-post som gjorts under året visar ett gott resultat. Under 2020 gjordes en riktad kvalitetsuppföljning avseende telefoni som visade ett gott resultat. Pensionsmyndigheten har dock långa svarstider och bristfällig framkomlighet i telefonin, vilket även kritiserats av JO. Sammantaget bedöms kvaliteten vara godtagbar.

Myndighetsutövningen ska vara likvärdig för alla oavsett kön. Kvalitetsbedömningarna baseras på genomförda riktade uppföljningar men stickprovsstorlekarna för urvalen är inte dimensionerade för att undersöka eventuella skillnader i kvalitetshänseende mellan kvinnor och män.

4.4 Förtroende och kundnöjdhet

Sammanfattning

- Resultatet för området förtroende och kundnöjdhet är godtagbart.
- 80 procent av pensionärerna och 50 procent av pensionsspararna har förtroende för myndigheten vilket är något större andelar jämfört med 2021.
- Nöjdhetsindex (NKI) för 2022 är 67, vilket är ett något lägre värde än 2021.

Tabell 12. Sammanfattande resultatbedömning förtroende och kundnöjdhet 2020–2022

	2020	2021	2022
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

4.4.1 Förtroendet för Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndighetens mål är att 60 procent av pensionärer och pensionssparare ska ha förtroende för myndigheten år 2025. Pensionsmyndighetens imageundersökning för 2022 visar att 80 procent av pensionärerna och 50 procent av pensionsspararna har förtroende för myndigheten. Det är större andelar jämfört med 2021 då det var 70 procent bland pensionärerna och 45 procent bland pensionsspararna som uppgav att de hade förtroende för Pensionsmyndigheten. Det bättre resultatet kan till viss del vara en återhämtning efter en mindre svacka 2021 som kan antas vara ett resultat av debatten om inkomstpensionstillägg och garantitillägg som ägde rum då.

Andelarna som har stort förtroende för pensionssystemet har också ökat jämfört med 2021, både bland pensionssparare och pensionärer. Det är nu 52 procent bland pensionärerna och 30 procent bland pensionsspararna som uttrycker förtroende för pensionssystemet. För pensionsspararnas del är det en återhämtning till samma nivå som 2020 efter en svacka 2021, som också kan antas vara ett resultat av debatten om inkomstpensionstillägg och garantitillägg. Bland pensionärerna sågs inte samma svacka 2021 och i år har deras förtroende för pensionssystemet ökat till ytterligare en högre nivå jämfört med både 2020 och 2021. Förklaringen till det kan vara regeringens beslut att höja garantipensionen och bostadstillägget från i augusti som medfört att många pensionärer fått mer pengar i plånboken.

Sett några år tillbaka har förtroendet långsamt ökat för Pensionsmyndigheten bland både pensionärer och pensionssparare, även om förtroendet alltid varit högre hos pensionärer. Det ökande förtroendet över tid är ett gott tecken, men eftersom pensionsspararnas förtroende ännu inte uppnår målvärdet är resultatbedömningen fortsatt godtagbart.

Att en större andel pensionärer än pensionssparare har förtroende för Pensionsmyndigheten kan antas bero på att de har haft kontakt med Pensionsmyndigheten, och därmed känner till myndigheten, i större utsträckning än pensionsspararna. I år uppger en större andel pensionärer att de känner till Pensionsmyndigheten jämfört med förra året. En förutsättning för ett högt förtroende är dock inte bara en hög kännedom utan att myndigheten också lyckas väl i sina kontakter. Handläggningen, servicen och bemötandet är viktiga faktorer för ett högt förtroende. Enligt Pensionsmyndighetens kundundersökningar får kundmöteskanalerna mycket bra omdömen, både avseende service och bemötande, se mer i avsnitt 5 *Pensionsadministration*.

De som inte själva har varit i kontakt med myndigheten bildar generellt sin uppfattning om myndigheten genom det de hör från släkt och vänner, och genom det de uppmärksammar i media. Inte heller här är stor publicitet i media i sig en självklar förutsättning för ett högt förtroende, utan även att den bild man får i media är positiv. Enligt årets imageundersökning upplever 31 procent av pensionsspararna och 43 procent av pensionärerna som uppmärksammat Pensionsmyndigheten i media att Pensionsmyndigheten framställs positivt i media.

4.4.2 Kundnöjdhet

Pensionsmyndighetens mål är att år 2025 ska genomsnittligt nöjdhetsindex (NKI) vara 75. Enligt de årliga kundundersökningarna, som avser såväl förmåner som kommunikationskanaler, uppgår sammanvägt NKI för 2022 till 67, vilket är ett något lägre värde än det för 2021.

För flera delar av Pensionsmyndighetens verksamhet har NKI minskat efter förra årets ökning. Flera verksamhetsområden har nu NKI på ungefär samma nivå som 2020. En förklaring kan finnas i en upplevd sämre tillgänglighet.

Kundservice har tappat i NKI och har nu det lägsta NKI sedan 2010 då Pensionsmyndigheten påbörjade mätningarna. En betydligt mindre andel instämmer i att man kom fram i telefonen tillräckligt snabbt, 37 procent jämfört med 59 procent 2021, vilket också speglas i de upplevda väntetiderna. Den upplevda väntetiden har ökat från 15,6 minuter 2021 till 44,8 minuter i år, vilket är tre gånger så lång tid som vad kunderna uppfattar som rimligt. Den faktiska genomsnittliga väntetiden var närmare 21 minuter under den period som undersökningen genomfördes.

Upplevelsen att det är lätt att komma i kontakt med Pensionsmyndigheten har minskat avseende både bostadstillägg och efterlevandepension. När det gäller efterlevandepension och allmän pension upplever kunderna i mindre utsträckning att Pensionsmyndigheten är effektiva jämfört med 2021.

Generellt kan ett högt NKI förklaras av positiv personlig kontakt och relevans. De kanaler som innebär personlig kontakt har ett högre NKI jämfört med de kanaler som inte innebär personlig kontakt. Pensionsmyndighetens handläggare får genomgående mycket bra omdömen i kundundersökningarna. Den individanpassning som sker i samtal spelar också roll för ett högre NKI. Ett exempel på hur relevans har betydelse är skillnaden mellan NKI för *Orange kuvert* till pensionärer och NKI för *Orange kuvert* till pensionssparare. *Orange kuvert* till pensionssparare består av information om intjänade pensionsrätter som i framtiden kommer att ge pension, vilket troligen inte upplevs som lika relevant som den utbetalningsplan för det kommande året som finns i *Orange kuvert* till pensionärer.

Tabell 13. Nöjdhetsundersökningar 2020–2022¹

Undersökning	Målgrupp	2020	2021	2022
Allmän pension	Kunder som ansökt om allmän pension och fått beslut	73	71	70
Bostadstillägg	Kunder som ansökt om bostadstillägg och fått beslut	62	70	64
Efterlevandepension	Kunder som fått efterlevandepension	71	73	63
Omprövning	Kunder som haft ett omprövningsärende	38	48	41
Kundservice	Kunder som ringt in till kundservice	76	78	72
Webb	Besökare på pensionsmyndigheten.se	63	68	64
Informationsmöten	Besökare på informationsmöten	.. ¹	.. ¹	.. ¹
Orange kuvert Pensionssparare	Pensionssparare	59	60	61
Orange kuvert Pensionärer	Pensionärer	71	67	65
Sammantaget NKI²		69	71	67

¹På grund av coronapandemin genomfördes det för få möten 2020. 2021 fick Pensionsmyndigheten klartecken att genomföra digitala möten, men först i slutet av 2021 blev det klart hur Pensionsmyndigheten kunde följa upp mötena. I slutet av april 2022 stoppades mätningarna igen i samband med en incident hos det företag som tillhandahåller mätverktyget.

²Det sammantagna NKI-värdet för 2021 och 2022 är beräknat exklusivt delindex för kundvägledare och analysverksamheten. Det sammantagna NKI-värdet för 2020 är omräknat på samma sätt för en mer korrekt jämförelse. Kundvägledare utgår permanent eftersom Pensionsmyndigheten inte erbjuder den tjänsten längre. Analys utgår tills vidare eftersom mätningar ännu inte kunnat genomföras på det området.

4.4.3 Kundsynpunkter

Tabell 14. Kundsynpunkter 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Kundsynpunkter, antal	9 030	11 357	7 295
-varav kvinnor	2 477	4 251	2 465
-varav män	2 732	3 516	2 678

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet synpunkter på verksamheten för kvinnor och män inte överensstämmer med totalt antal ärenden.

Antal kundsynpunkter har minskat med närmare 36 procent jämfört med föregående år. Pensionssparare och pensionärer har lämnat synpunkter på eget initiativ främst via kanalerna telefon, e-post, brev, Facebook och Tyck till via webbplatsen. Synpunkter via Tyck till är oftast anonyma och genusneutrala. Antal synpunkter där genus är okänt var 29 procent. Bland de synpunkter där kön är känt har det varit fler män än kvinnor som lämnat synpunkter. Män förmedlar synpunkter via e-post och webb i högre utsträckning än kvinnor och kvinnor ringer, skickar brev och använder Facebook i högre utsträckning än män för att lämna synpunkter.

Flest synpunkter lämnas vida e-post och webb. Pensionsmyndighetens webbtjänster och Mina sidor i inloggat läge får flest kundsynpunkter, men många synpunkter handlar också om pensionssystemet och missnöje kring inkomstpensionstillägget. 9 procent av inkomna kundsynpunkter är olika former av beröm.

5 Pensionsadministration

Pensionsmyndigheten är förvaltningsmyndighet för ålderspensionssystemet inom socialförsäkringen och för andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning ska administreras av myndigheten.

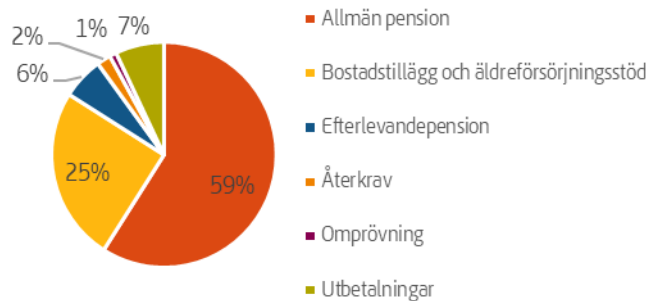
Myndigheten ska se till att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt.

Tabell 15. Sammanfattande resultatbedömning pensionsadministration 2020–2022

	2020	2021	2022
Sammanfattande bedömning	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt

5.1 Administrationskostnader och utbetalda belopp pensionsadministration

Diagram 4. Administrationskostnader fördelade mellan olika ärendehanteringsprocesser

Tabell 16. Administrationskostnader fördelat per förmån eller motsvarande 2020–2022

Ärendetyp	2020		2021		2022	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Utbetalningar	67	6	67	5	93	7
Allmän pension	646	58	797	62	829	59
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	290	26	298	23	352	25
Efterlevandepension	82	7	79	6	85	6
Frivillig pensionsförsäkring	2	0	2	0	2	0
Återkrav	15	1	17	2	26	2
Omprövning	13	1	21	2	21	1
Summa	1 115	100	1 281	100	1 407	100

Administrationskostnader och analys av eventuella förändringar redovisas under respektive ärendetyp.

Tabell 17. Utbetalt belopp fördelat per förmån 2020–2022¹

Ärendetyp	2020		2021		2022	
	mnkr	%	mnkr	%	mnkr	%
Allmän pension	355 669	94	365 461	94	392 034	94
-nationell och internationell	350 797	93	360 556	93	386 884	93
-utland	4 871	1	4 905	1	5 150	1
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	11 634	3	11 837	3	13 150	3
Efterlevandepension	11 053	3	10 430	3	10 008	3
Frivillig pensionsförsäkring	23	0	22	0	21	0
Summa ²	378 379	100	387 750	100	415 213	100

¹Utbetalt belopp för ärendetypen allmän pension hämtas från avsnitt 5.2.1 och adderas med överföringar av pensionsrättigheter till den Europeiska gemenskapen. I bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd ingår även vissa

utbetalningar av bostadstillägg till sjuk- och aktivitetsersättning när dessa sammanbor med personer med bostadstillägg till pensionärer. I efterlevandepension ingår här även livräntor och begravningshjälp.

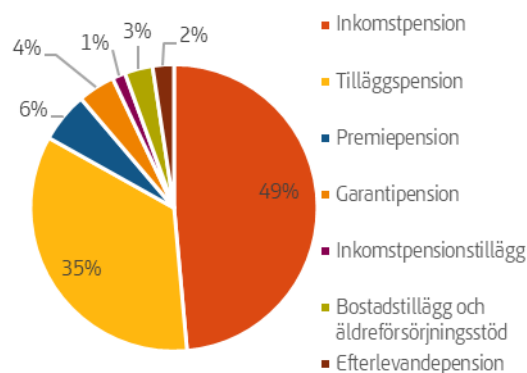
²I summa utbetalt belopp ingår inte anslagsbelastningen för Pensionsrätt för barnår. Beloppet uppgår för 2022 till 8 467 miljoner kronor, för 2021 till 8 071 miljoner kronor, och för 2020 till 7 565 miljoner kronor.

Utbetalda pensioner och förmåner redovisas i avsnitt 5.2.

5.2 Utbetalda pensioner och förmåner

Diagram 5 visar hur summan av utbetalningar fördelades mellan olika förmånsgrupper. De fem första grupperna i diagrammet är utbetalningar av ålderspension, som sammantaget utgör 94 procent av utgifterna för de olika förmånerna.

Diagram 5. Utbetalda pensioner och förmåner fördelade mellan olika förmånsgrupper

5.2.1 Allmän pension, utbetalningar

Tabell 18. Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av allmän pension 2020–2022¹

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Inkomstpension									
-utbetalt belopp, mnkr	169 105	182 791	201 552	75 753	82 400	91 351	93 352	100 391	110 201
-genomsnitt utbetalningar, antal	1 828 600	1 892 400	1 963 400	927 100	962 700	1 001 600	901 500	929 700	961 800
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	92 500	96 600	102 700	81 700	85 600	91 200	103 500	108 000	114 600
Tilläggs pension									
-utbetalt belopp, mnkr	157 152	148 751	143 483	73 557	70 216	68 256	83 595	78 536	75 227
-genomsnitt utbetalningar, antal	1 954 900	1 878 600	1 802 500	1 026 700	989 300	951 700	928 200	889 300	850 800
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	80 400	79 200	79 600	71 600	71 000	71 700	90 100	88 300	88 400
Premiepension									
-utbetalt belopp, mnkr	15 014	17 835	23 477	7 021	8 349	10 977	7 993	9 486	12 500
-genomsnitt utbetalningar, antal	1 703 700	1 768 100	1 838 900	870 400	905 800	944 100	833 300	862 200	894 800
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	8 800	10 100	12 800	8 100	9 200	11 600	9 600	11 000	14 000
Garantipension²									
-utbetalt belopp, mnkr	14 386	14 044	17 387	10 999	10 564	12 967	3 387	3 479	4 420
-genomsnitt utbetalningar, antal	699 300	687 400	804 500	541 900	528 800	605 500	157 400	158 600	199 000
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	20 600	20 400	21 600	20 300	20 000	21 400	21 500	21 900	22 200
Inkomstpensionstillägg³									
-utbetalt belopp, mnkr	-	2 035	6 133	-	1 320	4 008	-	715	2 126
-genomsnitt utbetalningar, antal	-	1 244 800	1 251 300	-	759 800	768 800	-	485 000	482 500
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	-	4 900	4 900	-	5 200	5 200	-	4 400	4 400

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdatalager Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv och avrundat till närmaste hundratal. Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

²I garantipension ingår även utbetalningar av särskilt pensionstillägg.

³Inkomstpensionstillägget är en ny förmån som började betalas ut i september 2021.

Inkomstpension och tilläggspension

Totalt utbetalt belopp av inkomstpension och tilläggspension har ökat med 4,1 procent mellan 2021 och 2022. Utgifterna för tilläggspension fortsätter minska till följd av att yngre pensionärer har en lägre andel i det gamla pensionssystemet jämfört med äldre pensionärer. Utgifterna för inkomstpension ökar i snabb takt dels till följd av att det tillkommer nya pensionär, dels för att resterande pensionärer med inkomstpension är relativt sett unga och därför har lägre dödstal. Indexeringsreglerna har inneburit att inkomstpensionerna och tilläggspensionerna har räknats upp med 2,5 procent mellan 2021 och 2022.

Premiepension

Utbetalningarna av premiepension har ökat med 31,6 procent mellan 2021 och 2022. Ökningen beror främst på två saker: Dels att den starka utvecklingen på aktiemarknaderna under 2021 gjorde att pensionärer med fondsparande fick sin pension höjd vid omräkningen av premiepensionen inför 2022, dels att infasningen av premiepensionen medför att nytillkomna pensionärer får högre premiepension än äldre årskullar.

Inkomstpensionstillägg

Inkomstpensionstillägg är en relativt ny pensionsförmån som började betalas ut i september 2021. Det utbetalda beloppet är cirka tre gånger större för 2022 eftersom förmånen betalades ut i tolv månader istället för fyra.

Garantipension

Utbetalningarna har ökat med 23,8 procent jämfört med 2021. Ökningen beror på höjningen av garantipensionen i augusti.

5.2.2 Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, utbetalningar

Tabell 19. Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd 2020–2022¹

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Bostadstillägg									
-utbetalt belopp, mnkr	10 317	10 491	11 792	7 640	7 682	8 563	2 677	2 809	3 230
-genomsnitt utbetalningar, antal	290 600	294 600	296 200	213 800	214 400	213 700	76 800	80 200	82 500
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	35 500	35 600	39 800	35 700	35 800	40 100	34 900	35 000	39 100
Särskilt bostadstillägg									
-utbetalt belopp, mnkr	97	105	107	25	28	28	72	77	79
-genomsnitt utbetalningar, antal	3 000	3 200	3 400	700	800	800	2 200	2 400	2 500
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	32 600	32 900	31 900	34 200	34 700	33 500	32 100	32 300	31 300
Äldreförsörjningsstöd									
-utbetalt belopp, mnkr	1 180	1 204	1 209	729	745	744	452	459	465
-genomsnitt utbetalningar, antal	24 700	25 700	25 400	13 900	14 600	14 400	10 700	11 200	11 000
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	47 800	46 800	47 600	52 300	51 200	51 700	42 000	41 100	42 100

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdatalager Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv och avrundat till närmaste hundratal. Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

Bostadstillägg

Utgifterna för bostadstillägg har 2022 ökat med 12,3 procent jämfört med 2021. Utgifterna ökade beroende på att bostadstillägg har höjts genom regeländringar. Medelbelopp har av den anledningen ökat år 2022.

Äldreförsörjningsstöd

Utgifterna för 2022 har ökat med 0,4 procent jämfört med 2021. Ökningen beror på att det är en något större andel av dem som är födda 1938 eller senare som får äldreförsörjningsstöd, eftersom de, till skillnad från dem som är födda före 1938, inte är

berättigade till hel garantipension efter tio års bosättningstid. Högre boendekostnader ger också högre utgifter för äldreomsorgstöd.

5.2.3 Efterlevandepension, utbetalningar

Tabell 20. Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av efterlevandepensioner till vuxna 2020–2022¹

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Änkepension									
-utbetalt belopp, mnkr	9 216	8 623	8 220	9 216	8 623	8 220	-	-	-
-genomsnitt utbetalningar, antal	221 800	210 400	199 600	221 800	210 400	199 600	-	-	-
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	41 500	41 000	41 200	41 500	41 000	41 200	-	-	-
Garantipension till änkepension									
-utbetalt belopp, mnkr	61	48	36	61	48	36	-	-	-
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 500	2 000	1 600	2 500	2 000	1 600	-	-	-
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	24 300	23 800	23 100	24 300	23 800	23 100	-	-	-
Omställningspension²									
-utbetalt belopp, mnkr	328	327	316	241	246	234	87	81	82
-genomsnitt utbetalningar, antal	3 300	3 300	3 100	2 300	2 400	2 200	1 000	900	900
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	97 900	98 700	100 600	102 600	102 300	104 200	87 100	89 300	91 500
Garantipension till omställningspension									
-utbetalt belopp, mnkr	81	78	69	50	49	44	31	28	25
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 200	2 100	1 900	1 400	1 300	1 200	900	800	700
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	36 500	37 000	36 600	36 800	37 200	37 600	35 900	36 800	34 900
Förlängd omställningspension									
-utbetalt belopp, mnkr	204	208	210	148	151	154	57	57	56
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 800	2 900	2 800	2 000	2 000	2 000	800	800	800
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	72 000	73 000	75 300	73 300	74 700	76 600	68 800	68 900	71 800
Garantipension till förlängd omställningspension									
-utbetalt belopp, mnkr	75	76	72	52	52	50	24	24	22
-genomsnitt utbetalningar, antal	2 100	2 100	2 000	1 400	1 400	1 300	700	700	600
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	35 500	36 000	36 300	36 500	36 800	37 400	33 500	34 300	34 100

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdatalager Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv och avrundat till närmaste hundratal. Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

²Särskild efterlevandepension och garantipension till särskild efterlevandepension redovisas här sammanslaget med omställningspension. Under 2021 gjordes inga utbetalningar av särskild efterlevandepension

Efterlevandepensioner till vuxna

Utgifterna minskade med 4,7 procent jämfört med 2021. Minskningen beror främst på att änkepensionen är under avveckling sedan 1990.

Tabell 21. Utbetalt belopp, antal utbetalningar och genomsnittlig utbetalning av barnpension och efterlevandestöd 2020–2022¹

	Totalt			Flickor			Pojar		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Barnpension									
-utbetalt belopp, mnkr	770	783	812	375	384	398	395	399	414
-genomsnitt utbetalningar, antal	22 100	22 200	22 500	10 800	10 900	11 000	11 300	11 300	11 500
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	34 800	35 200	36 100	34 700	35 200	36 200	35 000	35 300	36 100
Efterlevandestöd									
-utbetalt belopp, mnkr	264	235	226	124	113	108	140	122	117
-genomsnitt utbetalningar, antal	13 300	13 100	12 500	6 400	6 300	6 000	7 000	6 800	6 500
-genomsnittlig utbetalning, kr/år	19 800	17 900	18 000	19 500	17 900	17 900	20 200	18 000	18 100

¹Uppgift om utbetalt belopp hämtas ur bokföringen. Uppgift om antal utbetalningar hämtas från Pensionsmyndighetens statistikdatalager Pedal. Genomsnitt utbetalningar avser alla personer och månader de fått utbetalningar dividerat med tolv och avrundat till närmaste hundratal. Genomsnittlig utbetalning avser utbetalt belopp dividerat med genomsnitt utbetalningar och avrundat till närmaste hundratal.

Barnpension och efterlevandestöd

Utgifterna 2022 har ökat med 2,0 procent jämfört med år 2021. Utgifterna har ökat eftersom antalet med barnpension har ökat något samtidigt som medelbeloppet har stigit beroende på indexeringen.

5.3 Allmän pension

Allmän pension handläggs i de tre ärendetyperna nationell, internationell och utland. Inom ärendetypen nationell handläggs ärenden för personer som varken bott eller arbetat utomlands. Inom ärendetypen internationell handläggs ärenden för personer som är bosatta i Sverige men som har bott eller arbetat utomlands. Inom ärendetypen utland handläggs ärenden för personer som är bosatta utomlands.

Sammanfattning

- Resultatet för nationella ärenden är fortsatt gott.
- Resultaten för internationella och utlandsärenden är otillräckliga och på samma nivå som föregående år.
- Kvaliteten är godtagbar.

Tabell 22. Sammanfattande resultatbedömning allmän pension 2020–2022

	2020	2021	2022
Sammanfattande bedömning	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

Under året har arbetet med ansökningar och förändringarna inom garantipension i form av garantitillägg prioriterats inom allmän pension. Tillkommande arbete har även genomförts med anledning av upphörandet av exporträtten av garantipension.

Prioriteringen har medfört att övriga pågående ärenden, exempelvis ändringar av redan beviljade pensioner, ökat i antal. Konsekvensen av det är bland annat att pension betalas ut med felaktigt belopp under längre tidsperioder än tidigare. Det kommer på sikt leda till ett ökat antal återkravsärenden.

Budgettillskottet kopplat till förberedelserna inför garantitillägg/garantipensionsomräkningen kunde omsättas i nyrekryteringar först under september månad. Förberedelserna har därför under årets första åtta månader utförts med ordinarie personal.

Inkomstpensionstillägg handläggs efter införandet i den ordinarie handläggningen. De kunder som ännu inte beviljats inkomstpensionstillägg är de som har provisoriskt beslut. När definitivt beslut fattas, prövas även rätten till inkomstpensionstillägg.

5.3.1 Övergripande allmän pension

Tabell 23. Allmän pension 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Kostnad, mnkr	646	797	829
Inkomna ärenden, antal			
-Nationella	240 941	283 477	349 949
-varav kvinnor	128 377	148 616	177 694
-varav män	108 855	129 446	171 278
-Internationella	79 057	279 853	84 681
-varav kvinnor	41 799	163 398	42 895
-varav män	37 185	116 388	41 709
-Utland	66 602	202 261	157 525
-varav kvinnor	29 379	87 984	72 521
-varav män	36 867	113 631	83 988
Avslutade ärenden, antal			
-Nationella	240 399	274 125	349 100
-varav kvinnor	128 168	144 549	177 296

	2020	2021	2022
-varav män	108 558	124 955	170 633
-Internationella	97 967	262 634	91 386
-varav kvinnor	54 540	154 773	47 369
-varav män	43 373	107 804	43 976
-Utland	67 908	188 089	148 965
-varav kvinnor	30 031	81 329	69 160
-varav män	37 408	106 541	79 536
Styckkostnad, kr	1 575	1 100	1 406
Handläggningstid, genomsnitt dagar			
-Nationella	2	3	3
-för kvinnor	2	3	3
-för män	2	3	4
-Internationella (provisoriska beslut)	76	79	77
-för kvinnor	78	80	78
-för män	74	78	76
-Utland ²	135	168	182
-för kvinnor	127	156	169
-för män	131	164	180
Pågående ärenden vid årets slut, antal			
-Nationella	26 376	35 728	35 892
-varav kvinnor	12 887	16 954	17 420
-varav män	13 105	17 596	18 429
-Internationella	64 502	81 721	75 328
-varav kvinnor	34 710	43 335	39 001
-varav män	29 764	38 348	36 247
-Utland	14 978	29 150	38 123
-varav kvinnor	6 506	13 161	16 651
-varav män	8 302	15 392	19 978
Andel beslut i tid ^{3,4} , nationella, %	100	100	100
-varav kvinnor	100	100	100
-varav män	100	100	100
Andel beslut i tid ³ , internationella, %	90	83	84
-varav kvinnor	90	84	85
-varav män	89	83	84
Andel beslut i tid ³ , utland, %	85	74	72
-varav kvinnor	86	75	74
-varav män	84	74	71
Kvalitetsutlåtande ⁵	Gott	Godtagbar	Godtagbar
Nöjdhetsindex	73	71	70

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Garantipensionsärenden medräknas från och med 2021 då det särskilda uppdraget upphört. Förstagångsprövning av inkomstpensionstilläggsärenden är inte medräknade i statistiken.

²Handläggningstiden för 2020 har ändrats eftersom fel ärenden räknades med på grund av en systemuppdatering som vi tidigare år tagit hänsyn till.

³Mäts på nyansökningar, ändringsansökningar och prövning av garantipension. Avser procentuell andel som får sitt beslut från önskad tid under förutsättning att ansökan inkom i tid.

⁴Andel beslut i tid för nationella ärenden har ändrats för 2020 på grund av ett avrundningsfel.

⁵Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3 *Sammanfattande kvalitetsbedömning*.

Resultatet för nationella ärenden inom allmän pension för året bedöms vara gott, vilket är samma bedömning som alla år sedan myndigheten bildades 2010. I stort sett alla som har ansökt om allmän pension har fått sin första utbetalning från och med önskad månad, förutsatt att ansökan har kommit in i tid.

Resultatet för internationella ärenden är på samma nivå som föregående år. Ansökningar prioriteras och handläggningstiden visar på en liten förbättring jämfört med föregående år. Handläggning av internationella ärenden påverkas fortfarande i stor utsträckning av EU- domen från 2017 som innebär att garantipension ska beräknas som en minimiförmån för

ärenden inom EU. Förändringen i handläggningen blir att fler uppgifter behöver hämtas in från de EU/EES-länder där den blivande pensionären tidigare har varit försäkrad.

Resultatet för utlandsärenden är på samma nivå som föregående år. Handläggningstiderna för utlandsärenden har ökat jämfört med tidigare år. Utlandsärenden hanteras manuellt och är beroende av information från andra länder. Efter införandet av inkomstpensionstillägget behöver fler ärenden än tidigare kompletteras med uppgifter från andra länder, vilket innebär fler moment och längre handläggningstid innan beslut kan fattas. Under andra halvåret vidtogs åtgärder för att förbättra resultaten inom utlandsärenden.

Eventuella skillnader i handläggningstider mellan kvinnor och män kan i denna typ av uppställning ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte presenteras i tabellen. På samma sätt kan man missa eventuella faktiska osakliga könsskillnader. Detta förklaras mer noggrant i myndighetens rapport *Är Pensionsmyndighetens handläggning jämställd?*

Kostnaderna för hela verksamhetsområdet pensionsadministration har fortsatt att öka även år 2022. Utöver ett resurstillskott till verksamhetsområdet har ett förändrat arbetssätt inom kundservice medfört att verksamhetskostnader flyttats från verksamhetsområde information och kommunikation till pensionsadministration. Dessutom har den ökade satsningen för kontrollverksamheten ökat de totala kostnaderna för pensionsadministration. Förändringarna återspeglas i de totala styckkostnaderna.

Den ökade styckkostnaden inom allmän pension beror till viss del på den resursförstärkning som tillförts under andra halvåret och som då ökat kostnaderna för allmän pension. Därtill har betydligt färre ärenden avslutats under 2022 jämfört med 2021 då ärenden avseende utländsk pension behövde utredas för att rätt belopp skulle ligga till grund för förstagångsprövningen av inkomstpensionstillägget. Det tar även tid att för nyanställda att uppnå full produktivitet vilket påverkar styckkostnaden.

Kundundersökningen bland personer som nyligen ansökt och fått beslut om allmän pension visar en kundnöjdhet, NKI på så gott som oförändrad nivå jämfört med föregående år, även om vi ser en svagt nedåtgående trend över tid. Det är något färre som upplever att Pensionsmyndigheten är effektiva, att Pensionsmyndigheten litat på de uppgifter man lämnar och att de förstod motiveringen till beslutet jämfört med föregående år. Samtidigt är förtroendet för Pensionsmyndigheten fortsatt gott vad gäller dem som ansökt och fått beslut om allmän pension.

5.4 Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Bostadstillägg är ett tillägg till den allmänna pensionen. Förmånen är skattefri och bedömningsgrunden utgörs av flera komponenter såsom inkomster, tillgångar och bostadskostnader. För att kunna göra en bedömning av om den sökande har rätt till bostadstillägg behöver den enskilde uppge olika omständigheter i sin ansökan och myndigheten hämta in aktuell information från många olika aktörer.

Sammanfattning

- Resultatet är bristfälligt.
- Handläggningstiden för ansökningar har minskat.
- Ärendebalansen för ansökningar har minskat.
- Kvaliteten är otillräcklig.

Tabell 24. Sammanfattande resultatbedömning bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd 2020–2022

	2020	2021	2022
Sammanfattande bedömning	Bristfälligt	Bristfälligt	Bristfälligt

5.4.1 Övergripande bostadstillägg

Tabell 25. Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Kostnad, mnkr	290	298	352
Inkomna ärenden, antal			
-förstagångsansökningar	65 886	54 265	53 306
-varav kvinnor	38 952	32 227	31 562
-varav män	26 918	22 023	21 733
-fortsättningsansökningar ²	21 069	23 390	24 936
-varav kvinnor	10 932	12 274	12 813
-varav män	10 137	11 116	12 123
Avslutade ärenden, antal	92 235	84 161	80 346
-varav kvinnor	53 060	48 184	45 635
-varav män	39 173	35 968	34 698
Styckkostnad, kronor	1 400	1 573	1 906
Handläggningstid ansökningar, genomsnitt dagar	104	96	91
-för kvinnor	105	97	93
-för män	102	96	90
Pågående ärenden vid årets slut, antal	21 015	14 509	12 768
-varav kvinnor	11 684	8 001	6 927
-varav män	9 326	6 497	5 835
Andel beslut i tid, % ²			
-förstagångsansökningar	38	62	54
-för kvinnor	38	61	54
-för män	38	62	55
-fortsättningsansökningar	90	92	94
-för kvinnor	91	93	94
-för män	88	90	93
Kvalitetsutlåtande ³	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt
Nöjdhetsindex	62	70	64

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Införandet av ett nytt systemstöd för bostadstillägg har inneburit stora förändringar när det gäller hur ändringsärenden skapas och hanteras med kraftigt ökade volymer som följd. I tabellen ovan redovisas därför enbart ansökningsärenden som volymmässigt är jämförbara över tid.

²Ändrad redovisning. Avser endast ansökningsärenden och är en kombination av förstagångs- och fortsättningsansökningar (benämns nyansökningar i regleringsbrevet för 2021). Andel beslut i tid och antal pågående ärenden vid årets slut för 2020 är justerade.

³Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3.

Regleringsbrevet 2022

Mål om bostadstillägg

Den genomsnittliga handläggningstiden för nyansökningar om bostadstillägg ska vara högst 40 dagar vid utgången av 2022.

Målet i regleringsbrevet för 2022 nås inte. Handläggningstiden under 2022 var 91 dagar. Den genomsnittliga handläggningstiden påverkas negativt av att majoriteten av de äldre ärendena avarbetats under året.

Det sammanfattande resultatet för förmånerna bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd bedöms som bristfälligt, i likhet med 2021.

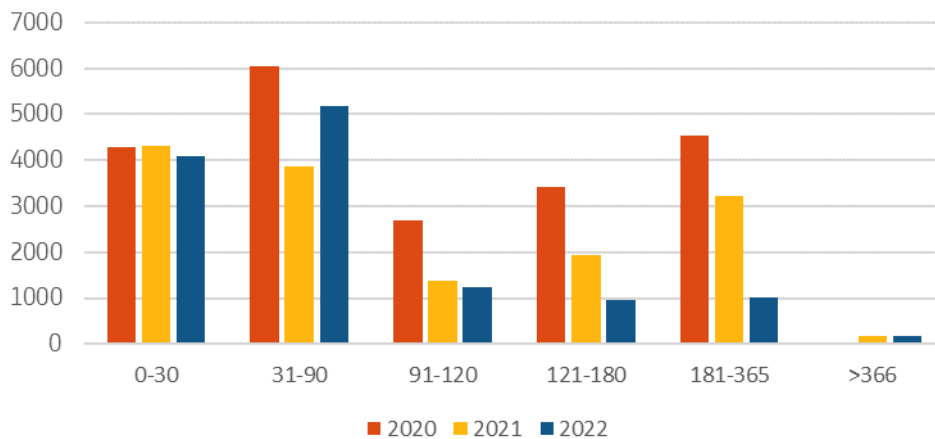
Under inledningen av 2022 minskade antalet handläggare inom bostadstillägget främst till följd av minskad anslagstilldelning för hanteringen av bostadstillägg. Den minskade anslagstilldelningen beror på att tillfälliga medel för att förstärka bostadstillägg upphört och att Pensionsmyndigheten till fullo förväntas ta hem de tidigare uppskattade effekterna av det nya handläggningssystem som infördes under 2020. Ökningen av antalet pågående

ärenden blev i slutändan lägre än befarat. Det beror framförallt på att handläggningen effektiviserats genom att ett nytt arbetssätt införts, men även på grund av ett något lägre inflöde av ändringsärenden.

Under 2022 har lagändringar trätt ikraft avseende såväl garantipension som bostadstillägg. Syftet är att stärka ekonomin för pensionärer med låga inkomster. De förändringar som gjorts avseende beräkningsregler av bostadstillägg innebär att utbetalningarna höjts för pensionärer med bostadstillägg men även att fler pensionärer blir berättigade till bostadstillägg. I samband med vårändringsbudgeten tilldelades Pensionsmyndigheten därför ytterligare medel bland annat för att kunna hantera fler inkommande ansökningar. Dessa medel har möjliggjort en förstärkning av bemanningen inom bostadstillägg framförallt från september månad. De genomförda lagändringarna har hittills haft begränsad effekt på antalet inkommande ärenden varför resursförstärkningen har kunnat användas till att bättre kunna hantera inflödet av nya ärenden, förbättra tillgängligheten i telefonin samt genomföra en riktad insats mot äldre ärenden.

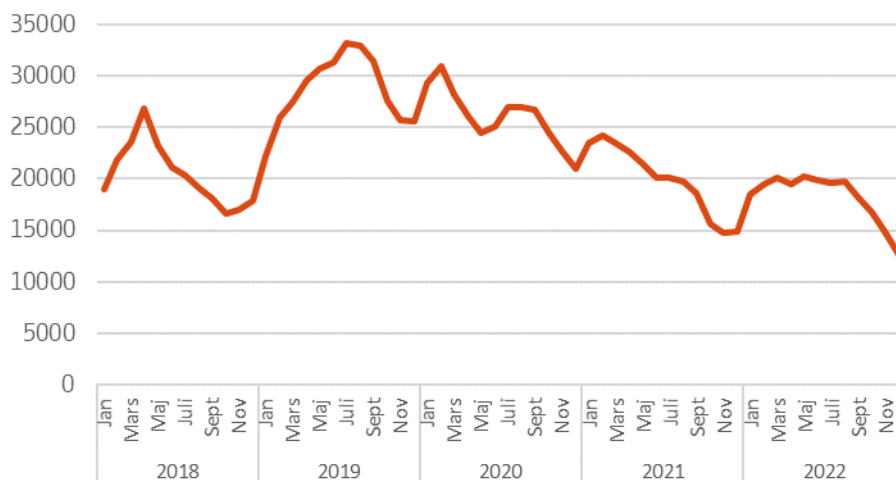
Resursförstärkningen har även medfört att antalet pågående ärenden minskat under andra halvåret 2022. Minskningen avser samtliga ärendetyper, det vill säga nyansökningsärenden, ärenden som initierats av ändringsanmälan samt impulser från handläggningssystemet. För samtliga ärendetyper har även antalet ärenden som är äldre än 120 dagar minskat. Nedanstående diagram visar handläggningstiden för pågående ansökningsärenden vid utgången av respektive år 2020 till år 2022. För övriga ärendetyper försvåras jämförelser mellan åren av att nya ändringar påverkar befintliga ärenden.

Diagram 6. Ålder ansökningsärenden, antal dagar

Diagrammet nedan visar att antalet pågående ansökningsärenden vid utgången av 2022 är det lägsta under de senaste fem åren.

Diagram 7. Ärendeutveckling nyansökningar 2018–2022

När det gäller ändringsanmälningar och impulser finns fortfarande stora ärendevolymmer kvar från 2020 och 2021. Äldre ändringsärenden är komplexa och tidskrävande att hantera eftersom de ofta innehåller flera ändrade omständigheter som påverkar utbetalningen från olika tidpunkter.

Andelen beviljade ärenden har ökat jämfört med tidigare år. Det beror framförallt på ett minskat inflöde av ärenden som leder till ett beräkningsavslag under början av året. Att minska antalet ogrundade ansökningar har varit ett mål för Pensionsmyndigheten eftersom dessa ärenden kräver stora arbetsinsatser trots att inget bostadstillägg betalas ut.

Kostnaderna för hela verksamhetsområdet pensionsadministration har fortsatt att öka även år 2022. Utöver ett resurstillskott till verksamhetsområdet har ett förändrat arbetssätt inom kundservice medfört att verksamhetskostnader flyttats från verksamhetsområde information och kommunikation till pensionsadministration. Dessutom har den ökade satsningen för kontrollverksamheten ökat de totala kostnaderna för pensionsadministration. Förändringarna återspeglas i de totala styckkostnaderna.

Styckkostnaden har fortsatt öka 2022 inom bostadstillägg. Den tillfälliga resursförstärkningen under året har till stora delar använts för att förbättra tillgängligheten i telefonin samt insatser mot äldre tidskrävande ärenden vilket medfört att avslutade ärenden inte ökat i proportion mot resursförstärkningen. Det tar även tid att för nyanställda att uppnå full produktivitet vilket påverkar styckkostnaden.

Eventuella skillnader i handläggningstider mellan kvinnor och män kan i denna typ av uppställning ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte presenteras i tabellen. På samma sätt kan man missa eventuella faktiska osakliga könsskillnader. Detta förklaras mer noggrant i myndighetens rapport *Är Pensionsmyndighetens handläggning jämställd?*

Årets kundundersökning visar att kundnöjdheten, NKI, hos dem som ansöker om bostadstillägg har minskat sedan föregående år. Förra årets resultat berodde i hög grad på att servicekvaliteten ökat när pensionärer kontaktar Pensionsmyndigheten via telefon. Under 2022 har tillgängligheten i telefon minskat, särskilt under den period undersökningen genomfördes, vilket bedöms ha haft negativ påverkan på resultatet.

Tabell 26. Beslutsfrekvens bostadstillägg 2020–2022¹

	Antal 2020	Andel 2020	Antal 2021	Andel 2021	Antal 2022	Andel 2022
Beviljad	40 203	60	40 969	67	39 261	71
-varav kvinnor	25 060	63	25 101	70	24 146	74
-varav män	15 143	55	15 868	64	15 115	67
Beräkningsavslag	22 900	34	15 929	26	12 675	23
-varav kvinnor	12 611	32	9 007	25	7 054	22
-varav män	10 289	38	6 922	28	5 621	25
Övriga ej beviljade	3 896	6	3 924	7	3 484	6
-varav kvinnor	1 911	5	1 886	5	1 635	5
-varav män	1 983	7	2 029	8	1 836	8
Totalt	66 999	100	60 822	100	55 420	100

¹Beräkningen har gjorts endast för förstagsärenden utifrån att ärendet ska vara beslutat under respektive år.

5.4.2 Mörkertal inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Regleringsbrevet 2022

Mörkertal inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Pensionsmyndigheten ska bedöma utvecklingen av mörkertalet för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Pensionsmyndigheten ska redogöra för vilka åtgärder som har vidtagits för att minska mörkertalet. Pensionsmyndigheten ska särskilt redogöra för de åtgärder som har vidtagits för att nå personer som tidigare inte haft rätt till förmånerna, men som genom regeländringar har fått rätt till dem.

5.4.2.1 Bedömning av mörkertalens utveckling

Skattningen av mörkertalet för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd görs med hjälp av Statistiska centralbyrån (SCB) och deras mikrosimuleringsmodell FASIT. Vid tidpunkten för beställningen och genomförandet av denna skattning fanns inte uppgifter för senare år än 2020 tillgängliga då skattningen baseras på deklarerade uppgifter från Skatteverket. Resultaten av skattningen behöver tolkas med försiktighet då osäkerheten är stor gällande flera underlag för skattningen, såsom uppgifter om förmögenhet och bostadskostnad.

Jämfört med tidigare års skattningar visar resultatet att mörkertalet har minskat totalt sett sedan 2013, däremot har mörkertalet ökat något sedan 2018, se diagram 8. Motsvarande jämförelse avseende äldreförsörjningsstöd visar att mörkertalet har minskat, se diagram 9. Denna jämförelse ska beaktas med vaksamhet på grund av att skattningarna från SCB har justerats mellan åren.

Pensionsmyndigheten anser att det är relevant att analysera mörkertalet utifrån en längre historik för att få en uppfattning om mörkertalens utveckling. För bostadstillägg presenteras siffror för 2013 till och med 2020. Avseende mörkertalet för äldreförsörjningsstöd presenteras siffror från 2015 eftersom ingen statistik finns tillgänglig för tid dessförinnan.

De tre senast tillgängliga åren visar på en relativt konstant nivå gällande mörkertalet för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Skattningen för 2020 visar på cirka 123 000 personer avseende bostadstillägg, vilket är en marginell höjning jämfört med 2019 och 2018, se diagram 8. Avseende äldreförsörjningsstöd är skattningen för 2020 cirka 16 000 personer, det innebär en minskning jämfört med 2019 och 2018, se diagram 9.

Diagram 8. Uppskattat mörkertal bostadstillägg 2013–2020

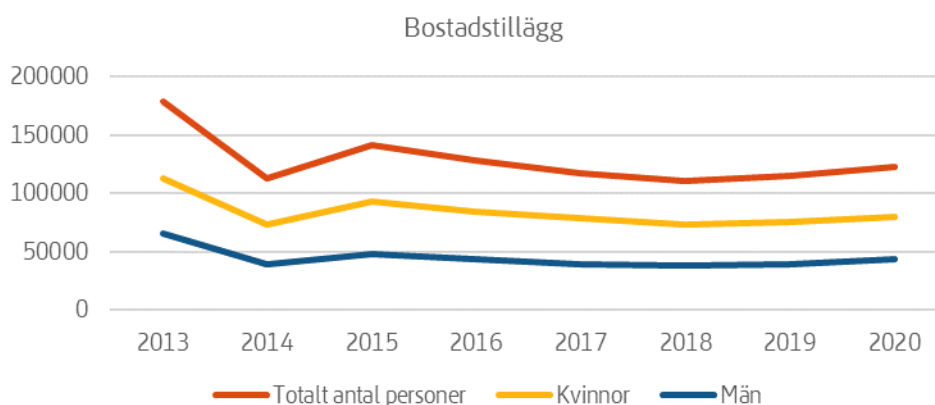
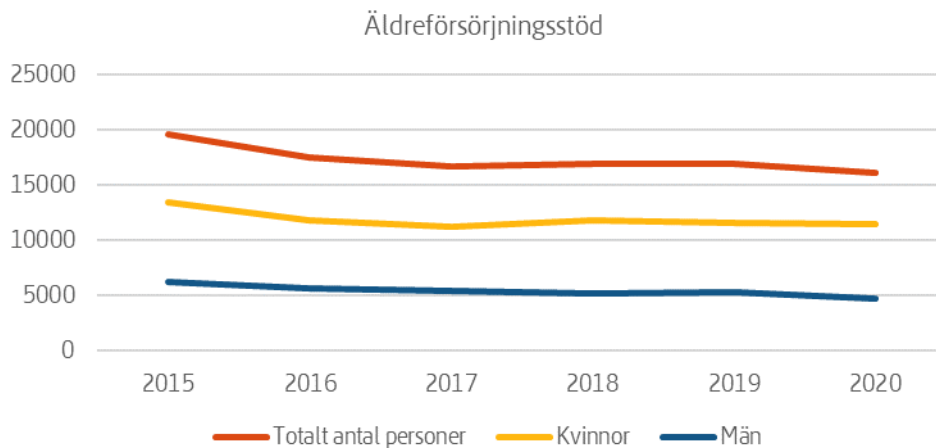
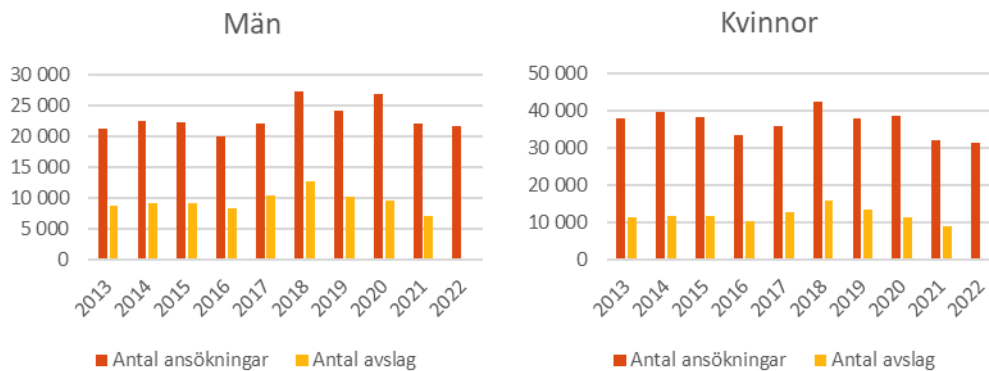

Diagram 9. Uppskattat mörkertal äldreförsörjningsstöd 2015–2020

Vid bedömningen av mörkertalet behöver beaktas att Pensionsmyndigheten har en balans av ansökningsärenden. Det innebär att vissa personer som ingår i skattningen av mörkertalet redan har ansökt om bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd men inte fått ett beslut. För 2020 är mörkertalet drygt 118 000 personer när dessa avräknats, en minskning med cirka fem procent. Motsvarande för äldreförsörjningsstöd är en minskning på cirka en till två procent.

En indikator på ett minskande mörkertal kan vara ett ökande antal inkomna ansökningar, förutsatt att andelen avslag inte ökar. Pensionsmyndigheten kan inte se någon större förändring i förhållandet mellan andelen avslag i relation till andelen inkomna ansökningar. Detta indikerar på ett relativt oförändrat antal personer som ingår i mörkertalet, se diagram 10.

Diagram 10. Antal ansökningar inom bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd¹

¹Diagrammet visar totalt antal inkomna förstagångsansökningar. Antal avslag redovisas endast för 2013 till och med 2021. För 2022 var inte samtliga ärenden avslutade vid tidpunkten för statistikuttaget. Därmed redovisas enbart antal inkomna ansökningar för 2022.

Antal personer som uppbär bostadstillägg har varit relativt oförändrat de senaste åren, se diagram 11. Däremot har antalet män som uppbär bostadstillägg ökat något de senaste åren. Utifrån faktorer såsom prognosticerat antal ålderspensionärer, förväntade pensionsnivåer samt regeländringar för bostadstillägg bedöms antalet berättigade till bostadstillägg öka de närmaste åren. Det har skett en viss ökning sedan 2013 av antal personer som uppbär äldreförsörjningsstöd, se diagram 12. Antalet personer berättigade till äldreförsörjningsstöd förväntas även öka under kommande år.

Diagram 11. Antal personer som uppbär bostadstillägg

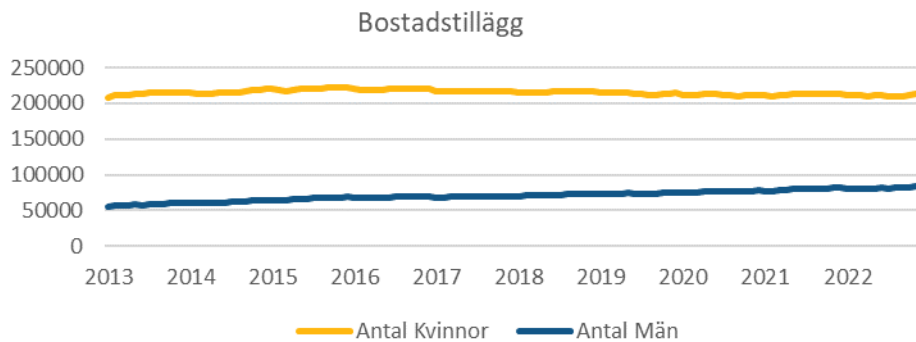
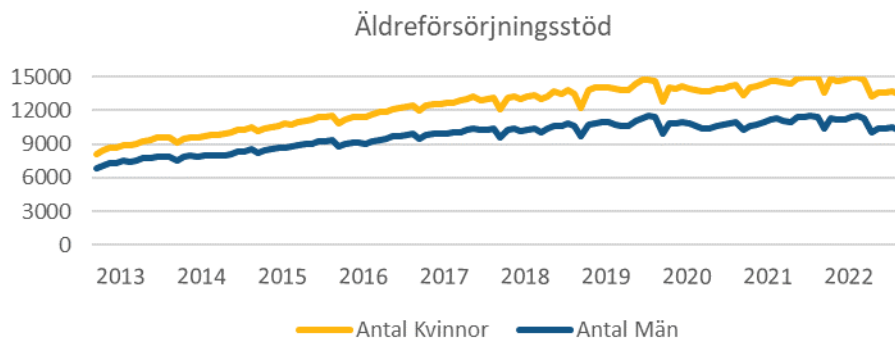

Diagram 12. Antal personer som uppbär äldreförsörjningsstöd

De regelförändringar avseende bostadstillägg som har skett kan få en viss påverkan på mörkertalet de kommande åren. Det finns ett antagande om att vissa pensionärer inte ansöker vid tidpunkten som pensionären blir berättigad till förmånen, utan av olika skäl avvaktar med att ansöka. Ytterligare avgörande faktorer bedöms vara hur, när och på vilket sätt information om regelförändringar når pensionärerna. Bostadstillägg är en komplex förmån och förståelsen för regelförändringarna bedöms ha en inverkan på mörkertalens utveckling.

Pensionsmyndighetens sammantagna bedömning är att skattningen av antalet i mörkertalet för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd förblir relativt oförändrad de närmaste åren. Det är svårt att generellt sett bedöma effekterna av åtgärder för ett minskat mörkertal. Myndighetens uppfattning är att arbetet för ett minskat mörkertal behöver bedrivas kontinuerligt och långsiktigt. Även om mörkertalet inte har minskat bedöms vidtagna åtgärder vara en betydelsefull del i att mörkertalet varit på en konstant nivå de senaste åren.

5.4.2.2 Åtgärder för ett minskat mörkertal

Pensionsmyndigheten har under 2022 arbetat med att förbättra och förnya information om bostadstillägg i alla kanaler. Myndigheten erbjuder sedan hösten 2021 digitala informationsmöten om vem som kan vara berättigad till bostadstillägg och hur ansökan går till. Under 2022 har även ett antal fysiska informationsmöten hållits runt om i landet.

Pensionsmyndigheten tillhandahåller information via broschyrer och faktablad. Dessa finns tillgängliga på myndighetens webbplats och via servicekontor.

Myndigheten har ett nytt arbetssätt med utökad stöd via telefonkontakt vilket gett positiv effekt på den genomsnittliga handläggningstiden och därmed ett minskat mörkertal. Genom arbetssättet kan handläggarna i telefonkontakten guida kunderna att göra rätt. Detta resulterar i färre kompletterande åtgärder av handläggare och kunden kan få ett snabbare beslut.

Informationsutskick till externa parter

Inför varje årsskifte skickas ett uppdaterat material med information om både bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd till landets största pensionärsorganisationer, de största

pensionsbolagen, landets samtliga kommuner, flera trossamfund och hjälporganisationer samt Anhörigas riksförbund. Migrationsverket får anpassad information gällande äldreförsörjningsstöd.

Pensionsmyndigheten använder media för att nå ut och informera om bostadstillägg. Spridningen via massmedia bedöms ha en stor betydelse för den allmänna kännedomen om myndigheten och för att nå ut brett med korrekt information om förmånen. En faktor som försvårar arbetet med att nå målgruppen är digitalt och socialt utanförskap. Pensionsmyndigheten har under de senaste åren arbetat med att nå målgruppen genom att erbjuda anhöriga att via digital ansökan kunna hjälpa till att ansöka. Syftet är att göra det enklare för anhöriga att hjälpa pensionären vilket bidrar till att minska mörkertalet. Under 2022 har cirka 7 000 använt sig av denna tjänst och myndigheten ser en ökning av användandet sedan införandet.

Uppdatering av Pensionsmyndighetens webbplats

I september 2022 lanserades en ny digital guide (BT-guiden) på Pensionsmyndighetens webbplats. Syftet med guiden är att göra det lättare för digitala besökare att få en överblick över bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Guiden är uppbyggd så att besökaren på ett enkelt och tydligt sätt får stöd och svar på frågor genom hela processen. Myndigheten uppdaterar kontinuerligt Frågor & Svar för att besvara pensionärernas vanligaste frågor. Pensionsmyndigheten kommer följa upp hur guiden används och kontinuerligt utveckla och förbättra den.

5.4.2.3 Särskilt vidtagna åtgärder för att nå personer som tidigare inte haft rätt till förmånerna men som genom regeländringar har fått rätt till dem

De ändrade reglerna från och med augusti 2022 innebär en höjning av bostadstillägget för de pensionärer som redan är beviljade bostadstillägg. Höjningen av både konsumtionsstödet och fribeloppet för inkomster innebär att fler pensionärer kan ha rätt till förmånen.

Med anledning av de ändrade reglerna gjordes ett brevvutskick till landets samtliga kommuner och landets största pensionärsorganisationer i augusti 2022. Även innehållet på Pensionsmyndighetens webbplats, broschyrer och faktablad har uppdaterats.

5.5 Efterlevandepension

Efterlevandepension är ett ekonomiskt skydd för efterlevande. Här ingår barnpension, efterlevandestöd, omställningspension samt änkepension. Dessutom handläggs efterlevandelivränta och begravningshjälp i samverkan med Försäkringskassan.

Sammanfattning

- Resultatet är gott.
- Handläggningstiderna är fortsatt goda för nationella ärenden. Antalet pågående utlandsärenden ökar.
- Kvaliteten är god.

Tabell 27. Sammanfattande resultatbedömning efterlevandepension 2020–2022

	2020	2021	2022
Sammanfattande bedömning	Gott	Gott	Gott

Tabell 28. Efterlevandepension 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Kostnad, miljoner konor	82	79	85
Inkomna ärenden, antal			
-Nationella	57 335	56 176	57 210
-varav kvinnor	40 518	39 404	40 757
-varav män	16 690	16 695	16 335
-Internationella exklusive efterlevandestöd	13 524	12 521	11 850
-varav kvinnor	8 444	7 879	7 291
-varav män	5 038	4 598	4 533
-Internationella efterlevandestöd	1 578	912	933
-varav kvinnor	661	391	425
-varav män	916	520	507
-Utland	12 405	11 855	14 329
-varav kvinnor	5 998	5 682	7 260
-varav män	5 322	5 220	5 741
Avslutade ärenden, antal	87 212	80 920	83 206
-varav kvinnor	56 536	53 546	55 562
-varav män	29 619	26 503	26 933
Styckkostnad, kronor	937	981	1 017
Handläggningstid, genomsnittlig, antal dagar			
-Nationella	5	5	6
-för kvinnor	3	4	5
-för män	12	10	11
-Internationella exklusive efterlevandestöd	256	270	286
-för kvinnor	250	265	285
-för män	274	288	289
-Internationella efterlevandestöd	188	125	144
-för kvinnor	184	126	149
-för män	191	121	141
-Utland	74	76	92
-för kvinnor	87	72	82
-för män	100	134	170
Pågående ärenden vid årets slut, antal			
-Nationella	2 185	2 417	2 506
-varav kvinnor	1 293	1 385	1 521
-varav män	890	1 032	982
-Internationella exklusive efterlevandestöd	3 973	3 985	3 637
-varav kvinnor	2 787	2 694	2 354
-varav män	1 186	1 290	1 283
-Internationella efterlevandestöd	390	287	378
-varav kvinnor	189	140	196
-varav män	199	146	181
-Utland	1 205	1 743	3 198
-varav kvinnor	326	352	928
-varav män	620	1 024	1 355
Kvalitetsutlåtande ²	Gott	Gott	Gott
Nöjdhetsindex	71	73	63

¹ I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Förutom de i tabellen redovisade ärendena handlägger Pensionsmyndigheten tillsammans med Försäkringskassan även ärenden om efterlevandelivränta.

² Läs mer om kvalitetsutlåtandet i avsnitt 4.3 Sammanfattande kvalitetsbedömning.

De nationella ärendena inom efterlevandepension har ett fortsatt gott resultat med korta handläggningstider. Processen är till övervägande del automatiserad.

För internationella ärenden, exklusive efterlevandestöd, är antalet pågående ärenden färre än föregående år. Handläggningstiden påverkas av hur gamla de ärenden som avslutas är. Eftersom det genomförts en riktad insats av de äldsta ärendena påverkas handläggningstiden negativt vilket även haft viss påverkan på styckkostnaden.

Andelen pågående ärenden avseende internationellt efterlevandestöd har ökat jämfört med föregående år trots att inflödet varit relativt konstant. Även antalet pågående utlandsärenden ökar, här har dock inflödet ökat.

Kundnöjdheten, NKI för efterlevandepension har försämrats något jämfört med föregående år. Kundundersökningen bland personer som nyligen fått beslut om efterlevandepension visar att fler upplever att det är svårt att komma i kontakt med Pensionsmyndigheten och färre upplever att Pensionsmyndigheten är effektiva. Även förtroendet för Pensionsmyndigheten har försämrats något bland personer som nyligen fått beslut om efterlevandepension. Under stora delar av 2022 har tillgängligheten i telefon varit sämre jämfört med året innan, och det gäller också under den period undersökningen genomfördes, vilket bedöms ha haft negativ påverkan på resultatet för samtliga förmåner.

5.6 Frivillig pensionsförsäkring

Frivillig pensionsförsäkring infördes 1914 som ett komplement till den allmänna folkpensionen. Möjligheten att göra nya inbetalningar upphörde 1981.

Sammanfattning

– Resultatet är fortsatt gott och handläggningen fungerar bra.

Tabell 29. Sammanfattande resultatbedömning frivillig pensionsförsäkring 2020–2022

	2020	2021	2022
Sammanfattande bedömning	Gott	Gott	Gott

Tabell 30. Frivillig pensionsförsäkring 2020–2022

	2020	2021	2022
Kostnad, miljoner kronor	2	2	2
Inkomna ärenden, antal ¹	247	855	627
Utbetalade pensioner, antal	2 896	2 716	2 527
-varav kvinnor	1 551	1 459	1 373
-varav män	1 345	1 257	1 154
Beviljade återköp, antal	49	627	467
Styckkostnad, kronor	671	820	908

¹Ingen könsuppdelning går att ta fram på grund av tekniska begränsningar.

Resultatet inom området är gott. Det finns 561 personer som ännu inte har ansökt om utbetalning av frivillig pensionsförsäkring. Den yngsta är född 1980. Samtliga ärenden handläggs omedelbart när de kommer in till myndigheten och det finns inga pågående ärenden.

Då verksamheten är liten avstår myndigheten från att göra någon analys av produktivitetsförändringar mellan åren.

Inom Pensionsmyndigheten pågår en accelererad avveckling av frivillig pensionsförsäkring. Detta innebär att myndigheten erbjuder förmånstagare kapitalvärdet av sin försäkring i en engångsutbetalning i förtid. Arbetet inleddes under 2020 och är planerat att fortsätta under kommande år. Se även avsnitt 15. *Frivillig pensionsförsäkring*.

5.7 Säkerställa korrekta utbetalningar och motverka bidragsbrott

Pensionsmyndigheten betalade under 2022 ut 415 miljarder i pensioner och pensionsrelaterade förmåner och är därmed en av de myndigheter som står för den högsta summan statliga utbetalningar till medborgarna.

Regleringsbrevet 2022

Mål för att minska felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten ska bidra till det övergripande målet att utbetalningarna från välfärdssystemen ska vara korrekta, andelen felaktiga utbetalningar ska minska och fel ska motverkas. Andelen felaktiga utbetalningar från de ersättningar som Pensionsmyndigheten hanterar ska därför minska.

Åtterrporteringskrav för minskade felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten ska redovisa måluppfyllelsen och genomförda insatser för att uppnå målet. Redovisningen ska omfatta följande:

Upptäckta felaktiga utbetalningar, antal och belopp samt en uppskattning av förhindrade felaktiga utbetalningar.

Återkrav, antal och belopp.

Total fordran, återbetalda medel, antal och belopp.

Antal polisanmälningar.

Totalt belopp av konstaterade felaktiga utbetalningar i förhållande till dels de totala utbetalningarna, dels till den senaste uppskattningen av det totala beloppet av felaktiga utbetalningar.

Redovisningen ska för dessa indikatorer ske per ersättning som Pensionsmyndigheten hanterar och totalt. Därtill ska en analys göras av hur utfallet av dessa indikatorer utvecklats över tid. Vidare ska en redovisning lämnas av vidtagna åtgärder för att minska de felaktiga utbetalningarna.

Pensionsmyndigheten ska också redovisa en bedömning av åtgärdernas effekter och kostnadsutvecklingen för kontrollarbetet.

5.7.1 Upptäckta felutbetalningar

Pensionsmyndigheten kan inte bedöma uppfyllelsen av målet i regleringsbrevet eftersom redovisningen avseende upptäckta felaktiga utbetalningar hittills begränsats till att omfatta konstaterade felaktiga utbetalningar i handlagda återkrav. Återkraven utgör endast en delmängd av identifierade fel och av den totala mängden felaktiga utbetalningar. Myndigheten har haft begränsad möjlighet att få tillgång till relevant data och har därför arbetat med att utveckla redovisningsmetoderna. I slutet av 2022 implementerades en ny funktionalitet i handläggningssystemet gällande ifyllnad av statistik över upptäckta felutbetalningar som gör det möjligt att framöver kunna följa upp måluppfyllelsen för upptäckta felutbetalningar.

Tabell 31. Konstaterade felaktiga utbetalningar i handlagda återkrav 2020–2022, belopp i tusen kronor¹

	2020	2021	2022
Felaktiga utbetalningar	93 778	129 453	174 039
-varav kvinnor	53 081	79 196	100 176
-varav män	40 697	50 257	73 863
Fastställd återbetalningsskyldighet	86 130	121 498	161 638
-varav kvinnor	48 267	74 040	92 243
-varav män	37 863	47 458	69 395

¹ Beloppen ingår återkrav avseende felutbetalningar vid dödsfall samt eftergivna belopp.

De konstaterade felaktiga utbetalningarna i handlagda återkrav innehåller olika tidsperioder och olika räkenskapsår, vilket innebär att de inte kan ställas i relation till myndighetens totala utgifter för ett visst år. De kan inte heller ställas i relation till omfattningen av felaktiga utbetalningar som också beräknats på årsbasis.

5.7.2 Uppskattade felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten fick i januari 2022 uppdrag att genomföra empiriska omfattningsstudier gällande felaktiga utbetalningar inom de olika förmånerna. Resultatet av dessa skattnings kommer att redovisas i årsredovisningen för 2023.

5.7.3 Kontrollverksamhet

Under 2022 har Pensionsmyndigheten genomfört en omorganisation som resulterat i att kontrollarbetet centraliserats till en egen enhet inom myndigheten. Detta möjliggör ökat fokus på arbetet med att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Som ett led i detta har myndigheten fortsatt bygga ut kontrollverksamheten samt utvecklat arbetsmetoder och lärande, både internt samt i dialog med andra myndigheter. Verksamheten har även arbetat med kvalitetshöjande åtgärder, exempelvis genom att utveckla och effektivisera processen för polisanmälningar vilket gjorts i samarbete med Försäkringskassan och Polismyndigheten.

Sammantaget har Pensionsmyndigheten avslutat riktade kontroller och kontrollutredningar vid misstanke om brott under 2022 som resulterat i ställda återkrav om cirka 100 miljoner kronor, samt framtida besparingsbelopp om cirka 368 miljoner kronor. Besparingsbeloppet beräknas utifrån pensionärernas uppskattade livslängd och eftersom majoriteten av Pensionsmyndighetens utbetalningar löper på tillsvidare blir summan av besparingsbeloppen höga.

5.7.3.1 Löpande utbetalningskontroll

Pensionsmyndigheten har under året genomfört löpande kontroller av utförda utbetalningar för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktigheter. Kontrollerna görs utifrån särskilt fastställda kriterier och avser utbetalningar som i samband med riskbedömning bedömts ha hög risk. Därutöver genomförs dagligen, vid samtliga kontoregistreringar, kontroller av registrerade konton mot bankgirocentralens uppgifter om kontohavare.

Resultatet från de löpande utbetalningskontrollerna ger tillsammans med en årlig riskanalys avseende utbetalningsprocessen underlag till vidareutveckling av de löpande utbetalningskontrollernas utformning. Samtliga upptäckta felaktigheter har omhändertagits och kontinuerligt återkopplats till verksamhetsansvariga.

5.7.3.2 Riktade efterkontroller

Riktade efterkontroller är ett viktigt verktyg i Pensionsmyndighetens arbete med att förhindra felaktiga utbetalningar. Syftet med kontrollerna är dels att myndigheten ska säkerställa korrekta utbetalningar till pensionärer, dels att dra lärdomar av genomförda kontrollinsatser för att öka kunskapen om risker kopplat till utbetalningar. Resultaten från efterkontrollerna ska därigenom leda till att verksamheten i större grad uppmärksammar eventuella brister i förmånssystemen och kan sätta in åtgärder som förbättrar systemen och förebygger att felaktiga utbetalningar uppstår.

Riktad efterkontroll mot taxerad inkomst inom bostadstillägg

Tabell 32. PAX-kontroller¹

	2018	2020 - pågående
Antal kontrollerade ärende	2066	1 081
Återkravsbelopp, mnkr	59	36
Besparingsbelopp, mnkr	145	152

¹PAX-kontrollen avseende inkomstår 2019 bortprioriterades med anledning av minskad aktualitet samt att majoriteten av de ärendena ingår i PAX-kontroll avseende inkomstår 2020.

En efterkontroll mot taxerad inkomst inom bostadstillägg, så kallad PAX-kontroll, innebär att det görs en jämförelse mellan de inkomster som legat till grund för förmånstagarens senaste beslut om bostadstillägg och Skatteverkets beslutade taxering för det inkomstår som kontrolleras.

Under 2022 har arbetet med PAX-kontroll avseende inkomstår 2018, där drygt 2 000 ärenden ingick, avslutats. Av dessa ärenden ledde cirka 50 procent till omräkning. Vidare ställdes återkrav i cirka 70 procent av alla kontrollerade ärenden. Resultatet av kontrollen har även visat att den största orsaken till felutbetalningar är att förmånstagaren brustit i sin uppgifts- eller anmälningsskyldighet. PAX-kontrollen avseende inkomstår 2019 bortprioriterades med anledning av minskad aktualitet samt att majoriteten av de ärendena ingår i PAX-kontroll avseende inkomstår 2020.

Pensionsmyndigheten har under 2022 även påbörjat arbetet med PAX-kontroll avseende inkomstår 2020 där sammanlagt 2 000 ärenden ingår. Kontrollen är uppdelad i två delar. En där det indikeras att förmånstagaren får för lite bostadstillägg utbetalt och en där det indikeras att för mycket bostadstillägg betalas ut. Myndigheten har avslutat de ärenden där för lite pengar utbetalats och arbetar med att även avsluta den del av kontrollen som innefattar ärenden där för mycket ersättning utgått. De drygt 400 ärenden där förmånstagarna fått för lite ersättning utbetalt har lett till uppskattade framtida utbetalningar om cirka 70 miljoner kronor. Förarbetet har även påbörjats för PAX-kontroll avseende inkomstår 2021.

Levnadsintyg för utlandsbosatta

En person som är bosatt utanför Sverige och har allmän pension eller efterlevandepension måste varje år skicka in ett levnadsintyg till Pensionsmyndigheten.

Tabell 33. Levnadsintyg för utlandsbosatta 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Utskickade levnadsintyg, antal	163 065	162 106	160 582
Länder, antal	170	167	171
Elektroniska intyg, antal	106 231	106 556	105 988
Manuella intyg, antal	56 834	55 550	54 594
Utskickade indragningsbeslut, antal ²	5 222	i.u.	5 868

¹Ingen könsuppdelning går att ta fram på grund av tekniska begränsningar.

²I samband med att utbetalningar stoppas skickas ett indragningsbeslut till de personer som inte skickat in ett godkänt levnadsintyg inom 105 dagar.

Rutinerna för hantering av levnadsintyg som tidigare tagits fram har fortsatt varit effektiva för handläggningen. I år tidigare lades exempelvis perioden för utskick och därför har arbetet kunnat göras under hösten istället för runt årsskiftet.

5.7.4 Övriga åtgärder för att minska felaktiga utbetalningar

Pensionsmyndigheten vidtar även ytterligare åtgärder för att minska felaktiga utbetalningar.

Inom bostadstillägg har webbtjänster vidareutvecklats för att kunna inhämta fler kompletta och korrekta ansökningar samt underlätta anmälan av ändrade uppgifter. Även handläggningssystemet har fått uppdaterad funktionalitet. Förtydliganden har gjorts i informationen i beslutsbrev för att underlätta för kunden att göra rätt. Det är i nuläget svårt att fullt ut bedöma effekterna av de genomförda åtgärderna då vi dels har ett ändrat arbetssätt, dels höga ärendebalanser. Samtliga dessa åtgärder väntas ge effekt på längre sikt.

Inom allmän pension har åtgärder vidtagits för att öka kvaliteten i de uppgifter som ligger till grund för rätten till garantipension. Detta arbete förväntas leda till minskade risker för kommande felutbetalningar över tid.

Inom efterlevandepension har en manuell kontroll av efterlevandelivräntorna genomförts för att säkerställa att rätten kvarstår. Dessutom har handläggningssystemet uppdaterats med förfinade maskinella bedömningar om rätten till förlängd barnpension och efterlevandestöd.

Kontrollverksamheten har tagit fram strukturer för att öka kunskaperna om vilka ärenden som bör föranleda kontroll, vilket ökat antalet kontrollärenden.

5.7.5 Misstanke om brott

5.7.5.1 Kontrollutredningar vid misstanke om brott

Pensionsmyndigheten genomför kontrollutredningar av ärenden där det finns misstanke om brott, det vill säga när en person avsiktligt har orsakat felaktiga utbetalningar. Denna del av kontrollverksamheten har också en strategisk dimension där samarbetet med andra kontrollaktörer är viktigt ur ett bredare samhällsperspektiv.

Regleringsbrevet 2022

Motverka bidragsbrott

Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att stärka sin förmåga att motverka bidragsbrott samt bedöma resultatet åtgärderna har fått.

Därtill ska Pensionsmyndigheten redovisa hur de har vidareutvecklat samarbetet med relevanta myndigheter i syfte att motverka brott och minska medvetna fel inom förmånerna.

Tabell 34. Kontrollutredningar vid misstanke om brott 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Inkomna ärenden, antal	988	1 201	1 560
-varav kvinnor	489	555	782
-varav män	489	630	757
Avslutade ärenden, antal	1 012	1 046	1 322
-varav kvinnor	524	482	664
-varav män	482	549	633
Andel ärenden som lett till åtgärd, %	34	34	29
Polisanmälningar, antal	93	116	139
Handläggningstid, dagar	260	234	225
-för kvinnor	255	231	211
-för män	268	238	246
Pågående ärenden årets slut, antal	655	811	1 056
-varav kvinnor	319	392	511
-varav män	330	414	541

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden.

Under 2022 har antalet kontrollärenden ökat vilket beror på ett större inflöde från externa parter och av interna impulser. Även antalet fattade beslut har ökat i jämförelse med föregående år vilket är en följd av att Pensionsmyndigheten stärkt kontrollverksamheten. Att fler ärenden hanterats totalt betyder att fler felaktiga utbetalningar med misstänkt uppsåt kunnat stoppas.

Inom ramen för kontrollverksamheten har beslut fattats om att återkräva cirka 35 miljoner kronor efter avslutad kontrollutredning vid misstanke om brott. Det har även medfört framtida besparingsbelopp på cirka 155 miljoner kronor. Besparingsbeloppet beräknas utifrån pensionärernas uppskattade livslängd och eftersom majoriteten av Pensionsmyndighetens utbetalningar är livslånga blir summan av besparingsbeloppen höga.

Myndigheten ska enligt bidragsbrottslagen (2017:612) göra en anmälan till Polismyndigheten om det kan misstänkas att brott har begåtts. Antalet genomförda polisanmälningar i förhållande till antalet avslutade ärenden visar att andelen polisanmälningar är ungefär cirka 10 procent vilket är i nivå med tidigare år.

5.7.5.2 Samverkan för att motverka bidragsbrott

Pensionsmyndigheten har under 2022 fortsatt satsa på att vidareutveckla den externa samverkan, både på strategisk och operativ nivå. Intresset att samverka med Pensionsmyndigheten är stort och myndigheten ingår i flera samarbeten med andra myndigheter som exempelvis Skatteverket och Försäkringskassan. Myndigheten har även deltagit i planeringsarbetet kring den nya Utbetalningsmyndigheten, som startar under 2024.

Arbetet med den externa samverkan har resulterat i att ett ökat antal impulser inkommit till Pensionsmyndigheten från extern part. På strategisk nivå har det även medfört ökad dialog, genomförda informationsinsatser och kunskapsutbyten om kontrollfrågor ur ett bredare perspektiv vilket förväntas ge effekter på längre sikt.

Samverkan inom nationell satsning mot organiserad brottslighet

Pensionsmyndigheten ingår sedan 2018 som nätverksdeltagare i den nationella satsningen mot organiserad brottslighet (OB-satsningen) och anses genom sitt grunduppdrag ha verksamhet som kan stärka samhällets samlade insatser mot organiserad brottslighet. Pensionsmyndigheten ses som en viktig tillgång i det framtida operativa arbetet och inom ramen för detta har myndigheten under året etablerat nya kontakter med aktörer inom OB-satsningen. Myndigheten deltar i flera operativa insatser.

Samverkan inom MUR

Pensionsmyndigheten har fortsatt sin medverkan inom initiativet MUR (Motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter, mot missbruk och brott i välfärdssystemen).

Arbetet var inledningsvis indelat i fem olika arbetsgrupper. Några av dessa har avslutats under året, men det har även bildats nya arbetsgrupper som till exempel ska arbeta med *tillgångsriktad brottsbekämpning* och *aktörsinriktad samverkan* i särskilt beslutade projekt. Pensionsmyndigheten är representerad i de flesta arbetsgrupperna samt ordförande för två av dem. Pensionsmyndigheten ingår även i styrgruppen som inrättades i maj 2021. Styrgruppens arbete har varit inriktat mot att ta fram processer och metodstöd för att stödja och öka myndighetsöverskridande samarbeten i konkreta frågor kopplat till missbruk och brott i välfärdssystemen. Styrgruppen beslutar också om att avsluta eller påbörja initiativ inom ramen för MUR.

Pensionsmyndigheten har, som ett resultat av samverkan, tagit fram en intern läraaktivitet *om lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen*. Målet är att öka kunskapen om och förståelsen för lagen och även på detta sätt ytterligare stärka förutsättningarna för ett utökat samarbete mellan de myndigheter som omfattas av lagen. Nästan 700 medarbetare, vilket motsvarar cirka 70 procent av Pensionsmyndighetens handläggare, har hittills genomfört utbildningen.

Arbetsgruppen rörande *informationsutbyte* mellan myndigheter arbetar med att ta fram ett material rörande när en myndighet, i andra fall än när lagen om underrättelseskyldighet är tillämplig, på eget initiativ kan lämna ut information till en annan myndighet. Detta med syfte att öka kompetensen och främja ett informationsutbyte där så är möjligt.

Pensionsmyndigheten har även deltagit i de återkommande myndighetschefsmöten som äger rum två gånger per år.

5.8 Återkrav

Återkravsärenden kommer från handläggning av förmånerna allmän pension, bostadstillägg och efterlevandepension samt kontrollverksamheten. Bostadstillägg utgör cirka 80 procent av alla återkravsärenden. De vanligaste orsakerna till ett återkrav är att kunden inte lämnat in rätt uppgifter eller meddelat förändringar, vilket resulterat i att förmånsutbetalningar beräknats på felaktiga uppgifter.

Sammanfattning

- Resultatet är bristfälligt.
- Ärendebalansen har fortsatt att öka.
- Kvaliteten är otillräcklig för återkrav som avser allmän pension, godtagbar för återkrav som avser efterlevandepension och god för återkrav som avser bostadstillägg.

Regleringsbrevet 2022

Återkrav och fordringshantering

Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att stärka verksamheten för återkrav och fordringshantering, vilka resultat åtgärderna har fått samt vilka utmaningar myndigheten ser med verksamheten. Därtill ska myndigheten redovisa hur samverkan med Försäkringskassan har utvecklats avseende fordringshantering.

Tabell 35. Sammanfattande resultatbedömning återkrav 2020–2022

Återkrav	2020	2021	2022
	Bristfälligt	Bristfälligt	Bristfälligt

Tabell 36. Återkrav 2020–2022

	2020	2021	2022
Kostnad, mnkr	15	17	26
Inkomna ärenden, antal	15 288	14 557	16 276
-varav kvinnor	9 770	9 040	10 381
-varav män	5 509	5 515	5 890
Avslutade ärenden, antal ¹	6 383	6 214	7 962
-varav kvinnor	3 983	3 796	4 891
-varav män	2 391	2 416	3 065
Styckkostnad, kr	2 337	2 722	3 300
Handläggningstid, genomsnitt dagar	157	170	169
-för kvinnor	154	160	150
-för män	164	186	199
Pågående ärenden vid årets slut, antal	17 815	26 559	35 595
-varav kvinnor	11 367	16 769	22 591
-varav män	6 447	9 789	13 004
Utestående fordringar avseende återkrav i mnkr	206	240	285
Nedskrivning i mnkr	85	100	119
Manuella fordringar i mnkr ²	3	4	5
Beslut om återkrav, antal ärenden	3 578	3 682	4 603
-varav kvinnor	2 269	2 331	2 882
-varav män	1 309	1 351	1 721
Beslut om återkrav, belopp i mnkr	73	110	145
Beslut om eftergift (hel eller delvis), antal ärenden	1 085	883	1 225
-varav kvinnor	703	497	738
-varav män	382	386	487
Beslut om eftergift (hel eller delvis), belopp i mnkr	13	11	16

¹Ebart avslutade återkravsärenden, felaktiga utbetalningar vid dödsfall eller kontrollutredningar ingår inte.

Avslutningsorsak kan vara såväl beslut om återkrav som eftergift eller avskrivning av ärendet.

²Innan nedskrivning.

Antalet pågående återkravsärenden har fortsatt växa under 2022. Den huvudsakliga anledningen till det ökande antalet återkrav är att Pensionsmyndigheten upptäcker fler felaktiga utbetalningar än tidigare. Det beror på att fler maskinella kontroller görs samt att pensionärer anmäler förändringar mer frekvent.

De viktigaste åtgärderna för att förbättra situationen för hanteringen av återkrav inom bostadstillägg är att minska mängden inkommande återkravsärenden samt att omhänderta dessa direkt när de uppstår, det vill säga en mer sammanhållen handläggning. Förutsättningarna har förbättrats under 2021 och 2022 genom att myndigheten snabbare har tagit hand om ändringsanmälningar avseende bostadstillägg. Kompetenshöjande insatser har även genomförts för att återkrav ska kunna hanteras i samband med att bostadstillägget räknas om.

Balansen av återkravsärenden inom allmän pension har varit stadigt växande under flera år. Under 2022 har arbetet med återkrav i likhet med tidigare år prioriterats ned till förmån för handläggning av ansökningsärenden, hålla en god tillgänglighet i telefon och e-post och förberedelser inför garantitillägg/garantipensionsomräkningen samt den upphörda exportränten av garantipension.

När det gäller fordringshantering är det Försäkringskassan som handlägger Pensionsmyndighetens fordringar, tillhandahåller it-stöd samt ansvarar för process och vägledning för handläggningen av dessa ärenden. Samverkansmöten sker månadsvis med tjänsteansvariga, verksamhetsutvecklare och it-personal från respektive myndighet för att hantera behov av utveckling och förvaltning av tjänsten. Försäkringskassan återrapporterar tjänstens utförande, statistik och kostnader tertialvis till Pensionsmyndigheten.

Pensionsmyndigheten har även samverkat med Försäkringskassans fordringshantering på taktisk och strategisk nivå för att diskutera utveckling av samarbetsformer. Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan har under året också samverkat för att anpassa respektive verksamheter utifrån lagändringen om direkt verkställbara återkravsbeslut. Pensionsmyndigheten anser att samarbetet med Försäkringskassans fordringshantering fungerar bra utifrån båda myndigheternas behov.

Eventuella skillnader i handläggningstider mellan kvinnor och män kan i denna typ av uppställning ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte presenteras i tabellen. På samma sätt kan man missa eventuella faktiska osakliga könsskillnader. Detta förklaras mer noggrant i myndighetens rapport *År Pensionsmyndighetens handläggning jämförd?*

Kvaliteten för återkrav av allmän pension bedöms vara otillräcklig, vilket är en försämring från föregående år då bedömningen var godtagbar. Kvaliteten för återkrav av bostadstillägg bedöms vara god, vilket är en förbättring från föregående år. Kvaliteten för återkrav av efterlevandepension bedöms vara godtagbar, vilket också det är en förbättring jämfört med föregående år.

Hantering av låga återkravsbelopp

Sedan 2012 finns ett administrativt beslut om att Pensionsmyndigheten i normalfallet inte ska starta ett återkravsärende och återkräva felaktiga utbetalningar som understiger 2 000 kronor.

Tabell 37. Avskrivna belopp understigande 2 000 kronor per förmån 2020–2022¹

Förmån	Antal	Total summa	Antal	Total summa	Antal	Total summa
	avskrivningar	som avskrivs	avskrivningar	som avskrivs	avskrivningar	som avskrivs
	2020	tkr	2021	tkr	2022	tkr
		2020		2021		2022
Allmän pension	2 633	1 171	1 367	659	1 546	935
-varav kvinnor	975	474	641	330	920	543
-varav män	1 658	697	726	329	626	392
Bostadstillägg ²	5 416	3 931	24 274	6 776	18 262	5 982
-varav kvinnor	3 742	2 688	19 727	4 919	14 879	4 211
-varav män	1 701	1 265	4 547	1 857	3 383	1 772
Efterlevandepension	276	249	264	230	308	252
-varav kvinnor	158	138	153	138	165	132
-varav män	118	111	111	92	143	120
Felaktig utbetalning vid dödsfall	888	794	980	869	966	851
-varav kvinnor	374	326	379	337	399	351
-varav män	514	468	601	532	567	500

Förmån	Antal	Total summa	Antal	Total summa	Antal	Total summa
	avskrivningar 2020	som avskrivs tkr 2020	avskrivningar 2021	som avskrivs tkr 2021	avskrivningar 2022	som avskrivs tkr 2022
Återkrav	170	220	128	156	143	171
-varav kvinnor	115	148	83	99	97	118
-varav män	55	73	45	57	46	53
Totalt samtliga förmåner	9 383	6 365	27 016	8 692	21 245	8 202
-varav kvinnor	5 364	3 774	20 985	5 824	16 468	5 359
-varav män	4 046	2 614	6 031	2 868	4 777	2 843

¹Tre stycken avskrivningsärenden saknar förmånsanknytning och har därför exkluderats från tabellen.

²För 2020 är uppgifter skattade från faktiskt uttag från och med 18 november som följd av nytt handläggningssystem. Skattningen för 2020 är gjord separat för män, kvinnor, 'kön saknas' och totalt. På grund av små avrundningar i processen med att skatta årssiffrorna kan män + kvinnor + kön saknas skilja sig från skattningen som görs direkt på det totala. Från och med 2021 används faktiska siffror.

5.9 Omprövningar

Om den enskilde anser att Pensionsmyndighetens beslut är felaktigt kan den enskilde begära omprövning av beslutet inom två månader.

Sammanfattning

- Resultatet är otillräckligt.
- Ärendebalansen har minskat och handläggningstiden har ökat.
- Kvaliteten är otillräcklig.

Tabell 38. Sammanfattande resultatbedömning omprövningar 2020–2022

	2020	2021	2022
Omprövningar	Godtagbart	Otillräckligt	Otillräckligt

Tabell 39. Omprövningar 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Kostnad, mnkr	13	21	21
Inkomna ärenden, antal	6 031	9 625	6 032
-varav kvinnor	3 478	5 777	3 145
-varav män	2 526	3 800	2 840
Expedierade ärenden, antal ²	5 364	4 265	5 550
-varav kvinnor	3 110	2 484	3 030
-varav män	2 236	1 755	2 492
Styckkostnad, kr	2 336	4 928	3 781
Handläggningstid, genomsnitt dagar	50	72	104
-för kvinnor	50	72	101
-för män	51	73	108
Pågående ärenden vid årets slut, antal	653	1 972	1 701
-varav kvinnor	340	1 109	770
-varav män	310	853	918
Kvalitetsutlåtande ³	Gott	Otillräckligt	Otillräckligt
Nöjdhetsindex	38	48	41

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Inkomstpensionstillägg ingår i kategorin allmän pension.

²Avskrivningarna räknas med i det sammanlagda antalet handlagda ärenden, de räknas dock inte med som expedierade omprövningsbeslut vid beräkning av ändringsfrekvens. Detta beror på att någon prövning i sak inte sker när ett omprövningsärende avskrivs.

³Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3 Sammanfattande kvalitetsbedömning.

Tabell 40. Omprövningar och ändringsfrekvens 2020–2022¹

	Antal expedierade omprövningar			Antal ändringar			Ändringsfrekvens i procent		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Allmän pension	1 324	1 623	2 318	73	237	211	5,5	14,6	9,1
-varav kvinnor	578	771	1 067	30	139	113	5,2	18,0	10,6
-varav män	746	848	1 251	43	98	98	5,8	11,6	7,8
Bostadstillägg	3 059	2 179	2 203	299	225	234	9,8	10,3	10,6
-varav kvinnor	1 967	1 413	1 372	185	140	135	9,4	9,9	9,8
-varav män	1 090	763	828	113	83	98	10,4	10,9	11,8
Efterlevandepension	339	255	228	111	55	37	32,7	21,6	16,2
-varav kvinnor	197	178	150	46	31	22	23,4	17,4	14,7
-varav män	129	60	53	65	23	13	50,4	38,3	24,5
Återkrav	142	207	272	30	34	48	21,1	16,4	17,6
-varav kvinnor	81	122	149	19	24	24	23,5	19,7	16,1
-varav män	59	83	123	11	9	24	18,6	10,8	19,5
Totalt samtliga förmåner ²	4 866	4 767	5 027	513	551	532	10,5	12,9	10,6
-varav kvinnor	2 824	2 760	2 740	280	334	294	9,9	13,4	10,7
-varav män	2 025	1 979	2 259	232	213	235	11,5	12,1	10,4

¹ I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Inkomstpensionstillägg ingår i kategorin allmän pension.

² Ett fåtal omprövningar saknar förmånsanknytning men ingår i totalen.

Inflödet av begäran om omprövningar inom allmän pension har minskat jämfört med föregående år då beslut om det nya inkomstpensionstillägget genererade ett mycket stort inflöde. Avseende ändringsfrekvensen syns en minskning. Ändringarna grundar sig mestadels på nya uppgifter som inkommit efter att grundbeslut är fattat.

Inflödet av omprövningar som avser bostadstillägg har fortsatt att minska under 2022 vilket sannolikt beror på den satsning som gjorts inom förmånen för att säkerställa att kunden förstår sitt beslut. Ändringsfrekvensen är i princip oförändrad jämfört med föregående år. Främsta orsaken till ändringar beror på att nya uppgifter har inkommit i samband med begäran om omprövning.

För efterlevandepension har inflödet av omprövningar minskat något. Även ändringsfrekvensen har minskat. De ändringar som gjorts beror i huvudsak på att nya handlingar eller uppgifter har kommit in i samband med begäran om omprövning.

Inom återkrav har inflödet av omprövningsärenden ökat. Inflödet bedöms dock fortfarande vara lågt då hanteringen av återkrav inom både bostadstillägg och allmän pension fortsatt har nedprioriterats under 2022. Gällande ändringsfrekvensen syns en svag ökning. Vanligaste skälet till ändringar är att nya uppgifter kommer in.

Eventuella skillnader i ändringsfrekvens mellan kvinnor och män kan i denna typ av uppställning ses som osakliga. I själva verket kan skillnaderna bero på underliggande faktorer som inte presenteras i tabellen. På samma sätt kan man missa eventuella faktiska sakliga könsskillnader. Detta förklaras mer noggrant i myndighetens rapport *Är Pensionsmyndighetens handläggning jämställd?*

Kundundersökningen bland personer som ansökt och fått beslut om omprövning visar en något lägre kundnöjdhet, NKI, jämfört med föregående år. En förklaring kan vara inkomstpensionstilläggsärendena som var många under den period som undersökningen avser¹, och där omprövningarna blivit beviljade i mindre utsträckning än andra ärenden och därmed dragit ned kundnöjdheten.

¹ Undersökningen avser omprövningar som beslutats framför allt under perioden november 2021-april 2022, men ett tilläggsurval gjordes även för perioden maj-oktober 2021 för att få in ett något större underlag.

5.10 Överklaganden

Sammanfattning

- Resultatet är fortsatt gott.
- Antal inkomna överklaganden har minskat sedan 2021.

Tabell 41. Sammanfattande resultatbedömning överklaganden 2020–2022

	2020	2021	2022
Överklaganden	Gott	Gott	Gott

Tabell 42. Nyckeltal överklaganden och ändringsfrekvens 2020–2022

	2020	2021	2022
Inkomna överklaganden, antal	690	497	290
-varav kvinnor	390	268	149
-varav män	297	227	141
Meddelade domar, antal	589	476	327
-varav kvinnor	326	276	172
-varav män	262	200	154
Ändrade beslut, antal	42	20	16
-varav kvinnor	21	11	8
-varav män	21	9	8
Ändringsfrekvens, i %	7	4	5
-varav kvinnor	6	4	5
-varav män	8	5	5

Antalet inkomna överklaganden har minskat sedan 2021. En förklaring till minskningen 2022 är att det antal överklaganden som gjorts till följd av myndighetens beslut om omräkning av garantipension minskat betydligt jämfört med föregående år. Även myndighetens ständiga arbete med att förbättra beslutsmeddelanden och telefontillgänglighet kan antas bidra till det minskade antalet överklaganden. Pensionsmyndighetens interna mål har uppnåtts, det vill säga att maximalt tio procent av omprövningsbesluten vid överklagande ska ändras av domstol. De ändrade besluten avser i huvudsak ärenden om allmän ålderspension, bostadstillägg och återkrav. De meddelade domarna avser i någon mån fler kvinnor än män. En meddelad dom avser en kommun, varför kön inte kan anges. Beträffande antalet ändrade beslut är de jämnt fördelade mellan könen.

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har i en dom den 6 maj 2022 (HFD 2022 not. 15) avgjort frågan om värdet av en bostad som var permanentbostad den 31 december ska beaktas när rätten till bostadstillägg prövas under det efterföljande kalenderåret, om bostaden då inte längre är permanentbostad. HFD bedömde att vid den förmögenhetsberäkning som ska göras inom ramen för inkomstprövningen när bostadstillägg prövas ska det bortses från en privatbostad som är permanentbostad per den 31 december året innan, och från skulder med säkerhet i en sådan bostad. Detta gäller även om den bostaden inte längre är permanentbostad vid tidpunkten för beräkningen. Målet drevs av Allmänna ombudet för socialförsäkringen och innebar en förändrad tillämpning hos Pensionsmyndigheten.

HFD har den 21 februari 2022 (HFD 2022 ref. 9) avgjort frågan om synnerliga skäl enligt 113 kap. socialförsäkringsbalken för omprövning av ett beslut om garantipension. HFD bedömde att den rättspraxis som har klarlagt att den tidigare tillämpningen av reglerna om garantipension inte är förenlig med EU-rätten utgör synnerliga skäl enligt 113 kap. 31 § 1 socialförsäkringsbalken för att ompröva beslut om garantipension. Pensionsmyndighetens omräkning av garantipensionen efter EU-domstolens dom Zaniewicz-Dybeck (C-189/16, EU:C:2017:946) och HFD 2018 ref. 38 var därför riktigt. Målet drevs av en enskild.

Pensionsmyndigheten har under 2022 överklagat sex domar från olika kammarrätter till HFD.

HFD mål nr 5244–22: Pensionsmyndigheten överklagade Kammarrätten i Sundsvalls dom angående retroaktiv utbetalning av barnpension. HFD beslutade dock att inte lämna prövningstillstånd.

HFD mål nr 3267–22: Pensionsmyndigheten har överklagat Kammarrätten i Sundsvalls dom i angående bostadstillägg. HFD beslutade i januari 2023 att inte lämna prövningstillstånd.

HFD mål nr 3634–22: Pensionsmyndigheten har överklagat Kammarrätten i Göteborgs dom angående återbetalning av garantipension och hur det ska beräknas, det vill säga vid vilka tidpunkter omräkning till svenska kronor ska göras av en utländsk pension som pensionstagaren fått under perioden november 2009 till och med juli 2018, men underrättade Pensionsmyndigheten om först 2018.

HFD mål nr 6334–22 och 6335–22: Pensionsmyndigheten överklagade Kammarrätten i Stockholms domar angående rätt att ta del av allmän handling. Pensionsmyndigheten har med hänvisning till 19 kap. 9 § offentlighet och sekretesslagen (2009:400), det vill säga uppgift som tillkommit eller inhämtats för myndighetens räkning med anledning av myndighetens rättvist, beslutat att inte i sin helhet lämna ut kravbrev som myndigheten ställt mot en bank samt en bilaga till ett protokoll.

HFD mål nr 6787–22: Pensionsmyndigheten överklagade Kammarrätten i Stockholms dom i mål gällande tillfällig lagstiftning i socialförsäkringsbalken som medgav export av garantipension inom EU, EES-land eller Schweiz.

HFD har ännu inte beslutat i frågan om prövningstillstånd i de senare målen.

6 Premiepensionsförvaltning

Pensionsmyndigheten är försäkringsgivare för premiepensionen i det allmänna pensionssystemet. I fondförsäkringsadministrationen ingår förvaltning av fondtorget, fondhandeln och fondinformation, samt hanteringen av individuella konton för pensionsmedel.

Sammanfattning

- Resultatet är gott.
- Fondhandelsprocessen har i stort fungerat väl.
- Samtliga begärda fondbyten och myndighetsinitierad handel har i år ej kunnat processas eftersom tre östeuropeiska fonder långvarigt varit handelsstoppade.

Tabell 43. Sammanfattande resultatbedömning premiepensionsförvaltning 2020–2022

	2020	2021	2022
Premiepensionsförvaltning	Gott	Gott	Gott

Tabell 44. Fondadministration 2020–2022

	2020	2021	2022
Total kostnad fondadministration, mnkr	184	124	172
Pensionssparare och pensionärer med fondförsäkring 31 december, antal ¹	7 550 508	7 639 084	7 772 380
Kostnad per administrerat konto, kronor	24,4	16,2	22,1

¹För definition, se avsnitt 14.3 Femårsöversikt och sammanställning väsentliga uppgifter.

Fondförsäkringsadministrationen är en tidskritisk verksamhet som ställer höga administrativa krav på Pensionsmyndigheten. Stora delar av hanteringen är automatiserad, men flera arbetsprocesser har fortfarande inslag av manuella kontroll- och/eller hanteringsmoment.

Administrationskostnaderna som belastar premiepensionen har ökat under 2022. Ökningar kan hänföras till förberedelserna och inrättandet av Fondtorgsnämnden.

6.1 Fondhandel

Hanteringen av fondordrar har under året, i stort, skett med hög tillförlitlighet. Fondbyten, nya pensionsrätter, återföring av rabatter och arvsvinst, pensionsuttag, avgiftsuttag, samt handel i fondutbudet har totalt gett upphov till 90 600 fondordrar gentemot fondbolagen. I snitt har cirka 360 köp- och säljordrar skickats per handelsdag till Pensionsmyndighetens fonder. Samtliga under året korrekt begärda fondbyten, eller myndighetsinitierad fondhandel, har genomförts eller är under genomförande, med undantag för fondbyten kopplade till konton med låsta östeuropafonder.

Pensionsmyndigheten har som mål att ha fondhandeln öppen alla svenska bankdagar. Under 2022 har inga orderstopp inträffat. Med orderstopp avses att spararnas fondbyten inte kan skickas den planerade dagen utan fördröjs till nästkommande bankdag. Däremot inträffade ett fondbytesstopp under året. Fondbytesstopp innebär spararna inte kan begära fondbyten under minst tolv timmar.

Rysslands krig mot Ukraina har under året orsakat stora problem med handel i ryska och östeuropeiska fonder. Handeln stoppades helt i tio fonder, men kunde återupptas i tre efter beslut om omvärdering från fondbolag. Pensionsmyndigheten såg ingen annan utväg än att överta pensionsspararnas innehav i de fyra helryska fonderna. Spararna ersattes med 0,5 procent av respektive fonds senaste värdering. Pensionsmyndigheten kommer att sälja fondinnehavet den dag fonden återöppnar och den intäkt som då erhålls kommer att föras

över till spararnas premiepensionskonto. Åtgärden har gett upphov till många frågor och kritik från drabbade sparare, men fördelen var att deras konton i övrigt kunde återöppnas. Den begränsade ersättningen innebar dock att cirka 3 300 pensionärer under året sett hela sin premiepension uttraderad och pensionsutbetalningen stoppad. För tre östeuropeiska fonder med cirka 15 000 sparare kvarstår dock handelsstoppet, vilket i sin tur innebär att många fondtransaktioner köas upp i systemet.

Tabell 45. Nyckeltal fondbyten 2020–2022

	2020	2021	2022
Fondorder till fondbolag, antal	98 620	97 538	90 600
Fondbyten, antal	879 650	910 621	626 333
-varav kvinnor	279 012	323 701	217 202
-varav män	582 638	586 920	409 231
Varav fondbyten via blankett, antal	1 084	989	615
Beställda fondbytesblanketter, antal	2 955	2 336	2 217
Sparare som bytt fonder, antal	327 546	358 060	237 389

Under 2022 har antalet fondbyten minskat med cirka 30 procent. Anledningen är att aktiviteten på fondtorget har minskat markant på grund av börsens svängningar under året. Fondbyten via blankett är fortsatt få, bara cirka en promille av fondbytena sker den vägen.

Pensionsmyndigheten har permanentat den utökade kontrollen av återförda förvaltningsavgifter. Kontrollen resulterar i att mer korrekta belopp för prisreduktionen faktureras och tilldelas pensionsspararna. Utvecklingsarbete för att ytterligare effektivisera och automatisera arbetet med prisreduktion har försenats men beräknas kunna sjösättas under 2023.

Antalet fonder på fondtorget har minskat med fyra fonder, från 466 till 462. Förändringarna av fondutbudet är även i år lågt jämfört med tidigare. Detta beror antagligen på att fondbolagen avvaktar steg två av premiepensionsreformen där upphandling av fonder ska starta. Sedan lagförändringen sommaren 2022 accepteras dessutom inga helt nya fonder.

Fondtorgets nuvarande rabattmodell är progressiv vilket innebär att avgiftsrabatten ökar automatiskt både procentuellt och i kronor när förvaltningsvolym ökar. Den största förvaltaren på fondtorget, Sjunde AP-fonden, har dessutom inget vinstkrav och kan därför sänka sin procentuella avgift kontinuerligt när volymen ökar. Bägge dessa effekter har bidragit till lägre avgifter för premiepensionsspararna.

Den kapitalviktade avgiften (exklusive Sjunde AP-fonden) har sänkts med 0,01 procentenheter, från 0,21 procent till 0,20 procent. Inklusivt Sjunde AP-fonden har avgiften sänkts från 0,14 procent till 0,13 procent.

6.2 Finansadministration

Hanteringen av betalflöden och redovisning av fondhandeln har skett med hög tillförlitlighet under 2022.

Från tidigare års positiva handelslagerresultat överfördes i maj 16,4 miljoner kronor till Pensionsmyndighetens drift.

6.3 Fondtorgets förändring och granskning

Tabell 46. Fondutbud och fondärenden 2020–2022

	2020	2021	2022
Fondbolag, antal	65	64	63
Nya fondbolag	1	2	2
Avslutade fondbolag	3	3	3
Fonder, antal	482	466	462
Nya fonder	48	16	12
Avslutade fonder	44	32	16
Avslutade fondärenden under året, antal ¹	440	571	409
Pågående fondärenden vid årets slut, antal	77	110	64
Tecknade fondavtal under året, antal ²	19	17	20
Avslagna, avvisade eller avskrivna ansökningar om fondavtal under året, antal	21	1	6

¹Fondärenden inkluderar inte ansökningar om att teckna fondavtal.

²Varav merparten 2020 övergick från samarbetsavtal

Under perioden fram till den 20 juni tecknades 20 nya fondavtal², varav tolv avsåg för premiepensionens fondtorg nya fonder. De nya fonderna förvaltas av åtta olika fondförvaltare, av vilka två var nya på fondtorget. Under samma period avvisades fem ansökningar om att ingå fondavtal och en ansökan avskrevs.

Antal anslutna fonder på fondtorget uppgick vid utgången av december till 462 och dessa förvaltades av totalt 63 olika fondförvaltare. Arbetet med den löpande granskningen innebär att den nya Fondtorgsnämnden kontinuerligt följer upp förändringar som rör fonderna eller fondförvaltarna, vilka antingen meddelas av fondförvaltaren eller fångas upp via andra signaler.

Totalt har 409 ärenden hanterats under året varav 367 avser ärenden inkomna under 2022. Därutöver har bland annat två tematiska granskningar inom områdena provisioner och resultatbaserade avgifter genomförts. Hanterade ärenden var färre 2022 än 2021. Förutom naturliga variationer är förklaringen dels mer effektiva interna arbetsprocesser, dels att det under 2021 tillkom ett antal ärenden som en följd av genomförd tematisk granskning. Vid årets utgång var 64 ärenden pågående.

Under året har totalt 16 fondavtal sagts upp, varav fem av fondförvaltaren och elva av myndigheten. Fondavtalen gällande sex fonder sades upp med anledning av att fonderna hade ett förvaltad kapital utanför premiepensionssystemet som understeg 500 miljoner kronor. Därutöver har fyra fondavtal gällande Rysslandsfonder som var stängda för handel sagts upp och fyra fondavtal sagts upp till följd av bristfällig hantering av intressekonflikter.

Under året har vite om 50 000 kronor vardera påförts tre olika fondförvaltare. I samtliga fall var orsaken fondförvaltarens underlåtenhet att informera om viktiga händelser eller förändringar i fonderna.

Det standardavtal som gäller för anslutna fonder, fondavtalet, har varit föremål för en revidering under året. Det enda avtalsvillkor som berördes gällde kravet på information om hållbarhet. Det reviderade fondavtalet trädde i kraft den 1 april 2022.

6.3.1 Fondtorgets förändring

Den 20 juni 2022 inrättades Fondtorgsnämnden (FTN) och dess kansli vid Pensionsmyndigheten. Vid samma tidpunkt övergick existerande organisation och ansvaret för granskning och övervakning av fonder och fondförvaltare anslutna till premiepensionens fondtorg från Pensionsmyndigheten till Fondtorgsnämnden.

²I samband med uppstarten av Fondtorgsnämnden upphörde möjligheten för fondförvaltare att ansöka om fondavtal och inga nya fondavtal har därmed tecknats efter detta datum, se även 6.3.1.

Granskningsverksamheten påverkades initialt inte i någon större utsträckning av övergången till Fondtorgsnämnden utan såväl initial som löpande granskning har under året i stort bedrivits enligt plan. I samband med uppstarten av Fondtorgsnämnden upphörde möjligheten för fondförvaltare att ansöka om fondavtal och inga nya fondavtal har därmed tecknats efter detta datum. Parallellt med det löpande granskningsarbetet har även utvecklingsinsatser pågått för att anpassa verksamheten till de nya krav som ställs och som kommer att ställas som en följd av inrättande av ett upphandlat fondtorg.

Sedan den 20 juni 2022, då Fondtorgsnämnden bildades, är Pensionsmyndigheten värmyndighet för Fondtorgsnämnden.³ Pensionsmyndigheten ska i egenskap av värmyndighet upplåta lokaler och sköta administrativa och handläggande uppgifter åt Fondtorgsnämnden. Dessa uppgifter regleras i den överenskommelse som myndigheterna ingått. Pensionsmyndigheten ska även ingå samarbetsavtal med Fondtorgsnämnden.⁴ Samarbetsavtalets syfte är att särskilt reglera villkor och former för samarbetet mellan myndigheterna gällande respektive verksamhet i premiepensionssystemet. Samarbetet rör sådana områden i verksamheten som involverar båda myndigheterna eller där det finns beroenden mellan myndigheterna för fullgörande av deras respektive uppgifter. Arbetet med att ta fram ett samarbetsavtal pågår och avtalet förväntas ingås i början av 2023. Det pågår även ett arbete med en samverkansmodell som kommer reglera formerna för samverkan. Efter Fondtorgsnämndens start har de frågor och behov som uppkommit hanterats löpande och lösts via samverkan. Samverkan har på en övergripande nivå varit god.

Fondtorgsnämnden ska verka för att målen i premiepensionssystemet uppnås genom att förvalta premiepensionens fondtorg. Fondtorgsnämnden ska upphandla fonder till fondtorget för premiepension och ingå fondavtal med de fondförvaltare vars fonder ska erbjudas på fondtorget. Myndigheten ska vidare granska att fondförvaltare och fonder löpande uppfyller villkoren i fondavtalen.

Vid Pensionsmyndigheten finns det en särskild organisation, benämnd kanslifunktionen för Fondtorgsnämnden, som bereder Fondtorgsnämndens ärenden. Kanslifunktionen för Fondtorgsnämnden leds av en chef som utses av Pensionsmyndigheten i samråd med Fondtorgsnämnden. Kanslifunktionen kommer vara placerad vid Pensionsmyndighetens nya kontor i Botkyrka kommun. För närvarande pågår ombyggnationer av lokalerna och till dess de är färdigställda har personal på kanslifunktion tillfälliga arbetsplatser i Pensionsmyndighetens lokaler i Hornstull.

6.4 Kundsynpunkter om förvaltningstjänster

Under 2022 inkom 91 synpunkter om förvaltningstjänster, en obetydlig ökning jämfört med föregående år och synpunkterna är fortfarande på låga nivåer jämfört med 2018 när mätningarna började.

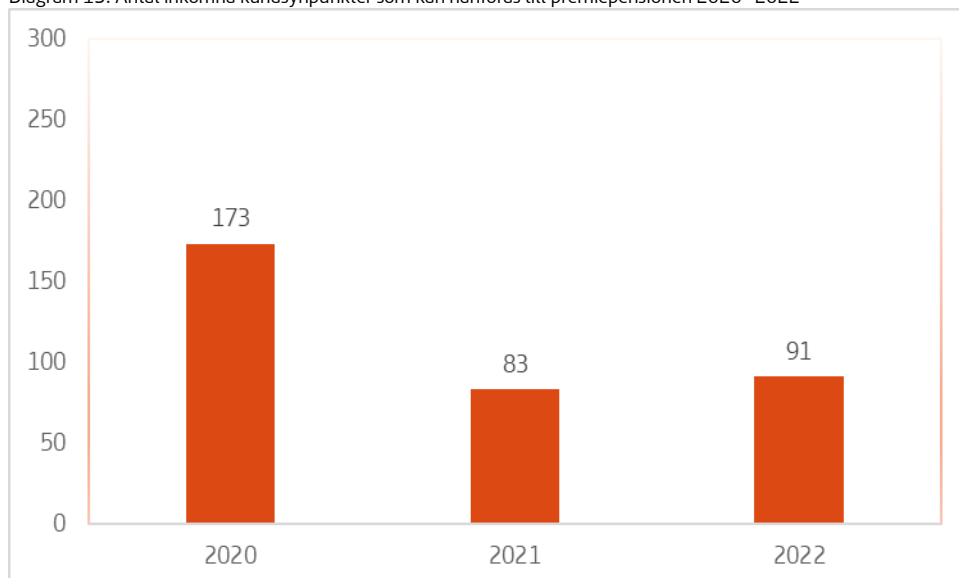
Samarbetet mellan Konsumentverket och Finansinspektionen om kundsynpunkter, identifiering av problem, tillämpning av regler och utformning av information fortsätter som tidigare och ger stor kundnytta. Utbytet mellan myndigheterna är viktigt och fungerar som en bra plattform för vidare åtgärder mot mindre nogräknade aktörer.

Förvaltningsföretagen erbjuder som tidigare i huvudsak två olika slags tjänster, förvaltning och rådgivning av premiepension. I likhet med föregående år gäller de mest frekventa synpunkterna att sparare antingen blivit lurade eller känt sig påtvingade dyra förvaltningstjänster eller avgiftsbelagda rådgivningstjänster de varken förstår eller vill ha. Synpunkterna gäller även att det är orimligt svårt att ta sig ur ingångna avtal.

³ 10 b § förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten, 7 § förordning (2022:764) med instruktion för Fondtorgsnämnden

⁴ 64 kap. 3 § socialförsäkringsbalken.

Diagram 13. Antal inkomna kundsynpunkter som kan hänföras till premiepensionen 2020–2022

6.5 Hållbarhet fondtorget

Arbetet med de nya regelverken inom EU:s Disclosuresförordning (förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar även benämnd SFDR) och Taxonomin (regelverk för att klassificera hållbara investeringar) fortsätter och återigen står man inför förseningar. Det är i första hand de tekniska standarderna som blivit försenade vilket innebär att förvaltarna kommer att rapportera enligt mallarna från den första januari 2023 istället för 1 januari 2022.

På EU-nivå pratar man om gröna investeringar, nämnt i regelverket som artiklar, och i Disclosuresförordningen rapporterar förvaltaren bland annat på:

Artikel 8, ”ljusgröna” investeringar – fonden eller försäkringen främjar hållbarhet, men har det inte som ett överordnat mål.

Artikel 9, ”mörkgröna” investeringar – fonden eller försäkringen har hållbarhet som mål för investeringar i sina produkter.

Under 2021 anpassade Pensionsmyndigheten sin hållbarhetsinformation till spararna enligt förordningen. Spararen kan filtrera fram artikel 9-fonder, mörkgröna investeringar. I dagsläget finns 34 fonder med den märkningen.

Pensionsmyndigheten har under året haft kontakt med Sweden’s Sustainable Investment Forum (SWESIF). SWESIF är ett intresseforum som syftar till att sprida, driva och höja kunskap om investeringar för en hållbar utveckling till sparare. Forumet har funnits sedan 2011 och redan då fanns ett samarbete som resulterade i den branschstandard som finns idag. Mallen *Hållbarhetsprofilen* är till för att sparare på ett enklare sätt ska kunna ta till sig hållbarhetsinformation. Pensionsmyndigheten har under året samarbetat med att ta fram texterna i mallen och har även gjort grundliga tester på mallens utförande vilket resulterade i förändringar i det slutgiltiga utformandet. Spararen får spararvänlig information om artikel 6, 8 och 9 i Disclosuresförordningen samt delar av Taxonomin. Mallen kommer att ändras under tiden de nya regelverken införs. Pensionsmyndigheten har lagt till mallen som länk för spararna under fondfaktabladet på respektive fond.

Morningstars indikatorer Lövet och ESG-risk kommer fortfarande finnas som verktyg för spararen under kommande två år med option på två år.

6.5.1 Fondtorgets hållbarhet utifrån koldioxidrisk

Fondtorget står återigen inför förändringar vad gäller filtreringen av fonder med hållbarhetsinnehåll varpå statistiken inte är helt jämförbar med föregående år, dock har 43 procent av fonderna på fondtorget Morningstars märkning för låg koldioxidrisk.

Cirka 795 miljarder kronor av marknadsvärdet på fondtorget är placerat i fonder med märkningen lövet vilket innebär att 40 procent av kapitalet är placerat i fonder som har låg koldioxidrisk.

Av de som har placeringar i fonder som har Morningstars märkning lövet på fondtorget är det kvinnor 2 749 273 och 2 863 545 män.

6.5.2 Fördelningen under filtreringen hållbarhetsfonder

99 431 kvinnor har innehav som ligger under filtreringen hållbarhetsfonder som nu visar artikel 9 fonder och 148 252 män har valt fonder utifrån den filtreringen.

Cirka 26,9 miljarder kronor av marknadsvärdet på fondtorget är placerat i fonder under den filtreringen vilket innebär att en procent av fondkapitalet är placerat i hållbarhetsfonder. Andelen är inte jämförbar med tidigare år beroende på ändrad definition av vad som betraktas som en hållbarhetsfond.

Det statliga förvalsalternativet AP7 Såfa saknar hållbarhetsrisk och Morningstars symbol för låg koldioxidrisk. Det beror på att de inte lämnar fondinnehav till Morningstar. AP7 Såfa har i likhet med de flesta andra fondförvaltare ett eget regelverk för sitt hållbarhetsarbete. AP7 Såfa arbetar bland annat med påverkansarbete samt har en lista över svartlistade bolag de inte investerar i.

6.5.3 Valarkitektur

Den nuvarande utformningen av Pensionsmyndighetens plattform för fondval kan leda till irrationella fondval som i förlängningen kan leda till lägre pensioner. I arbetet mot ett bättre premiepensionssystem har Pensionsmyndigheten därför fått i uppdrag att:

- Bygga en pålitlig och säker valarkitektur som vägleder pensionssparare att utifrån kunskap och intresse göra egna val av fonder.
- Utveckla en valarkitektur där beteendeeconomiska principer tillämpas och psykologisk förståelse för vad som påverkar människors beslut.
- Skapa en neutral valarkitektur som varken förordar förvalet eller ett aktivt val, men som säkerställer att spararen förstår och fattar ett informerat beslut samt underlätta för hållbara val.

I samband med att den nya lagen som antogs 30 maj 2022 sjösattes den första omgången funktionalitet. Det innebar en skriftlig bekräftelse från spararen om att man i fondbytesflödet tagit till sig information om och förstått skillnaderna mellan förvalet och ett fondval på torget innan man beställer ett fondbyte. Valarkitekturen beräknas vara fullt implementerad 2025.

7 Information och kommunikation

Pensionsmyndigheten ska ge allmänheten information om pensioner och andra förmåner som myndigheten hanterar och se till att information ges utifrån den enskildes behov. Myndigheten ska informera om och ge pensionssparare och pensionärer en samlad bild av hela pensionen samt informera om vilka faktorer som påverkar pensionens storlek, hur stor pensionen kan antas bli och tydliggöra vilka konsekvenser olika val kan få för pensionen. Pensionsmyndigheten ska också stärka pensionssparares och pensionärs ställning som konsument av finansiella produkter inom pensionsområdet.

Sammanfattning

- Resultatet för området bedöms som otillräckligt.
- Många tar del av sin pensionsprognos, men upplever att de inte kan fatta informerade beslut om sina pensioner.
- Pensionärer och pensionssparare har fortsatt låg kunskap om vilka delar pensionen består av och vad som påverkar pensionen mest.
- Resultatet för kundservice har försämrats. Den genomsnittliga väntetiden har ökat under året och tillgängligheten har minskat.

Tabell 47. Sammanfattande resultatbedömning information och kommunikation 2020–2022

	2020	2021	2022
Information och kommunikation	Otillräckligt	Otillräckligt	Otillräckligt

Verksamhetsområdet information och kommunikation omfattar informationsuppdraget, det konsumentstärkande uppdraget och kundservice.

7.1 Kostnader

I tabell 48 visas totala kostnaden för område kommunikation och information.

Tabell 48. Kostnader verksamhetsområdet Information och kommunikation 2020–2022 i miljoner kronor

	2020	2021	2022
Servicekontoren	2	1	0
Kundservice (telefoni, e-post, brev, Facebook)	120	81	69
Prognostjänsten minPension.se	32	33	37
Orange kuvert (tryck, papper, porto)	28	29	26
Informationskostnader ¹	89	81	104
Varav säsongssatsning	11	2	2
Varav informatörer	8	8	9
Varav kundvägledare	5	3	0
Varav övriga informationskostnader	65	68	92
It-stöd inom området	40	35	14
Totala kostnader	310	260	250

¹Här ingår informationsmaterial, kampanjer, annonser, informatörer m.m.

De totala kostnaderna för verksamhetsområdet Information och kommunikation har minskat marginellt under 2022. Inom området ses minskade kostnader för kundservice till följd av en helårseffekt av att en stor del av kundkontaktarna numer redovisas under verksamhetsområde Pensionsadministration. Vidare har de övriga informationskostnaderna

avseende generell extern och intern information minskat. Kostnaderna för it-stöd inom området har sjunkit till följd av minskade kostnader för interna stödsystem.

7.2 Informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget

Tabell 49. Resultatbedömning informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget 2020–2022

	2020	2021	2022
Informationsuppdraget och konsumentstärkande uppdraget	Godtagbart	Otillräckligt	Otillräckligt

Pensionsmyndigheten bedömer att resultatet för informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget fortsatt är otillräckligt trots att genomförda prestationer har positiva effekter. Myndigheten anser att vissa resultat ligger på relativt låga nivåer och den omvärdering av resultatbedömningen som gjordes 2021 ligger fast.

Utskicket av *Orange kuvert* och de informationsinsatser som genomfördes i samband med utskicket har även i år haft god effekt på nyregistreringar, inloggningar och genomförda prognoser samt viss effekt när det gäller ökad förståelse för vad som påverkar pensionen. Pensionsmyndighetens satsning på en interaktiv, digital vägledningstjänst har fallit väl ut och är ett steg i rätt riktning i att ge det stöd som myndigheten kommit till insikt om att många pensionssparare behöver.

Dock förväntar sig myndigheten att kunskapen om vilka delar pensionen består av och vilka faktorer som påverkar pensionen mest, borde vara större än vad resultaten i Pensionsmyndighetens Kunskap & attityd-undersökning⁵ visar. Det är fortfarande relativt få som kan uppge vilka delar pensionen består av. Och även om resultaten visar att relativt många har en förståelse för livsinkomstens betydelse och fler jämfört med 2021 visar förståelse för pensioneringstidpunktens betydelse är resultaten avseende detta fortfarande inte tillfredställande.

Dessutom bekräftar årets undersökning att många pensionssparare överskattar det privata sparandets betydelse för pensionens storlek och att en mindre andel pensionssparare jämfört med 2021 känner sig lugna när de tänker på storleken på sin kommande pension.

7.2.1 Effekter och indikatorer

Informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget delas in i tre delar;

- Pensionssparare och pensionärer ska ha en samlad bild av hela sin pension,
- Pensionssparare och pensionärer ska förstå vilka faktorer som påverkar pensionens storlek och
- Pensionssparare och pensionärer ska känna sig stärkta som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet.

Till dessa delar har myndigheten kopplat sex effektmål som har följts upp med stöd av ett antal indikatorer. I tabellen nedan redovisas den sammantagna resultatbedömningen för effektmålen.

Tabell 50. Sammanfattande resultatbedömning informations- och konsumentstärkande uppdraget 2020–2022

	2020	2021	2022
Informations- och konsumentstärkande uppdraget	Godtagbart	Otillräckligt	Otillräckligt
<i>Pensionssparare och pensionärer ska ha en samlad bild av hela sin pension</i>			
Resultatbedömning effektmål 1 Allt fler kvinnor och män vet var de kan få information om hela sin pension	Gott	Gott	Gott
Resultatbedömning effektmål 2 Allt fler kvinnor och män vet hur stor deras framtida pension kan komma att bli	Godtagbart	Godtagbart	Gott

⁵ Pensionsmyndighetens senaste årliga Kunskap & attityd-undersökning genomfördes via Demoskop och webbintervjuer inom ramen för Norstats slumpmässigt rekryterade webbpanel med 974 pensionssparare 18–65 år och 644 pensionärer 62 år och äldre den 21–31 oktober 2022.

	2020	2021	2022
Resultatbedömning effektmål 3 Allt fler kvinnor och män känner till vilka delar pensionen består av	Godtagbart	Otillräckligt	Otillräckligt
<i>Pensionssparare och pensionärer ska förstå vilka faktorer som påverkar pensionens storlek</i>			
Resultatbedömning effektmål 4 Allt fler kvinnor och män vet vilka faktorer som påverkar den framtida pensionen mest	Godtagbart	Otillräckligt	Otillräckligt
<i>Pensionssparare och pensionärer känner sig stärkta som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet</i>			
Resultatbedömning effektmål 5 Allt fler kvinnor och män känner sig stärkta som konsumenter inom pensionsområdet	-	Otillräckligt	Otillräckligt
Resultatbedömning effektmål 6 Minskat utrymme för marknadsaktiviteter som är mindre lämpliga	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

Resultat effektmål 1 – allt fler kvinnor och män vet var de kan få information om hela sin pension

Resultatet för effektmål 1 bedöms fortsatt vara gott. Prognostjänsterna⁶ har ett stort antal användare som fortsätter att öka samtidigt som det är relativt många som uppger att de vet hur de kan ta reda på hur stor hela deras pension kan komma att bli.

Under 2022 ökade antalet registrerade användare i prognostjänsterna från 4,3 miljoner till 4,6 miljoner. Det motsvarar närmare 80 procent av pensionsspararna.⁷

Närmare 60 procent av tillfrågade pensionssparare och pensionärer uppger att de vet hur de kan ta reda på hur stor deras framtida pension kan komma att bli. Det är på samma nivå som 2021. Män uppger detta i större utsträckning än kvinnor. Denna självupplevda kunskap ökar med åldern.

Resultat effektmål 2 – allt fler kvinnor och män vet hur stor deras framtida pension kan komma att bli

Resultatbedömningen för effektmål 2 bedöms vara gott. Myndigheten har höjt bedömningen från godtagbart mot bakgrund av att resultaten bedöms som tillfredställande på nuvarande nivå.

Genomsnittligt antal genomförda prognoser har ökat från 2,6 till 2,7 per inloggning samtidigt som antalet unika inloggningar i prognostjänsterna ökat från 2,3 miljoner till 2,6 miljoner. Parallellt har det totala antalet inloggningar i prognostjänsterna sjunkit med cirka 3,5 miljoner till 14,5 miljoner. Även antal genomförda prognoser sjönk från 46,3 miljoner till 39,6 miljoner. En förklaring till att inloggningar totalt sett har minskat kan vara en lägre aktivitet i fondhandeln på pensionsmyndigheten.se under året.

71 procent av pensionsspararna och 86 procent av pensionärerna uppger att de har en viss, god eller mycket god uppfattning om hur stor deras pension kan komma att bli. Det är på samma nivå som 2021. Män uppger i något större utsträckning än kvinnor att de har åtminstone en viss uppfattning om hur stor den framtida pensionen kan komma att bli. Även här ökar kunskapen med åldern.

Resultat effektmål 3 – allt fler kvinnor och män känner till vilka delar pensionen består av

Resultatbedömningen för effektmål 3 bedöms vara fortsatt otillräckligt. Myndigheten bedömer att det inte är tillräckligt många som kan nämna alla tre delar som pensionen består av.

⁶Med prognostjänsterna avses de olika tjänsterna som minPension tillhandahåller på sin webbplats eller hos andra. En förenklad prognostjänst via ett API finns på Pensionsmyndighetens och Statens tjänstepensionsverks webbplats. På minPensions webbplats finns en förenklad prognos, en simulator och uttagsplaneraren vilka riktar sig till olika målgrupper.

⁷Antal pensionssparare uppgår till cirka 6 miljoner baserat totalt utskick av *Orange kuvert* till pensionssparare.

57 procent av pensionsspararna och 81 procent av pensionärerna säger sig känna till vilka delar pensionen består av. Pensionsmyndighetens undersökning, men endast 35 procent av pensionsspararna och 26 procent av pensionärerna kan uppge alla tre delarna; allmän pension, tjänstepension och privat sparande. Män tenderar att svara att de vet vilka delar pensionen består av och tenderar också att kunna uppge de tre delarna i större utsträckning än kvinnor, skillnaderna mellan män och kvinnor är dock inte statistiskt säkerställd för 2022. Även här ökar kunskapen med åldern.

Resultat effektmål 4 – allt fler kvinnor och män vet vilka faktorer som påverkar den framtida pensionen mest

Resultatbedömningen för effektmål 4 bedöms fortsatt otillräckligt. Den spontana förståelsen för både pensioneringstidpunktens och tjänstepensionens betydelse bedöms fortfarande vara relativt liten, även om det har skett en fortsatt förbättring avseende pensioneringstidpunkten.

Effektmålet bedöms utifrån hur stor andel av tillfrågade pensionsparare och pensionärer som på en öppen fråga har angett något eller några av alternativen livsinkomst, pensioneringstidpunkt och tjänstepension som de faktorer som påverkar den framtida pensionen mest.⁸ 64 procent av pensionspararna och 67 procent av pensionärerna har angett något som härrör till livsinkomsten, vilket avser svar som lön/vad jag tjänar, antal år jag arbetar, hur mycket jag arbetar, heltid/deltid samt att jag betalar skatt, och liknande. Det bedöms som tillfredställande, även om det är en något mindre andel av pensionärerna som svarat detta jämfört med 2021.

25 procent av pensionspararna och 17 procent av pensionärerna har angett pensioneringstidpunkten. 12 procent av pensionspararna och 12 procent av pensionärerna har angett tjänstepensionen. Andelen pensionsparare som angett pensioneringstidpunkten har fortsatt att öka jämfört med 2020 och 2021.

Det vanligast förekommande svaret bland pensionsparare var dock det privata sparandet vilket angavs av 46 procent. Det indikerar att många pensionsparare överskattar det privata sparandets betydelse.

Resultat effektmål 5 – allt fler kvinnor och män känner sig stärkta som konsument inom pensionsområdet

Resultatbedömningen för effektmål 5 bedöms vara otillräckligt. Många pensionsparares självförtroende och upplevelse att de har det stöd de behöver i pensionsfrågor fortfarande är lågt. Samtidigt är oron relativt utbredd bland pensionspararna.

Endast 33 procent av pensionspararna uppger att de har tillräckligt med kunskap för att kunna göra aktiva val som påverkar deras framtida pension och 36 procent uppger att de känner att de har den information och det stöd som de behöver i pensionsfrågor. Vidare uppger 36 procent bland pensionspararna att de känner sig oroliga när de tänker på storleken på sin kommande pension. Kvinnor uppger att de känner sig oroliga i större utsträckning än män. Oron ökar för både män och kvinnor med åldern.

Självförtroendet och upplevelsen att ha det stöd man behöver ökar något med åldern, men är ändå inte helt tillfredställande.

Bland pensionärerna framkommer en mer tillfredställande bild. Drygt 50 procent av pensionärerna uppger att de är intresserade av pensionsfrågor och känner till vad som påverkar deras pensionsutbetalningar.

Resultat effektmål 6 – minskat utrymme för marknadsaktiviteter som är mindre lämpliga

Resultatbedömningen för effektmål 6 bedöms som godtagbart.

⁸ I år har frågan ändrats något genom tre svarsrutor, där den första rutan är tvingande att svara på för att komma vidare till nästa fråga. Tidigare har det endast funnits en svarsruta som inte varit tvingande. 2021 års siffror som redovisas här är jämförbara med 2022 eftersom frågan då ställdes på det nya sättet till hälften av de intervjuade.

Antalet inkomna kundklagomål kopplade till förvaltningstjänster som myndigheten har utrett och vidareförmedlat till Finansinspektionen (FI) och Konsumentverket uppgick till 91 stycken och ligger fortsatt på en låg nivå vilket kan tolkas som positivt.

Se avsnitt 7.2.2.3 för insatser i syfte att stärka allmänhetens ställning som konsument.

Slutsats

Resultatet visar att trots att majoriteten av pensionsspararna vet var de kan se sin prognos (effektmål 1) och vet ungefär vilken storlek de kommer att få på sin pension (effektmål 2), så upplever de inte att de har tillräcklig information eller kunskap för att kunna fatta medvetna beslut kring sin pension (effektmål 5). Det tyder på att prognosen i sig inte ger tillräckliga förutsättningar för att ge pensionssparare kännedom om pensionen i den utsträckning som man skulle önska. Många behöver mer hjälp att tolka prognosen och vad de kan göra för att förbättra sin framtida pension.

7.2.2 Informationsinsatser

I samband med utskicket av *Orange kuvert* till pensionssparare genomförde Pensionsmyndigheten en informationsinsats riktad till i åldrarna 25–65 åringar i sociala medier, LinkedIn och via digitalannonsering men också genom viss utomhusannonsering. Dessutom gjordes pressaktiviteter kopplade till de budskap myndigheten ville få ut. Syftet med informationsinsatsningen var att nå den breda allmänheten och skapa förståelse för vilka faktorer som påverkar pensionens storlek och varför man får den pension man får.

Pensionsmyndigheten har även genomfört informationsaktiviteter, primärt i sociala medier, under andra delar av året för att informera om faktorer som påverkar pensionens storlek och tjänsten uttagsplaneraren. Informationsaktiviteterna har drivit trafik till olika informationssidor på pensionsmyndighetens webbplats.

I juni lanserades en första version av en interaktiv vägledningstjänst på pensionsmyndigheten.se för pensionssparare. Syftet med tjänsten är att kunna ge en situationsanpassad vägledning och tips som är enkla att agera på och bidrar till en känsla av trygghet och kontroll. Cirka 49 000 personer har använt tjänsten under året och 81 procent av dessa har fullföljt den. 40 procent av dem som genomfört tjänsten och svarat på Pensionsmyndighetens undersökning⁹ upplever att den givit dem bättre förutsättningar att fatta beslut och 45 procent upplever att tjänsten gav dem bättre förståelse för den framtida pensionen.

Under årets sista hälft lanserades en skärmdelningstjänst på webbplatsen med möjlighet för kunden att i inloggat läge dela skärm med en handläggare i syfte att få guidning vid till exempel ansökan om pension, bostadstillägg eller motsvarande. En större arbetsinsats har också genomförts på pensionsmyndigheten.se för att uppnå en högre grad av digital tillgänglighet i enlighet med gällande lagkrav för myndigheten.

⁹ Pensionsmyndighetens pop-up-undersökning har exponerats från och med den 15 juni 2022 för dem som gått igenom hela guiden och fått en lista med tips på vad han/hon kan tänka på och göra för att förbättra sin pension. Resultaten baseras på 1 146 svar som kommit in under perioden 15 juni till 31 december 2022. Tjänsten är primärt för pensionssparare men resultaten avser både pensionssparare, pensionsplanerare och pensionärer

7.2.2.1 Orange kuvert med årsbesked

Tabell 51. Orange kuvert 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Antal utskick, miljoner	7,8	7,9	8,0
-digitalt, totalt, %	46	52	64
- varav kvinnor, %	49	49	50
- varav män, %	51	51	50
-postalt, totalt, %	54	48	36
- varav kvinnor, %	50	53	47 ²
- varav män, %	50	47	49 ²
Nöjdkundindex, pensionssparare	59	60	61
- bland kvinnor	57	59	60
- bland män	60	62	62
Nöjdkundindex, pensionärer	71	67	65
- bland kvinnor	71	69	63
- bland män	72	65	68

¹Utsicksstatistik från Parajett.

²Uppgift om kön saknas på 4 procent (124 953 st) av de postala utskicken (2 914 574 st) (returer mm)

Pensionsmyndigheten skickade ut cirka 8,0 miljoner *Orange kuvert*, varav cirka 6,0 miljoner till pensionssparare och närmare 2,0 miljoner till pensionärer under 2022. Drygt 5,1 miljoner personer fick det *Orange kuvertet* digitalt.

Under vecka 7–11 då det *Orange kuvertet* skickades ut och informationsaktiviteterna pågick ökade antalet nyregistrerade användare i prognostjänsterna¹⁰ i snitt med 21 200 i veckan jämfört med 5 300 i snitt under andra perioder under året. Även antalet genomförda prognoser ökade mer under denna period än under resten av året.

Årets nöjdkundindex för *Orange kuvert* var enligt Pensionsmyndighetens undersökning¹¹ 65 bland pensionärer och 61 bland pensionssparare. De pensionssparare som fått *Orange kuvert* digitalt är nöjda i större utsträckning än de som fått det postalt (66 jämfört med 49). Den digitala informationen upplevs individanpassad och relevant samt bidra till trygghet och ökad förståelse till pensionen i större utsträckning än den postala informationen.

Utifrån uppföljningen av den informationssatsning¹² som genomfördes i samband med utskicket av *Orange kuvert* kan myndigheten konstatera att de som uppmärksammat information och/eller *Orange kuvert* visar förståelse för pensioneringstidpunktens betydelse och tjänstepensionens betydelse i större utsträckning än dem som inte uppmärksammat information och/eller *Orange kuvert*.

7.2.2.2 Informationsträffar och uppsökande verksamhet

Tabell 52. Teman och antal åhörare på informationsmöten

Möte	2021	2022
Pensionsplaneringsmöten, 60+, antal deltagare	29 971	18 321 varav 280 fysiska
Pensionssparare, mitt i livet, antal deltagare	2 020	1 233 varav 0 fysiska
Inkomstpensionstillägg, IPT, antal deltagare	1 638	1 213 varav 0 fysiska
Bostadstillägg, antal deltagare	799	721 varav 139 fysiska

¹⁰ Med prognostjänsterna avses de olika tjänsterna som minPension tillhandahåller på sin webbplats eller hos andra. En förenklad prognostjänst via ett API finns på Pensionsmyndighetens och Statens tjänstepensionsverks webbplats. På minPensions webbplats finns en förenklad prognos, en simulator och uttagsplaneraren vilka riktar sig till olika målgrupper.

¹¹ Den uppföljande undersökningen av *Orange kuvert* avseende pensionärer genomfördes 24 januari-3 februari 2022 via Demoskop/Norstat och telefon med 508 slumpmässigt utvalda personer 62 år och äldre som helt eller delvis tagit ut allmän pension under 2021. Den uppföljande undersökningen *Orange kuvert* avseende pensionssparare genomfördes den 3–10 mars i Stockholms län och de sju nordligaste länen samt den 24–31 mars i resterande län via Demoskop och Norstats slumpmässigt rekryterade webbpanel med 1 023 pensionssparare 18–65 år.

¹² Pensionsmyndighetens uppföljning av informationsaktiviteterna genomfördes den 21–28 mars 2022 via webbintervjuer inom ramen för Norstats slumpmässigt rekryterade webbpanel med 1 019 pensionssparare 18–65 år.

Pensionsmyndigheten har fortsatt med både fysiska och digitala informationsmöten för pensions sparare och pensionärer. Totalt hölls 487 digitala sändningar med olika teman som pensionsinformation för pensions sparare, egen företagare, pensionsplanerare (målgrupp 60+), efterlevande och pensionärer. Med informatörsverksamheten nådde Pensionsmyndigheten färre individer än år 2021 eftersom myndigheten inte hade tillgång till ett bokningsverktyg med tillräckligt hög säkerhetsnivå och därför inte kunde genomföra möten i egen regi under större delen av året.

Tabell 53. Informationsträffar och uppsökande möten 2020–2022

	2020	2021	2022
Deltagare, antal	15 205	36 557	26 234
Deltagare informationsträffar, antal ¹	8 769	35 648	22 927
-varav kvinnor	4 896	-	11 789
-varav män	3 873	-	11 138
Samtal uppsökande möten inkl. kuvertjakten, antal ¹	6 436	909	3 307
-varav kvinnor	2 981	439	1 544
-varav män	3 455	470	1 763

¹ Skattningen bygger på manuellt registrerad statistik och ska tolkas med försiktighet.

7.2.2.3 Insatser för att stärka allmänhetens ställning som konsumenter

För att kunna ge mer konkret vägledning och stärka pensions sparares och pensionärens ställning som konsumenter av finansiella produkter inom pensionsområdet har myndigheten under året tagit fram konsumentstärkande rapporter. Rapporterna är dels ett verktyg för att utveckla myndighetens vägledning om pensioner, dels ett stöd i informationsaktiviteter för att öka kunskap om pensioner och spridningen av pensionsinformation i samhället. Läs mer i avsnitt 8.1 *Analys, rapporter och prognoser*.

För att stärka konsumenternas ställning på pensionsmarknaden arbetar Pensionsmyndigheten med att fånga upp och analysera företeelser som påverkar konsumenter. Pensionsmyndigheten fortsätter att notera nya aktörer som erbjuder pensionsinformation och rådgivning mot betalning.

Etablerandet av ett upphandlat fondtorg med uppgift att upphandla, granska och kvalitetssäkra fonderna på fondtorget, det fortsatta samarbetet med FI och KO om kundklagomål, samarbetet med pensionsbranschen och minPension samt informationsaktiviteter och proaktivt arbete i sociala medier för att öka kunskaperna om pensioner är ytterligare exempel på prestationer i syfte att stärka allmänhetens ställning som konsumenter.

7.2.3 Kundmöteskanaler

Pensionsmyndighetens största informations- och kundmöteskanal är myndighetens webbplats med 25,1 miljoner besök. Den genererar en stor del nyregistrerade användare till prognostjänsterna¹³. Det *Orange kuvertet* är den näst största kanalen som når åtta miljoner pensions sparare och pensionärer.

Pensionsmyndighetens sociala mediekkanaler Facebook, Instagram och LinkedIn växer. Via myndighetens Facebooksida, *Fråga om pension*, nådde myndigheten 3,6 miljoner personer och 2,3 miljoner individer har interagerat genom reaktioner, kommentarer, delningar och klick. Det har också skett en ökning vad gäller antal inkommande kundservicerelaterade frågor på Facebook. Från år 2017 till år 2022 har antalet inkommande frågor ökat från cirka 6 000 till cirka 11 000. Stor andel av kommentarerna som kom in under 2022 avsåg ämnet höjd pensionsålder. Pensionsmyndighetens Instagramkonto nådde 1,3 miljoner individer.

Andra kundmöteskanaler är de digitala och fysiska informationsmöten som Pensionsmyndigheten arrangerar själv och tillsammans med andra aktörer. Prognostjänsterna som finns på pensionsmyndigheten.se och hos andra aktörer som SPV och AMF förutom på minpension.se hade 14,5 miljoner inloggningar under 2022 och är en förutsättning för att Pensionsmyndigheten ska kunna ge pensions sparare och pensionärer en

¹³ Med prognostjänsterna avses de olika tjänsterna som minPension tillhandahåller på sin webbplats eller hos andra. En förenklad prognostjänst via ett API finns på Pensionsmyndighetens och Statens tjänstepensionsverks webbplats. På minPensions webbplats finns en förenklad prognos, en simulator och uttagsplaneraren vilka riktar sig till olika målgrupper.

samlad bild av hela sin pension. Statens servicecenter har 129 servicekontor i Sverige och erbjuder statlig service även för Pensionsmyndigheten.

7.2.3.1 Webbplatsen pensionsmyndigheten.se

Tabell 54. Webbplatsen pensionsmyndigheten.se 2020–2022

	2020	2021	2022
Besök, antal miljoner	22,3	¹	25,1
Inloggningar, antal miljoner	16	19,4	16,5
-varav kvinnor	5,3	7	6,8
-varav män	10,7	12,4	9,7
Nöjdhetsindex webbplatsen	63 ²	68 ²	64 ²
-bland kvinnor	55	56	65
-bland män	67 ¹	73	66

¹ Under 2021 fanns en period där Pensionsmyndigheten inte kunde använda webbanalysverktyget Adobe Analytics och därför saknas uppgift om oinloggade besöksvolymen på pensionsmyndigheten.se för det året. Ett rimligt antagande är att antalet besök på Pensionsmyndighetens webbplats var fler än 2020 då antalet inloggningar ökade från 16 miljoner 2020 till 19,4 miljoner inloggningar 2021. För 2022 fanns nytt webbanalysverktyg på plats.

² Från och med årsredovisning 2021 har myndigheten valt att redovisa nöjdhetsindex för helår för samtliga år i tabellen ovan jämfört med tidigare årsredovisningar då nöjdhetsindex redovisats för kvartal två.

Under året har 3,8 miljoner unika personer loggat in på pensionsmyndigheten.se, vilket är fler än år 2021. En förklaring kan vara att fler pensionärer än tidigare har loggat in, troligtvis beroende på att andelen pensionärer med digital brevlåda och vana att använda digitala tjänster efter pandemin har ökat. Fler medborgare använder sig av Pensionsmyndighetens service, information och tjänster på webbplatsen. Trots detta är antalet inloggningar totalt sett lägre än tidigare år. Det kan finnas flera förklaringar till detta. Det framkommer bland annat indikationer på att de mest aktiva pensionsspararna, besökarna på fondtorget, verkar ha minskat sin inloggningsfrekvens på pensionsmyndigheten.se under året. Det kan bero på orolig omvärld och därmed lägre aktivitet inom fondhandeln.

Cirka 80 procent av besökarna på myndighetens webbplats uppgav att de kunde genomföra sitt ärende på webbplatsen, vilket är lägre än målet på 85 procent.

Nöjdhetsindex (NKI) för webben sjönk till 64 och är lägre än myndighetens övergripande målvärde på 75. NKI bedöms påverkas av att andelen fondrelaterade besök har minskat jämfört med tidigare år. Återkommande besökare som de som ofta byter fonder ger generellt ett högre NKI vilket innebär att NKI sjunker när andelen fondbesökare minskar. Dessutom ger fondbesökarna ett lägre NKI 2022 jämfört med tidigare år. En förklaring kan vara en sviktande börshandel som minskar intresset för fondbyten och som troligen leder till ett visst missnöje. En annan förklaring kan vara hanteringen av Rysslandsfonderna.

7.2.3.2 Pensionsmyndigheten i media

Tabell 55. Pensionsmyndigheten i medierna 2017–2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Samlad räckvidd, miljoner ¹	1 151	664	544	524	553	690
Andel neutral publicitet, %	95	97	88	93	94	89
Andel positiv publicitet, %	3,0	1,0	4,0	2,0	3	3
Andel negativ publicitet, %	3,0	2,0	8,0	5,0	3	9
Attention Score ²	21	19	16	18	18	17
Share of voice	33	24	37	41	38	48

¹ Samlad upplaga, även benämnt räckvidd visar medialt genomslag. Nyckeltalet mäts med antalet artiklar om Pensionsmyndigheten multiplicerat med antalet möjliga läsare per tidning. Statistiken över antal möjliga läsare per tidning hämtas från Orvestos undersökningar över läsvanor.

² Attention Score mäter vad som driver hågkomst i redaktionella medier samt om publiciteten är positiv negativ eller neutral. Spannet går från 100 till -100, där 100 innebär omfattande och positiv publicitet. Ett Attention Score över 20 är att anse som mycket bra.

³ Share of voice är andel av medieutrymmet på pensionsmarknaden.

Medier är en viktig kanal i Pensionsmyndighetens informationsarbete.

Pensionsmyndighetens ”share of voice”, andel av publiciteten, under 2022 var 48 procent vilket innebär att myndigheten var den aktör som omnämndes mest i samband med artiklar

och inslag som berörde pensioner. Pensionsmyndigheten nämndes i 5 180 artiklar under 2022 vilket är en tydlig ökning jämfört med 4 443 artiklar under 2021.

Den samlade räckvidden ökade också och var 690 miljoner för 2022 jämfört med 553 miljoner under 2021. Merparten, 89 procent, av artiklarna var neutralt vinklade. De negativt vinklade artiklarna ökade från 3 procent till 9 procent och skälet var negativ rapportering kring Pensionsmyndighetens hantering av bostadstillägg.

Pensionsmyndighetens andel av publiciteten kring pensioner ökade 2022 jämfört med 2021. Skälet till ökningen beror på att övriga aktörers medieutrymme om pensioner krympte till förmån för andra ekonomiska frågor som prisökningar och räntehöjningar som under året varit aktuella. Det gav ett relativt större medieutrymme till Pensionsmyndigheten.

Andelen av publiciteten som behandlade vårt konsumentstärkande uppdrag var 34 procent. Det är en något lägre andel jämfört med år 2021 och 2020 då andelen var 46 respektive 66 procent. Nedgången beror till stor del på att nyheter som rör fondtorgsrelaterade nyheter kopplade till Allra och Falcon Funds var färre under 2022.

Pensionsmyndigheten mäter också rapporteringen kring vårt informationsuppdrag. Det sker genom att undersöka i vilken utsträckning medier publicerar budskap om vad som mest påverkar pensionens storlek och vikten av att göra en prognos för hela pensionen. Andelen publicitet som behandlade informationsuppdraget minskade från 14 procent till 8 procent 2022 jämfört med 2021.

En stor andel av nyhetsinslagen handlade under 2022 om politiska förslag och beslut. I dessa nyhetsinslag gavs Pensionsmyndigheten, i den mån myndigheten approcherades, en kommenterande roll snarare än den önskade huvudaktörsroll som vidgar möjligheten att utföra informationsuppdraget.

7.3 Kundservice

Kundservice besvarar pensionssparares och pensionärsers frågor via telefon, e-post, brev, chatbot och sociala medier samt informerar och ger pensionssparare och pensionärer en samlad bild av hela pensionen. Pensionsmyndigheten utför även kundserviceuppdrag till minPension i Sverige.

Tabell 56. Sammanfattande resultatbedömning kundservice 2020–2022

	2020	2021	2022
Kundservice	Bristfällig	Otillräckligt	Bristfälligt

7.3.1 Telefonsamtal

Tabell 57. Telefonsamtal till Pensionsmyndigheten 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Inkommande samtal, antal	1 026 492	1 123 122	1 042 031
Besvarade samtal, antal	484 031	542 423	446 829
-varav kvinnor	261 825	304 515	224 601
-varav män	174 389	198 296	150 957
Besvarade samtal minPension, antal	22 983	21 910	19 682
-varav kvinnor	10 160	9 648	9 081
-varav män	10 636	10 198	8 993
Besvarade tolsamtal, antal	1 350	2 353	2 353
Tillgänglighet, andel besvarade samtal, %	48	49	44
Svarstid, genomsnittlig, minuter	15	14	16
Servicenivå, andel besvarade samtal inom 10 minuter, %	68	70	71
Andel som fått det svar eller den hjälp de ville ha, %	87	88	87
Andel som fått ett bra bemötande, %	95	94	89
Kvalitetsutlåtande ²	Godtagbart	Godtagbart	Godtagbart

¹ I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Viss historisk statistik har ändrats på grund av uppdateringar och rättelser i statistikverktyget.

² Läs mer om kvalitetsbedömningen i avsnitt 4.3 Sammanfattande kvalitetsbedömning.

Tabell 58. Nöjdhetsindex kundservice inom telefoni 2020–2022

	Totalt			Kvinnor			Män		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Nöjdkundindex telefoni	76	78	72	78	81	72	73	75	71

Regleringsbrevet 2022

Mål om kundservice

Andelen samtal som besvaras inom tio minuter ska öka till minst 75 procent.

Pensionsmyndigheten har inte uppnått målet att 75 procent av samtalen till myndigheten ska besvaras inom tio minuter. Servicenivån landar i år på 71 procent vilket är i nivå med föregående år.

Under året har myndigheten fortsatt utveckla arbetssättet så att fler medarbetare med riktad kompetens svarar på pensionssparares och pensionärens frågor i första telefonkontakten. Arbetssättet syftar till att hjälpa de som kontaktar oss med deras verkliga behov och därmed minska behovet av att återkomma med ytterligare frågor. På så sätt kommer sannolikt det totala antalet inkommande samtal att minska. Den genomsnittliga väntetiden har ökat under året och tillgängligheten har minskat. Detta är en följd av minskade resurser för handläggning och telefoni och en avvägning däremellan. Det förändrade arbetssättet har inte lett till ökade genomsnittliga samtalstider.

De vanligaste frågorna rör bostadstillägg och allmän pension. Inom bostadstillägg är frågorna kopplade till ansökningar med lång handläggningstid. Inom allmän pension handlar många frågor om det tilltänkta garantitillägget, höjd nivå av garantipensionen samt under senare del av året upphörandet av exporträtten av garantipension. Även allmänna frågor om pension är vanliga.

Volymen av inkommande samtal har minskat jämfört med föregående år, vilket till stor del beror på fjolårets införande av inkomstpensionstillägget. Detta syns även i skillnaden av antalet besvarade samtal mellan åren.

Myndigheten har fortsatta utmaningar att omhänderta de samtal som specifika utskick genererar. Utskicken skapar periodvis högt inflöde av telefonsamtal under relativt kort tid. Några exempel på dessa utskick är information om tjänstepensionsomräkning och effekten av kapitalinkomstberäkning vilka påverkar pensionärernas bostadstillägg.

Pensionsmyndigheten erbjuder tolktjänster för medborgare som inte har svenska som modersmål. En dag per vecka finns möjlighet att få arabiska, serbiska, persiska, finska, spanska, turkiska och tyska som tolkspråk i telefonin. Nyttjandet varierar mellan olika språk och under året har vi genomfört en analys av inflödet. Justeringar kommer att göras under nästa år och de mest efterfrågade språken kommer att prioriteras. Finska som tolkspråk har utnyttjats mest.

Kundservice har tappat i Nöjdkundindex (NKI) och har nu det lägsta NKI sedan 2010 då Pensionsmyndigheten påbörjade mätningarna. En betydligt mindre andel instämmer i att man kom fram i telefonen tillräckligt snabbt, 37 procent jämfört med 59 procent 2021, vilket också speglas i de upplevda väntetiderna.

Diagram 14. Inkommande och besvarade telefonsamtal.

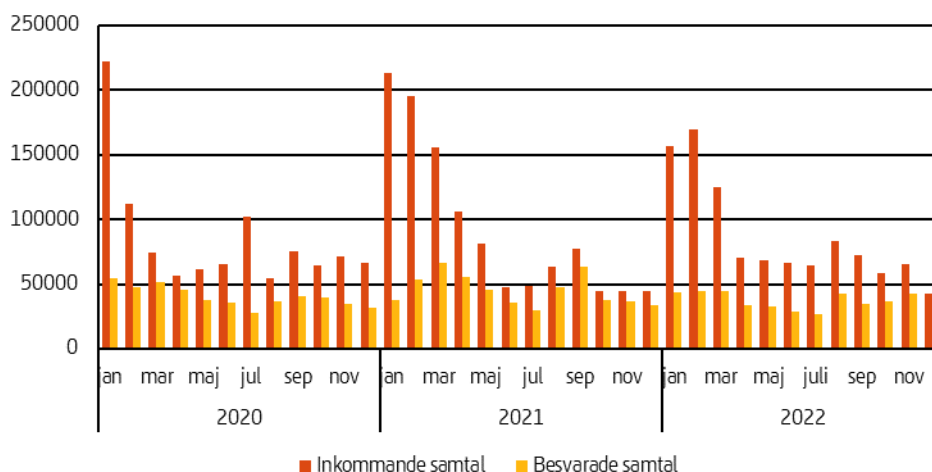
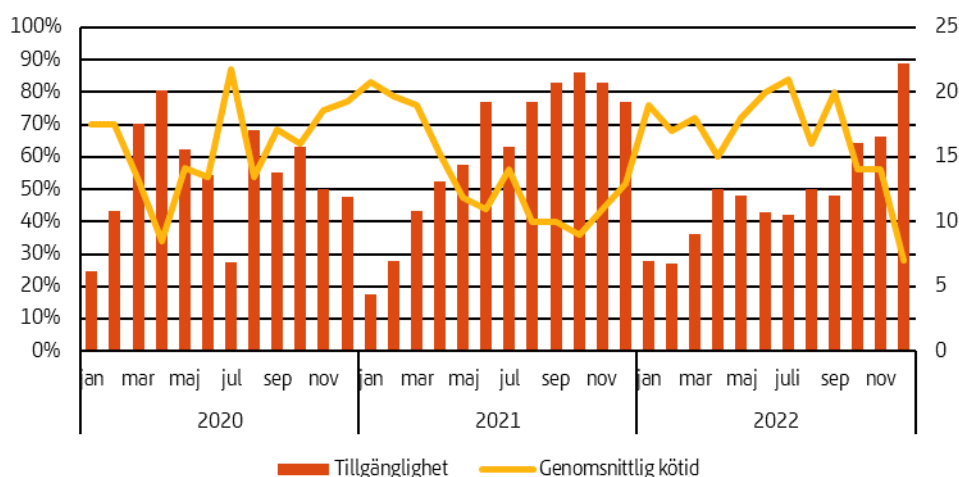

Diagram 15. Tillgänglighet och genomsnittlig kötid kundservice.

7.3.2 E-post

Tabell 59. E-post 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Besvarad e-post, antal	143 613	157 597	138 933
-varav kvinnor	47 952	54 463	46 894
-varav män	47 355	53 580	45 409
Besvarad e-post minPension, antal	9 413	8 291	6 219
-varav kvinnor	4 141	3 514	1 174
-varav män	5 272	4 695	1 445
Besvarad e-post inom 24 timmar, %	39	45	33

¹I tabellen saknar vissa ärenden uppgift om kön. Detta medför att summeringen av antalet ärenden för kvinnor och män inte alltid överensstämmer med totalt antal ärenden. Viss historisk statistik har ändrats på grund av uppdateringar och rättelser i statistikverktyget.

Pensionsmyndigheten har under året arbetat med att hålla ärendebalanserna inom e-post, brev och förfrågningar på en fortsatt acceptabel nivå. Kompetensbreddning har bidragit till att fler handläggare kan hantera inkommen e-post.

Antal inkommande e-post är lägre i jämförelse med föregående år och andelen besvarad e-post inom 24 timmar har minskat. Sannolikt kan resultatet kopplas till de prioriteringar som har gjorts mellan handläggning och tillgänglighet.

När pensionssparare och pensionärer inte kommer fram via telefon väljer de istället alternativa kontaktsätt såsom e-post. Därför är det av största vikt att flödet hålls uppe i båda kanalerna. Innehållet i frågorna kan härledas till handläggningstider och konsekvensen av politiska förslag och beslut. Inkomna frågor från pensionssparare och pensionärer via e-post och brev skiljer sig inte från de frågor som ställs i telefonsamtal.

7.3.3 Servicekontor

Tabell 60. Kundmöten servicekontoren 2020–2022

	2020	2021	2022
Besök på servicekontor pensionsrelaterat ärende, antal	144 275	136 482	150 176
Andel frågor om bostadstillägg, %	40	45	37
Andel frågor om allmän pension, %	17	23	22
Andel frågor om prognos, %	9	11	8
Andel som har fått det svar eller den hjälp de ville ha, %	93	99	97
Andel som har fått ett bra bemötande, %	99	97	99

Statens servicecenter är huvudman för servicekontorsverksamheten och har till uppgift att tillhandahålla lokal statlig service för samverkansmyndigheterna Pensionsmyndigheten, Försäkringskassan, Skatteverket och Arbetsförmedlingen. Under året har även delar av Migrationsverkets tjänster tillkommit på 14 kontor. Det finns idag 129 servicekontor i landet som erbjuder personliga möten inom ramen för de samverkande myndigheternas verksamhet. Elva av dessa kontor har etablerats under 2022.

Servicekontoren är en uttalad icke-digital kanal för Pensionsmyndigheten och där tillhandahålls det fysiska mötet med medborgaren. Servicekontoren är även en viktig kanal i arbetet inom ramen för informationsuppdraget. Där har myndigheten en god möjlighet att få ut sina budskap inom pension till medborgare som besöker servicekontorens övriga myndigheter i icke pensionsrelaterade ärenden. Medarbetarna på servicekontoren har grundläggande kunskaper inom samtliga pensionsområden, inklusive tjänstepension, och har tillgång till Pensionsmyndighetens verksamhetssystem.

Totalt har servicekontoren haft cirka 2,6 miljoner besök, varav 4,9 procent har utgjort pensionsrelaterade ärenden.

Servicekontoren ingår inte i Pensionsmyndighetens nöjdkundmätningar, men Statens servicecenter har genomfört två kundundersökningar som visar på gott resultat för Pensionsmyndigheten med NKI 94 för våren och 93 för hösten 2022.

7.3.4 Chatbot

Tabell 61. Chatbot

	2020	2021	2022
Antal konversationer ¹	i.u	22 623	55 456
Andel meddelanden utanför kontorstid %	i.u	45	54

¹En konversation kan bestå av ett eller flera meddelanden rörande en persons frågeställning. För 2021 finns data för perioden 11 maj till 31 december.

År 2021 lanserade Pensionsmyndigheten Penni, en AI-styrd (artificiell intelligens) chattfunktion. Penni finns tillgänglig på Pensionsmyndighetens webbplats och kan dygnet runt besvara allmänhetens frågor. I dagsläget kan Penni svara på frågor om det mesta inom myndighetens verksamhetsområde. De ämnesområden som täcks är baserade på de vanligaste frågorna som allmänheten ställer via telefon, e-post och sociala medier. För att göra Penni mer användarvänlig är svaren kortfattade och användaren ges möjlighet till att länka sig vidare till rätt ställe på Pensionsmyndighetens webbplats där det går att läsa mer.

Under 2022 har Penni hanterat cirka 55 000 konversationer. En tredjedel av dessa har i huvudsak handlat om frågor inom allmän pension och en fjärdedel om bostadstillägg. Antal konversationer som Penni hanterat under den här perioden motsvarar 8,3 procent av den inkommande trafiken som besvarats.

I 77 procent av konversationerna har användarna fått hjälp med sin frågeställning direkt av Penni, blivit hänvisade till vår kundservice eller rätt myndighet/tjänstepensionsbolag.

8 Analys och statistik

Pensionsmyndigheten ansvarar för att följa, analysera och förmedla pensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhälle.

Myndigheten ansvarar även för den officiella statistiken inom statistikområdet *stöd vid ålderdom* samt att sammanställa och publicera övrig efterfrågad statistik.

Sammanfattning

- Resultatet är gott.
- Underlag och rapporter till regeringen har levererats i tid.
- Planerade egeninitierade rapporter har med få undantag levererats.
- Genomslaget av rapporterna bedöms ha ökat till följd av stärkt kommunikation av rapporterna.
- Arbetet med att åstadkomma en allt effektivare förädling av data till pedagogisk och relevant statistik och annan information har utvecklats genom införandet av agilt arbetssätt.
- Statistikproduktionen har upprätthållits utan större avbrott.

Tabell 62. Sammanfattande resultatbedömning analys och statistik 2020–2022

	2020	2021	2022
Analys och statistik	Gott	Gott	Gott

Totala kostnaden för verksamhetsområdet statistik och analys är 70 miljoner kronor, vilket motsvarar fyra procent av myndighetens totala kostnader.

8.1 Analyser, rapporter och prognoser

Tabell 63. Antal publicerade rapporter inom verksamhetsområde statistik och analys 2020–2022

	2020	2021	2022
Regeringsuppdrag och anslagsprognoser	10	9	7
Egeninitierade rapporter	16	20	19
<i>-varav konsumentrapporter</i>	9	8	5

I verksamhetsområdet ingår att göra analyser och ta fram rapporter för såväl beslutsfattare som en intresserad allmänhet.

Inför riksdagsvalet 2022 har en särskild satsning gjorts för att bistå med fakta i den offentliga pensionsdebatten. Den så kallade faktaserien bestående av sju rapporter har fått ett betydande genomslag och bidragit till myndighetens interna målsättning att vara och uppfattas som experter inom pensionsområdet.

Verksamheten har fortsatt bidra till det konsumentstärkande uppdraget genom att ta fram analyser och rapporter som bedöms vara till nytta för pensionärer och pensionssparare. Av 22 rapporter och regeringsuppdrag har fem rapporter information som är särskilt intressant för pensionärer och pensionssparare. Fyra anslagsprognoser har tagits fram under året.

Arbetet med att få ökad spridning av myndighetens utrednings- och analysarbete genom att vid seminarier presentera sådant myndigheten anser vara av särskilt intresse har fortsatt under 2022. Myndigheten har med det syftet genomfört fyra frukostseminarier i samarbete med nyhetsbrevet Pensionsnyheterna. Seminarierna sänds numera via Pensionsmyndighetens YouTube-kanal.

8.2 Analysmodeller

Pensionsmyndighetens huvudsakliga beräkningsmodeller, Pensionsmodellen och Typfallsmodellen, har använts för olika typer av analyser. Modellerna är tillgängliga för pensionsbranschen och allmänheten på myndighetens webbplats.

Pensionsmodellen används för att göra långsiktiga simuleringar, 25–90 år, av det allmänna inkomstgrundade pensionssystemet, det vill säga både inkomst och premiepension.

Typfallsmodellen används för att beräkna pensionsutfallet för en individ med specifika egenskaper såsom ålder, inkomst, inträde i arbetslivet och pensionsålder. Modellen används av Pensionsmyndigheten, stora delar av pensionsbranschen, externa experter och Regeringskansliet. Typfallsmodellen har, som vanligt, under året förvaltats och uppdaterats med för inkomststämorna gällande regler, delningstal, basbelopp och andra beräkningsfaktorer.

8.3 Statistik

Pensionsmyndigheten är statistikansvarig myndighet inom statistikområdet Stöd vid ålderdom. Myndighetens officiella statistik beskriver intjänandet, sparandet och utbetalningar inom den allmänna pensionen, inklusive utbetalningar av grundskyddsförmåner och inkomstpensionstillägget. Intjänande och sparande inom inkomstpensionen och premiepensionen redovisas årsvis medan statistik över utbetalningar och delar av sparandet i premiepensionen redovisas varje månad. Under året har förberedelser gjorts för att utöka den officiella statistiken till att även omfatta utbetalningar av tjänstepension och viss privat pension, i enlighet med den hemställda som Statistiska centralbyrån (SCB) och de statistikansvariga myndigheterna skickat till regeringen. Ett framtida redovisningsansvar för statistikområdet Pensioner, som en del av ämnesområdet Hushållens ekonomi ligger i linje med Pensionsmyndighetens uppdrag att informera pensionssparare och pensionärer om hela pensionen och dess utveckling över tid.

Den officiella statistiken och annan individbaserad statistik finns lättillgänglig i Pensionsmyndighetens interaktiva statistiktjänst på webben. Varje månad redovisas även statistik över fonderna i premiepensionen, vilken omfattar antal fondval, marknadsvärde, fondernas värdeutveckling, fondavgifter med mera.

Utöver den regelbundna publiceringen av ovanstående statistik har myndigheten under året besvarat 116 externa statistikbeställningar vilket är något färre än 2021. Det minskade antalet statistikbeställningar över tid kan tolkas som att utvecklingen den officiella statistiken allt bättre tillgodoser statistikanvändarnas behov.

Tabell 64. Antal externa statistikbeställningar 2020–2022

	2020	2021	2022
Antal beställningar	183	169	116

Statistikfunktionen ansvarar även för Pensionsmyndighetens interna produktionsstatistik som bland annat beskriver ärendevolymer och handläggningstider, kvalitetsmått, information om kundkontakter samt servicenivåer. Statistiken har under året publicerats löpande per dag, vecka och månad och har använts för planering och uppföljning av myndighetens interna arbete.

Betydande resurser från verksamhetsområdet har under året bidragit till förberedelserna av det föreslagna garantitillägget som inte genomfördes, samt till arbetet med hanteringen av den upphörda exporträtten av garantipensionen till boende utanför Sverige.

8.4 Dataförsörjning

Pensionsmyndighetens analys- och statistikuppdrag kräver konstant tillgång till aktuella och tillförlitliga datamängder från ett tjugotal olika administrativa förmåns- och handläggningssystem, samt ett antal andra interna och externa register. Statistikplattformen, där data samlas, förädlas och sammanställs för vidare analys, förvaltas och vidareutvecklas kontinuerligt i takt med att de levererande it-systemen genomgår förändringar eller ersätts med nya. Dataförsörjningen har fortlöpande som planerat under året, med undantag för visst avbrott inom telefoniområdet.

9 Övrig återrapportering

9.1 Extern samverkan

Pensionsmyndigheten är en aktör bland många inom pensionsområdet och samverkan med andra myndigheter och externa aktörer är nödvändig för att kunna uppfylla myndighetens uppdrag.

Tabell 65. Sammanfattande resultatbedömning externt samarbete 2020–2022

	2020	2021	2022
Externt samarbete	Gott	Gott	Gott

Sammanfattning

- Samverkan med andra myndigheter och externa aktörer fungerar överlag bra.
- Samarbetet och samtliga tjänster som levereras av Försäkringskassan har fungerat väl.

9.1.1 Tjänster levererade av Försäkringskassan och Statens servicecenter

Tabell 66. Kostnad tjänster som levereras av Försäkringskassan och Statens servicecenter 2020–2022

	2020	2021	2022
Leverans tjänster Försäkringskassan, mnkr	267	250	225
Totala kostnader Försäkringskassan, mnkr	272	255	228
Administrativa tjänster Statens servicecenter, mnkr	7	7	8

De tjänster som Försäkringskassan tillhandahåller till Pensionsmyndigheten är framförallt it-stöd för handläggning och utbetalning av de förmåner som hanteras av Pensionsmyndigheten, datacenter samt stödtjänster inom behörighetsadministration och internservice. Samarbetet är under förändring, både som ett resultat av den utveckling som Pensionsmyndigheten driver för att möta pensionsöverenskommelsen och Försäkringskassans regeringsuppdrag om att erbjuda samordnad och säker statlig it-drift. Samarbetet mellan myndigheterna fungerar väl.

Under våren 2022 utvecklades ett nytt handläggarstöd till den nya förmånen garantitillägg. Till följd av riksdagsbeslut realiserades inte den här förmånen utan ersattes istället av en höjning av garantipensionen och bostadstillägget. Tidplanen för förflyttningen till förmånssystem i egen regi som senarelades i samband med genomförandet av garantitillägget har tydliggjorts i en ny gemensam plan. Tidplanen har bland annat tagit hänsyn till ökade insikter om systemberoenden och komplexitet hos Försäkringskassan.

Inom it-tjänsten Datacenter kvarstår en del utmaningar i utformning av framtida tjänster. Myndigheterna arbetar gemensamt med att analysera huruvida Pensionsmyndighetens behov möts av Försäkringskassans framtida standardiserade tjänster inom ramen för samordnad och säker statlig it-drift.

Under året har arbete med revidering av överenskommelsen mellan Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten fortsatt, vilket har slutförts i början av 2023.

Statens servicecenter har två divisioner som Pensionsmyndigheten har samarbete med på olika sätt. En division levererar administrativa tjänster avseende personaladministration, ekonomi samt e-handel. Under 2022 har samverkan med Statens servicecenter fungerat till övervägande del bra. Pensionsmyndigheten anser dock att det är bekymmersamt att anslutningen till det nya lönesystemet nu är ännu mera försenat. Den andra divisionen är medborgarservicen där servicekontor erbjuder personliga möten inom ramen för de samverkande myndigheternas verksamhet. Totalt har servicekontoren haft 2,6 miljoner besök, varav 4,9 procent har utgjort pensionsrelaterade ärenden. Kundundersökningarna som genomförts under året inom divisionen för medborgarservice visar på gott resultat.

9.1.2 Samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket

En god samverkan är nödvändig för att stärka pensionssparares och pensionärs ställning som konsumenter på finansmarknaden och myndigheterna har därför under året haft regelbundna träffar på flera nivåer för informations- och erfarenhetsutbyte. Den stora samrådsfrågan under året har främst rört de nya hållbarhetsregelverken för fondbolag där det är viktigt att det blir tydlig hållbarhetsinformation till konsument.

Läs mer om samverkan med Finansinspektionen och Konsumentverket i avsnitt 6.4 *Kundsynpunkter om förvaltningstjänster*.

9.1.3 Samverkan med minPension

Samverkan med minPension, som utvecklar och förvaltar prognostjänsterna och uttagsplaneraren, är central för Pensionsmyndighetens informationsuppdrag. MinPension ägs av Svensk Försäkring och finansieras till hälften av staten via Pensionsmyndighetens anslag och även av Statens Tjänstepensionsverk, SPV.

Samarbetet med minPension och Svensk Försäkring är en förutsättning för att Pensionsmyndigheten ska kunna tillhandahålla en helhetsprognos över pensionen utan att inhämtningen av pensionsuppgifter behöver vara reglerad med stöd av lagstiftning. Arbetet med att ta fram en uppdaterad standard för pensionsprognoser avslutades våren 2022 och implementering hos minPension startas under vintern 2022–2023.

Arbetet att integrera uttagsplaneraren med Pensionsmyndighetens ansökan av allmän pension har återupptagits under året.

Pensionsmyndigheten fick utmärkelsen ”The International Security Association (ISSA) Good Practice Award for Europe 2022” för minPensions tjänst uttagsplaneraren. Good Practice Award syftar till att uppmärksamma bra och angelägna lösningar och ska inspirera till förbättringar inom socialförsäkringsområdet. Utmärkelsen motiverades av att uttagsplaneraren är ett mycket innovativt och användbart digitalt verktyg som hjälper konsumenten att planera och ta ut sina pensioner.

9.1.4 Samverkan försäkringsbranschen

Pensionsmyndigheten har under året fortsatt samarbetet med förvalsbolag och valcentraler inom kollektivavtalad tjänstepension. Samverkan har även skett med försäkringsbranschen i samband med Tjänstepensionens dag. Se även 9.1.3 *Samverkan med minPension*,

9.1.5 Samverkan inom eSam

Pensionsmyndigheten är värmyndighet för och medlem i eSam, som är ett program för digital samverkan mellan 34 myndigheter. Genom medlemskapet i eSam verkar Pensionsmyndigheten för att bättre ta tillvara digitaliseringens möjligheter, underlätta för privatpersoner och företag och använda gemensamma resurser på ett effektivt sätt.

Det försämrade säkerhetspolitiska läget har satt krishantering, totalförsvars- och säkerhetsfrågor i centrum vilket lett till ökat fokus på samverkan och informationsutbyte inom cybersäkerhet och beredskap under 2022.

Inom eSam har uppmärksamhet riktats åt frågor som hur offentlig sektors digitala utveckling kan genomföras på ett säkert sätt, kontroll av data och hantering av personuppgifter.

Under året har Pensionsmyndigheten bland annat engagerat sig i en arbetsgrupp som analyserat möjligheterna till pseudonymisering av personuppgifter, vilket resulterat i en vägledning. Myndigheten ingår även i eSam:s molngrupp som arbetar för att möjliggöra användandet av säkra, legala och effektiva molntjänster. Vidare har myndigheten bidragit i framtagandet av en vägledning för utveckling av chatbotar. Inom innovationsområdet har Pensionsmyndigheten ingått i arbetsgruppen som har tagit fram vägledningen Innovation i en myndighet samt deltagit i Kronofogdens eSam-myndighetsgemensamma hackaton. Under året bestämdes även att Pensionsmyndigheten kommer att arrangera nästa eSam-hackaton som genomförs våren 2023.

Pensionsmyndigheten genomför årligen en självskattning av i vilken mån myndigheten uppfyller rekommendationerna i svenskt ramverk för digital samverkan. Ramverket, som bygger på det europeiska ramverket för interoperabilitet (EIF), syftar till att stödja

offentliga organisationer att samverka digitalt, såväl nationellt som inom EU. Resultatet av årets självskattning visar att Pensionsmyndighetens styrkor även fortsättningsvis ligger inom det tekniska perspektivet, vidare kan en positiv utveckling inom området säkerhet och integritet konstateras.

9.1.6 Efterlevandeguiden

Tabell 67. Antal besök på efterlevandeguiden.se 2020–2022¹

	2020	2021	2022
Besök, antal	451 700	-	433 800
Sidvisningar, antal	1 100 500	-	973 700
Unika besökare, antal	318 400	-	433 700

¹ Antal besök, sidvisningar och unika besökare på efterlevandeguiden.se har inte kunnat samlats in för 2021 på grund av att Pensionsmyndigheten stängde ner webbanalysverktyget Adobe Analytics den 31 mars 2021 med anledning av regleringar inom dataskyddslagsstiftningen.

Webbplatsen efterlevandeguiden.se ska ge efterlevande en bättre service och ökad upplevd trygghet genom samlad och enhetlig information. Skatteverket, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten har ett gemensamt ansvar för att informationen på webbplatsen är riktig och neutral. Pensionsmyndigheten har samordningsansvar för förvaltning, drift och uppföljning. Kostnaderna för samverkansarbetet fördelas utifrån framtagen finansieringsmodell.

Under 2022 har Pensionsmyndigheten stått för fem procent av kostnaderna för samverkansarbetet, Skatteverket 46 procent och Försäkringskassan 49 procent.

Under 2022 har Pensionsmyndigheten lanserat digitala informationsmöten där Efterlevandeguiden presenteras och det finns möjlighet till frågor i chatt.

9.1.7 Internationellt samarbete

Pensionsmyndighetens medarbetare är efterfrågade i internationella sammanhang och inställningen är att i möjligaste mån tillmötesgå förfrågningar om deltagande.

Myndigheten har, efter två år med lägre aktivitet på grund av coronapandemin, under året dels tagit emot utländska studiebesök, dels medverkat vid konferenser och möten utomlands på nära nog normala nivåer.

Inom ramen för engagemanget i den internationella socialförsäkringsorganisationen International Social Security Association (ISSA) har Pensionsmyndigheten fullföljt sin medverkan i en teknisk kommitté, pensionskommittén, för perioden 2020–2022. Åtagandet fortsätter för perioden 2023–2025.

Pensionsmyndigheten har under året fortsatt medverkat i genomförandet av *International Training Program on Social Protection* som Sida initierat och finansierar. Målgrupp för kapacitetsutvecklingsprogrammet är Sidas fokusländer, från de fem länderna startåret 2019 ingår nu tio.

Myndigheten medverkar i och lämnar expertstöd till regeringens EU-arbete, dels som nationell expertmyndighet vid möten i Administrativa kommissionen för samordning av de sociala trygghetssystemen, dels som nationell vice delegat i Tekniska kommissionen för informationsbehandling.

EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) är ett system för elektronisk kommunikation i gemensamma ärenden som införts i EU:s medlemsländer, även om inte alla länder ännu har implementerat samtliga handläggningsflöden. Arbete fortsätter med att upphandla och flytta förvaltningen av EESSI:s handläggningsystem från EU-kommissionen till extern förvaltare.

Elektronisk informationsöverföring vid dödsfall sker bilateralt i förhållande till Danmark, Island, Finland, Norge, Polen, Spanien och Tyskland.

Under året har arbete fortsatt med att senast 12 december 2023 ha uppfyllt kraven i EU:s förordning om en gemensam digital ingång (Single Digital Gateway). Medlemsstaterna ska ge tillgång till information och e-tjänster inom utpekade områden på ett icke-diskriminerande sätt genom att tillhandahålla information och e-tjänster på ett officiellt

unionsspråk som förstås av så många som möjligt (i praktiken engelska) och inloggning med europeiska e-legitimationer.

Pensionsmyndigheten har fullföljt sin medverkan i ett fyraårigt EU-projekt, European Tracking Service (ETS) som relaterar till EU-kommissionens långsiktiga mål att skapa en digital pensionstjänst liknande minPension. Projektet har framgångsrikt prövat möjligheterna att koppla ihop en pensionssparares pensionsinformation över landsgränserna. Myndigheten har beslutat att inte bli delägare i den framtida ETS-organisationen från 2023, främst beroende på lagstiftning som reglerar vår verksamhet, men kommer dock att stödja minPension i deras fortsatta medverkan.

Pensionsmyndigheten medverkar även i ett omfattande samarbete inom Norden med mötesstrukturer för såväl handläggare som ledning, i syfte att underlätta administration och ärendehantering samt främja erfarenhetsutbyte och kunskapsdelning.

9.2 Anmälningar till JO och ansökningar om skadestånd

Sammanfattning

- Sedan år 2019 har Pensionsmyndigheten tagit emot väsentligt fler JO-anmälningar per år än myndigheten tidigare gjort. Under åren 2021 och 2022 har dock Pensionsmyndigheten tagit emot något färre antal JO-anmälningar. Anmälningarna avser främst långsam handläggning av ansökningar om bostadstillägg samt långa svarstider i myndighetens kundservice.
- Inkommande ansökningar om skadestånd ligger ungefär på samma nivå som under åren 2020–2021.

9.2.1 Anmälningar till Justitieombudsmannen

Tabell 68. Inkomna anmälningar till JO som Pensionsmyndigheten har fått ta del av 2020–2022

	2020	2021	2022
Inkomna anmälningar JO, antal	44	34	30
Initiativärenden, antal	0	0	1

Tabell 69. Avgjorda ärenden JO 2020–2022

	2020	2021	2022
Avslutade utan åtgärd, antal	38	31	26
Beslutade ärenden, antal	0	3	9

Under år 2022 har 30 anmälningar till Justitieombudsmannen (JO) kommit in till Pensionsmyndigheten. Av de inkomna anmälningarna lämnade JO 26 anmälningar utan ytterligare åtgärd.

Av de 26 anmälningar som JO lämnade utan ytterligare åtgärd avsåg åtta ärenden långsam handläggning av ansökan om bostadstillägg. I de fallen valde JO att inte pröva anmälan utan hänvisade istället till två ärenden avseende långsam handläggning av ansökan om bostadstillägg som JO tog ställning till i maj år 2022. Av övriga ärenden avsåg sex anmälningar långa svarstider i myndighetens kundservice. Även där valde JO att hänvisa till två beslut om långa svarstider som JO fattade i maj år 2022. Ytterligare tio ärenden avsåg långsam handläggning av ärenden rörande allmän pension, ett ärende gällde fondbyte och ett ärende avsåg klagomål mot Pensionsmyndigheten, där JO av olika anledningar valde att lämna anmälan utan vidare åtgärd.

JO har under år 2022 fattat beslut i nio ärenden som kom in till JO under åren 2019–2021. I ett ärende beslutade JO att inte utdela någon kritik, ärendet avsåg tester vid rekrytering av personal. I ett ärende beslutade JO att kritisera Pensionsmyndigheten för att en underrättelse i ett ärende om återkrav inte innehöll information om beslutsfattarens namn. I två ärenden beslutade JO att kritisera Pensionsmyndigheten för långsam handläggning i samband med ansökan om bostadstillägg; i ett ärende hade ansökan blivit liggande i nästan nio månader och i det andra ärendet i över ett år. I ärendet kritiserade JO vidare Pensionsmyndigheten för att det tog nästan tre år från det att förvaltningslagen (2017:900) trädde i kraft till dess

att myndigheten hade tagit fram en rutin för tillämpningen av 11 § förvaltningslagen. I ett ärende kritiserade JO Pensionsmyndigheten för att myndigheten i ett brev till en enskild i ett ärende om felutbetalning saknade många relevanta uppgifter, bland annat innehöll brevet inte någon tydlig motivering. Det saknades också namn på beslutsfattaren. Pensionsmyndigheten kommunicerade heller inga uppgifter innan beslutet fattades. I ett ärende beslutade JO att kritisera Pensionsmyndigheten för alltför passiv handläggning i ärenden där beslutsunderlag behöver hämtas in från utlandet samt för långsam handläggning och bristande information i ett ärende om pension med utlandsanknytning. Ett ärende om ansökan om pension från en annan medlemsstat inom EU prioriteras sällan av EU:s medlemsstater, en ansökan kan därför ta upp emot några år att handlägga. JO:s kritik rörde att Pensionsmyndigheten inte mer aktivt försökt förmå en annan medlemsstat att påskynda sin handläggning samt att myndigheten inte heller informerade sökanden om fördröjningen. Slutligen beslutade JO i ett ärende att kritisera Pensionsmyndigheten för långsam handläggning av en omräkning av garantipension samt felaktig information i samband med det. Även i det här fallet var Pensionsmyndigheten beroende av information från annan medlemsstat inom EU, men Pensionsmyndigheten var alltför passiva enligt JO. Pensionsmyndigheten lämnade också en felaktig information till den enskilde om hur lång tid handläggningen av ärendet skulle ta.

JO har till uppgift att på riksdagens vägnar utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig förvaltning av lagar och andra författningar. Den 22 december 2022 mottog Pensionsmyndigheten en remiss i vilken JO önskade svar på ett antal frågor om hur Pensionsmyndigheten tillämpar 11 och 12 §§ förvaltningslagen (2017:900).

9.2.2 Ansökningar om skadestånd till Justitiekanslern

Tabell 70. Ansökningar om skadestånd 2020–2022

	2020	2021	2022
Inkomna ansökningar skadestånd, antal	36	27	37

Tabell 71. Avslutade ärenden om skadestånd 2020–2022

	2020	2021	2022
Återkallade ansökningar, antal	4	0	3
Avskrivna ansökningar JK, antal	3	2	4
Prövade ansökningar JK, antal	2	8	9
Prövade ansökningar Pensionsmyndigheten, antal	20	13	15
Övrigt	-	-	1

En ansökan om skadestånd prövas normalt av Justitiekanslern (JK). Sedan den 1 januari 2018 har Pensionsmyndigheten dock fått delegation att själva fatta beslut i vissa ärenden om skadestånd. Det rör framför allt ärenden om fel i handläggningen eller felaktig information.

Under år 2022 har 37 ansökningar om skadestånd kommit in till Pensionsmyndigheten. Ärendena avsåg bland annat felaktigheter i samband med handläggningen av ansökan om allmän pension eller bostadstillägg samt felaktigheter i samband med byte av fond på Pensionsmyndighetens fondtorg. Pensionsmyndigheten har hittills överlämnat 15 ärenden till JK för prövning och har själv prövat elva ansökningar av de som inkommit under året. Övriga inkomna ansökningar är fortfarande under utredning eller har avslutats.

JK har under år 2022 avskrivit ett ärende sedan sökanden återkallat sin begäran. Vidare har JK, av olika anledningar, valt att inte pröva fyra ansökningar. I de nio ärenden som JK har prövat, har JK inte beviljat skadestånd i något ärende.

Pensionsmyndigheten har under året prövat totalt 15 ansökningar. Två ärenden har avskrivits sedan sökanden återkallat sin begäran. Av de 15 ansökningar som Pensionsmyndigheten prövade beviljade myndigheten skadestånd i två ärenden. I ett ärende har Pensionsmyndigheten beslutat att inte pröva sökandens begäran.

Om en socialförvaltning beviljar en person ekonomiskt bistånd under tid denne väntar på ett beslut från Pensionsmyndigheten avseende allmän pension, är myndigheten under vissa förutsättningar skyldig att på ansökan från socialförvaltningen betala ut en del av den senare beviljade pensionen till förvaltningen. Detta för att täcka upp för det utbetalade

biståndet. Pensionsmyndigheten har prövat två sådana ärenden under året, där myndigheten i båda fallen beviljade respektive socialförvaltning skadestånd. Grunden var att Pensionsmyndigheten inte hade betalat ut några pengar till socialförvaltningarna, trots att dessa hade ansökt om ersättning.

9.3 Säkerhet

År 2022 har Pensionsmyndigheten tilldelats åtta miljoner kronor för arbetet med civilt försvar. De största åtgärderna som genomförts är kompetensförstärkning, övningar, installation av reservkraft på våra kontor, och extern samverkan. Vidare har arbetet med att skapa robusta it-lösningar fortsatt, och införandet av kommunikationssystemet Raket har avslutats.

Enligt lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden har Pensionsmyndigheten implementerat en rutin för så kallad visselblåsning i syfte att säkerställa att eventuella missförhållanden rapporteras och utreds vid behov.

Det ordinarie säkerhetsarbetet har löpt planenligt, med bland annat program för ökat säkerhetsmedvetande, åtgärder för att ytterligare höja grundnivån för säkerhet i it-system samt samverkan med andra myndigheter.

Sedan den 1 oktober är Pensionsmyndigheten beredskapsmyndighet, vilket i korthet innebär att myndigheten har särskild betydelse för samhällets civila beredskap och ska ha god förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter, hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap.

9.4 Jämställdhetsintegrering

För att uppnå det övergripande jämställdhetsmålet, att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv, hade regeringen vid årets ingång sex delmål. Pensionsmyndighetens arbete med jämställdhetsintegrering bidrar främst till det jämställdhetspolitiska delmålet ekonomisk jämställdhet: kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. Ojämställdhet under arbetslivet leder till att kvinnor får lägre inkomstgrundad pension än män, vilket är ett samhällsproblem i stort som påverkar pensionssparare senare i livet som pensionärer.

Pensionsmyndigheten publicerade i februari 2022 rapporten *Kan pensionerna bli mer jämställda?* som återfinns på pensionsmyndigheten.se. Rapportens syfte är att beskriva pensionsgapet inom det allmänna pensionssystemet och förklara varför det finns ett pensionsgap mellan könen.

Pensionsmyndigheten lever upp till regeringens mål om att ärendehandläggningen ska vara lika för kvinnor och män. De skillnader i handläggningstid mellan könen som presenteras i myndighetens årsredovisning beror till stor del, om inte helt, på att olika typer av ärenden hanteras olika, oberoende av sökandes kön. Se även rapporten *Är Pensionsmyndighetens handläggning jämställd?* på pensionsmyndigheten.se.

Pensionsmyndigheten har tagit fram en modell för jämställdhetsredovisning av förvaltningskostnaderna. Jämställdhetsredovisningen handlar om resursfördelning kopplat till jämställdhet. Modellen utgår från kostnaderna för verksamhetsområdena samt vem som gynnas av myndighetens verksamhet ur ett jämställdhetsperspektiv.

Tabell 72. Jämställdhetsredovisning av förvaltningskostnaderna

	Utfall 2022	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Fördelningsnycklar i årsredovisningen
	mnkr	%	%	mnkr	mnkr	
Allmän pension	829	50	50	414	415	Antal avslutade ärenden
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd	352	57	43	200	152	Antal avslutade ärenden
Efterlevandepension	85	67	33	57	28	Antal avslutade ärenden
Frivillig pensionsförsäkring	2	54	46	1	1	Antal utbetalade pensioner
Återkrav	26	61	39	16	10	Antal avslutade ärenden
Omprövning	21	55	45	12	9	Antal expedierade ärenden
Utbetalningar	93	57	43	53	40	Antal utbetalningar
Premiepensionsförvaltning	172	35	65	60	112	Antal fondbyten
Informatörer	9	51	49	5	4	Antal träffar
Kundservice	69	60	40	41	28	Antal inkomna samtal
minPension	37	46	54	17	20	Antal prognoser
Servicekontoren	0	53	47	0	0	Tot. pensionsadministration exkl. omprövning
Säsongsatsning	2	46	54	1	1	Samma som MiP:s nycklar
Övrig kommunikation						Summan av info. och kommunikation totalt exkl. MiP och Orange kuvert
	106	49	51	52	54	
Orange kuvert	26	50	50	13	13	Antal utskick
Analys och statistik	70	50	50	35	35	50 procent vardera
Summa	1 899			977	922	

Betydligt fler kvinnor än män har bostadstillägg. Alla insatser för bättre handläggning av bostadstillägg kan betraktas som indirekt jämställdhetsfrämjande. Se även avsnitt 5.4 *Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd*.

Flera aktiviteter har påbörjats för att främja en jämställd utveckling inom Pensionsmyndigheten. Arbetet fokuserar på jämställdhetsperspektivet både utifrån vem som gynnas ur ett medborgarperspektiv och representation ur ett internt perspektiv. Det vill säga om det är kvinnliga eller manliga pensionärer och pensionssparare som gynnas av myndighetens utveckling samt om det är kvinnliga eller manliga anställda som bidrar till utvecklingen. Ett arbete kopplat till utvecklingsområdet har genomförts där syftet är att få till en mer jämställd process, bland annat genom att prioritera alla pensionärs och pensionssparares behov på ett tydligare sätt. Fokus har varit på att utreda vem som representeras, hur det prioriteras och vem som utför utvecklingen. Vi ser, genom kontakt med våra pensionärer och pensionssparare, att det finns en skillnad i hur män och kvinnor använder och upplever våra tjänster.

En viktig del i arbetet har handlat om kompetensutveckling och en anti-biasträning har genomförts med cirka 75 procent av it-avdelningens medarbetare för att höja medvetenheten. En mätning kring jämställdhetsområdet har också genomförts, för att återkommande kunna följa utvecklingen framåt, men också för att förstå hur vi ska arbeta för att attrahera och behålla kvinnliga medarbetare inom it. Analyser har genomförts för att se vilka förändringar som bör prioriteras, kopplat till bland annat annonsering och bemötande. Det har också varit fokus på att skapa en ökad medvetenhet hos rekryterande chefer kring jämställd rekrytering och vikten av jämn könsfördelning. Det har skett en viss ökning av den totala andelen kvinnor på it-avdelningen sedan förra året, från 33 procent till 34 procent.

Ett tydligt resultat av arbetet kring jämställdhet har varit en ökad representation när det gäller till exempel föreläsare, konferenser och större möten inom myndigheten.

Myndigheten följer ett antal nyckeltal inom jämställdhetsområdet i syfte att skapa förutsättningar att följa upp och prioritera aktiviteter inom ramen för jämställdhetsuppdraget.

Ett av nyckeltalen rör sjukfrånvaro där kvinnor har högre sjukfrånvaro än män, en skillnad mellan könen som även syns i samhället i stort. Se även *10.6 Hälsa och sjukfrånvaro*.

Andra nyckeltal rör chefs- och befattningsstruktur samt möjligheter till chefskarriär. Pensionsmyndigheten har en majoritet kvinnliga chefer. I förhållande till myndighetens totala könsfördelning är andelen kvinnor underrepresenterade på chefspositioner i organisationen. Se även avsnitt *10.5 Personalstatistik*.

Som en del i planen för myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering följer vi även upp effekterna av hybridarbetet ur ett jämställdhetsperspektiv. Under hösten genomfördes en medarbetarundersökning avseende hybridarbete. Analysen av resultatet utifrån könsskillnader visar att det är mycket små skillnader i upplevelsen samt omfattningen av hybridarbete uppdelat på hur män och kvinnor svarat på undersökningen.

Myndigheten har vid upprepade tillfällen under året genomfört digitala informationsmöten samt ett flertal informationsaktiviteter kring bostadstillägg, bland annat i sociala medier och press. Informationsinsatser kring jämställda pensioner har främst handlat om vad deltidsarbete samt föräldraledighet får för konsekvenser för pensionen, och där har möjligheten att överföra premiepensionsrätter mellan makar lyfts. Annonsering har skett i sociala medier för ökad räckvidd.

Pensionsmyndighetens uppsökande verksamhet riktar sig till den breda allmänheten, men även till grupper som riskerar att få en låg framtida pension. Mot bakgrund av detta besöker myndigheten större arbetsgivare, främst inom kvinnodominerade yrken. Se även avsnitt *7.2 Informationsuppdraget och det konsumentstärkande uppdraget*.

För att vidare studera resultatet avseende jämställdhetsintegrering under 2022 hänvisas till utfallet från myndighetens könsuppdelade indikatorer. I enlighet med kraven i årsredovisningsförordningen redovisar Pensionsmyndigheten individbaserad statistik könsuppdelad för majoriteten av myndighetens verksamhetsområden. Se även avsnitt *3.10 Uppdelning av individbaserad statistik efter kön*.

9.5 Hållbarhet

Pensionsmyndigheten ska bidra till en hållbar utveckling. Regeringens ambition, att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030, innebär för Pensionsmyndighetens del att sätta mål och aktiviteter som styr mot, och bidrar till, att målen i agendan nås.

Pensionsmyndighetens hållbarhetsplan, som fastställdes 2020, har fortsatt att utvecklas under 2021 och 2022. Hållbarhetsplanen omfattar aktiviteter inom alla tre delar av hållbar utveckling; miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Exempel på aktiviteter i planen är:

- Motverkande av etiska överträdelser, till exempel förhindra utnyttjande av välfärdssystemet.
- Krav på att våra leverantörer åtar sig att följa Pensionsmyndighetens uppförandekod för leverantörer och konsulter, för att få teckna avtal med Pensionsmyndigheten.
- Interna utbildningar kring hållbarhet, dels digitalt och dels genom föreläsningar.
- Aktiviteter inom fond- och kapitalförvaltning, som beskrivs i avsnitt 6.5.
- Aktiviteter för att må bra på och av jobbet, för en bra arbetsmiljö och för att myndigheten ska vara en attraktiv arbetsgivare.
- Mätningar av uppnådda effekter inom hållbarhetsområdet, både internt och externt.

Ett framgångsrikt hållbarhetsarbete bygger på att myndighetsledningen anser det vara en prioriterad fråga och att det finns ett engagemang hos medarbetarna. I Pensionsmyndighetens strategiska plan, som fastställts av styrelsen, finns ett önskat tillstånd att *Pensionsmyndigheten har en stark hållbarhetsprofil*.

Pensionsmyndigheten har kontinuerligt utbyte med andra myndigheter inom hållbarhetsområdet, bland annat genom deltagande i GD-forum och GD-forums operativa grupp samt annat erfarenhetsutbyte inom området.

9.5.1 Miljöarbete

Pensionsmyndigheten har som mål att minska antalet resor, och de resor som företas ska i möjligaste mån genomföras med tåg, detta för att minska miljö- och klimatpåverkande utsläpp till följd av våra tjänsteresor. En ambition finns även att öka antalet resfria möten. Av tabell 72 nedan framgår att utsläppen från tjänsteresor har ökat kraftigt under 2022 jämfört med 2020 och 2021. Det är inte överraskande då det under 2020 och 2021 knappt genomfördes några tjänsteresor alls till följd av coronapandemin.

Tabell 73. Utsläpp av koldioxid från flyg- och tågresor, antal resfria möten, samt kostnader för tjänsteresor 2020–2022

	Totalt			Per årsarbetskraft		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Utsläpp koldioxid flygresor under 50 mil, kg	26 989	14 602	49 333	19	9,3	30,2
Utsläpp koldioxid flygresor över 50 mil, kg	39 614	27 322	125 210	27	17	76,7
Utsläpp koldioxid tågresor, kg	1,4	0,6	3,5	<0,01	<0,01	<0,01
Resfria möten, antal	90 313	167 063	146 514	62,4	106	90,0
Kostnad tjänsteresor ¹	5,0 mnkr	2,0 mnkr	10,1 mnkr	3,4 tkr	1,3 tkr	6,2 tkr

¹ I kostnaden för tjänsteresor ingår alla typer av resor inklusive hotell.

Pensionsmyndigheten fick i uppdrag i regleringsbrevet för 2022, tillsammans med andra myndigheter, att sätta mål för myndighetens utsläpp från tjänsteresor. Myndigheten ska redovisa uppföljningsbara mål kopplat till resande för 2025 i förhållande till 2019 på ett sätt som leder till mindre miljö- och klimatpåverkan. Målet för tjänsteresor fastställdes i februari 2023.

I september 2022 beslutade regeringen om att ge myndigheter i uppdrag att genomföra energibesparande åtgärder. Pensionsmyndigheten har sedan tidigare (2016–2019) genomfört energikartläggningar på sina kontor och vidtagit omfattande energieffektiviseringar. Under 2022 har uppföljande energikartläggningar gjorts i syfte att utreda ytterligare åtgärder att genomföra under 2023.

9.5.2 Hållbarhet inom premiepensionens fondtorg och traditionell försäkring

Pensionsmyndigheten har störst påverkan inom hållbarhetsområdet i förvaltningen av premiepensionen och den traditionella förvaltningen. Det är myndighetens ansvar att kapitalplaceringar görs på ett ansvarsfullt sätt och att underlätta för pensionssparare och pensionärer att kunna göra hållbara fondval vid placering av sina premiepensionspengar. Mer information om vad som gjorts inom dessa områden finns i avsnitt 6.5 *Hållbarhet fondtorget*.

9.6 Statlig närvaro i landet

Regleringsbrevet 2022

Statlig närvaro i landet

Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i syfte att bidra till att stärka den statliga närvaron i landet.

Pensionsmyndigheten har kontor på nio orter runt om i landet, från Luleå i norr till Halmstad i söder. Under 2022 invigdes ett nytt kontor i Tumba, Botkyrka kommun, för Fondtorgsnämndens verksamhet (se avsnitt 6 *Premiepensionsförvaltning*). Pensionsmyndighetens fysiska kundmöten är dock förlagda till 129 servicekontor (se avsnitt 7.3.4 *Servicekontor*). Servicekontoren gör det möjligt för Pensionsmyndigheten att tillhandahålla service på betydligt fler orter än vad som hade varit fallet om myndigheten hade tillhandahållit fysisk service på egen hand. Under 2022 har ytterligare elva servicekontor etablerats, varav en pilotverksamhet avseende mobilt koncept. Numera kan den som har frågor om pension få hjälp på plats på de nya servicekontoren i Värnhem (Malmö), Gamlestaden (Göteborg), Laholm, Järpen (Åre), Borgholm, Araby (Växjö/mobilt kontor), Biskopsgården (Göteborg), Finspång, Sölvesborg, Skäggetorp (Linköping) och Gottsunda (Uppsala).

Pensionsmyndigheten har under 2022 fortsatt expanderat it-verksamheten generellt. Denna expansion har skett i Stockholm och Luleå, vilket utgör de två primära orterna för it:s verksamhet. Expansionen är kopplad till uppdraget att utveckla nästa generations förmånssystem med tillhörande förvaltning och drift i egen regi.

Bygget av de nya lokalerna i Luleå följer plan och verksamheten flyttar in vid halvårsskiftet 2023. Lokaliseringen är tänkt att stärka myndighetens närvaro i Luleå, såväl ur rekryteringssynpunkt som ur ett samverkans- och innovationsperspektiv.

Tabell 74. Antal årsarbetskrafter fördelade per kontor 2020–2022

Kontor	31 dec 2020	31 dec 2021	31 dec 2022	Förändring %
Gävle	125	119	132	11
Halmstad	154	142	185	30
Karlstad	219	199	224	13
Luleå	111	132	219	66
Stockholm	530	560	552	-1
Söderhamn	98	98	100	2
Visby	91	86	93	8
Växjö	121	118	127	8

Under 2022 har ett traineeprogram etablerats i Luleå med gott resultat. Fokus har varit att attrahera studenter som går ut högskolan lokalt i Luleå (LTU).

Coronapandemin har medfört att Pensionsmyndigheten i början av året fick ställa in informationsmötena. I maj kunde dock *Myndighetsveckan* genomföras planerligt i Norrköping. Denna innebär att Pensionsmyndigheten tillsammans med SPV besöker ett flertal myndigheter på den aktuella orten. Pensionsmyndigheten har även genomfört *Stadsveckor* i Göteborg och Malmö, vilket innebär att vi tillsammans med Statens servicecenter kraftsamlar och finns tillgängliga för allmänheten på ett flertal platser samtidigt under den aktuella veckan. Totalt har Pensionsmyndigheten under året genomfört 211 fysiska informationsmöten med 5 171 åhörare.

9.7 Verksamhets- och it-utveckling

Regleringsbrevet 2022

Verksamhets- och it-utveckling

Pensionsmyndigheten ska redovisa de viktigaste verksamhets- och it-utvecklingsinsatserna som har genomförts under året. Redovisningen ska göras utifrån förväntad nytta, påverkan på myndighetens sätt att utföra sina uppgifter och när effekter förväntas uppstå. Vidare ska Pensionsmyndigheten redovisa vilka större framtida utmaningar som har identifierats, men där något utvecklingsarbete ännu inte har inletts. Myndigheten ska även redovisa de effekter som har uppkommit under året som härrör från verksamhets- och it-utveckling som genomförts under 2022 eller tidigare,

9.7.1 Större utvecklingsinsatser

Pensionsmyndigheten har under 2022 haft fokus på utveckling för nya förmåner och lagändringar. Myndigheten har också drivit flera andra större utvecklingsinitiativ i syfte att effektivisera och förbättra nyttan för pensionssparare och pensionärer samt för att underlätta styrning och uppföljning.

9.7.1.1 Garantitillägg

I regleringsbrevet för 2022 fick Pensionsmyndigheten i uppdrag att förbereda beräkning och utbetalning av en ny förmån, garantitillägg. Under första halvåret arbetade myndigheten intensivt med it-utveckling för att kunna bedöma rätten till och betala ut förmånen direkt efter sommaren. I juni beslutade riksdagen istället om en höjning av garantipensionen och bostadstillägget. Den utveckling som gjorts för garantitillägget blev därmed inaktuell. Utvecklingskostnaderna kostnadsförs därför under 2022 till fullo. Utvecklingen för höjd garantipension och bostadstillägg pågår fortfarande.

9.7.1.2 Inkomstpensionstillägg

Viss utveckling och effektuppföljning gällande inkomstpensionstillägget har gjorts under 2022. Funktionaliteten för årsräkning liksom för överföring av statistik till Pedal har utvecklats och driftsatts. Inom ramen för initiativet har Pensionsmyndigheten även utvecklat it-stöd/funktioner för att inhämta, registrera och lagra information angående utländsk pension. Utvecklingen kopplat till de kunder som berörs av Brexit och som krävde en annan lösning har slutförts.

9.7.1.3 Upphörd exporträtt garantipension

Från och med januari 2023 har de pensionärer födda 1938 eller senare som bor i ett annat EU/EES-land, Schweiz eller Förenade Kungariket (Storbritannien) inte längre rätt till garantipension. Detta efter en lagändring. Pensionsmyndigheten har under året utvecklat en lösning som innebär ett indrag av garantipensionen samt att nybeviljande upphör till pensionärer som bor i något av tidigare nämnda länder. Effekten uppstod då lagändringen trädde i kraft.

9.7.1.4 Nya förmånssystem

Till följd av pensionsöverenskommelsen från 2017 och förestående livscykelhantering av systemen har myndigheten tidigare fattat beslut om att bygga nya förmånssystem som beräknar och tillhandahåller allmän pension och efterlevandepension. Arbetet bedrivs inom programmet Nya förmånssystem (NextGen). Målet är en mer förändringsbar och kostnadseffektiv förvaltning genom att systemen förvaltas i samma organisation som övriga system och genom att de byggs om i en mer modern och flexibel arkitektur.

Under året ändrades inriktningen för programmet NextGen. Framöver omfattas även delar som rör uppdelning av informationshantering samt samverkan med Försäkringskassan. Arbetet planeras vara slutfört tidigast 2026. Utvecklingen av handläggarstöd för garantitillägget har medfört att arbetet har senarelagts. Under hösten har arbetet inom NextGen tagit ny fart. Flera initiativ som syftar till att flytta över informationshanteringen från Försäkringskassan till Pensionsmyndigheten pågår. Ett initiativ som har slutförts under året inom programmet är modularisering av system. Det har lett till effektivare utveckling och underhåll genom att ledtider minskar och kodrelaterade störningar blir färre. Vad gäller förändringarna utifrån pensionsöverenskommelsen som träder i kraft i januari 2023 är arbetet med att anpassa befintligt systemstöd i slutfasen.

9.7.1.5 Nytt systemstöd bostadstillägg

Under 2020 slutfördes projektet Ny lösning bostadstillägg (NBT). Drygt 55 procent av de beräknade kostnadsbesparande effekterna har hittills uppstått genom ett förändrat arbetssätt, ändrad prioritering och det nya systemstödet. Det är en förbättring från förra året, då drygt 40 procent av effekterna bedömdes ha uppstått. Effektuppföljning kommer att göras även under kommande år.

9.7.1.6 Lämna BOTP

Syftet med initiativet Lämna BOTP var att färdigställa delar som lämnades efter projektet Ny lösning bostadstillägg och som fortfarande fanns kvar i gamla system hos Försäkringskassan. Prestandan i årsräkningen som gjordes i december 2021 förbättrades. Jämfört med tidigare år gick årsräkningen både snabbare och med halverat antal manuella utfall. En annan aktivitet var att flytta beslutshistoriken från Försäkringskassan till Pensionsmyndigheten. Migrering och gallring av beslut hos Försäkringskassan är nu genomförd. Slutligen har juridikavdelningen skickat in en begäran till regeringskansliet avseende ändringar i förordning (2003:766) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration avseende att kunna använda säkra e-post i kommunikationen med banker. Funktionaliteten är utvecklad och kan tas i bruk då lagstöd finns.

9.7.1.7 Elektroniskt utbyte av information inom EU

EESSI (Electronic Exchange of Social Security Information) har varit ett EU-projekt som syftar till en övergång från manuellt till elektroniskt utbyte av socialförsäkringsinformation inom EU/EES. All funktionalitet är i produktion och kommunikation sker elektroniskt med de länder som är anslutna till EESSI. Minskade kostnader för skanning är en annan effekt. I framtiden anser myndigheten att EESSI kan medföra möjligheter att utveckla mer

automatiserade flöden av utlandsärenden. Första steget är dock att invänta de länder som ännu inte anslutit sig.

9.7.1.8 Uppdelat fondavslut

När en premiepensionsfond avslutas behöver dess pensionssparare flyttas över till en eller flera andra fonder. Under hösten har arbete pågått med en utökning av existerande lösning för att avsluta fonder samt automatiskt flytta och fördela sparare på nya upphandlade fondalternativ. Våren 2023 planeras ytterligare funktionalitet för att svara mot de komplexa avslut som Fondtorgsnämndens upphandlingar medför. Arbetet ska vara slutfört innan sommaren 2023.

9.7.1.9 Co-browsing

Initiativet Co-browsing är en lösning som ska hjälpa myndighetens kunder och behöriga anhöriga att utträtta sitt ärende digitalt. Co-browsing, eller skärmdelning, gör det möjligt att dela sin datorskärm med en handläggare i telefon och på så vis lotsas att genomföra sina ärenden via webbplatsen. Skärmdelning fungerar på alla typer av enheter, inte bara dator, men endast på pensionsmyndigheten.se. Funktionen ska leda till tryggare kunder och effektivisera handläggningen genom fler, korrekta och kompletta digitala ansökningar. Den ger även en bättre handläggarupplevelse. Co-browsing har nyligen driftsatts och effekterna kommer att följas upp under 2023.

9.7.1.10 Digital vägledningstjänst

Digital vägledningstjänst syftar till att ge pensionsspararen och pensionsplaneraren en större känsla av trygghet och kontroll i sin pensionssituation. Vägledningstjänsten är utformad som en stegvis guide med paketerad, agerbar information samt en resultatsida med en checklista som anpassas utifrån besökarens svar i guiden. En första version av guiden, som riktar sig främst mot pensionssparare, är driftsatt och tillgänglig för besökarna på pensionsmyndigheten.se. En första analys visar att Snabbkoll på din pension, som guiden kallas, hjälper pensionsspararen att få bättre förståelse för sin pensionssituation och hjälpt att ta medvetna beslut. Effekttuppföljning planeras till 2023.

9.7.1.11 Tillgänglighetsanpassade tjänster på webben

Insatser har genomförts för att förbättra användbarheten och underlätta för allmänheten att använda myndighetens webbplats och dess digitala tjänster. Syftet med projektet var att uppfylla lagkravet om tillgänglighet genom att anpassa webbplatsen inklusive dess digitala tjänster och möjliggöra för alla att förstå, förutse och kunna påverka hela sin pension. Pensionsmyndighetens webbplats och digitala tjänster är nu mer användbara och tillgänglighetsanpassade. Efter projektets leverans har Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) genomfört två granskningar avseende tillgängligheten på Pensionsmyndighetens webbplats. Granskningarna visade brister som Pensionsmyndigheten nu aktivt arbetar för att åtgärda.

9.7.1.12 Single Digital Gateway 2020

Single digital gateway avser inrättandet av en europeisk gemensam digital ingång (Your Europe) vilken länkar till flera europeiska och nationella nätverk och tjänster. Medlemsstaterna ska bland annat ha digitala förfaranden likväl som information digitalt. Den europeiska gemensamma digitala ingången kommer från kraven i EU-förordningen (EU) 2018/1724. Initiativet Single Digital Gateway 2020 syftade till att uppfylla vissa områden av förordningen. Delar av Pensionsmyndighetens webbplats har försetts med sidnavigation på engelska, koppling till Your Europe, möjlighet för kund att lämna synpunkter på engelska samt möjlighet att registrera och vidareförmedla användarstatistik till EU. Effekterna uppstod i samband med leverans.

9.7.1.13 Nya kontaktytor kundmöte

Under år 2022 slutfördes utvecklingen av chatboten Penni som lanserades 2021 på myndighetens webbplats. Penni ger svar på generella frågor inom myndighetens verksamhetsområde och hjälper kunden att hitta mer information på myndighetens webbplats. Penni har ökat tillgängligheten genom att avlasta kundservice och genom att besvara frågor utanför kundservices öppettider. Se ytterligare information i avsnitt 7.3.4 *Chatbot*.

9.7.1.14 Integrerade mätetal

Initiativet Integrerade mätetal syftade till att frångå en helt manuell lösning av registrering av mätetal i samband med handläggning. Mätetalen används för att bland annat följa upp hur väl vi uppfyller kundens behov och vilka hinder för det som identifierats. Resultaten används sedan som stöd för utveckling, planering och uppföljning. Av resursskäl kunde inte all utveckling slutföras och ett nytt initiativ planeras för att utveckla den del som handlar om rapporter. En ny uppföljning planeras till 2023 efter att arbetet slutförts.

9.7.1.15 Självbetjäning statistik

Initiativet Självbetjäning Statistik syftar till att möjliggöra för medarbetare att själva ta fram relevant statistik från myndighetens statistikplattform. Med denna utveckling skapas möjligheter för fler inom myndigheten att visualisera och fördjupa produktionsstatistiken. Funktionaliteten är driftsatt och effekterna ska följas upp då utbildning och övrig implementering är klar under 2023.

9.7.1.16 Större framtida utmaningar

Pensionsmyndigheten har identifierat ett antal områden där utveckling kommer att vara aktuell framöver. Det mest omfattande initiativet inbegriper förbättrad egen förmåga att hantera förändringar inom pensionssystemet, där utvecklingen pågår sedan ett par år tillbaka. Även den nya utbetalningsmyndigheten kommer att kräva verksamhets- och it-utveckling. Mycket av det arbetet kommer att behöva koordineras med Försäkringskassan och med övriga åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar. Därutöver omfattar den planerade utvecklingen fortsatta åtgärder för att förbättra handläggningstider och svarstider, ytterligare digitalisering inom allmän pension, anpassning till EU-förordningar, utveckling för förenklat informationsutbyte samt åtgärder för att kunna möta pensionssparare och pensionärer utifrån den enskildes behov. Initiativ kring ett upphandlat fondtorg, en utvecklad valarkitektur avseende premiepension samt framtidssäkrad hantering av premiepensionssparandet är också en del i planen för de kommande åren.

9.7.2 Andel helt automatiserade ärenden

Pensionsmyndigheten har utifrån tillgänglig statistik mätt andel helt automatiserade ärenden.

Tabell 75. Andel helt automatiserade ärenden 2020–2022, i procent¹

Område	2020	2021	2022
Allmän pension ²	47	51	62
Efterlevandepension ³	47	49	53
Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd ⁴	8	9	10

¹Avser ärenden som avslutats utan manuell hantering.

²För allmän pension mäts andel helt automatiserade ärenden på samtliga ärenden förutom de som avser omräkning av garantipension till minimiförmån och förstagångsprövningar inkomstpensionstillägg.

³För efterlevandepension mäts andel helt automatiserade ärenden på samtliga ärenden förutom de som avser efterlevandekrets.

⁴För bostadstillägg mäts andel helt automatiserade ärenden på ansökningsärenden.

Under 2022 har andelen helt automatiserade ärenden ökat för samtliga förmåner. Utfallet påverkas av fördelningen mellan inkomna ärendetyper, kapacitet att hantera manuella ärenden och prioriteringar i verksamheten.

9.8 Investeringsbudget

Pensionsmyndigheten redovisar i tabellen nedan uppföljning av investeringsbudget för verksamhetsinvesteringar överstigande 20 miljoner kronor. Uppföljningen redovisas i samma struktur som den investeringsbudget som anges i regleringsbrevet för 2022 och utfallet har ställts mot budgeterade värden. Samtliga belopp i tabellen avser projektkostnader av vilka merparten finansieras med lån i Riksgälden.

Tabell 76. Verksamhetsinvesteringar 2019–2022 i tusen kronor¹

Projekt/Program	Investerings- kostnad RB	Ack utfall tom 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022	Ack utfall tom 2022	Beräknat 2023-
Nya förmånssystem (IPT/NextGen)	713 000	19 425	99 389	132 702	56 387	135 000	307 904	405 096
Summa	713 000	19 425	99 389	132 702	56 387	135 000	307 904	405 096

¹ Utfall år 2021 har justerats jämfört med det som redovisades i Årsredovisning 2021. Det har kompletterats med ett utvecklingsinitiativ som identifierats tillhöra NextGen.

Utfallet för 2022 understiger budget för programmet Nya förmånssystem (NextGen). Huvudsakligen beror det på Pensionsmyndighetens uppdrag att förbereda införande av Garantitillägg och senare att istället höja garantipensionen. Det innebar att utveckling inom NextGen inte har kunnat prioriterats i planerad utsträckning.

10 Kompetensförsörjning

Pensionsmyndighetens medarbetare ska ha rätt kompetens och kompetensförsörjningen ska stödja de krav som ställs för att nå myndighetens mål.

Sammanfattning

– Kompetensförsörjning exklusive sjukfrånvaro

- Resultatet är gott.
- Ökat antal anställda.
- Fortsatt arbete med att stärka arbetsgivarvarumärket.
- Ny medarbetarundersökning.
- Infört hybridarbete.
- Ny lokalförsörjningsstrategi.
- Implementering av medarbetarmodell.

– Sjukfrånvaro

- Resultatet är godtagbart.
- Fortsatt arbete för att främja en god arbetsmiljö och hälsa.

Tabell 77. Sammanfattande resultatbedömning avseende kompetensförsörjning och personal 2020–2022

	2020	2021	2022
Kompetensförsörjning exklusive sjukfrånvaro	Gott	Gott	Gott
Sjukfrånvaro	Godtagbart	Gott	Godtagbart

10.1 Rätt kompetens

10.1.1 Attrahera

Myndigheten har under året fortsatt med målgruppsinriktade kampanjer i sociala medier för att ytterligare nå ut med myndighetens arbetsgivarerbjudande. I syfte att stärka arbetsgivarvarumärket såväl externt som internt har nytt material utarbetats, bland annat nya filmer och fotografier. Myndighetens följarrantal på LinkedIn har ökat med drygt 2 000 följare under året vilket indikerar att arbetet ger resultat.

Myndigheten har även deltagit i flera karriärmässor vid olika lärosäten under året. Karriärmässorna har inneburit en möjlighet för myndigheten att presentera sin verksamhet och knyta kontakter med potentiella kandidater inom bristkompetenser, som exempelvis it. Detta har bland annat lett till ett bra sökandeunderlag till it-avdelningens nystartade traineeprogram i Luleå.

En lokalförsörjningsstrategi har arbetats fram under 2022 och beslutas i början av 2023. Målet med strategin är att myndigheten ska ha ändamålsenliga, attraktiva och kostnadseffektiva lokaler som möter verksamhetens och medarbetarnas behov. Strategin ska vara ett stöd i arbetet med att anpassa våra lokaler så att de bidrar till att Pensionsmyndigheten kan utföra vårt uppdrag, vara en attraktiv arbetsgivare och nå myndighetens mål

10.1.2 Rekrytera

Antalet anställda har ökat från 1 576 till 1 751. Myndigheten har rekryterat närmare 300 nya handläggare till produktionsavdelningen, delvis med anledning av den ändringsbudget som riksdagen beslutade om i juni 2022. Myndigheten har också anlitat kring 70 konsulter för att kraftsamla inom handläggning. It-avdelningen har under året fortsatt rekrytera till nya tjänster där placeringssorten varit öppen för antingen Stockholm eller Luleå. Även i år är Luleåkontoret det kontor som procentuellt har vuxit mest.

10.1.3 Utveckla, behålla och ställa om

En medarbetarmodell och en ledarmodell togs fram under 2020–2021 med syftet att skapa samsyn kring vilket medarbetar- och ledarskap myndigheten står för och på sikt bidra till en effektivare organisation. Implementeringen av medarbetarmodellen har pågått under hela 2022 och kommer att fortsätta under nästkommande år. Implementeringen har skett genom medarbetardialoger med samtalsledare från verksamheten och ett dilemmabaserat dialogverktyg, webblärande och böcker om medarbetarskap som stöd. Vidare har medarbetar- och ledarmodellerna integrerats i ett flertal HR-processer, till exempel nya reviderade lönekriterier som är hämtade från modellerna.

Myndigheten har fortsatt att satsa på ledarskapsutveckling för ledande roller utan formell chefsbefattning genom utbildningen *Leda utan chefskap*.

I och med återgången till kontoren och införandet av hybridarbete har allt lärarledda lärande kunnat genomföras fysiskt, digitalt eller i hybridform. Med anledning av att myndigheten expanderat kraftigt har introduktionsutbildningarna fortsatt att genomföras digitalt för att kunna introducera på ett effektivt sätt.

10.2 Medarbetarundersökningar

Under 2022 har Pensionsmyndigheten bytt leverantör av enkätundersökningsverktyg och i samband med det gjort anpassningar i frågor och svarsalternativ. Därmed ska 2022 års medarbetarundersökning ses som en nollmätning då det inte fullt ut går att jämföra resultatet med tidigare år. Svarsfrekvensen i den årliga medarbetarundersökningen landade i år på 87 procent, jämfört med 93 procent föregående år.

Undersökningen i det nya verktyget består av sju stycken index samt ett totalindex. De områden som undersöks är Engagemang, Ledarskap, Arbetsbelastning, Arbetsinnehåll, Delaktighet, Medarbetarskap och Likabehandling.

Totalindex, vilket är en sammanvägning av övriga sju index, landade på 72 vilket är ett positivt resultat.

Av undersökningen framgår att myndighetens främsta styrkor finns inom områdena Ledarskap, Medarbetarskap och Likabehandling. Förbättringsområden finns främst inom området Delaktighet.

10.3 Likabehandling

Pensionsmyndigheten har nolltolerans mot alla former av diskriminering och trakasserier. Det myndighetsövergripande arbetet utgår från gällande Likabehandlingsplan. I den årliga medarbetarundersökningen har ett index avseende likabehandling lagts till. Frågorna kopplat till detta index ska ligga till grund för vidare dialog på gruppnivå. Som stöd för den dialogen finns ett särskilt dialogmaterial som syftar till att i högre utsträckning kunna arbeta främjande och förebyggande med att motverka kränkande särbehandling och diskriminering i enlighet med diskrimineringslagens bestämmelser om aktiva åtgärder.

I den årliga medarbetarundersökningen uppgav fem procent av de svarande att de under det senaste året som anställd på Pensionsmyndigheten har varit utsatt för någon typ av kränkande särbehandling, diskriminering, sexuella trakasserier, hot, våld eller mobbing av antingen interna eller externa personer. Kategorierna hot och våld har adderats från 2022 varför resultatet inte är jämförbart bakåt.

Av de som svarat att de har utsatts uppgav 83 procent att det handlar om kränkande särbehandling samt att den som utsatt i 96 procent av fallen har varit en intern person, chef eller medarbetare, på myndigheten. Endast 23 procent av de utsatta har anmält det inträffade. Av det totala antalet svarande uppgav 94 procent att de vet vart de ska vända sig i det fall de blir utsatta för någon form av kränkande särbehandling eller trakasserier.

Utifrån resultatet av medarbetarundersökningen har en analys av orsakerna till differensen mellan antalet som utsatts för någon typ av kränkande särbehandling, diskriminering, sexuella trakasserier, hot, våld eller mobbing och andelen av dessa som anmält det inträffade genomförts. Analysen visar att det finns behov av att förtydliga rutinen för kränkande särbehandling samt öka kompetensen inom området i form av kompetenshöjande insatser för chefer och medarbetare, vilket har påbörjats.

10.4 Hybridarbete

Under coronapandemin arbetade stora delar av myndighetens medarbetare på distans i syfte att minska smittspridning. Parallellt genomfördes flera interna undersökningar som tydligt visade medarbetarnas önskan till ett mer flexibelt arbetssätt även efter pandemin. I samband med att medarbetarna hade möjlighet att återvända till kontoren i februari 2022 infördes möjligheten till hybridarbete, vilket innebär en kombination av arbete från kontoret med arbete från en distansarbetsplats, vanligen hemmet.

Närmaste chef avgör om hybridarbete är aktuellt för medarbetaren, utifrån tre parametrar; verksamhetens behov, gruppens behov och medarbetarens önskan. Om hybridarbete är möjligt, och medarbetaren så önskar, skriver medarbetare och chef under en överenskommelse samt enas om eventuell distansarbetsutrustning för att säkerställa en god arbetsmiljö. Som stöd för myndighetens hantering av hybridarbete finns en anvisning framtagen för att tydliggöra vad som gäller kring arbetstid, omfattning av distansarbete, arbetsmiljö, säkerhet och sekretess, försäkringar med mera. 66 procent av alla anställda har tecknat överenskommelse om hybridarbete och i genomsnitt för upp till tre dagar i veckan på distans.

Myndigheten har under oktober månad 2022 genomfört en undersökning vilken visar att både chefer och medarbetare upplever att hybridarbete över lag fungerar mycket väl. Medarbetarna upplever att dialog med närmaste chef och kollegor fungerar bra, att de har en tillfredställande distansarbetsplats och att måendet för många har förbättrats sedan införandet av hybridarbete. Chefer upplever att hybridarbete fungerar väl både utifrån verksamhetens, gruppens och medarbetarnas behov samt att det fungerar bra att leda i det hybrida arbetssättet.

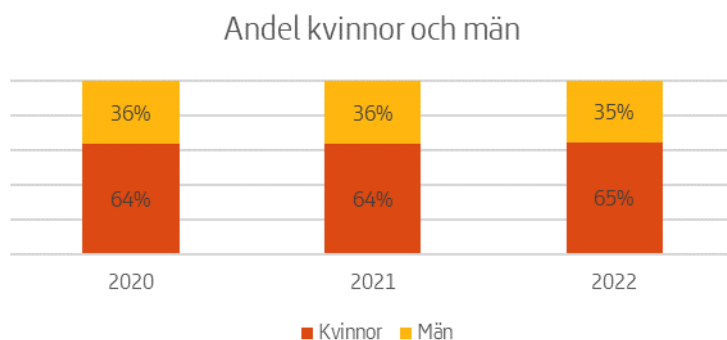
10.5 Personalstatistik

Antalet anställda har ökat på myndigheten jämfört med föregående år. Medelåldern är oförändrad mot föregående år.

Tabell 78. Pensionsmyndighetens personal (exklusive konsulter) 2020–2022

	2020	2021	2022
Medarbetare, totalt antal	1 535	1 576	1 751
-varav kvinnor	990	1 010	1 143
-varav män	545	566	608
Årsarbetskrafter	1 448	1 455	1 632
Medarbetare över 60 år, antal	129	126	144
Genomsnittlig ålder för alla anställda, år	43,6	43,7	43,9

Diagram 16. Fördelning mellan kvinnor och män på Pensionsmyndigheten

Tabell 79. Åldersfördelning anställda i procent 2020–2022

	2020	2021	2022
20–29 år	11	10	8
30–39 år	27	28	29
40–49 år	29	30	30
50–59 år	24	24	24
60–69 år	8	8	8

Av Pensionsmyndighetens anställda är andelen kvinnor 65 procent. Andelen chefer som är kvinnor på avdelnings- och enhetschefsnivå har ökat och den totala andelen kvinnliga chefer är fyra procent högre än föregående år. Andelen chefer som är kvinnor på gruppchefsnivå är oförändrad jämfört med föregående år.

I förhållande till myndighetens könsfördelning är kvinnor fortfarande underrepresenterade på chefspositioner i organisationen.

Tabell 80. Fördelning av Pensionsmyndighetens chefer (exklusive konsulter) i procent 2020–2022

Chefsnivåer	2020		2021		2022	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Avdelningschefer inkl. GD ¹	30	70	30	70	40	60
Enhetschefer	48	52	47	53	56	44
Gruppchefer	66	34	60	40	60	40
Samtliga chefer	56	44	53	47	57	43

¹Inkluderar inte chef för internrevisionen eller kanslichef för Fondtorgsnämnden

Tabell 81. Personalrörlighet 2020–2022

	2020	2021	2022
Antal nyanställda	243	215	402
-Tillsvidareanställda	187	191	394
-Tidsbegränsat anställda	56	24	8
Antal avgångar	146	173	221
-Tillsvidareanställda	116	145	200
-Tidsbegränsat anställda	30	28	21
Tillsvidareanställda, genomsnittligt antal	1 428	1 493	1 636
Personalomsättning, i procent ¹	8	10	12

¹Beräknas genom det lägsta värdet av nyanställda och avgångar, delat med det genomsnittliga antalet anställda under tidsperioden. Avser endast tillsvidareanställda.

Under året har myndigheten rekryterat 402 nya medarbetare. Den höga rekryteringstakten har ställt höga krav på myndighetens förmåga att attrahera, rekrytera, introducera och utbilda nya medarbetare.

Antalet avgångar har ökat jämfört med föregående år. Av alla avgångar bland tillsvidareanställda är sex procent med anledning av pension, jämfört med 19 procent föregående år. Genomsnittlig anställningstid för de tillsvidareanställda som slutat är cirka fyra år och medelåldern är cirka 43 år, vilket innebär att både den genomsnittliga anställningstiden och medelåldern för de som slutar är något lägre än föregående år då de uppgick till fem respektive 46 år. Myndigheten ser inte att ålder är en faktor som påverkar anställningstiden, det vill säga de yngre anställda slutar inte tidigare än de äldre.

10.6 Hälsa och sjukfrånvaro

Regleringsbrev 2022

God hälsa och sjukfrånvaro vid myndigheten

Pensionsmyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att främja god hälsa vid myndigheten. Av redovisningen ska framgå vilken effekt de vidtagna åtgärderna haft på sjukfrånvaron för kvinnor och män.

10.6.1 Sjukfrånvaro och frisktal

Tabell 82. Sjukfrånvaro i procent 2020–2022

	2020	2021	2022
Sjukfrånvaro, totalt	4,9	4,2	4,8
-varav kvinnor	5,6	5,2	5,8
-varav män	3,6	2,6	3,1
Andel långtidssjuka (60 dagar eller mer)	40,7	42,5	38,3
Anställda <= 29 år	4,7	3,3	4,0
Anställda 30–49 år	4,8	4,6	5,5
Anställda >=50 år	5,1	4,0	3,8

Hälsoskillnader mellan kvinnor och män återspeglas i sjukfrånvaron där kvinnor har en högre sjukfrånvaro än män. Detta gäller så gott som hela myndigheten, oavsett avdelning eller ort, med några få undantag.

Enligt SCB:s konjunkturstatistik över sjuklöner har antalet sjukdagar i det svenska arbetslivet ökat år 2022 jämfört med året innan, vilket också syns inom myndigheten. Under perioden har den totala sjukfrånvaron ökat från 4,2 procent till 4,8 procent. Merparten av denna ökning uppstod i början av 2022 med anledning av coronavirusvarianten Omikron som då spred sig kraftigt i samhället. Då pandemirestriktionerna släpptes under året kan det också antas att utsattheten för smittor ökat jämfört med året innan. Andelen långtidssjuka har minskat jämfört med föregående år.

I Arbetsgivarverkets publicerade rapport om sjukfrånvaro i staten 2021 presenteras sjukfrånvarostatistik för myndigheter uppdelat per verksamhetsområde. I jämförelsen återfinns Pensionsmyndigheten inom verksamhetsområdet Socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård. Där redovisas att sjukfrånvaron för hela verksamhetsområdet uppgick till 5,2 procent under 2021. Detta innebär att myndighetens sjukfrånvaro varit något lägre än på jämförbara myndigheters och kan därmed bedömas ligga på en godtagbar nivå trots en ökning på 0,6 procent.

Den procentuella andelen av medarbetare som har högst fem sjukdagar och högst tre sjukfallfällena på ett år, det så kallade frisktalet, har minskat jämfört med föregående år för både kvinnor och män. Frisktalet påvisar en skillnad mellan kvinnor och män där kvinnors frisktal uppgår till 58 procent och mäns till 69 procent. Det totala frisktalet för myndigheten ligger på 62 procent.

Tabell 83. Frisktal i procent 2020–2022

	2020	2021	2022
Frisktal totalt (mål 60 procent)	63	67	62
-varav kvinnor	58	62	58
-varav män	72	75	69

10.6.2 Åtgärder för att minska sjukfrånvaron

Under året har myndigheten särskilt fokuserat på att analysera och, i de fall det varit möjligt, vidtagit åtgärder kopplat till långtidssjukfrånvaro. Analyser av långtidssjukfrånvaron har visat att majoriteten av sjukfallen inte är arbetsrelaterade alternativt att det är en kombination av arbetsrelaterade och arbetspåverkande besvär.

Långtidssjukfrånvaron består till lika stor del av fysiska som psykiska diagnoser/orsaker. Merparten av de som har en långtidssjukskrivning är partiellt sjukskrivna och arbetar

därmed i viss omfattning. Utifrån de vidtagna åtgärderna kan konstateras att långtidssjukfrånvaron, i jämförelse med korttidssjukfrånvaron, inte har ökat under året. I syfte att stärka myndighetens arbete med att minska och förebygga sjukfrånvaro har en ny anvisning för arbetsanpassning och rehabilitering tagits fram och kommer att implementeras under 2023. I den nya anvisningen tydliggörs och konkretiseras hur myndigheten arbetar med arbetsanpassning och tidiga signaler på ohälsa.

11 Avgiftsbelagd verksamhet

I avsnittet redovisas avgiftsbelagd verksamhet där Pensionsmyndigheten får disponera intäkterna respektive avgiftsbelagd verksamhet där Fondtorgsnämnden får disponera intäkterna. När det gäller avgifter inom premiepensionsområdet lämnas information även om avgiftsuttagets användning, där en del av avgifterna används av andra myndigheter.

11.1 Ålderspension med ersättning från AP-fonderna

Administrationskostnaderna för ålderspension i form av inkomst- och tilläggs pension belastar AP-fonderna. Avgiftsintäkterna beslutas årligen av regeringen. De satsningar som gjorts under hösten 2022 kopplade till under året nya uppdrag i regleringsbrevet om minskade ärendebalanser och ökad tillgänglighet, och de därmed tillfälliga extra anslagsmedel som tilldelades i vårändringsbudgeten, har medfört att utfallet mot den AP-fondsfinansierade verksamheten ökat jämfört med budget utan att ytterligare medel från AP-fonderna har tillförts under 2022. Därav avvikelser i utfallet.

Tabell 84. Ålderspension med ersättning från AP-fonderna, tusen kronor

	2020	2021	Budget 2022	2022
IB	61 967	493	-10 485	-15 437
Avgiftsintäkter	397 373	483 022	576 485	576 485
Kostnader	-458 847	-498 952	-566 000	-594 965
Årets resultat	-61 474	-15 930	10 485	-18 480
UB	493	-15 437	0	-33 917

11.2 Ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet

Pensionsmyndighetens premiepensionsverksamhet ska täckas med avgifter som beslutas av regeringen och som tas ut från pensionsspararnas premiepensionskonton. I avgiftsintäkterna nedan ingår, förutom medel för myndighetens administrationskostnad, kostnadsersättningar till andra myndigheter (Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Statens servicecenter). För 2022 beslutade regeringen om ett avgiftsuttag på 512 482 (608 349) tusen kronor.

Det minskade avgiftsuttaget jämfört med 2021 beror på en reglering av tidigare uppkommet överskott för avgiftsområdet.

Det faktiska uttaget från pensionsspararnas konton blev denna gång även det 512 482 (608 349) tusen kronor. Av beräkningstekniska skäl motsvarar det faktiska avgiftsuttaget inte alltid exakt det avgiftsuttag som regeringen beslutar.

Vid den dagliga handeln med pensionsspararnas fonder uppstår löpande ett resultat på vårt så kallade handelslager till följd av bland annat differenser mellan antagna försäljningslikvider och faktiskt utfall. Pensionsmyndigheten har en modell som återför en del av det ackumulerade resultatet på handelslaget, 16 357 (24 228) tusen kronor 2022, till pensionsspararna i form av ett minskat avgiftsuttag.

Tabellen nedan beskriver användningen av det faktiska avgiftsuttaget på 512 482 tusen kronor samt de 16 357 tusen kronor som förts över från vårt handelslager. Dessa samlade medel har använts till att finansiera kostnader för administration på Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Kronofogdemyndigheten för arbete med uppörd med mera av avgifter till premiepension, samt hos Statens servicecenter för pensionsverksamhet på servicekontoren.

Tabell 85. Premiepensionsmedlens likvidmässiga användning, tusen kronor

	2020	2021	2022
Avgiftsuttag¹	531 642	608 349	512 482
Överfört från handelslagret	9 145	24 228	16 357
Administrationskostnad Pensionsmyndigheten	-461 967	-403 164	-445 094
Ersättning till andra myndigheter	-68 923	-71 932	-67 295
Årets resultat	9 897	157 481	16 450

¹Angående avgiftsuttaget, se avsnitt 14.1.6.

Akkumulerat resultat år 1 hanteras vid beräkning av kommande års avgiftsuttag (år 3).

I nedanstående tabell redovisas resultatområdet med utgångspunkt i hur det är definierat i regleringsbrevet. I regleringsbrevet framgår varken de överförda medlen från handelslagret eller de kostnader som de är avsedda att täcka.

Tabell 86. Ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet, tusen kronor

	2020	2021	Budget 2022	2022
IB	-51 024	-41 127	78 092	116 354
Avgiftsintäkter	462 719	536 417	445 187	445 187
Överfört från handelslagret	9 145	24 228	-	16 357
Delsumma	471 864	560 645	445 187	461 544
Pensionsmyndigheten				
Kostnader	-461 967	-403 164	-523 279	-445 094
Årets resultat	9 897	157 481	-78 092	16 450
UB	-41 127	116 354	0	132 804

Av tabellen ovan framgår den del av avgiftsuttag med mera, 461 544 (560 645) tusen kronor, som finansierar administrationskostnader hos Pensionsmyndigheten. Årets resultat överstiger budgeten med cirka 95 miljoner kronor.

Av dessa kommer 80 miljoner kronor från den finansiering som säkerställdes i avgiftsuttaget 2022 inför Pensionsmyndighetens uppdrag med att bistå Utredningen om ett upphandlat fondtorg för premiepension i arbetet med att inrätta det nya systemet med ett upphandlat fondtorg och den nya myndigheten Fondtorgsnämnden. Dessa har inte behövt nyttjas under 2022 till följd av att konstruktionen och därmed finansieringen av den nu inrättade nämnden ändrades under utredningens gång. Resterande budgetavvikelse bedöms överensstämma väl med plan.

11.3 Administration för fondinformation/fondförvaltare

Avgifter upp till full kostnadstäckning får enligt socialförsäkringsbalken tas ut från fondförvaltare för att täcka myndighetens kostnader för registrering av och information om fonder. Information till pensionsspararna kan till exempel förorsakas av ändringar i fondvillkor och debiteras då fondbolagen.

Tabell 87. Administration för fondinformation/fondförvaltare, tusen kronor

	2020	2021	Budget 2022	2022
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	15	88	1 000	178
Kostnader	-15	-88	-1 000	-178
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

Intäkterna är svåra att förutse eftersom de förorsakas av de förändringar som sker under hela året i de fonder som finns på premiepensionens fondtorg. Pensionsmyndigheten tar ut ersättning från fondförvaltaren för att täcka kostnader för utskick av information om fondhändelser till pensionsspararna. Utskicken avser till exempel information om avregistreringar eller information om sammanslagningar av fonder. Avgiften tas ut i de fall

då utskicken förorsakats av fondbolagen. Erhållna intäkter 2022 uppgår till 178 tusen kronor.

11.4 Administrativ service

Enligt förordning (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten får uppdrag relaterade till administrativa tjänster för minPension i Sverige AB utföras inom ramen för full kostnadstäckning.

Tabell 88. Administrativ service, tusen kronor

	2020	2021	Budget 2022	2022
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	1 636	1 560	1 600	1 605
Kostnader	-1 636	-1 560	-1 600	-1 605
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

Pensionsmyndigheten sköter kundservicefunktionen åt minPension i Sverige AB. Utfallet för 2022 är normalt och beror på antalet samtal till kundservice avseende minPension i Sverige AB.

11.5 Administration av statlig fordran

Försäkringskassan sköter administrationen av statlig fordran åt Pensionsmyndigheten. Avgiftsintäkterna avser de avgifter som tas ut av gäldenärer i enlighet med bestämmelser i olika författningar. Avviker debiterade avgiftsintäkter från budget beror det på att antalet gäldenärer som hanterats över- eller understigit prognos.

Tabell 89. Statlig fordran, tusen kronor

	2020	2021	Budget 2022	2022
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	240	188	250	228
Kostnader	-240	-188	-250	-228
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

11.6 Administration av frivillig pensionsförsäkring

Utöver allmän pension administrerar Pensionsmyndigheten frivillig pensionsförsäkring. Utfallet överensstämmer väl med plan.

Tabell 90. Frivillig pensionsförsäkring, tusen kronor

	2020	2021	Budget 2022	2022
IB	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	2 316	2 718	2 500	2 330
Kostnader	-2 316	-2 718	-2 500	-2 330
Årets resultat	0	0	0	0
UB	0	0	0	0

11.7 Administration av ansökan från fondförvaltare, samt granskning av fondförvaltare och fonder

Till följd av lagstiftning inom premiepensionen från 2018 finns numera ett avgiftsområde för administration av ansökan från fondförvaltare samt granskning av fondförvaltare och fonder. Storleken på avgifterna regleras i förordning (2018:1302) om premiepension och betalas av fondförvaltare när ansökan om att verka på Pensionsmyndighetens fondtorg lämnas in respektive då Pensionsmyndigheten utför årlig granskning av fondförvaltare och fonder.

Tabell 91. Administration av ansökan från fondförvaltare, samt granskning av fondförvaltare och fonder

	2020	2021	Budget 2022	2022
IB	-7 691	-68	5 132	-481
Avgiftsintäkter	15 223	15 345	14 400	15 239
Kostnader	-7 600	-15 758	-12 200	-10 688
Årets resultat	7 623	-413	2 200	4 551
UB	-68	-481	7 332	4 070

Avgifterna är beräknade för att uppfylla kravet om full kostnadstäckning så att den långsiktiga självkostnaden inom avgiftsområdet ska täckas. Enskilda år kan avgiftsområdet redovisa över- eller underskott. Årlig granskningsavgift tas ut från och med månaden efter fondavtal beviljats. Under 2022 har granskningsavgifter om cirka 15,2 miljoner kronor faktureras fondbolagen vilket täckt kostnaderna för året men även genererat ett överskott om 4,1 miljoner kronor vid utgången av året. Pensionsmyndigheten genomför i enlighet med förordning (2018:1302) om premiepension en årlig översyn av avgifterna och vid behov föreslås ändringar av dem. Avgiftsnivåerna är oförändrade från föregående år.

I och med reformeringen av premiepensionens fondtorg till ett upphandlat fondtorg har förvaltningen av premiepensionens fondtorg flyttas till en egen myndighet, Fondtorgsnämnden. Den nya myndigheten startade sin verksamhet den 20 juni 2022. Avgifter från fondförvaltare för 2022 som fakturerades för perioden innan den 20 juni disponeras dock av pensionsmyndigheten för hela 2022 och ska täcka kostnaderna för granskning. Det överskott som finns vid utgången av året 2022 kommer att täcka kostnader under 2023 för den granskning som inte är slutförd under 2022.

11.8 Anbudsavgift

Till följd av ny lagstiftning enligt lagen (2022:759) om Fondtorgsnämnden, finns numera ett avgiftsområde för Anbudsavgift. Fondtorgsnämnden ska enligt lagen ta ut en avgift för de fondförvaltare som ger in en anbudsansökan eller ett anbud i en upphandling för att täcka Fondtorgsnämndens kostnader för att granska och pröva anbudsansökan eller anbudet.

Avgifterna är beräknade för att uppfylla kravet om full kostnadstäckning så att den långsiktiga självkostnaden inom avgiftsområdet ska täckas. Enskilda år kan avgiftsområdet redovisa över- eller underskott.

Tabell 92. Anbudsavgift

	Budget 2022	2022
IB	0	0
Avgiftsintäkter	0	0
Kostnader	-14 000	0
Årets resultat	-14 000	0
UB	-14 000	0

Inga kostnader för granskning av anbud och anbudsansökningar har belastat avgiftsområdet under året då upphandling av fonder ännu inte har påbörjats. Upphandling planerar starta under första halvåret 2023.

11.9 Årlig avgift

Till följd av ny lagstiftning enligt lagen (2022:759) om Fondtorgsnämnden, finns numera ett avgiftsområde för Årlig avgift. Fondtorgsnämnden ska enligt lagen ta ut årliga avgifter från de fondförvaltare som Fondtorgsnämnden har ingått fondavtal med för att täcka sina kostnader.

Avgifterna är beräknade för att uppfylla kravet om full kostnadstäckning så att den långsiktiga självkostnaden inom avgiftsområdet ska täckas. Enskilda år kan avgiftsområdet redovisa över- eller underskott.

Tabell 93. Årlig avgift

	Budget 2022	2022
IB	0	0
Avgiftsintäkter	0	0
Kostnader	-23 000	-37 587
Årets resultat	-23 000	-37 587
UB	-23 000	-37 587

Årets kostnadsutfall består av uppstartskostnader för att bygga upp den nya myndighetens verksamhet som startade den 20 juni 2022. Upphandling av fonder planeras påbörjas under första halvåret 2023 vilket kommer generera kostnader för upphandling av fonder och löpande granskning av fonder och fondförvaltare som tecknat fondavtal på det upphandlade fondtorget.

12 Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling

Av regleringsbrevet framgår att inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling ska redovisas i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen. Genom att inkludera inkomst- och tilläggspension ger årsredovisningen en mer fullständig bild av myndighetens verksamhet och ansvarsområde.

12.1 Bakgrund till pensionssystemets finansiella ställning

Inledning

Enligt förordningen (2002:135) om årlig redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling (förordningen om årlig redovisning) ska Pensionsmyndigheten årligen göra en samlad redovisning av det inkomstgrundade pensionssystemets finansiella ställning och utveckling. Kravet på redovisning uppkom i samband med införandet av den automatiska balanseringen, som syftar till att säkerställa inkomstpensionens finansiella stabilitet. Den finansiella styrkan mäts med ett balanstal som innebär att systemets pensionsskuld ställs i relation till systemets tillgångar. För att skapa en tydlighet och transparens i redovisningen av systemets tillgångar och skulder beslutades att beräkningarna ska publiceras i form av en årlig redovisning av systemets finansiella ställning och utveckling. Denna publikation benämns Orange Rapport. Av regleringsbrevet framgår bland annat att de delar av denna samlade redovisning som avser inkomst- och tilläggspension även ska ingå i myndighetens årsredovisning. Därmed ger årsredovisningen en mer fullständig bild av myndighetens verksamhet och ansvarsområde.

Som framgår under Redovisningsprinciper nedan utgår redovisningen från några preliminära uppgifter om AP-fondernas verksamhet. Det medför att det balanstal som beräknats i denna redovisning är preliminär. Regeringen fastställer senare balanstalet baserat på den redovisning som senare framgår av Orange rapport för 2022. Balalet i Orange rapport är baserat på de fastställda och reviderade uppgifterna om AP-fondernas tillgångar. Balalet är ett mått på den finansiella stabiliteten men under en balanseringsperiod används det dämpade balanstalet för indexering. Balalet har beräknats till 1,1295 för år 2024 och inkomstpensionssystemet befinner sig inte i en balanseringsperiod.

Resultat och balansräkningen med tillhörande noter är inte könsuppdelade. Vissa uppgifter i resultat och balansräkningen, till exempel utbetalningar, finns könsuppdelad i redovisningen, se 5.2. Vissa andra uppgifter, såsom pensionsskuld, förvärvsinkomster och pensionsrätter, finns det könsuppdelad information om i Orange rapport som publiceras efter att myndighetens årsredovisning har fastställts, se 3.10 för mer information.

Redovisningsprinciper

Redovisningen har upprättats i enlighet med 55 kap. 4 § socialförsäkringsbalken (SFB). Av 58 kap. 14 § SFB framgår att de redovisade tillgångarna i fördelningssystemet utgörs av avgiftstillgången och värdet av fondtillgångarna, även kallad buffertfonden, där värdet avser tillgångarna hos Första–Fjärde och Sjätte AP-fonderna. Av 58 kap. 15–20 §§ SFB framgår hur avgiftstillgången och pensionsskulden ska beräknas. Formler för beräkning av inkomstpensionens avgiftstillgång och pensionsskuld återfinns i förordningen (2021:734) om beräkning av balanstal.

Redovisningen av inkomstpensionen bygger på data från Pensionsmyndighetens intjänande- respektive utbetalningsregister och uppgifter avseende Första–Fjärde och Sjätte AP-fondens verksamhet, som AP-fonderna lämnar enligt förordningen om årlig

redovisning. AP-fondernas uppgifter är preliminära och vare sig reviderade eller fastställda. Skillnader i preliminära och senare fastställda och reviderade uppgifter justeras i efterkommande årsredovisning, se respektive not.

Principer för värdering av tillgångar och skulder

Inkomstpensionens tillgångar och skulder värderas i stort sett endast utifrån verifierbara händelser och transaktioner som föreligger vid värderingstillfället. I beräkningen av pensionskulden är det tvunget att göra vissa avsteg från denna princip. Det framgår i den närmare beskrivningen nedan vilka avsteg som görs.

Principen att värdera tillgångar och skulder utan beaktande av framtidsfaktorer har sin grund i att systemets finansiella ställning uteslutande bestäms av förhållandet mellan tillgångar och skulder, det vill säga den kvot som benämns balanstalet. Sättet att värdera inkomstpensionssystemets tillgångar och skulder utgår från att dessa förändras i samma takt från varje värderingstidpunkt.

Så beräknas inkomstpensionens tillgångar

Avgiftstillgången beräknas med utgångspunkt i årets avgiftsinkomst. Värdet på avgiftstillgången ska tolkas som hur stor pensionskuld kan finansieras om rådande förhållanden är konstanta framöver. Avgiftstillgången beräknas genom att multiplicera årets avgiftsinkomst med omsättningstiden. Omsättningstiden visar hur lång tid det i genomsnitt förväntas ta från det att en krona i avgift betalas till systemet till dess att den pensionsrätt som avgiften gett upphov till slutligen utbetalas i form av pension. Ökar omsättningstiden innebär det en ökad värdering av avgiftstillgången och vice versa. AP-fondernas tillgångar värderas till dess verkliga, nominella, värde.

Så beräknas inkomstpensionens skulder

Inkomstpensionsskulden till personer som inte börjat ta ut ålderspension värderas till summan av alla försäkrades pensionsbehållningar vid årets utgång, utan hänsyn till uppräkningsindex mellan år t och $t+1$ (2022 och 2023). Till skulden tillkommer också en uppskattning av den pensionsrätt för inkomstpension som tjänats in under redovisningsåret. Justering av skulden görs även för avvikelser mellan föregående års uppskattade och fastställda pensionsrätter.

Pensionsskulden till pensionerade beräknas genom att multiplicera beviljade pensioner (årsbelopp) med det antal år som beloppet förväntas betalas ut. Antalet år med utbetalningar beräknas med utgångspunkt från utbetalningarnas årliga utveckling till följd av dödsfall för varje åldersgrupp och diskonteras med hänsyn till följsamhetsindexeringen om 1,6 procentenheter. Förväntat antal utbetalningsår benämns som ekonomiska delningstal. Under en balanseringsperiod multipliceras pensionsskulden till pensionerade med det dämpade balanstal som fastställts för år $t+1$.

Finansiell ställning och resultat

Inkomstpensionens resultat påverkas av samhällsekonomiska och demografiska faktorer. Kortsiktigt är vanligtvis utvecklingen av sysselsättningen den viktigaste faktorn. Utvecklingen på aktie- och obligationsmarknaden påverkar buffertfondernas värde, vilket kan få betydelse för pensionssystemets tillgångar, framförallt vid stora förändringar på kapitalmarknaden. På lång sikt är demografiska faktorer såsom andel av befolkningen i arbetsför ålder viktigast för pensionssystemets resultat- och balansräkning.

Pensionsavgifterna för 2022 ökade med 8,2 procent till 327,3 (302,4) miljarder kronor, en ökning med 24,9 miljarder kronor. Pensionsutbetalningarna för inkomst- och tilläggspensioner ökade med 4,1 procent till 345,0 (331,5) miljarder kronor, en ökning med 13,5 miljarder kronor.

12.1.1 Inkomstpensionens tillgångar

Tillgångarna i systemet är värdet av framtida pensionsavgifter, kallad avgiftstillgången, och buffertfonden. Avgiftstillgången beräknas som inbetalda pensionsavgifter multiplicerat med omsättningstiden. Buffertfonden värderas till nominellt värde per 31 december 2022.

Omsättningstiden avser det antal år som en krona i genomsnitt förväntas ligga i pensionssystemet och den baseras på uppgifter för 2021 på grund av att intjänandeuppgifter för redovisningsåret ännu inte är kända. Den påverkas positivt av att individer har ett tidigt intjänande och därmed ett tidigt inträde i pensionssystemet. En ökning av förväntad återstående livslängd påverkar också omsättningstiden positivt då tyngdpunkten av framtida pensionsutbetalningar skjuts framåt. Under 2021 ökade både intjänandeåldern och utbetalningsåldern men intjänandeåldern ökade mer än utbetalningsåldern vilket ledde till att omsättningstiden minskade med 0,11 år (0,4 procent).

Inkomstpensionens avgiftstillgång för 2022 uppgick till 9 907 miljarder kronor, en ökning med 220 miljarder kronor (7,8 procent), varav -0,4 procent avser förändringar i omsättningstid och 8,2 procent avser avgiftsförändringar.

Tillgångarna i buffertfonden påverkas av inbetalda pensionsavgifter, utbetalda pensioner, förvaltningskostnader samt av avkastning på fonderat kapital. De inbetalda pensionsavgifterna, på 327 miljarder kronor, var enligt förväntan lägre än pensionsutbetalningarna på 345 miljarder kronor. Administrationskostnaderna uppgick till 2 miljarder kronor. Avkastningen för buffertfonden, det vill säga Första-Fjärde och Sjätte AP-fonden, var -158 miljarder kronor. Det innebär att fondtillgångarna minskade med 178 miljarder kronor till totalt 1 826 miljarder kronor.

De sammanlagda tillgångarna fond- och avgiftstillgången ökade således med 541 miljarder kronor (4,8 procent) till 11 733 miljarder kronor.

12.1.2 Inkomstpensionens skulder

Pensionsskulden kan delas in i två delar, skulden till försäkrade som ännu inte gått i pension, kallade aktiva, och skulden till de pensionerade. Skulden till aktiva är summan av de försäkrades pensionskapital och skulden till de pensionerade är de pensioner som förväntas betalas ut till dagens pensionärer under återstoden av deras liv.

Pensionsskulden ökade med totalt 397 miljarder kronor (4,0 procent) till 10 388 miljarder kronor. Skulden ökar med nya inbetalningar eftersom dessa ger upphov till framtida pensioner. På motsvarande sätt minskar skulden med pensionsutbetalningar, detta kan ses som en amortering. Skulden ökar vid tilldelning av arvsvinst men minskar med det uppkomna arvsvinstbeloppet. Administrationskostnaden minskar behållningen hos de försäkrade och därmed skulden. Nettobeloppet av ovanstående gav en skuldminskning med 8 miljarder kronor.

Årlig indexering är vanligtvis den viktigaste posten och för detta år ökade skulden till följd av indexering av pensioner och pensionsbehållningar med 403 miljarder kronor. Slutligen påverkas skulden till pensionerade av medellivslängdens förändring, jämfört med 2021 har en 65-åringens genomsnittliga tid för allmän pensionsutbetalning (den ekonomiska medellivslängden) ökat med 6 dagar, från 16,90 år till 16,91 år. Förändringen i medellivslängden för samtliga personer 62 år eller äldre innebär att pensionsskulden ökade med 2 miljarder kronor.

12.1.3 Balanstal och känslighetsanalys

Balanstalet är ett mått på systemets finansiella ställning, där systemets tillgångar, avgiftstillgången och buffertfondens marknadsvärde, divideras med systemets skulder. Balanstalet för 2024, som baseras på 2022 års tillgångar och skulder, beräknas till 1,1295 och det dämpade balanstalet till 1,0432.

Årets och tidigare års resultat för inkomstpensionssystemet återges i tabell 94 nedan.

Tabell 94. Flerårsöversikt, miljarder kronor

Beräkningsår	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Balanseringsår	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Buffertfonden	1 826	2 004	1 696	1 596	1 383	1 412	1 321	1 230
Avgiftstillgång	9 907	9 188	8 893	8 616	8 244	7 984	7 737	7 457
Summa tillgångar	11 733	11 192	10 589	10 213	9 627	9 396	9 058	8 688
Pensionsskuld	10 388	9 991	9 783	9 454	9 165	9 080	8 714	8 517
Över-/underskott	1 345	1 201	806	758	463	315	344	171
Balanstal	1,1295	1,1202	1,0824	1,0802	1,0505	1,0347	1,0395	1,0201
Dämpat balanstal	1,0432	1,0401	1,0275	1,0267	1,0168	1,0116	1,0132	1,0067

I tabellen nedan redovisas den årliga procentuella förändringen av inkomstpensionssystemets tillgångar och skulder.

Tabell 95. Årlig procentuell förändring 2015–2022

Beräkningsår	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Buffertfonden	-8,9	18,1	6,3	15,4	-2,0	6,8	7,4	3,9
Avgiftstillgång	7,8	3,3	3,2	4,5	3,2	3,2	3,7	1,0
Summa tillgångar	4,8	5,7	3,7	6,1	2,5	3,7	4,3	1,4
Pensionsskulder	4,0	2,1	3,5	3,2	0,9	4,2	2,3	4,6
Årets resultat¹	0,8	3,6	0,2	2,9	1,6	-0,5	2,0	-3,2

¹Årets resultat utgör differensen mellan den procentuella förändringen av tillgångar och skulder.

Känslighetsanalysen i tabellen nedan visar effekten på balanstalet om en typ av underlag ändras, medan övriga underlag antas vara oförändrade.

Tabell 96. Hur påverkas balanstalet av förändringar i underlagen?

Typ av underlag	Förändring i underlag	Förändring av balanstal	Förändring av dämpat balanstal
Avgiftsunderlag	+1 %	+0,8 %	+0,3 %
Fondavkastning	+10 %	+1,7 %	+0,6 %
Omsättningstid	+1 år	+2,8 %	+1,0 %

12.1.4 Inkomstpensionens finansiella ställning

Årets resultat - förändringar i tillgångar och skulder, miljoner kronor

	Not	2022	2021	Förändring
Förändring av fondtillgångar				
Pensionsavgifter	A	327 287	302 378	24 909
Pensionsutbetalningar	B	-345 035	-331 545	-13 490
Avkastning på fonderat kapital		-158 395	338 801	-497 196
Administrationskostnader	C	-2 119	-1 998	-121
Summa		-178 262	307 636	-485 898
Förändring av avgiftstillgång				
Värdet av ändring i:				
Avgiftsinkomst	D	755 447	208 022	547 425
Omsättningstid	E	-35 925	86 835	-122 762
Summa		719 522	294 857	424 663
Förändring av pensionsskuld*				
Nya pensionsrätter och justeringsbelopp	F	-336 306	-302 874	-33 432
Pensionsutbetalningar	B	345 034	331 542	13 492

	Not	2022	2021	Förändring
Indexering	G	-402 799	-208 704	194 095
Värdet av ändring i livslängd	H	-1 923	-27 172	25 249
Uppkomna arvsvinster	I	13 819	13 654	165
Fördelade arvsvinster	I	-16 739	-16 256	-483
Avdrag för administrativa kostnader	J	2 125	2 067	58
Summa		-396 789	-207 743	-189 046
Årets resultat		144 471	394 750	-250 281

*Negativ post (-) innebär att pensionsskulden ökar och positiv post innebär att pensionsskulden minskar med angivet belopp.

Sammanställning av tillgångar och skulder, miljoner kronor

	Not	2022	2021	Förändring
Tillgångar				
Fondtillgångar		1 825 814	2 004 077	-178 263
Avgiftstillgång	K	9 907 383	9 187 861	719 522
Summa tillgångar		11 733 197	11 191 938	541 259
Skulder och resultat				
Ingående balanserat resultat		1 200 947	806 197	394 750
Årets resultat		144 471	394 750	-250 281
Utgående balanserat resultat		1 345 418	1 200 947	144 469
Pensionsskuld	L	10 387 779	9 990 991	396 788
Summa skulder och resultat		11 733 197	11 191 938	541 257

12.1.5 Noter och kommentarer

Not A Pensionsavgifter till den allmänna pensionen, miljoner kronor

	2022	2021
Arbetsgivaravgift under avgiftstaket	152 219	142 784
Egenavgift under avgiftstaket	2 917	2 748
Allmän pensionsavgift	146 639	131 047
Statlig ålderspensionsavgift	25 655	25 773
Regleringar med mera	-143	26
Summa	327 287	302 378

Not B Pensionsutbetalningar med mera, miljoner kronor

	2022	2021
Tilläggs pension	143 483	148 753
Inkomst pension	201 551	182 789
Tilläggs- och inkomst pension	345 034	331 542
Överföring till de Europeiska gemenskaperna	1	3
Summa	345 035	331 545

Not C Administrationskostnader, miljoner kronor

	2022	2021
Pensionsmyndigheten	576	483
Skatteförvaltningen med flera	431	460
Summa kostnader försäkringsadministration	1 007	943
Summa kostnader fondförvaltning	1 112	1 055
Summa	2 119	1 998

Not D Värdet av förändringen i avgiftsinkomst, miljoner kronor

	2022	2021
Avgiftsinkomst 2022	327 287	
Avgiftsinkomst 2021	-302 378	302 378
Avgiftsinkomst 2020		-295 499
Förändring av avgiftsinkomst	24 909	6 879
(Omsättningstid 2022 + Omsättningstid 2021)/2	x 30,32829	
(Omsättningstid 2021 + Omsättningstid 2020)/2		x 30,24011
Värdet av förändringen i avgiftsinkomst	755 447	208 022

Tid avser år.

Not E Värdet av förändringen i omsättningstid, miljoner kronor

	2022	2021
Omsättningstid 2022	30,27124	
Omsättningstid 2021	-30,38535	30,38535
Omsättningstid 2020		-30,09487
Förändring av omsättningstid	-0,11411	0,29048
(avgiftsinkomst 2022 + avgiftsinkomst 2021)/2	x 314 833	
(avgiftsinkomst 2021 + avgiftsinkomst 2020)/2		x 298 939
Värdet av förändringen i omsättningstid	-35 925	86 835

Tid avser antal år.

Tabell A. Underlag för beräkning av omsättningstid

	2022	2021	2020	2019
Utbetalningsålder	45,56004	75,70506	75,77842	
Intjänandeålder	75,83128	45,31971	45,68355	
Omsättningstid	30,27124	30,38535	30,09487	
Omsättningstid för balanstalsberäkning	30,27124	30,38535	30,09487	29,77413

Tid avser antal år.

Eftersom intjänandeåldern inte kan beräknas innan alla pensionsrätter fastställts är det senaste året för vilket omsättningstiden kan beräknas året före redovisningsåret.

Not F Nya pensionsrätter och justeringsbelopp, miljoner kronor

	2022	2021
Skattad pensionsrätt för inkomstpension	327 287	302 378
Justeringsbelopp, inkomstpension, se tabell A	7 805	202
Justeringsbelopp, tilläggspension, se tabell B	1 214	294
Summa	336 306	302 874

Tabell A. Justeringsbelopp, inkomstpension, miljoner kronor

	2022
Fastställd pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2021	307 162
Skattad pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2021	-302 378
Justeringar som påverkat pensionsbehållningarna m.m.	-108
Ändring i utbetalade belopp	3 129
Summa	7 805

I och med att taxeringen för bokslutsåret inte är slutförd när bokslutet upprättas, kan värdet av intjänad pensionsrätt detta år endast uppskattas. *Justeringar som påverkat pensionsbehållningarna* är en sammanslagning av posterna *Justeringar som påverkat pensionsbehållningarna* och *Taxeringsförändringar m.m. som påverkat pensionsbehållningarna* från not L tabell A. *Ändring i utbetalade belopp* avser förändring i inkomstpensionsskulden till pensionerade till följd av andra ändringar i utbetalade belopp än indexering, se not L tabell C.

Tabell B. Justeringsbelopp, tilläggspension, miljoner kronor

	2022
Effekt av skillnad mellan antagande avseende 2022 och skattningen 2021 m.m.	236
Ändring i utbetalade belopp	978
Summa	1 214

Beloppen avser vissa förändringar i tilläggspensionsskulden, se not L tabell A och C.

Not G Indexering 2021–2022, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2022			
Indexering av pensionsbehållning och pensioner*	288 966	154 770	443 736
Förändring av indexering avseende pensionsskuld**	-40 937	0	-40 937
Summa	248 029	154 770	402 799
2021			
Indexering av pensionsbehållning och pensioner*	247 726	80 931	328 657
Förändring av indexering avseende pensionsskuld**	-119 953	0	-119 953
Summa	127 773	80 931	208 704

*Se tabell A.

**Se tabell B.

Tabell A. Indexering av pensionsbehållning och pensioner, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2022			
Inkomstpension, indexering	288 681	105 340	394 021
Varav effekt av inkomstindex	288 681	105 340	394 021
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Tilläggspension, indexering	285	49 430	49 715
Varav effekt av inkomstindex	285	49 430	49 715
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Summa	288 966	154 770	443 736
2021			
Inkomstpension, indexering	247 535	52 674	300 209
Varav effekt av inkomstindex	247 535	52 674	300 209
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Tilläggspension, indexering	191	28 257	28 448
Varav effekt av inkomstindex	191	28 257	28 448
Varav effekt av balanstal	0	0	0
Summa	247 726	80 931	328 657

Pensionsskulden ändras med förändringen i inkomstindex när balanseringen i systemet inte är aktiverad. Om balanseringen är aktiverad förändras pensionsskulden istället med balansindex. Balansindex består av inkomstindex multiplicerad med det dämpade balanstalet.

Tabell B. Förändring av indexering avseende pensionskulld, miljoner kronor

	Aktiva*	Pensionärer**	Summa
2022			
Föregående års skuldaktualisering	245 790	0	245 790
Årets skuldaktualisering	-286 728	0	-286 728
Summa	-40 937	0	-40 937
2021			
Föregående års skuldaktualisering	125 837	0	125 837
Årets skuldaktualisering	-245 790	0	-245 790
Summa	-119 953	0	-119 953

* Effekt av inkomstindex.

**Effekt av balanstal (om systemet inte befinner sig i en balansering är beloppet 0).

Det indexeringsbelopp avseende aktiva i inkomstpensionen som beror av förändringen i inkomstindex mellan år 2021 och 2022 och som räknades av i föregående års redovisning ingår i årets skuld.

Not H Värdet av förändringen i medellivslängd, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2022			
Inkomstpension	-	2 113	2 113
Tilläggs pension	4	-194	-190
Summa	4	1 919	1 923
2021			
Inkomstpension	-	16 021	16 021
Tilläggs pension	52	11 099	11 151
Summa	52	27 120	27 172

Den medellivslängd som här avses är den tid som ett genomsnittligt pensionsbelopp antas utbetalas, så kallad ekonomisk livslängd, vilken uttrycks i termer av ekonomiskt delningstal. Inkomstpensionsskulden till aktiva påverkas inte av livslängdsförändringar. Värdet av förändringen i medellivslängd är skillnaden mellan pensionsskulden beräknad med de ekonomiska delningstal som används det år redovisningen avser och pensionsskulden beräknad med de ekonomiska delningstal som användes föregående år.

Not I Uppkomna arvsvinster, Fördelade arvsvinster, miljoner kronor

	2022		2021	
	Uppkomna arvsvinster	Fördelade arvsvinster	Uppkomna arvsvinster	Fördelade arvsvinster
61 år eller äldre	5 540	8 508	5 530	8 178
60 år eller yngre*	8 279	8 231	8 124	8 078
Summa	13 819	16 739	13 654	16 256

*Ålder avser ålder vid slutet av dödsfallsåret. Avled året innan redovisningsåret men fördelas innevarande år.

Pensionsbehållningar efter personer som avlidit (uppkomna arvsvinster) fördelas till de kvarlevande i samma ålder. Fördelningen görs genom ett procentuellt påslag på pensionsbehållningen med hjälp av en arvsvinstfaktor. Tilldelningen görs enligt två principer; den första avser den yngre gruppen och den andra avser den äldre gruppen.

Kapital avseende dödsfall som skett vid åldern upp till och med 60 års ålder fördelas nästkommande år. Vid året för tilldelningen är de som är födda samma år som de avlidna ett år äldre. Arvsvinstfaktorerna bestäms utifrån pensionsbehållningar för avlidna i relation till pensionsbehållningar för de kvarlevande i samma ålder.

Från och med det år en årskull fyller 61 år fördelas inte de faktiskt uppkomna arvsvinsterna utan i stället de arvsvinster som beräknas uppkomma. Arvsvinstfaktorerna beräknas med

utgångspunkt från den dödlighet som SCB observerat för en tidigare period. De beräknade arvsvinster för de som avled under det 61:e levnadsåret eller senare fördelas samma år.

Tilldelning enligt dessa två principer innebär att varje årskull under ett år kommer att tilldelas arvsvinster enligt båda principer eftersom den första principen tilldelar med fördröjning.

Not J Avdrag för administrationskostnader

Administrationskostnaderna finansieras genom ett procentuellt avdrag från de försäkrades pensionsbehållningar. Avdraget för 2022 var 0,0326 procent och summeras till 2 125 miljoner kronor. År 2021 uppgick avdraget till 2 067 miljoner kronor. Avdraget varierar med administrationskostnaderna för Pensionsmyndigheten, AP-fonderna med flera.

Not K Avgiftstillgång, miljoner kronor

	2022	2021
Avgiftsinkomst	327 287	302 378
Omsättningstid	x 30,27124	x 30,38535
Avgiftstillgång	9 907 383	9 187 861

Not L Pensionsskuld, miljoner kronor

	Aktiva	Pensionärer	Summa
2022			
Inkomstpension	6 842 162	2 716 323	9 558 485
Tilläggs pension	6 262	1 109 760	1 116 022
Indexering/balansering	-286 728	0	-286 728
Summa	6 561 696	3 826 083	10 387 779
2021			
Inkomstpension	6 525 328	2 502 687	9 028 015
Tilläggs pension	6 942	1 201 824	1 208 766
Indexering/balansering	-245 790	0	-245 790
Summa	6 286 480	3 704 511	9 990 991

Pensionsskulden till pensionerade avseende tilläggs pension och inkomstpension beräknas på samma sätt. En årskulls skuld fås av produkten av årskullens pensionsutbetalningar i december månad, en faktor 12 för att få årsbelopp och årskullens ekonomiska medellivslängd. Den totala skulden till pensionerade är summan av årskullarnas pensionsskulder. Den ekonomiska medellivslängden uttrycks i form av ekonomiska delningstal. Skulden avseende förvärsaktiva inom inkomstpensionen är summan av alla försäkrades pensionsbehållningar den 31 december 2022 med tillägg för den skattade pensionsrätten för 2022.

Tilläggs pensionsskulden för de individer (födda 1938–1953) som ännu inte har gått i pension uppskattas som den årliga pension de hade fått om de hade gått i pension i december 2022. För att beräkna skulden multipliceras pensionen med det ekonomiska delningstalet, förväntad återstående utbetalningstid, för respektive årskull. Tilläggs pensionsskulden till aktiva minskar successivt på grund av utfasningen av systemet.

Tabell A. Förklaring av pensionsskuldens förändring, inkomstpension aktiva, miljoner kronor

	2022
Pensionsskuld inkomstpension aktiva 31 december 2021	6 525 328
Varav skattad pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2021*	-302 378
Pensionsbehållning 31 december 2021	6 222 950
Uppkomna arvsvinster, 60 år eller yngre**	-8 279
Justeringar som påverkat pensionsbehållningarna***	-164
Ingående pensionsbehållning 2022	6 214 507
Taxeringsförändringar m.m. som påverkat pensionsbehållningarna	56
Fastställd pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2021*	307 162

	2022
Fördelade arvsvinster, 61 år eller äldre	8 508
Fördelade arvsvinster, 60 år eller yngre**	8 231
Indexering	288 681
Avdrag för administrationskostnader	-2 125
Uttagen pension	-308 751
Återkallade pensioner	4 146
Uppkomna arvsvinster, 61 år eller äldre	-5 540
Pensionsbehållning 31 december 2022	6 514 875
Skattad pensionsrätt för inkomstpension intjänad 2022*	327 287
Pensionsskuld inkomstpension aktiva 31 december 2022	6 842 162

*Se not F.

**Fördelas 2022. Ålder avser ålder vid slutet av dödsfallsåret

***Justeringar för avlidna, spärrade ärende m.m.

Tabell B. Förklaring av pensionsskuldens förändring, tilläggs- och inkomstpension aktiva, miljoner kronor*

	2022
Pensionsskuld tilläggs- och inkomstpension aktiva 31 december 2021	6 942
Effekt av skillnad mellan antagande avseende 2022 och skattningen 2021 mm	236
Indexering	285
Uttagen pension	-1 205
Värdet av förändringen i medellivslängd	3
Pensionsskuld tilläggs- och inkomstpension aktiva 31 december 2022	6 262

Tabell C. Förklaring av pensionsskuldens förändring, tilläggs- och inkomstpension pensionerade, miljoner kronor

2022	Inkomstpension	Tilläggs- och inkomstpension	Summa
Pensionsskuld pensionerade 31 december 2021	2 502 687	1 201 824	3 704 511
Skuld tillkommande från aktiva	304 605	1 205	305 810
Ändring i utbetalade belopp	3 129	978	4 107
Pensionsutbetalningar***	-201 551	-143 483	-345 034
Indexering	105 340	49 430	154 770
Värdet av förändringen i medellivslängd	2 113	-194	1 919
Pensionsskuld pensionerade 31 december 2022	2 716 323	1 109 760	3 826 083

*Netto av Uttagen pension och återkallade pensioner, se tabell A.

**Se tabell B.

***Se not B.

Pensionsskulden till pensionerade förändras med indexering och förändring av förväntad medellivslängd, *Värdet av förändring i medellivslängd*. Skulden minskar med utbetalningar som görs under året. Skulden ökar med nybeviljade pensioner, *Skuld tillkommande från aktiva* men denna ökning av skulden motsvaras, i stort, av en minskning av pensionsskulden till aktiva. Posten *Ändring i utbetalade belopp* innehåller de förändringar av pensionsskulden som inte förklaras av övriga poster, här ingår bland annat ändrat civilstånd (gäller tilläggs- och inkomstpension) och taxeringsändringar.

12.2 Prognos balanstalet

Prognosen av balanstalet baseras på flera olika antaganden, till exempel utvecklingen av inkomstindex och summan av de pensionsgrundande inkomsterna. Därtill har också ett antagande gjorts för utvecklingen av aktiekurserna med mera i Sverige och övriga länder som AP-fonden har medel placerade i, främst USA och EU-länder. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna värdet på AP-fondernas portfölj och därmed balanstalet. Antagandet bör dock inte betraktas som en prognos utan mer som ett scenario eftersom antagande om den framtida kursutvecklingen enbart är ett antagande behäftat med osäkerhet. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar prognosen. I beräkningen antas att aktier ger en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Av dessa 3,5 procent förväntas ungefär 2,5 procentenheter komma från utdelning och ungefär 1 procentenhet från realiserad avkastning. Korta räntor förväntas bidra med ungefär 1,5

procent avkastning. I tabellen nedan är det den orealiserade avkastningen på 1 procent i huvudalternativet som förändras i det optimistiska och pessimistiska alternativet.

Tabellen nedan redovisar utfall och antaganden för några viktiga variabler som påverkar balanstalet. I tabellen redovisas också balanstalet för 2023–2024 och en prognos för 2025–2026. Tabellen visar också det dämpade balanstalet, dock endast för huvudalternativet. Det dämpade balanstalet avviker från 1,0 med en tredjedel av balanstalets avvikelse från värdet 1. Det dämpade balanstalet används vid beräkning av balansindex under en balanseringsperiod. Preliminärt kommer balanstalet för 2024 att bli 1,1295. I inget av de tre alternativen prognosticeras en ny balanseringsperiod påbörjas.

Tabell 97. Balanstalet 2023–2024 och en prognos för balanstalet 2025–2026

Beräkningsår	2021	2022	2023	2024
Årlig förändring av summa PGI, procent	5,3	5,6	3,8	4,1
Förändring av inkomstindex, procent	2,2	4,1	4,6	3,3
Aktiekursernas utveckling, procent				
Huvudalternativ			4	4
Optimistiskt alternativ			14	14
Pessimistiskt alternativ			-6	-6
Balanseringsår	2023	2024	2025	2026
Balanstalet, utfall och prognos				
Huvudalternativ	1,1202	1,1295	1,1123	1,1153
Optimistiskt alternativ			1,1249	1,1417
Pessimistiskt alternativ			1,0997	1,0987
Dämpat balanstal, utfall och prognos				
Huvudalternativ	1,0401	1,0432	1,0374	1,0384

13 Finansiell redovisning

13.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2022	2021	2020	2019	2018
Låneram hos Riksgäldskontoret					
beviljad	724 000	600 000	550 000	400 000	400 000
utnyttjad	532 752	521 276	453 323	370 410	340 536
Krediter hos Riksgäldskontoret					
beviljad räntekontokredit	380 000	350 000	330 000	340 000	570 000
max utnyttjad räntekontokredit	-	187 299	184 136	194	355 097
beviljad kredit, övriga kreditramar	11 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
maximalt utnyttjad kredit	4 805 256	7 454 638	5 551 699	5 621 287	3 710 911
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret					
räntekostnader	-	-	-7	-653	-925
ränteintäkter	3 668	-	18	905	257
Totala avgiftsintäkter					
beräknade enligt regleringsbrev	1 041 422	1 038 889	883 697	794 122	1 197 049
utfall	1 070 193	1 051 853	891 781	788 552	1 209 562
Anslagskredit Pensionsmyndigheten					
beviljad	21 006	54 431	35 754	17 495	38 847
utnyttjad	-	10 442	10 125	-	9 242
Anslagskredit övriga anslag					
beviljad kredit	2 146 930	1 921 647	1 867 136	1 772 791	1 762 663
utnyttjad kredit	768 497	445 737	736 227	238 671	304 709
Anslagssparande Pensionsmyndigheten	66 536	-	-	27 073	-
invecknat för framtida åtaganden	-	-	-	-	-
Anslagssparande övriga anslag	248 678	97 365	460 947	279 705	26 649
invecknat för framtida åtaganden	-	-	-	-	-
Personal					
antal årsarbetskrafter	1 506	1 488	1 371	1 180	1 069
medelantal anställda	1 633	1 601	1 466	1 290	1 176
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 179	1 094	1 141	1 211	1 281
Kapitalförändring					
årets kapitalförändring	2 529 862	8 851 543	2 779 507	5 473 697	1 370 955
balanserad kapitalförändring	150 565	146 155	196 076	278 456	250 069
konsolideringsfond	24 668 778	17 421 140	15 816 757	11 249 124	10 680 057

13.2 Resultaträkning

<i>Belopp i tkr</i>	Not	2022	2021
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		788 182	777 792
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	1 070 193	1 076 081
Intäkter av bidrag	2	1 979	636
Finansiella intäkter	3	3 811	33
Summa		1 864 165	1 854 542
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-1 063 354	-988 978
Kostnader för lokaler		-53 674	-50 860
Övriga driftkostnader	5	-658 088	-587 480
Finansiella kostnader	6	-4 340	1 992
Avskrivningar och nedskrivningar	12–15	-119 774	-88 078
Summa		-1 899 230	-1 713 404
Verksamhetsutfall	31	-35 065	141 138
Redovisning av premiepensionsverksamheten			
Premiepensionsverksamhetens försäkringsresultat	7	3 068 801	9 326 638
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, Pensionsmyndigheten		-453 220	-409 690
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, andra myndigheter		-67 295	-71 932
Årets resultat i premiepensionsverksamheten	31	2 548 286	8 845 016
Varav redovisas i verksamhetsavsnittet	31	-16 450	-157 481
Summa	31	2 531 836	8 687 535
Uppbördsverksamhet			
Intäkter			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		36 610	23 853
Allmän pensionsavgift		146 638 943	131 046 644
Statlig ålderspensionsavgift		29 454 907	29 829 898
Ålderspensionsavgift		154 763 052	145 160 066
Summa		330 893 512	306 060 461
Avgår			
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-31 884	-21 970
Överföring till AP-fonderna		-327 549 293	-302 288 746
Överföring till premiepensionssystemet		-3 307 609	-3 747 862
Summa		-330 888 786	-306 058 578
Saldo uppbörd	31	4 726	1 883
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		55 057 182	46 326 025
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		88 729	90 352
Medel som erhållits från AP-fonderna		345 037 598	331 556 959
Medel som finansierats från premiepensionssystemet		23 477 742	17 836 481
Finansiella intäkter	8	3 057	5 418
Finansiella kostnader	9	-38 410	-12 833
Summa		423 625 898	395 802 402

<i>Belopp i tkr</i>	Not	2022	2021
Ekonomisk trygghet vid ålderdom		-45 526 162	-37 218 449
Ekonomisk trygghet för familjer och barn		-9 505 188	-9 087 272
Inkomstpensionen		-345 036 857	-331 558 527
Premiepensionssystemet		-23 477 742	-17 836 631
Övriga förmåner	10	-109 467	-112 186
Förändring avsättning för frivillig pensionsförsäkring	11	57 883	31 650
Summa		-423 597 533	-395 781 415
Saldo transfereringar	31	28 365	20 987
Årets kapitalförändring	31	2 529 862	8 851 543

13.3 Balansräkning

Belopp i tkr	Not	2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	12	495 691	495 780
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	13	891	1 556
Summa		496 582	497 336
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	14	3 994	826
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	15	36 572	27 345
Summa		40 566	28 171
Placeringsstillgångar			
Andra finansiella placeringsstillgångar			
Aktier och andelar	16, 18	26 834 063	26 571 865
Obligationer	17, 18	35 301 877	37 347 555
Övriga lån	19	23 181 009	22 168 815
Övriga finansiella placeringsstillgångar	20	45 905 816	43 346 371
Summa		131 222 765	129 434 606
Placeringsstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Fondförsäkringstillgångar	21	1 827 451 581	2 060 590 943
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		2 935	4 144
Fordringar hos andra myndigheter		278 360	23 040
Övriga kortfristiga fordringar	22	609 435	808 746
Summa		890 730	835 930
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	23	69 160	54 770
Upplupna bidragsintäkter		4 058	4 289
Övriga upplupna intäkter	24	1 569 958	1 797 700
Summa		1 643 176	1 856 759
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	25	35 261 374	32 842 526
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	26	380 336	163 469
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	27	12 950 236	13 658 463
Kassa och bank	28	226	11
Summa		13 330 798	13 821 943
SUMMA TILLGÅNGAR		2 010 337 572	2 239 908 214

Belopp i tkr	Not	2022-12-31	2021-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	29		
Statskapital		311	311
Konsolideringsfond		24 668 778	17 421 140
Balanserad kapitalförändring	30	150 565	146 155
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	31	2 529 862	8 851 543
Summa		27 349 516	26 419 149
Avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	32	35 071 910	37 891 804
Oreglerade skador	33	5 398	3 789
Övriga försäkringstekniska avsättningar	34	6 113 283	5 907 845
Övriga avsättningar	35	13 824	10 757
Summa		41 204 415	43 814 195
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Fondförsäkringsåtaganden	36	1 827 503 071	2 060 647 603
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	37	532 752	521 276
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	38	2 117 034	3 177 160
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		28 469 501	26 245 528
Leverantörsskulder		93 372	48 770
Övriga kortfristiga skulder	39	76 644 127	72 402 096
Summa		107 856 786	102 394 830
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	40	6 423 784	6 632 437
Summa		6 423 784	6 632 437
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		2 010 337 572	2 239 908 214
Poster inom linjen			
Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder såsom avsättningar redovisade förpliktelser	41	1 889 637 934	2 124 619 868
Ansvarsförbindelser			
Överförda tillgångar	42	23 181 009	22 168 815
Övriga ansvarsförbindelser	43	736	97 955

13.4 Anslagsredovisning

Utfall för 2022

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom										
11 01 001 Garantipension till ålderspension										
2 Garantipension till ålderspension	97 365	17 100 400			-97 365	17 100 400	-17 387 175		-286 775	A1
11 01 002 Efterlevandepensioner till vuxna										
2 Efterlevandepension till vuxna	-242 548	8 834 900				8 592 352	-8 922 862		-330 510	
11 01 003 Bostadstillägg till pensionärer										
2 Bostadstillägg till pensionärer	-86 230	12 234 400				12 148 170	-11 899 492		248 678	A2
11 01 004 Äldreförsörjningsstöd										
2 Äldreförsörjningsstöd	-66 941	1 195 200				1 128 259	-1 209 314		-81 055	
11 01 005 Inkomstpensionstillägg										
1 Inkomstpensionstillägg	-44 811	6 121 000				6 076 189	-6 133 456		-57 267	
11 02 001 Pensionsmyndigheten										
1 Pensionsmyndigheten - förvaltningsanslag	-10 442	865 228				854 786	-788 250		66 536	A3
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn										
12 01 005 Barnpension och efterlevandestöd										
1 Barnpension och efterlevandestöd	-5 207	1 029 900				1 024 693	-1 037 583		-12 890	
12 01 007 Pensionsrätt för barnår										
1 Pensionsrätt för barnår	0	8 467 300				8 467 300	-8 467 300		0	
Summa	-358 814	55 848 328			-97 365	55 392 149	-55 845 432		-453 283	

Utnyttjade anslagskrediter, tkr

Anslag		Beviljad kredit	Utnyttjad kredit	Not
11 01 001	ap.2 Garantipension till ålderspension	670 820	286 775	
11 01 002	ap.2 Efterlevandepension till vuxna	441 745	330 510	
11 01 004	ap.2 Äldreförsörjningsstöd	85 000	81 055	A4
11 01 005	ap.1 Inkomstpensionstillägg	306 050	57 267	
12 01 005	ap.1 Barnpension och efterlevandestöd	51 495	12 890	
Summa		1 555 110	768 497	

Utfall för 2022

Redovisning mot inkomstittel

Belopp i tkr

		Inkomster	Utgifter	Netto	Not
Allmän pensionsavgift					
9111	421 Preliminär månadsvis allmän pensionsavgift		-131 336 513	-131 336 513	A5
	422 Delavräkning allmän pensionsavgift		-15 006 831	-15 006 831	A5
	423 Slutavräkning allmän pensionsavgift		-295 600	-295 600	A5
9262	011 Preliminär avgift	131 336 513		131 336 513	A5
	012 Delavräkning	15 006 831		15 006 831	A5
	013 Slutavräkning	295 600		295 600	A5
	022 Utgifter till AP-fonderna		-146 638 944	-146 638 944	
	Summa allmän pensionsavgift	146 638 944	-293 277 888	-146 638 944	
Statliga ålderspensionsavgifter					
9251	014 Statlig ålderspensionsavgift	29 454 907		29 454 907	
	025 Statlig ålderspensionsavgift till AP-fonderna		-26 147 298	-26 147 298	
	026 Statlig ålderspensionsavgift till Riksgäldskontoret		-3 307 609	-3 307 609	
	Summa statliga ålderspensionsavgifter	29 454 907	-29 454 907	0	
Ålderspensionsavgifter					
9251	016 AP-fondsandel, in	154 763 052		154 763 052	
	041 Arbetsgivaravgift innevarande år		-139 235 021	-139 235 021	
	042 Arbetsgivaravgift föregående år		-12 677 258	-12 677 258	
	043 Arbetsgivaravgift äldre år		66 112	66 112	
	044 Egenföretagaravgift innevarande år		-1 874 792	-1 874 792	
	045 Egenföretagaravgift föregående år		-168 334	-168 334	
	046 Egenföretagandeavgift äldre år		-873 759	-873 759	
	Summa ålderspensionsavgifter	154 763 052	-154 763 052	0	
Övriga inkomster av statens verksamhet					
2811	143 Övriga Inkomster	31 884		31 884	
	Summa övriga inkomster av statens verksamhet	31 884	0	31 884	
	Totalt inkomstittel	330 888 787	-477 495 847	-146 607 060	

Finansiella villkor i anslagsredovisningen

Anslag 11 2:1 Pensionsmyndigheten

Anslagspost 1. Pensionsmyndigheten - förvaltningsanslag

Av anslagsposten får 12 miljoner kronor endast användas för att finansiera insatser, återrapportering och uppdrag kopplade till det övergripande målet om minskade felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Det förbrukade beloppet uppgår till 18,3 miljoner kronor.

Pensionsmyndigheten ska betala totalt 38,4 tusen kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som abonnemangsavgift för radiokommunikationssystemet Rakel. Beloppet ska betalas efter fakturering från MSB. Gjorda utbetalningar under 2022 uppgår till 38,4 tusen kronor.

Övriga bestämmelser enligt regleringsbrev daterade 2021-12-22 respektive 2022-06-22

Pensionsmyndigheten ska redovisa 166 tusen kronor mot inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet för finansiering av den nationella digitala infrastrukturen.

För anslagen 1:1 Garantipension till ålderspension, 1:2 Efterlevandepensioner till vuxna, 1:3 Bostadstillägg till pensionärer, 1:4 Äldreförsörjningsstöd och 1:5 Inkomstpensionstillägg inom utgiftsområde 11 samt anslaget 1:5 Barnpension och efterlevandestöd inom utgiftsområde 12 gäller följande villkor:

Av 7 § förordningen (2002:782) om ansökan och utbetalning av pension m.fl. förmåner framgår att pension och annan förmån betalas ut genom Försäkringskassan. Pensionsmyndigheten ska månadsvis till Försäkringskassan överföra de medel som behövs för att täcka de utbetalningar som Försäkringskassan gjort för Pensionsmyndighetens räkning. Redovisning mot anslag ska ske på den månad då utbetalningarna till förmånstagarna görs.

Statlig ålderspensionsavgift för Uppsala universitet ska för 2022 tillgodogöras inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet.

Noter och kommentarer till Anslagsredovisningen

Anslagen är ramanslag.

Ingående överföringsbelopp per anslag är lika med utgående överföringsbelopp per anslag i årsredovisningen för 2021.

I kolumnen för årets tilldelning enligt regleringsbrev redovisas de belopp som anges i regleringsbrev från socialdepartementet daterat 2021-12-22 med ändringsbeslut daterat 2022-06-22. Indragning av anslagsbelopp är enligt regleringsbrev daterat 2021-12-22.

A1. 11 01 001 Garantipension till ålderspension, ap2. Garantipension till ålderspension
Enligt ändringsbeslut daterat 2022-06-22 har tilldelade medel ökat med 3 684 miljoner kronor. Grund till ökningen av tilldelade medel är att nivån för garantipension höjdes i augusti 2022 genom regeländring. Utnyttjad anslagskredit uppgår till 287 miljoner kronor och beror på att medelbeloppet för födda 1937 eller tidigare blev högre än vad som tidigare beräknats.

A2. 11 01 003 Bostadstillägg till pensionärer, ap2. Bostadstillägg till pensionärer
Enligt ändringsbeslut daterat 2022-06-22 har tilldelade medel ökat med 398 miljoner kronor. Grund till ökningen av tilldelade medel är att nivån för bostadstillägg höjdes i augusti 2022 genom regeländring. Förklaringen till anslagssparandet på anslaget är att antal och medelbelopp har blivit lägre än vad som tidigare beräknats.

A3. 11 02 001 Pensionsmyndigheten, ap1. Pensionsmyndigheten – förvaltningsanslag
Enligt ändringsbeslut daterat 2022-06-22 har tilldelade medel ökat med 165 miljoner kronor. Grund till ökningen av tilldelade medel är de ökade administrationskostnader höjningar av garantipensionen och bostadstillägget för med sig under 2022.

A4. 11 01 004 Äldreförsörjningsstöd, ap2. Äldreförsörjningsstöd
Enligt ändringsbeslut daterat 2022-12-01 har beviljad anslagskredit utökats till 85 miljoner kronor.

A5. Inkomster avseende allmän pensionsavgift redovisas av Skatteverket på inkomsttitel fysiska personers inkomstskatt. Omföring av allmän pensionsavgift görs av Pensionsmyndigheten från inkomsttiteln fysiska personers inkomstskatt till inkomsttiteln allmän pensionsavgift enligt förordning (1994:1966) om omföring av allmän pensionsavgift.

13.5 Finansieringsanalys

<i>Belopp i tkr</i>	2022	2021	Not
Drift			
Kostnader	-1 776 131	-1 624 758	44
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag	788 182	777 792	
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 070 193	1 076 081	
Intäkter av bidrag	1 979	636	
Övriga intäkter	3 811	33	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av drift</i>	1 864 165	1 854 542	
Ökning (-) av kortfristiga fordringar	-16 523	-6 452	
Ökning (+) av kortfristiga skulder	50 626	26 544	
Kassaflöde från drift	122 137	249 876	
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar	-26 050	-6 743	
Investeringar i immateriella tillgångar	-105 621	-159 831	
<i>Summa investeringsutgifter</i>	-131 671	-166 574	
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret	107 588	157 990	
-amorteringar	-96 112	-90 037	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar</i>	11 476	67 953	
Förändring av kortfristiga skulder	9 997	210	
Kassaflöde till investeringar	-110 198	-98 411	
Premiepensionssystemet			
Premiepensionsverksamhetens försäkringsresultat	3 068 801	9 326 638	
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, Pensionsmyndigheten	-453 220	-409 690	
Premiepensionsverksamhetens driftkostnader, andra myndigheter	-67 295	-71 932	
Premiepensionsverksamheten omföring resultat till drift	-16 450	-157 481	
Minskning (+) av placeringstillgångar	231 294 650	-493 836 421	
Minskning (+) av kortfristiga fordringar	451 614	96 232	
Minskning (-) av försäkringstekniska avsättningar	-235 697 167	486 154 074	
Ökning (+) av kortfristiga skulder	3 495 056	2 631 579	
Utbetalning av återbäring från konsolideringsfond	-1 599 495	-1 225 045	
Kassaflöde från premiepensionssystemet	476 494	2 507 954	

Belopp i tkr	2022	2021	Not
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	36 610	23 853	
Skatteintäkter m.m.	330 856 902	306 036 608	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	-4 726	-1 883	
<i>Inbetalningar i uppbördsverksamhet</i>	330 888 786	306 058 578	
<i>Medel som utbetalats från uppbördsverksamhet</i>	-330 888 786	-306 058 578	
Kassaflöde från uppbördsverksamhet	0	0	
Transfereringsverksamhet			
Lämnade bidrag	-423 597 533	-395 781 416	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	2 474 670	1 175 730	
Förändring av placeringsstillgångar och skulder, frivillig pensionsförsäkring	-3 638	-1 986	
<i>Utbetalningar i transfereringsverksamhet</i>	-421 126 501	-394 607 672	
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	55 057 182	46 326 025	
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag	88 729	90 351	
Medel som erhållits från AP-fonden för finansiering av bidrag	345 037 598	331 556 959	
Medel som finansierats via premiepensionssystemet	23 477 742	17 836 481	
Finansiella intäkter och kostnader, netto	-35 353	-7 414	
<i>Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet</i>	423 625 898	395 802 402	
Kassaflöde från transfereringsverksamhet	2 499 397	1 194 730	
Förändring av likvida medel	2 987 830	3 854 149	
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början	43 487 309	39 633 160	
Ökning (+) av kassa och bank	215	2	
Ökning (+) av tillgodohavande RGK	568 767	2 661 065	
Ökning (+) av avräkning med statsverket	2 418 848	1 193 082	
<i>Summa förändring av likvida medel</i>	2 987 830	3 854 149	
Likvida medel vid årets slut	46 475 139	43 487 309	

13.6 Tilläggsupplysningar och noter

13.6.1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Pensionsmyndighetens årsredovisning utgår från förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, Socialförsäkringsbalkens (2010:110) regler om redovisning avseende inkomstpensionssystemet samt lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet inklusive hänvisningar till årsredovisningslagen (1995:1554) samt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Därutöver har regeringen i regleringsbrev och instruktion medgett undantag och formulerat mer specifika anvisningar.

Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag reglerar allmänna principer för årsredovisningen och särskilt redovisningsprinciperna som ska gälla vid redovisning av Pensionsmyndighetens hela verksamhet (årsredovisningens avsnitt 13, 14 och 15). Ett viktigt undantag i denna del är principen för värdering av placeringstillgångar (och motsvarande skulder). Dessa ska enligt lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet värderas enligt bestämmelserna i lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Därutöver har Ekonomistyrningsverket medgett undantag från föreskrifterna till 4 kap, 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, bilaga 2, avseende balansräkningens uppställningsform, så att placeringstillgångar och avsättningar som rör premiepensionsverksamheten och vissa andra försäkringar får redovisas med rubriker och ordningsföljd anpassade till vad som är lämpligt med hänsyn till bestämmelserna i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Medgivna avvikelser från förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag medför att de finansiella dokumenten i vissa fall avviker från de uppställningar som Ekonomistyrningsverket föreskrivit.

Det beräkningstekniska underlaget innebär att dödlighetsantagandet är aktsamt och överensstämmer bra med den dödlighet Pensionsmyndigheten observerat i sitt eget kollektiv. Räntekurvan ges av en ren sammanvägning av marknadsräntekurvorna för stats- och bolåneobligationer, utan vare sig golv eller antagande om långsiktig räntenivå. Enligt lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet finns det ett krav på att Pensionsmyndigheten ska ha ett överskottsmål, ett mål på hur stora tillgångar som ska finnas utöver dem som krävs för att leva upp till de garanterade åtagandena. Överskottsmålet är riskbaserat, det beräknas på ett likartat sätt som Finansinspektionens trafikljus.

För de fordringar på fondföretag där likviden inte flutit in på förfallodagen värderas fordran till senast kända kurs, i av fondbolaget lämnad fondkurs och valuta. I särskilda fall där fordran på fondbolag bedöms som osäker används av fondbolaget lämnad fondkurs och valutakursen för den dag som är, eller skulle ha varit, affärsdag. Om någon del av fordran bedöms som osäker skrivs ett formellt beslut som inkluderar belopp samt skälen till bedömningen. Det osäkra beloppet redovisas som nedskrivning avseende osäkra fordringar, fondförsäkring, som ingår i raden Övriga kortfristiga fordringar i balansräkningen, samt som minskad fondbolagsskuld, fondförsäkring, som ingår i raden Övriga kortfristiga skulder i balansräkningen.

Lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet ger regeringen rätt att föreskriva avvikelser och medge undantag från bestämmelserna. Lagen specificerar också vilka delar av lagen som ska tillämpas och hänvisar i sin tur till årsredovisningslagen för försäkringsföretag (1995:1560) som i sin tur hänvisar till årsredovisningslagen (1995:1554). När det gäller premiepensionsverksamheten och den frivilliga pensionsförsäkringen anger lagen att Pensionsmyndighetens årsredovisning ska innehålla en särskild redovisning. Pensionsmyndigheten redovisar dessa verksamheter i särskilda avsnitt i årsredovisningen (årsredovisningens avsnitt 14 och 15). Där tillämpas de i detta stycke nämnda lagarna med undantag för de avvikelser som regeringen medgett.

Enligt regleringsbrevet ska Pensionsmyndigheten redovisa inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen. Denna redovisning tar sin utgångspunkt i Socialförsäkringsbalken och i förordning (2002:135) om årlig redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling. Redovisningsprinciperna avseende inkomstpensionen beskrivs närmare i avsnitt 12 och nämns här bara för att ge en helhetsbild av den regelstruktur som styr Pensionsmyndighetens årsredovisning.

Fondtorgsnämnden

Pensionsmyndigheten är sedan bildandet av Fondtorgsnämnden den 20 juni 2022 värmyndighet åt den nya nämndmyndigheten. Pensionsmyndigheten ska i egenskap av värmyndighet upplåta lokaler samt sköta administrativa och handläggande uppgifter åt Fondtorgsnämnden. Vissa uppgifter har utförts av personal anställda av Pensionsmyndigheten men under Fondtorgsnämndens uppdrag. För mer information om Fondtorgsnämndens bildande se kapitel 6, avsnitt 6.3.1 Fondtorgets förändring och granskning.

Till följd av ny lagstiftning enligt lagen om Fondtorgsnämnden (2022:759), finns sedan 20 juni två nya avgiftsområden Årlig avgift samt Anbudsavgift som presenteras i kapitel 11 Avgiftsbelagd verksamhet.

Utifrån att redovisa en rättvisande bild har det inte bedömts nödvändigt att särskilt upplysa om Fondtorgsnämnden i Pensionsmyndighetens finansiella redovisning vad gäller resultaträkning, balansräkning, finansieringsanalys och noter med undantag för not 29 och not 31 där kapitalförändring för den avgiftsfinansierade verksamheten Årlig avgift presenteras.

Periodiseringsprinciper

I förvaltningsverksamheten sker redovisning mot anslag kostnadsmässigt vilket innebär att anslagsintäkten bokförs samtidigt som kostnaden bokförs. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag, den 5 januari 2023, eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas den ekonomiska händelsen som periodavgränsningspost. Pensionsmyndigheten tillämpar 100 000 kronor som beloppsgräns för periodavgränsningsposter.

I transfereringsverksamheten sker redovisning mot anslag kassamässigt. Utgifter för transfereringar till enskilda redovisas som en kostnad den månad då utbetalningarna till förmånstagare görs. Fordringar och skulder avseende transfereringar och uppbörd periodiseras och redovisas kostnadsmässigt i resultaträkningen.

Undantag från ekonomiadministrativa regelverket

Pensionsmyndigheten har enligt instruktion och regleringsbrev följande undantag från det generella ekonomiadministrativa regelverket:

- Pensionsmyndigheten ska upprätta årsredovisning enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Dock ska värdering av placeringstillgångar (och motsvarande skulder) ske enligt bestämmelserna i lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS).
- Premiepensionsverksamheten ska redovisas i ett separat avsnitt i resultaträkningen, vilken ska utgöra ett sammandrag av resultaträkningen enligt bestämmelserna i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS).
- Lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet innehåller bland annat bestämmelser om särskild redovisning av Pensionsmyndighetens premiepensionsverksamhet. Här finns regeln om att Pensionsmyndigheten undantas från kravet att upprätta en särskild balansräkning med därtill hörande tilläggsupplysningar för premiepensionsverksamheten, se 2 kap. 2 § om årsredovisningens innehåll m.m. när det gäller hänvisningarna till bestämmelserna i 2 kap. 1–6 §§ årsredovisningslagen, med undantag av vad som där sägs om balansräkning.
- Inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling ska redovisas i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen.

Ändrade redovisningsprinciper jämfört med årsredovisning 2021

Under året har samma redovisningsprinciper tillämpats som i årsredovisningen för 2021.

Värderingsprinciper

Immateriella anläggningstillgångar

Egenutvecklade it-system samt inköpt programvara redovisas som immateriella anläggningstillgångar utifrån bestämmelserna i 5 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Avskrivning påbörjas då tillgången är färdigställd och kan börja användas. Tillgångarna skrivs av linjärt under den bedömda ekonomiska livslängden. Normalt tillämpas 5 års avskrivningstid.

På Pensionsmyndigheten pågår ett omfattande utvecklingsprogram, *Nästa generations förmånssystem* (NextGen), där befintliga kärnsystem för pensioner och pensionsrelaterade förmåner som myndigheten administrerar (ålderspension, bostadstillägg, efterlevandepension, pensionsintjänande m.m.) som idag finns hos Försäkringskassan, ersätts med nya systemlösningar internt på Pensionsmyndigheten.

Vid planeringen av NextGen har konstaterats att de kärnsystem som nu ska ersättas har haft en avskrivningstid på 10 år hos Försäkringskassan. Bakgrunden till den längre avskrivningstiden var att systemen förväntades användas under en lång tid.

Med utgångspunkt i den längre avskrivningstiden av pensionssystemen på Försäkringskassan har Pensionsmyndigheten tillsammans med Ekonomistyrningsverket diskuterat avskrivningstider kopplade till myndighetens arbete med systemförnyelse inom NextGen.

Pensionsmyndighetens bedömning är att de nya kärnsystemen har en nyttjandetid om minst 10 år och i dessa fall tillämpas 10 års avskrivningstid.

Materiella anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd ekonomisk livslängd överstigande tre år och med ett anskaffningsvärde överstigande 21 200 kronor redovisas som materiella anläggningstillgångar. Inventarier som har ett naturligt samband med varandra bedöms som en fungerande enhet och aktiveras om de tillsammans överstiger 21 200 kronor. Större anskaffningar av likartade tillgångar redovisas som anläggningstillgångar även om respektive tillgång är av ett mindre värde än 21 200 kronor. Anskaffningar där respektive objekt har ett lägre värde än 5 000 kronor redovisas inte som materiell anläggningstillgång.

Avskrivningar görs linjärt under tillgångarnas ekonomiska livslängd. För maskiner och inventarier tillämpas som huvudregel 5 års avskrivningstid, vilket bedömts motsvara genomsnittlig ekonomisk livslängd. För it-utrustning tillämpas 3–5 års avskrivningstid. För förbättringsutgifter på annans fastighet sätts den ekonomiska livslängden med utgångspunkt i hyreskontraktets löptid.

Försäkringsavtal och investeringsavtal – klassificering

Hur avtalen med försäkringstagarna är utformade påverkar redovisningen av premiepensionsverksamheten. Det är särskilt indelningen i försäkringsavtal respektive investeringsavtal som är relevant.

Försäkringsavtal är avtal med försäkringstagare som medför en betydande försäkringsrisk för Pensionsmyndigheten. Traditionell försäkring har klassificerats som försäkringsavtal.

För försäkringsavtal redovisas en skuld för avtalade förmåner som förväntas uppstå i framtiden. Skulden motsvarar summan av det diskonterade värdet av förväntade förmånsutbetalningar och administrativa utgifter. Skulden för försäkringsavtal diskonteras enligt vedertagna aktuariella metoder (se avsnitt om livförsäkringsavsättning).

Premier för försäkringsavtal redovisas som premieinkomst i resultaträkningen när de inkommer. Utbetalningar av försäkringsersättningar redovisas i resultaträkningen när utbetalningarna verkställs. Resultatet i traditionell försäkring tillförs konsolideringsfond inom eget kapital. Återbäring tilldelas från konsolideringsfonden och utbetalningar redovisas därmed direkt i eget kapital. Avgifter som debiteras redovisas som förändring av livförsäkringsavsättningen i resultaträkningen.

Investeringsavtal är avtal med försäkringstagare som inte medför någon betydande försäkringsrisk för Pensionsmyndigheten. Fondförsäkring har klassificerats som investeringsavtal.

Investeringsavtal är finansiella förbindelser vars verkliga värde är beroende av de underliggande finansiella tillgångarnas verkliga värde. De underliggande tillgångarna och tillhörande skulder värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Det verkliga värdet på de finansiella skulderna fastställs med hjälp av de aktuella värden som speglar det verkliga värdet på de finansiella tillgångarna till vilka de finansiella skulderna är hänförliga på balansdagen.

Belopp som erhållits från och betalas till innehavare av investeringsavtalen redovisas över balansräkningen som insättning eller uttag. Avgifter som debiteras för förvaltning av investeringsavtal intäktsförs. Värdeförändringar avseende investeringsavtal redovisas i resultaträkningen som förändring i andra försäkringstekniska avsättningar. Värdeförändringar på motsvarande tillgång redovisas under rubriken realiserade vinster eller förluster på placeringstillgångar, kapitalavkastning intäkter och kapitalavkastning kostnader.

Premieinkomst

För premiebetalningar tillämpas kontantprincipen. I beloppet ingår återköp av negativa pensionsrätter. Placering av intjänade pensionsrätter sker i december varje år. Vid ändrad taxering fastställs en ny pensionsrätt. I vissa fall kan den ändrade pensionsrätten vara negativ och minska pensionsspararens kontoinnehav.

Avgifter för fond- och traditionell försäkring

Enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) ska kostnader för skötsel av premiepensionssystemet täckas genom avgifter som dras från tillgodohavandena på pensionsspararnas och pensionärernas premiepensionskonton. Avgifterna ska bestämmas så att de beräknas täcka det aktuella årets kostnader med en skälig fördelning mellan pensionsspararna och pensionärerna. Principen tillämpas så att avgiftsuttaget beräknas på pensionsspararnas genomsnittliga tillgodohavande under årets första månader. Därtill finns det ett tak som begränsar det maximala uttaget per pensionskonto. Ytterligare information om avgiftsuttaget lämnas i årsredovisningens särskilda redovisning av premiepensionsverksamheten.

Finansiella tillgångar och finansiella skulder

Varje finansiellt instrument har klassificerats i en av följande kategorier:

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen
- Investeringar som hålls till förfall
- Kundfordringar
- Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen
- Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde
- Lånefordran/låneskuld vid äkta återköpstransaktioner värderade till upplupet anskaffningsvärde

Klassificeringen av finansiella instrument i olika kategorier utgör grunden för hur varje finansiell tillgång och finansiell skuld värderas i balansräkningen samt hur förändringen i dess värde bokförs. Omräkning av tillgångar och skulder i utländsk valuta har skett till balansdagens valutakurs.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen avser placeringar i aktiefonder, räntefonder och onoterade aktier som ingår i förvaltningen av den traditionella försäkringen och placeringar i fondförsäkringstillgångar. I Pensionsmyndighetens handelslager ingår finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde och som innehas för handelsändamål.

Placeringsstillgångar redovisas per affärsdagen, det vill säga vid den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna övergår mellan parterna. Aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper samt fondförsäkringstillgångar värderas till verkligt värde, det vill säga fondandelarnas inlösenpris. För placeringstillgångar upptagna till handel vid en reglerad marknad eller handelsplattform är verkligt värde lika med marknadsvärde. Transaktionskostnader hänförliga till finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen kostnadsförs direkt i resultaträkningen. Utdelningar från aktier och andelar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen redovisas som intäkter inom posten kapitalavkastning, när rätten att erhålla utdelning har fastställts.

Förändringar i det verkliga värdet av aktier och andelar som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen redovisas som realiserade vinster eller realiserade förluster på placeringstillgångar intill den tid då realisationsresultat uppstår då dessa redovisas som realisationsvinster, netto eller realisationsförluster, netto inom posterna kapitalavkastning, intäkter respektive kapitalavkastning, kostnader. De realiserade värdoförändringar som tidigare har redovisats i resultaträkningen förs som justeringspost under posterna realiserade vinster på placeringstillgångar respektive realiserade förluster på placeringstillgångar.

Vid värdering till verkligt värde klassificeras varje innehav in i en av tre värderingsnivåer:

- Nivå 1 värdering till noterade priser på en aktiv marknad.
- Nivå 2 Verkligt värde bestämt utifrån antingen direkt (som pris) eller indirekt (härlett från priser) observerbara marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.
- Nivå 3 beräknade värden som bygger på antaganden och bedömningar samt, om det finns lämpliga sådana, observerbara marknadsnoteringar.

Överföringar mellan nivåerna i hierarkin för verkligt värde sker i slutet av rapportperioden.

De tre nivåerna beskrivs närmare i not där information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument också redovisas i tabellform.

Placeringstillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet löpt ut eller har överförts och i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten har överförts till en annan part.

I posten aktier och andelar respektive i obligationer och andra räntebärande värdepapper, redovisas Pensionsmyndighetens handelslager. Enligt Pensionsmyndighetens handelsmodell är handelslagret motpart till pensionsspararnas samtliga transaktioner. Det redovisade innehavet i handelslagret består därvid av två delar; Pensionsmyndighetens eget innehav av fondandelar och pågående handel. Pensionsmyndighetens eget innehav regleras av de gränsvärden som har åsatts för varje fond. Innehavet påverkas förutom av interna riktlinjer för innehavets storlek även av pågående handel.

Investeringar som hålls till förfall

Övriga finansiella placeringstillgångar hålls övervägande till förfall och avser inbetalda preliminära avgiftsmedel placerade i statsobligationer, säkerställda bostadsobligationer och likvida medel hos Riksgäldskontoret. Värdepapper i denna kategori är noterade och redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Det upplupna anskaffningsvärdet är det diskonterade nuvärdet av framtida betalningar där diskonteringsräntan utgörs av den effektiva räntan vid anskaffningstidpunkten. Nettoavkastningen för förvaltningen av övriga finansiella placeringstillgångar redovisas ej via resultaträkningen utan förs direkt mot övriga finansiella placeringstillgångar respektive övriga skulder i balansräkningen.

Enligt av styrelsen fastställda riktlinjer kan räntebärande värdepapper som har längre löptider även användas i återköpstransaktioner, så kallade repor. Handel med återköpstransaktioner möjliggör en ökad avkastning. Denna avkastning redovisas ej över resultaträkningen. Vid en äkta återköpstransaktion, en försäljning av räntebärande värdepapper med avtal om återköp till ett bestämt pris, fortsätter tillgången att upptas i balansräkningen och likviden upptas som skuld i balansräkningen. Värdepapper som lämnas eller mottas värderas till upplupet anskaffningsvärde. Lämnat värdepapper redovisas som ställd säkerhet och mottagen säkerhet i form av att likvida medel upptas som skuld i balansräkningen. Vid en omvänd återköpstransaktion, ett köp av ett räntebärande värdepapper med avtal om återförsäljning till ett förutbestämt pris, redovisas inte värdepapperet i balansräkningen. Istället redovisas den erlagda likviden i posten övriga finansiella placeringstillgångar. Resultatet av båda transaktionerna redovisas som skuld i balansräkningen.

Kundfordringar och avsättning för osäkra fordringar

Kundfordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Kundfordringar avser fakturafordringar och fordringar på fondföretag där likvid förväntas inflyta på fastställd förfallodag. Dessutom ingår likvida medel i bank. Likvida medel i utländsk valuta värderas till balansdagens köpkurs via resultaträkningen. Fordringar på förvaltningsavgifter inom premiepensionssystemet, som inte är fakturerade, värderas till det värde som förväntas inflyta.

Fordringar på pensionssparare uppkommer när en fastställd negativ pensionsrätt överstiger en pensionssparares tillgångar. Fordringarna avskrivs direkt via resultaträkningen. Värdet i balansräkningen är upptaget till noll kronor. När en positiv pensionsrätt fastställs regleras fordran. Det är osäkert per vilket räkenskapsår fordran kommer att regleras. Vid dödsfall blir fordran utan värde och är därmed en konstaterad kreditförlust.

Fordringar på fondföretag bokas till det belopp som fordringarna ställts ut till. Fordringar fonder för sålda fondandelar där likviden ännu ej utbetalats värderas till affärsdagens kurs. Fordringar på fondandelar som i realiteten finns kvar efter att fonden avslutats i Pensionsmyndighetens system värderas enligt senast kända kurs. Denna situation uppstår när ett fondavslut bokats i systemet före dess samtliga fondandelar sålts, ofta på grund av försäljningen drar ut på tiden. Den framtida försäljningsintäkten för detta innehav ska tillföras respektive underliggande sparare proportionerligt. Fordringar kopplade till särskilda händelser skrivs ner i sin helhet. Framtida försäljningsintäkten för detta innehav ska tillföras respektive underliggande sparare proportionerligt.

Redovisningen speglar gällande regelverk om att inom fondförsäkring står sparare och pensionärer själva risken.

Osäkra fordringar inom fondförsäkring

För de fordringar på fondföretag, avseende försäljning av fondandelar, där likviden inte flutit in på förfallodagen värderas fordran till senast kända kurs, i av fondföretag lämnad fondkurs och valuta. I särskilda fall där denna

fordran på fondföretag bedöms som osäker används av fondföretaget lämnad fondkurs och valutakursen för den dag som är eller skulle ha varit affärsdag. Om någon del av fordran bedöms som osäker skrivs ett formellt beslut som inkluderar belopp samt skälen till bedömningen. Det osäkra beloppet redovisas som nedskrivning avseende osäkra fordringar, fondförsäkring samt som minskad fondföretagsskuld, fondförsäkring.

Återkravsfordringar

I enlighet med 108 kap. 14 a § socialförsäkringsbalken handhar Försäkringskassan den fortsatta handläggningen av återkrav efter att beslut om återkrav har fattats av Pensionsmyndigheten. Belopp avseende återkrav för Pensionsmyndighetens räkning återbetalas till Försäkringskassan och överförs därefter till Pensionsmyndigheten.

Återkravsfordringar tas upp till det belopp varmed de beräknas inflyta. Återkravsfordringar värderas enligt en metod som bygger på kravets ålder i kombination med förekomsten av inbetalning.

Enligt ESV:s föreskrifter till 5 kap. 1 § FÅB klassificeras Återkravsfordringar som en omsättningstillgång, även när dessa inte förväntas realiseras inom tolv månader från balansdagen. Återkravsfordringar redovisas i balansposten Övriga kortfristiga fordringar.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella skulder avseende investeringsavtal i fondförsäkring värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Fondförsäkringsåtagandena är i huvudsak knutna till fondandelar. Här ingår även medel under pågående byte av fonder. Avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk utgörs av inlösenvärdet av fondandelar hänförliga till gällande försäkringar och medel som ännu inte omvandlats till fondandelar.

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde består av skulder avseende ej fastställda avgiftsmedel, ej likviderade värdepappersaffärer, och förvaltningsavgifter att fördela till pensionssparare.

Pensionsmyndigheten har en räntekontokredit för rörelsekapitalbehov samt låneram för anläggningstillgångar hos Riksgäldskontoret. Dessutom finns en särskild kredit hos Riksgäldskontoret som används vid behov av likviditet i fondhandeln. Lånen värderas till upplupet anskaffningsvärde. Räntekostnaderna för lånen periodiseras månadsvis och regleras kvartalsvis.

Övriga skulder

Övriga skulder har tagits upp till nominellt belopp.

Livförsäkringsavsättning

Frivillig försäkring

Genom en ändring i 1 § förordning (1962:521) om frivillig pensionsförsäkring hos Pensionsmyndigheten fastställer Pensionsmyndigheten försäkringstekniska beräkningsgrunder från och med den 1 februari 2018. Grunderna utgörs av försäkringstekniska riktlinjer tillsammans med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Det försäkringstekniska beräkningsunderlaget ska tillsammans med de försäkringstekniska riktlinjerna utgöra ett tillräckligt underlag för beräkningar, styrning och kontroll av den försäkringstekniska hanteringen.

Livförsäkringsavsättningen för frivillig pensionsförsäkring bestäms för varje årskull, kön, tariff och tariffgrupp som kapitalvärdet av återstående garanterade utbetalningar.

Värdet på livförsäkringsavsättningen för den frivilliga försäkringen beräknas med antaganden om livslängd och framtida avkastning. Avkastningen beräknas utifrån en räntekurva där marknadsräntan på statsobligationer sammanvägts till lika delar med marknadsräntan på bolåneobligationer med samma löptid. Dödligheten är en aktsam skattning av den framtida dödligheten bland de försäkrade. Den beror av den försäkrades ålder och kön. Som grund för antagandena används Pensionsmyndighetens egen erfarenhet och officiell statistik gällande befolkningsdödligheten från SCB. Speciellt utnyttjas SCB:s prognoser för framtida livslängder i befolkningen. Faktiska driftkostnader avsätts löpande till en omkostnadsfond, de ingår därför inte i beräkningen av livförsäkringsavsättningen.

Det är inte längre möjligt att betala in fler premier i den frivilliga försäkringen och alla garanterade belopp är därför antingen redan fastställda eller beräknas utifrån insatta premier enligt försäkringsavtalen. Det som kan förändra pensionsbeloppen är om det sker en vinstutdelning. Vinstutdelning kan ske om de riskbaserade överskottsmålen per tariffgrupp uppnås. Överskottsmålen har ändrats per 1 februari 2018 till att vara

riskbaserade och anger hur mycket kapital, uttryckt i procent, som Pensionsmyndigheten ska hålla utöver livförsäkringsavsättningarna innan höjning av förmånerna kan bli aktuell. Syftet med överskotts målet är att den frivilliga försäkringen med hög sannolikhet ska förbli solvent.

Traditionell försäkring

Livförsäkringsavsättningen för den traditionella försäkringen bestäms för varje försäkring som kapitalvärdet av återstående garanterade utbetalningar. Värdet beräknas med antaganden om framtida avkastning, livslängder och driftkostnader. Avkastningen beräknas utifrån en räntekurva där marknadsräntan på statsobligationer sammanvägts till lika delar med marknadsräntan på bolåneobligationer med samma löptid. Antaganden om livslängder baseras på Statistiska centralbyråns befolkningsprognos för år 2021–2110, huvudscenariot har anpassats för att bättre passa Pensionsmyndighetens egen erfarenhet. Driftkostnaderna uppskattas som prognoser för den del av driftkostnaderna som avser den traditionella försäkringsrörelsen. Driftkostnadsbelastningen uppgår till 0,7 promille. Detta sammantaget innebär att garanterade åtaganden i traditionell försäkring har värderats aktsamt enligt vedertagna aktuariella metoder. Inbetalda premier redovisas som engångspremier och höjer det garanterade beloppet. Antaganden om livslängder ändrades senast under 2021. Antagandena om livslängd utvärderas löpande utifrån SCB:s prognoser om befolkningsdödlighet.

Beräkning av garanterat belopp

Vid bestämning av garanterade belopp inom Pensionsmyndighetens traditionella försäkringsrörelse görs följande antaganden beträffande framtida avkastning på tillgångarna, driftkostnader samt livslängder för de försäkrade.

- Den framtida årliga avkastningen antas sedan 1:a december 2022 vara 0,0 procent. Tidigare var detta antagande satt till 1,0 procent.
Redan fastställda garanterade belopp kan höjas när solvensnivån överstiger det så kallade solvenstaket. Efter höjningen ska solvensen ligga på en nivå som motsvarar den så kallade målsolvensen.
Höjningens relativa storlek för en enskild försäkring beror av aktuell behållning och tidigare garanterat belopp. Den faktiska höjningen avgörs även av aktuell kollektiv konsolideringsnivå och solvensnivå samt av målsolvensen.
- Den årliga driftkostnaden antas vara 0,1 procent av försäkringskapitalet. Pensionsmyndigheten har beslutat att ta ut samma årliga avgift för den traditionella försäkringsrörelsen som för fondförsäkringsrörelsen.
- Antaganden om livslängd är baserade på Statistiska centralbyråns (SCB:s) prognoser från år 2021 där värden för personer födda 1938, 1945, 1955, 1965 och 1975 valts för försäkrade födda på 1930-, 1940- respektive 1950-, 1960- och 1970-talet. SCB har släppt uppdaterade dödlighetsantaganden under 2021 men denna har dock visat sig medföra små skillnader mot prognosen från 2015. Prognosen omfattar tre scenarier: hög, medel och låg dödlighet. För att få en viss säkerhetsmarginal har Pensionsmyndigheten valt lågalternativet. Dödligheten säkerhetsbelastas även genom att minskas med 10 procent. Med utgångspunkt från andelen kvinnor och män i dagens befolkning och prognoser om framtida livslängder har Pensionsmyndigheten beräknat hur andelen kvinnor och män kommer att förändras över tiden. Med dessa andelar som vikter har en könsneutral dödlighetsfunktion beräknats. Förväntade återstående livslängder i antal år för olika åldrar för de olika livslängdsantagandena ges i följande tabell.

Ålder	Livslängder fr.o.m. 2021-10-01	Livslängder fr.o.m. 2016-02-01	Livslängder fr.o.m. 2014-01-01	Livslängder fr.o.m. 2013-01-01	Livslängder fr.o.m. 2010-01-01	Livslängder fr.o.m. 2007-04-01
62	26,64	26,42	26,31	26,23	25,95	25,66
65	24,33	24,01	22,79	23,81	23,48	23,21
70	20,44	18,47	18,86	19,75	19,48	19,25
75	14,56	14,73	13,94	15,76	15,72	15,56
80	11,17	10,43	10,55	11,95	12,30	12,21
85	7,33	7,55	7,54	8,53	9,33	9,31
90	5,08	5,21	5,10	5,72	6,95	6,99

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador utgörs av pensionsbelopp, inklusive tilldelad återbäring, som förfallit till betalning men som ännu inte har betalats ut. Oreglerade skador i frivillig pensionsförsäkring motsvaras av avsättning till ersättningsreserv.

Övriga försäkringstekniska avsättningar

Som övriga försäkringstekniska avsättningar för frivillig pensionsförsäkring redovisas avsättningar till omkostnadsfond. Omkostnadsfonden ska täcka alla framtida driftkostnader för försäkringen.

I övriga försäkringstekniska avsättningar för traditionell försäkring ingår medel som förfallit vid dödsfall inom fondförsäkring men ännu inte fördelats som arvsvinst och minskningsmedel, vilka härrör från den avgift som dras då pensionsspararen väljer att överföra pensionsrätt till maka/make/registrerad partner. Minskingsmedlen ska sedan fördelas på pensionsspararkollektivet i likhet med arvsvinst. Dessutom ingår avkastningen på dödsfallskapital och minskningsmedel i övriga försäkringstekniska avsättningar.

Upplysning om avsättningsförändring på kort sikt

Premiepensionens livförsäkringsavsättning förväntas öka, vid antagande om att dagens ränteläge är oförändrat eftersom nya premier kommer att betalas in på försäkringen och premierna förväntas överstiga utbetald försäkringsersättning.

Livförsäkringsavsättningen i den frivilliga pensionsförsäkringen förväntas minska givet att antagande om ränta och dödlighet ligger fast eftersom inga nya premier betalas in till försäkringen.

Avsättning för oreglerade skador utgörs av pensionsbelopp som förfallit till betalning men ännu inte betalats ut, det handlar om i sammanhanget små belopp, den varierar kring några hundra tusen kronor och avsättningen förväntas varken öka eller minska systematiskt över tid.

Övriga försäkringstekniska avsättningar avser i huvudsak medel som frigjorts vid dödsfall i fondförsäkringen men som ännu inte fördelats ut som arvsvinst. Avsättningen förväntas öka då systemet är under uppbyggnad och kapitalet ökar bland de äldre, som har en högre dödsrisk.

Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk avser fondförsäkringsåtaganden och är bland annat den del av premiepensionen som omfattar pensionsspararnas fastställda pensionsrätter. Avsättningen består av olika delar vilka redovisas i egen not i balansräkningen. Då premiepensionssystemet är under uppbyggnad kommer inflödet till systemet att öka, vilket ökar avsättningen under året. Avsättningen ökar dessutom om marknadsvärdet ökar över tid.

Övriga avsättningar

Övriga avsättningar består av avsättning för kompetensväxling enligt löneavtal och avsättning för uppsagd personal för uppsägningsslöner. En del av avsättningarna för kompetensväxling och för uppsagd personal kommer att användas under kommande år.

13.6.2 Noter

Resultaträkning

Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
Administrationsersättning från AP-fonderna	576 485	483 022
Administrationsersättning från premiepensionssystemet*	461 544	560 645
Administrationsersättning från fondförvaltare för ansökningar och granskningar	15 239	15 345
Administrationsersättning för frivillig pensionsförsäkring m.m.	2 330	2 718
Intäkter från fondbolag avseende information om fonder	178	88
Administrationsersättning från minPension	1 605	1 560
Ersättning för administrativ kravkostnad	228	188
Ersättning enligt 4 § avgiftsförordningen	12 584	12 514
Ersättning enligt 15 § avgiftsförordningen	0	1
Summa	1 070 193	1 076 081

*) Årets avgiftsuttag premiepension är 512 482 tkr (608 349 tkr), varav Pensionsmyndighetens andel är 445 187 tkr (536 417 tkr). Därutöver redovisas intäkt från handelslagret 16 357 tkr som administrationsersättning från premiepensionssystemet. För redovisning av avgiftsområdet administration av ålderspension med ersättning från premiepensionssystemet, se avsnitt 11.2.

Not 2 Intäkter av bidrag	2022	2021
Bidrag från Regeringskansliet	216	-
Bidrag från Arbetsförmedlingen	430	290
Bidrag för Försäkringskassan	1 333	346
Summa	1 979	636

Not 3 Finansiella intäkter	2022	2021
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	3 668	-
Övriga räntor	4	2
Valutakursvinster	139	31
Summa	3 811	33

Not 4 Kostnader för personal	2022	2021
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal*	-731 734	-708 513
Sociala avgifter	-374 124	-362 233
Varav aktivering vid utveckling av anläggningstillgång**	69 280	97 692
Övriga kostnader för personal	-26 776	-15 924
Summa	-1 063 354	-988 978

Jämförelsebelopp för 2021 har justerats.

*) Varav arvoden 870 tkr (300 tkr).

**) Då tidigare under räkenskapsåret balanserade utgifter för utveckling avseende Garantitillägget bedömts inte uppfylla kriterierna för att kunna aktiveras som en balanserad utgift för utveckling, har återföring om -28 390 tkr bokförts under 2022. Av totala återföringsbeloppet utgör kostnader för personal -20 023 tkr. Se även avsnitt 9.7.1.1 Garantitillägg.

Not 5 Övriga driftkostnader	2022	2021
Leverans av tjänster från Försäkringskassan	-227 754	-255 398
Konsulter	-206 869	-185 543
Varav aktivering vid utveckling av anläggningstillgång*	36 341	60 981
It-tjänster	-5 681	-8 019
Reparationer och underhåll	-11 842	-18 031
Resor	-13 418	-3 057
Porto	-38 947	-41 515
Advokater	-26 671	-34 626
Programvaror	-47 145	-34 424
Telefoni	-9 059	-5 251
Återvunnen nedsättning för rättegångskostnader	0	27 701
Övrigt	-107 042	-90 298
Summa	-658 087	-587 480

*) Då tidigare under räkenskapsåret balanserade utgifter för utveckling avseende Garantitillägget bedömts inte uppfylla kriterierna för att kunna aktiveras som en balanserad utgift för utveckling, har återföring om -28 390 tkr bokförts under 2022. Av totala återföringsbeloppet utgör övriga driftskostnader -8 367 tkr. Se även avsnitt 9.7.1.1 Garantitillägg.

Not 6 Finansiella kostnader	2022	2021
Räntekostnader avseende lån i Riksgälden	-4 278	-
Upplöst avsättning för räntekostnader	-	1 872
Återvunnen räntekostnad	0	163
Övriga finansiella kostnader	-62	-43
Summa	-4 340	1 992

Not 7 Redovisning av premiepensionsverksamheten

Se särskild resultaträkning för premiepensionsverksamheten

Not 8 Finansiella intäkter avseende transfereringar	2022	2021
Realiserad vinst, netto, obligationer m.m.	3 057	5 416
Övriga finansiella intäkter	-	2
Summa	3 057	5 418

Not 9 Finansiella kostnader avseende transfereringar	2022	2021
Orealiserade förluster obligationer m.m.	-38 410	-12 833
Summa	-38 410	-12 833

Not 10 Övriga förmåner	2022	2021
Efterlevandelivräntor m.m.	-47 583	-52 098
Bostadstillägg till personer med sjuk- och aktivitetsersättning	-41 049	-37 969
Frivillig pension	-20 835	-22 119
Summa	-109 467	-112 186

Not 11 Förändring avsättning för frivillig pensionsförsäkring	2022	2021
Förändring premiereserv avseende frivillig pensionsförsäkring	53 888	30 815
Förändring omkostnadsfond avseende frivillig pensionsförsäkring	6 324	3 553
Driftkostnader	-2 329	-2 718
Utgående balans	57 883	31 650

Balansräkning

Not 12 Balanserade utgifter för utveckling	2022-12-31	2021-12-31
IB anskaffning/överfört från Premiepensionsmyndigheten	1 027 308	868 636
Årets anskaffningar	105 621	158 672
Årets utrangeringar	-58 706	-
UB anskaffningsvärde	1 074 223	1 027 308
IB ackumulerade avskrivningar	531 528	455 051
Årets avskrivningar och nedskrivningar*	105 650	76 477
Årets utrangeringar	-58 646	-
UB ackumulerade avskrivningar	578 532	531 528
Bokfört värde	495 691	495 780

Balanserade utgifter för utveckling avser främst egenutvecklade it-system för ärendehantering och system för information via webben.

*) Då vissa tidigare balanserade utgifter för utveckling avseende NextGen inte längre bedömts uppfylla kriterierna för att kunna aktiveras som en balanserad utgift för utveckling, har nedskrivning om 23 922 tkr bokförts under 2022. Vid bedömning av övriga balanserade utgifter för utveckling av NextGen kvarstår den bedömda nyttjandeperioden till tio år varvid inget ytterligare nedskrivningsbehov föreligger vid bokslutstillfället

Not 13 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
IB anskaffning	34 156	56 714
Årets anskaffningar	-	1 159
Årets utrangeringar	-3 845	-23 717
UB anskaffningsvärde	30 311	34 156
IB ackumulerade avskrivningar	32 600	54 904
Årets avskrivningar	665	991
Årets utrangeringar	-3 845	-23 295
UB ackumulerade avskrivningar	29 420	32 600
Bokfört värde	891	1 556

Not 14 Förbättringsutgifter på annans fastighet	2022-12-31	2021-12-31
IB anskaffning	20 588	20 968
Årets anskaffningar	3 638	-
Årets utrangeringar	-1 410	-380
UB anskaffningsvärde	22 816	20 588
IB ackumulerade avskrivningar	19 762	19 762
Årets avskrivningar	470	375
Årets utrangeringar	-1 410	-380
UB ackumulerade avskrivningar	18 822	19 762
Bokfört värde	3 994	826

Not 15 Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2022-12-31	2021-12-31
IB anskaffning	98 601	104 953
Årets anskaffningar	22 412	6 743
Årets utrangeringar	-6 961	-13 095
UB anskaffningsvärde	114 052	98 601
IB ackumulerade avskrivningar	71 256	73 326
Årets avskrivningar	12 988	10 235
Årets utrangeringar	-6 764	-12 305
UB ackumulerade avskrivningar	77 480	71 256
Bokfört värde	36 572	27 345

Not 16 Aktier och andelar*	2022-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2021-12-31
	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde
<i>Onoterade aktier</i>				
Heimstaden Bostad AB - Pref B	1 897 110	2 049 358	1 315 107	1 312 448
Heimstaden Bostad AB - Stamaktie	701 320	570 295	434 887	512 950
<i>Värdepappersfonder</i>				
SPP Global Plus	9 309 544	11 770 208	8 833 728	12 360 852
SPP Emerging Markets Plus	1 335 936	1 411 520	1 268 059	4 464 595
Handelsbanken Global Criteria A1	6 158 563	10 956 973	5 194 895	10 868 038
Handelslager aktiefonder	79 297	75 709	52 887	52 982
Utgående balans	19 481 770	26 834 063	17 099 563	26 571 865

Jämförelsebelopp för 2021 har ändrats

*) Bokfört värde överensstämmer med verkligt värde.

Not 17 Obligationer*	2022-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2021-12-31
	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Anskaffningsvärde	Bokfört värde
<i>Värdepappersfonder</i>				
Kammarkollegiets räntekonsortium	36 214 201	35 036 530	31 261 085	37 029 807
Frivilliga pensionsförsäkringen räntekonsortiet	228 647	256 570	246 791	313 124
Handelslager räntefonder	8 777	8 777	4 625	4 624
Utgående balans**	36 451 625	35 301 877	31 512 501	37 347 555

*) Bokfört värde överensstämmer med verkligt värde.

***) Utgående balans anskaffningsvärdet 2021 har justerats

Not 18 Återkommande värderingar till verkligt värde	2022-12-31				2021-12-31			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar</i>								
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen								
Onoterade aktier - fastighetsbranschen			2 619 653	2 619 653			1 825 398	1 825 398
Aktier - värdepappersfonder	24 214 410		24 214 410	24 214 410	24 746 467			24 746 467
Obligationer - värdepappersfonder	35 301 877		35 301 877	35 301 877	37 347 555			37 347 555
Summa finansiella tillgångar	59 516 287	-	2 619 653	62 135 940	62 094 022	-	1 825 398	63 919 420

Hierarki för finansiella tillgångar värderade till verkligt värde:

Nivå 1: Verkligt värde på finansiella instrument som handlas på en aktiv marknad (såsom börsnoterade derivat och aktierrelaterade värdepapper) baseras på noterade marknadspriser på balansdagen. Det noterade marknadspriset som använts för finansiella tillgångar är den aktuella köpkursen.

Nivå 2: Verkligt värde på finansiella tillgångar som inte handlas på en aktiv marknad fastställs med hjälp av värderingstekniker som i så stor utsträckning som möjligt utgår från marknadsinformation medan företagsspecifik information används i så liten utsträckning som möjligt. Samtliga väsentliga indata som krävs för verkligt värdevärderingen av ett instrument är observerbara.

Nivå 3: Finansiella tillgångar som ingår i nivå 3 utgörs av investeringar i onoterade fastighetsaktier. Verkligt värde för tillgångar som ingår i nivå 3 erhålls från motpart.

Det har under året inte skett några överföringar mellan nivåer för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde. Överföringar mellan nivåerna i hierarkin för verkligt värde sker i slutet av rapportperioden.

Not 18 forts. Förändringar för finansiella instrument i nivå 3	2022-12-31		2021-12-31	
	Onoterade aktier	Summa	Onoterade aktier	Summa
Ingående balans 1 januari	1 749 994	1 749 994	-	-
Förvärv	848 436	848 436	1 749 994	1 749 994
Vinster (+) / förluster (-) redovisade i orealiserade vinster / förluster på placeringstillgångar	21 223	21 223	75 404	75 404
Utgående balans 31 december	2 619 653	2 619 653	1 825 398	1 825 398

Jämförelsebelopp för 2021 har justerats.

Not 19 Övriga lån*	2022-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2021-12-31
	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>
Fordran pågående repor tillfällig förvaltning	23 165 750	23 153 521	22 178 831	22 165 905
Upplupna intäkter repor tillfällig förvaltning		27 488		2 910
Utgående balans	23 165 750	23 181 009	22 178 831	22 168 815

*) Bokfört värde överensstämmer med upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde överensstämmer med marknadsvärde.

Risken hanteras genom daglig säkerhetshantering. Pensionsmyndigheten har genom Kammarkollegiet avtal (GMRA/ISMA) om nettning hänförligt till återköpstransaktioner.

Not 20 Övriga finansiella placeringstillgångar*	2022-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2021-12-31
	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>
Nominella obligationer	17 278 000	19 020 453	21 098 807	20 783 642
Upplupen ränta dito		74 680		107 191
Bostadsobligationer	11 880 901	13 012 849	15 430 906	14 913 068
Upplupen ränta dito		83 006		102 923
Likvida medel	13 714 828	13 714 828	7 439 547	7 439 547
Utgående balans	42 873 729	45 905 816	43 969 260	43 346 371

*) Bokfört värde överensstämmer med upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde överensstämmer med marknadsvärde.

Nominella obligationer avser obligationer utgivna av svenska staten i svenska kronor. Bostadsobligationer avser säkerställda obligationer utgivna enligt lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer, i svenska kronor, som vid investeringstillfället får ha som lägst kreditbetyg AAA där moderbolagets kreditbetyg är som lägst BBB, enligt Standard & Poor's klassificering för kreditbetyg, eller motsvarande enligt Moodys och Fitch.

Not 21 Fondförsäkringstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
Aktiefonder	1 708 464 498	1 945 993 369
Räntefonder	118 987 083	114 597 574
Utgående balans	1 827 451 581	2 060 590 943

Not 22 Övriga kortfristiga fordringar	2022-12-31	2021-12-31
Ej likviderade affärer med värdepapper	333 362	621 118
Fordran AP-fonderna	18 497	26 146
Fordran Försäkringskassan avseende ålderspensionsavgift till premiepensionen	74 768	6 782
Återkravsfordringar	182 642	154 602
Övrigt	166	98
Utgående balans	609 435	808 746

Osäkra fordringar inom fondhandeln uppgår till 5 969 148 tkr varav 5 969 148 tkr är nedskrivna. Kapitalfordran återkrav uppgår till 289 696 tkr och är i bokslutet nedskrivna med 121 691 tkr vilket gör att bokfört värde kapitalfordran uppgår till 168 005 tkr.

Not 23 Förutbetalda kostnader	2022-12-31	2021-12-31
Förutbetalda hyror	12 306	10 133
Licenser	33 312	26 173
Övriga it-kostnader	11 210	17 805
Andra köpta tjänster	8 851	484
Övriga förutbetalda kostnader	3 481	175
Utgående balans	69 160	54 770

Not 24 Övriga upplupna intäkter	2022-12-31	2021-12-31
Upplupna återförda förvaltningsavgifter	1 554 024	1 756 974
Övriga upplupna intäkter	15 934	40 726
Utgående balans	1 569 958	1 797 700

Not 25 Avräkning med statsverket	2022-12-31	2021-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel, inkomster*	-330 888 786	-306 058 578
Redovisat mot inkomsttitel, utgifter*	477 495 845	437 083 252
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	-146 607 059	-131 024 674
Fordringar/skulder avseende uppbörd	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	3 347 030	3 070 217
Redovisat mot anslag	55 057 182	46 326 025
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-54 193 709	-46 049 212
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	4 210 503	3 347 030
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	10 442	10 125
Redovisat mot anslag	788 250	777 905
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-865 228	-777 588
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-66 536	10 442
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	625	738
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregel	-69	-113
Fordringar avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	556	625
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	29 484 429	28 568 364
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	545 330 949	517 483 501
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-744 499 295	-693 641 322
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	200 800 768	177 073 886
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	31 116 851	29 484 429
Summa Avräkning med statsverket	35 261 374	32 842 526

*) Nettoutgift redovisad mot inkomsttitel avser överföring till AP-fonderna och premiepensionssystemet.

Not 26 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	380 336	163 469
Utgående balans	380 336	163 469

Beviljad räntekontokredit för 2022 är 380 000 tkr. Krediten utnyttjades inte under 2022.

Not 27 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Återförda förvaltningsavgifter	4 773 472	4 788 640
Minskingsmedel och dödsfallskapital	6 083 961	5 863 905
Valutakonton i Riksgäldskontoret	1 957 382	2 838 672
Övrigt	135 422	167 246
Utgående balans	12 950 236	13 658 463

Not 28 Kassa och bank	2022-12-31	2021-12-31
Valutakonton i bank	196	11
Bankkonto, återförda förvaltningsavgifter	30	-
Utgående balans	226	11

Not 29 Förändring av myndighetskapital

	Statskapital	Konsolideringsfond (Premiepension)*	Konsolideringsfond (Frivillig pensionsförsäkring)	Balanserad kapitalförändring uppörd och transfereringar	Balanserad kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (ansökan fondförvaltare)	Balanserad kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (AP-fonderna)	Disposition mot konsolideringsfond (Premiepension)*	Disposition mot konsolideringsfond (Frivillig pensionsförsäkring)	Kapitalförändring uppörd och transfereringar	Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (ansökan fondförvaltare)	Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (AP-fonderna)	Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet (årlig avgift, disponeras av Fondtorgsnämnden)	Summa
Utgående balans 2021	311	17 378 060	43 080	145 731	-69	493	8 845 016	2 117	20 753	-413	-15 930		26 419 149
A. Ingående balans 2022	311	17 378 060	43 080	145 731	-69	493	8 845 016	2 117	20 753	-413	-15 930		26 419 149
Föregående års kapitalförändring		8 845 016	2 117	20 753	-413	-15 930	-8 845 016	-2 117	-20 753	413	15 930		0
Förändring statskapital													0
Utbetalning återbäring från konsolideringsfond		-1 599 495											-1 599 495
Årets kapitalförändring							2 548 286	1 695	31 396	4 551	-18 479	-37 587	2 529 862
B. Summa årets förändring	0	7 245 521	2 117	20 753	-413	-15 930	-6 296 730	-422	10 643	4 964	-2 549	-37 587	930 367
C. Utgående balans 2022	311	24 623 581	45 197	166 484	-482	-15 437	2 548 286	1 695	31 396	4 551	-18 479	-37 587	27 349 516

* Specifikation av konsolideringsfond, premiepensionen	Fondförsäkring	Traditionell försäkring	2022-12-31 Totalt	2021-12-31 Totalt
Ingående balans konsolideringsfond	102 631	26 120 445	26 223 076	18 603 105
Från konsolideringsfond utbetald återbäring		-1 599 495	-1 599 495	-1 225 045
Årets resultat	-26 274	2 574 560	2 548 286	8 845 016
Utgående konsolideringsfond	76 357	27 095 510	27 171 867	26 223 076

Not 30 Balanserad kapitalförändring	2022-12-31	2021-12-31
Administration av ålderspension med ersättning från AP-fonderna	-15 437	493
Administration av ansökan från och granskning av fondförvaltare	-482	-69
Balanserad kapitalförändring uppörd, avser ränta återkravsfordringar	25 207	23 324
Balanserad kapitalförändring transfereringar, återkravsfordringar	141 277	122 407
Utgående balans	150 565	146 155

Not 31 Kapitalförändring enligt resultaträkningen	2022-12-31	2021-12-31
Årets resultat premiepensionen, verksamhetsavsnittet	16 450	157 481
Årets resultat, redovisning av premiepensionsverksamheten	2 531 836	8 687 535
Årets resultat premiepensionen	2 548 286	8 845 016
Årets resultat frivillig pensionsförsäkring	1 695	2 117
Administration av ålderspension med ersättning från AP-fonderna	-18 479	-15 930
Administration av ansökan från och granskning av fondförvaltare	4 551	-413
Årlig avgift (disponeras av Fondtorgsnämnden)	-37 587	-
Årets kapitalförändring uppörd, avser ränta återkravsfordringar	4 726	1 883
Årets kapitalförändring transfereringar, återkravsfordringar m.m.	26 670	18 870
Summa	2 529 862	8 851 543

Årets resultat premiepensionen redovisad i verksamhetsavsnittet summerat med årets resultat i redovisning av premiepensionsverksamheten utgör årets resultat premiepensionen redovisad i resultaträkning, särskild redovisning premiepensionsverksamheten.

Not 32 Livförsäkringsavsättning	Premiepension	Frivillig försäkring	2022-12-31 Totalt	2021-12-31 Totalt
Ingående avsättning	37 660 824	230 980	37 891 804	35 040 873
Utgående avsättning	34 894 818	177 092	35 071 910	37 891 804
Årets förändring	-2 766 006	-53 888	-2 819 894	2 850 931

Not 33 Avsättning för oreglerade skador

Se not 50 i avsnitt Noter premiepension.

Not 34 Övriga försäkringstekniska avsättningar	Premiepension	Frivillig försäkring	2022-12-31 Totalt	2021-12-31 Totalt
Ingående avsättning	5 872 458	35 387	5 907 845	4 508 685
Utgående avsättning	6 084 220	29 063	6 113 283	5 907 845
Årets förändring	211 762	6 324	205 438	1 399 160
Varav:				
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar	37	-6 324	-6 287	-3 545
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar investeringsavtal	211 725		211 725	1 402 705
Årets förändring	211 762	-6 324	205 438	1 399 160

Not 35 Övriga avsättningar	2022-12-31	2021-12-31
Avsättning för rättegångskostnader		
Ingående balans	-	1 872
Upplöst avsättning räntekostnader	-	-1 872
Summa	-	0

Avsättning för uppsagd personal, uppsägningslöner		
Ingående balans	-	-
Årets avsättning	1 260	-
Summa	1 260	-

Avsättning för kompetensväxling		
Ingående balans	10 757	9 529
Årets avsättning	2 181	2 119
Årets utbetalning	-374	-891
Summa	12 564	10 757
Utgående balans	13 824	10 757

Övriga avsättningar utgörs av avsättning för kompetensväxling och avsättning för uppsagd personal, uppsägningslöner. Kommande år beräknas cirka 750 tkr att utnyttjas för kompetensväxling och 840 tkr kommer att utnyttjas för uppsägningslöner för uppsagd personal.

Not 36 Fondförsäkringsåtaganden	2022-12-31	2021-12-31
Avsättning	1 827 451 581	2 060 590 943
Avsättning ännu ej placerad i fondandelar	51 490	56 660
Utgående balans	1 827 503 071	2 060 647 603
Ingående avsättning	2 060 647 603	1 578 779 328
Inbetalningar	43 313 335	41 030 534
Avgiftsuttag	-490 504	-579 351
Utbetalningar	-19 629 590	-14 676 921
Kapitalavkastning	-256 123 950	457 497 842
Förändring dödsfallskapital	-211 725	-1 402 706
Övrigt	-2 098	-1 123
Årets förändring	-233 144 532	481 868 275
Utgående balans	1 827 503 071	2 060 647 603

Not 37 Lån i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Ingående skuld	521 276	453 323
Lån upptagna under året	107 588	157 990
Årets amortering	-96 112	-90 037
Utgående skuld	532 752	521 276

Beviljad låneram för 2022 är 724 000 tkr. Skulden avser lån för att finansiera anläggningstillgångar.

Not 38 Övriga krediter i Riksgäldskontoret	2022-12-31	2021-12-31
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	2 117 034	3 177 160
Utgående balans	2 117 034	3 177 160

Beviljad kreditram 2022 är 11 000 000 tkr. Krediten ska tillgodose behovet av likviditet i handel med fondandelar. Maximalt utnyttjad kredit under 2022 var 4 805 256 tkr.

Not 39 Övriga kortfristiga skulder	2022-12-31	2021-12-31
Skulder avseende ej fastställda avgiftsmedel*	69 083 155	65 403 826
Ej likviderade affärer med värdepapper	241 421	297 830
Skuld fondföretag	-	411
Personalens källskatt	18 881	16 795
Källskatt frivillig pension	1 266	1 348
Preliminärskatt för utbetalda pensioner	6 932 868	6 672 285
Övrigt**	366 536	9 601
Utgående balans	76 644 127	72 402 096

*) Varav finansiell skuld återköpstransaktioner 23 178 270 (22 169 174), se not 42.

***) I balansposten övrigt utgör 100 121 tkr inbetalda ersättningar från Allra som härrör från brottmålet och som då inte fördelats till sparare.

Not 40 Upplupna kostnader	2022-12-31	2021-12-31
Återförda förvaltningsavgifter att fördela	6 329 768	6 548 966
Upplupen semesterlöneskuld	50 012	46 462
Upplupna löner	1 898	1 663
Upplupna socialavgifter avseende semesterlöneskuld och löner	28 635	26 340
Upplupna kostnader konsulter	4 836	3 002
Övriga upplupna kostnader	8 635	6 004
Utgående balans	6 423 784	6 632 437

Not 41 Registerförda tillgångar	2022-12-31	2021-12-31
<i>Fondförsäkringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risk:</i>		
Andelar i fonder	1 827 451 581	2 060 590 943
<i>Tillgångar avseende garanterade åtaganden för traditionell försäkring:</i>		
Onoterade aktieinnehav	2 619 653	1 825 398
Andelar i fonder	59 175 231	61 723 292
Bankmedel	134 899	167 111
Frivilliga pensionsförsäkringskonsortiet	256 570	313 124
Summa för egna skulder och panter	1 889 637 934	2 124 619 868

Not 42 Överförda tillgångar*	2022-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2021-12-31
	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>	<i>Verkligt värde</i>	<i>Bokfört värde</i>
Fordran pågående repor tillfällig förvaltning	23 165 750	23 153 521	22 178 831	22 165 905
Upplupna intäkter repor tillfällig förvaltning		27 488		2 910
Summa fordran återköpstransaktioner	23 165 750	23 181 009	22 178 831	22 168 815
Upplupen kostnad repor		24 812		450
Skuld pågående repor	23 120 463	23 153 458	22 180 501	22 168 724
Summa skuld återköpstransaktioner	23 120 463	23 178 270	22 180 501	22 169 174

*) Bokfört värde överensstämmer med upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde överensstämmer med marknadsvärde.

Tillgångarna kvarstår i balansräkningen eftersom Pensionsmyndigheten fortfarande står värdeförändringsrisken. Säkerhet erhålls i form av likvida medel och redovisas med tillhörande skuld värderad till upplupet anskaffningsvärde under posten övriga skulder. Pensionsmyndigheten har genom Kammarkollegiet avtal (GMRA/ISMA) om nettning hänförligt till återköpstransaktioner.

Not 43 Ansvarsförbindelser

Övriga ansvarsförbindelser avser begäran om skadestånd. I flertalet ärenden anger motparten inte konkreta ersättningsbelopp. 2022-12-31 finns sammanlagt 736 tkr i yrkade och uppskattade belopp avseende skadestånd. Statistik från tidigare år visar att en sökande beviljas skadestånd i ungefär 20–25 procent av fallen. JK har emellanåt en lång handläggningstid, den kan över tid variera mellan tre veckor och 18 månader.

Det krav från Advisor AB som fanns vid förra årsskiftet har avslagits av tingsrättens dom i februari 2022. Domen har vunnit laga kraft.

Not 44 Finansieringsanalys	2022	2021
Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	-1 899 230	-1 713 404
Justeringar:		
Avskrivningar	119 774	88 078
Realisationsförluster	257	1 212
Förändring av övriga avsättningar	3 068	-644
Verksamhetens kostnader	-1 776 131	-1 624 758

13.6.3 Övriga tilläggsupplysningar

Tabell 98. Uppgifter om styrelseledamöter

Ledamot	Ersättning i kronor	Övriga uppdrag i styrelser och råd
Daniel Barr <i>Generaldirektör</i>	1 606 000	MinPension i Sverige AB
Ingrid Burman <i>Ordförande</i>	125 300	-
Sven-Erik Bucht	72 300	Copperstone Resources AB Infra Nord AB
Golnaz Hashemzadeh Bonde	65 000	Svenska filminstitutet Alabandool AB
Anita Johansson	90 000	Mittuniversitetet Sundsvall Kyrkholmen konsult AB
Marcus Karlsson	65 000	Giverny AB Nordic Specialist Finance Advisory AB Third Act Financial Services AB
Tom Madell	66 000	Legum AB
Wendla Thorstensson	65 800	-
Eva Vestin	65 000	Eva Vestin Consulting AB

Inga framtida åtaganden har avtalats för ledamöterna.

14 Särskild redovisning premiepensionsverksamheten

14.1 Förvaltningsberättelse

14.1.1 Väsentliga händelser under året

14.1.1.1 Nästa steg mot ett tryggare och mer hållbart premiepensionssystem

Pensionsmyndigheten har under året slutfört sitt uppdrag från regeringen att samverka med och bistå utredningen om ett upphandlat fondtorg för premiepensionen i det fortsatta arbetet för att uppnå ett tryggare och mer hållbart premiepensionssystem. I uppdraget ingick att förbereda och genomföra bildandet av den nya myndigheten, Fondtorgsnämnden, och att etablera rollen som dess värmyndighet.

I slutet av maj beslutade Riksdagen om regeringens proposition om ett bättre premiepensionssystem innefattande ett regelverk för ett upphandlat fondtorg för premiepensionen och en lag som reglerar den nya myndigheten och dess uppgifter. Fondtorgsnämnden bildades och inledde sin verksamhet den 20 juni 2022 då de nya bestämmelserna trädde i kraft. Fondtorgsnämnden tog vid myndighetens start över uppgiften att företräda staten i relationen till de fondförvaltare som tidigare tecknat fondavtal med Pensionsmyndigheten.

I sin roll som värmyndighet upplåter Pensionsmyndigheten lokaler och sköter administrativa och handläggande uppgifter åt Fondtorgsnämnden. Vid Pensionsmyndigheten finns det en särskild organisation, benämnd kanslifunktionen för Fondtorgsnämnden ("kanslifunktionen"), som bereder Fondtorgsnämndens ärenden och utför övriga uppgifter i förvaltningen av fondtorget. Kanslifunktionen leds av en chef som utses av Pensionsmyndigheten i samråd med Fondtorgsnämnden.

Vid årsskiftet 2022 hade kanslifunktionen 14 anställda. Samtliga medarbetare har tillkommit kanslifunktionen under 2022 varav 6 personer flyttades organisatoriskt inom Pensionsmyndigheten. För att kortsiktigt tillgodose kompetensbehovet inom kanslifunktionen har konsulter anlåtats att bistå uppstartsarbetet inom flertalet områden. För att tillgodose rekryteringsbehovet på lång sikt har Pensionsmyndigheten genomfört och kommer under 2023 att genomföra ett antal strategiska rekryteringar. Bland annat har kompetens inom fondupphandling, upphandlings- och myndighetsjuridik, fondgranskning, hållbarhet och kommunikation säkrats. Ett antal av dessa nyrekryteringar som påbörjar sin tjänstgöring i kanslifunktionen i inledningen av 2023 är boende i närområdet till Fondtorgsnämndens kommande säte i Botkyrka.

Pensionsmyndigheten upplåter kontor för Fondtorgsnämndens verksamhet i Tumba bruk, Botkyrka kommun. Kontoret har arbetsplatser för anställda på kanslifunktionen samt lokaler för nämndsammanträden. Dessa lokaler är under renovering och beräknas stå inflyttningsklara den 1 april 2023, fram till dess upplåter Pensionsmyndighetens lokaler i sitt kontor i Stockholm.

14.1.1.2 Beslut om utökad fondhandelskredit

Regeringen beslutade i budgetpropositionen för 2022 att myndighetens fondhandelskredit utökas från 8 till 11 miljarder kronor från och med 1 januari 2022 och därefter med ytterligare 1 miljard per år 2023 och 2024. Anledningen till utökad kredit är begäran från Pensionsmyndigheten eftersom fondkapitalet flerdubblats sedan senaste justeringen.

14.1.1.3 Hantering av särskilda händelser på fondtorget

Under 2022 har det omfattande arbetet med särskilda händelser på fondtorget fortsatt. Särskilda händelser på fondtorget är ett samlingsnamn för de senaste årens aktiviteter kopplat till de fondbolag som i sitt agerande inte sett till pensionsspararnas bästa.

Rättsprocesser gällande händelser i Allra, UBS Third Party, Optimus High Yield och Falcon Funds har pågått under året. För ytterligare information om händelserna finns också en beskrivning på myndighetens externa webbplats.

Optimus High Yield och Falcon Funds

I början av år 2020 stämde Pensionsmyndigheten flera olika individer och företag med anknytning till Optimus Fonder och Falcon Funds inför engelsk domstol i London för att få skadestånd. Totalt har myndigheten yrkat skadestånd om 115 miljoner euro, en summa som dock kan komma att delvis kvittas mot ersättning från andra aktörer som Pensionsmyndigheten framställt krav mot.

Under 2022 har Pensionsmyndigheten arbetat för att få till en så kallad Summary Judgement då de svarande inte velat medverka till att föra processen framåt. Den 17–18 oktober 2022 hölls en förhandling där det avgjordes om en sådan förenklad dom skulle meddelas. Pensionsmyndighetens talan bifölls i de delar som avser händelserna i Optimus Fonder och myndigheten tilldömdes ett skadestånd om cirka 300 miljoner kronor samt ränta. De rättsliga processerna fortsätter i London avseende händelser på Malta 2014–2016.

Under våren 2022 föll domen i Falconmålet i hovrätten avseende händelser på Malta från 2014–2016. Hovrätten fastställde tingsrättsdomen i skuldfrågan och skärpte samtidigt straffen för de tilltalade. En person fick ett kännbart fängelsestraff. En annan av de tilltalade var redan dömd till ett långt fängelsestraff för brotten i Optimus Fonder och fick därför endast en mindre straffskärpning. En av de tilltalade överklagade i påföljdsdelen till Högsta domstolen, som dock inte meddelade prövningstillstånd. Pensionsmyndigheten biträdde inte åtalet utan driver en separat skadeståndstalan i London som beskrivits ovan.

Pensionsmyndigheten framställde i juli ett krav mot Optimus High Yields förvaringsinstitut Swedbank AB med anledning av brister i hur banken fullgjort sin kontroll-, gransknings- och rapporteringsskyldighet i samband med brottsligheten i Optimus High Yield och fusionen av fonden till Falcon Balanced som möjliggjorde fortsatt brottslighet på Malta. Kravet uppgår till cirka 4,1 miljarder kronor jämte dröjsmålsränta. Dialog pågår mellan Pensionsmyndigheten och Swedbank.

GFG Global Medium Risk Fund

Under året har likvidationen av GFG fortsatt. Som ett resultat av den polisanmälan Pensionsmyndigheten gjorde under 2016 pågår en förundersökning hos Ekobrottsmyndigheten. Även likvidatorn har sedan tidigare lämnat in en polisanmälan avseende misstänkt brottslighet riktad mot fonden. Denna anmälan avser andra gärningsmän än de Pensionsmyndigheten tidigare anmält. Pensionsmyndigheten följer utvecklingen noggrant.

Åtgärder med anledning av Allra

Efter Högsta domstolens besked den 28 december 2021, om att inte meddela prövningstillstånd i brottmålet mot de fyra Allra-företrädarna, dömdes de att betala det skadestånd om cirka 168 miljoner kronor och ränta som Pensionsmyndigheten hade begärt, samt till långa fängelsestraff. Allra-företrädarna och Allra-bolag försattes även i konkurs. Under 2022 har konkursförvaltarna arbetat intensivt med att fastställa vilka tillgångar som finns i konkurserna samt realisera och/eller återvinna medel till konkursbona. Pensionsmyndigheten, i egenskap av den största fordringsägaren i samtliga konkurser, har bevakat pensionsspararnas intressen i dessa. Ingen av konkurserna har avslutats under året.

I juni 2018 stämde Pensionsmyndigheten Allra Asset Management S.A. (AAM), senare Allra Luxembourg S.A., vid Stockholms tingsrätt. AAM var det fondbolag som Pensionsmyndigheten hade ingått samarbetsavtal med, och som myndigheten sedermera sade upp från fondtorget i mars 2017. Myndigheten yrkade skadestånd för händelser under 2015 med cirka 195 miljoner kronor samt dröjsmålsränta. Sedan flertalet av Allra-bolagen försattes i konkurs under 2022, tog en konkursförvaltare formellt sett över AAM:s roll i processen. Pensionsmyndigheten har noterat att det saknas pengar i bolaget för att täcka myndighetens krav. Under 2022 har förlikningsdiskussioner förts mellan Pensionsmyndigheten och bolaget vilket har resulterat i en överenskommelse där

Pensionsmyndigheten får den absoluta merparten av det som finns kvar i bolaget. I en första delbetalning har Pensionsmyndigheten erhållit 1,5 miljoner euro och kommer under 2023 att få en andra delbetalning om cirka 2,5 miljoner euro. Medlen kommer senare att fördelas till de drabbade pensionsspararna.

I maj 2022 framställde Pensionsmyndigheten ett krav mot Skandinaviska Enskilda Banken AB (SEB), som under 2012 var förvaringsinstitut för de så kallade Allra-fonderna, vilka var föremål för det ovan nämnda brottmålet. Pensionsmyndigheten anser att banken brast i den kontroll-, gransknings- och rapporteringsskyldighet som ålegat banken i rollen som förvaringsinstitut. Kravet uppgår till drygt 470 miljoner kronor jämte dröjsmålsränta. Dialog pågår mellan Pensionsmyndigheten och SEB.

Process mot UBS Third Party SA

I juli 2021 lämnade Pensionsmyndigheten in en stämmingsansökan mot det Luxemburgbaserade bolaget UBS Third Party SA (UBS) till Stockholms tingsrätt med ett krav om cirka 42 miljoner USD samt dröjsmålsränta. UBS hade tidigare ett samarbetsavtal med Pensionsmyndigheten då UBS outsourcade förvaltningen av fonderna till Prognosia (senare Allra). Pensionsmyndighetens krav grundar sig i de warrantaffärer som Prognosia genomförde till icke marknadsmässiga villkor under 2015 för UBS:s räkning. Under 2022 har ett planerings-sammanträde hållits i tingsrätten, därutöver har skriftväxling pågått. Huvudförhandling i målet är planerad i tingsrätten till våren 2024.

Avslut av Rysslandsfonder

Som en konsekvens av Rysslands anfall på Ukraina och efterföljande sanktioner tvingades flera fondbolag stoppa handeln i ryska och östeuropeiska fonder. Pensionsmyndigheten fick därför handla stoppa flera fonder i premiepensionssystemet. Under våren 2022 beslutades att fyra ryska fonder förlorade sitt fondavtal och som en konsekvens av det och för att lösa de praktiska svårigheterna för spararna så avregistrerades fonderna för spararna trots att Pensionsmyndigheten i sin tur inte kunde avyttra fondandelarna. Myndigheten beslutade att initialt ersätta spararna med 0,5 procent av senast handlade fondkurs, en ersättning som belastar fondhandelskrediten. Att på detta sätt avregistrera och ersätta sparare utan att kunna göra motsvarande transaktion externt är en unik händelse för Pensionsmyndigheten. Tills vidare håller således Pensionsmyndigheten fondandelarna i de ryska fonderna manuellt utanför fondtorget. Framtida inkomst från dessa andelar ska i första hand täcka de 0,5 procent som Pensionsmyndigheten ersatt spararna med, därefter ska överskottet fördelas proportionerligt till drabbade sparare. Detta skapar således en fordran från spararna som inte syns på deras konton, men bevakas av myndigheten. Det var cirka 91 000 sparare som hade innehav i någon av de fyra ryska fonderna som avregistrerades, dessa sparare fick brev av Pensionsmyndigheten som förklarade situationen. Pensionsmyndigheten gick även ut med särskilt pressmeddelande kring hanteringen av rysslandsfonderna. Hantering finns beskriven i avsnitt 16 under *Avsteg från myndighetens Försäkringspolicy för premiepensionsrörelsen avseende att omräkna och avsluta utbetalningarna vid avslut av rysslandsfonder*.

14.1.1.4 Osäkra fordringar Fondförsäkring – Bokföring och kvarvarande innehav

I samband med särskilda händelser på fondtorget har också krav ställts på fondförvaltare eller dess företrädare för händelser före avslutet. Vissa av dessa fordringar är föremål för tvist eller domstolsprövning eller utfall av likvidationsprocess hos fondbolaget. Samtliga fordringar i samband med särskilda händelser bedöms som osäkra varför de är nedskrivna i sin helhet.

Per 31 december 2022 uppgick osäkra fordringar för fondandelare, felaktig prisreduktion, fondinformation med mera samt upplupen ränta till 5 969 (1 972) miljoner kronor. Dessa fordringar är nedskrivna i sin helhet. Ökningen gentemot 2021 beror till stor del på att en ny fordran mot Swedbank tillkommit, samt av vissa fordringar kontinuerligt växer med dröjsmålsränta eller avkastning.

14.1.2 Väsentliga händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter balansdagen.

14.1.3 Fondförsäkring

Fondförsäkring ingår i Pensionsmyndighetens verksamhet och omfattar placeringen av pensionsspararnas och pensionärernas fastställda pensionsrätter. I 64 kap. 2 § socialförsäkringsbalken föreskrivs att medel motsvarande fastställda pensionsrätter för premiepension ska fonderas och att pensionsspararna och pensionärerna ska ha möjlighet att själva bestämma hur de fonderade medlen ska förvaltas för deras räkning.

Antalet pensionssparare och pensionärer med fondförsäkring den 31 december 2022 uppgick till 7 772 380.

14.1.3.1 Kapitalflöde

Fondförsäkringens premieinkomst uppgick under 2022 till 53,7 (50,0) miljarder kronor. Inflödet bestod till största del av de tre delarna rabatter, arvsvinst och nya pensionsrätter.

Under året tilldelades arvsvinster om 5,9 (4,5¹⁴) miljarder kronor till pensionssparare och pensionärer med fondförsäkring. Därutöver tilldelades berörda pensionssparare och pensionärer 2021 års rabatt på förvaltningsavgifterna om 6,5 (4,9) miljarder kronor (inklusive ränta och justeringsposter). De tilldelade rabatterna under 2022 ökade kraftigt jämfört med föregående år. Förändringen berodde främst på två faktorer, fondernas ökande tillgångar och att myndigheten skärpte villkoren om prisreduktion.

I december 2022 placerades de fastställda pensionsrätterna för intjänandeåret 2021 i fondförsäkringen. Insättningen innebar ett tillflöde till fondförsäkringen om 47,2 (45,0) miljarder kronor. Samtidigt gjordes en rebalansering mellan de två fonderna som ingår i AP7 Såfa och de tre fasta AP7-portföljerna.

Vid tilldelningen av medel för pensionsrätter i december 2022 tillkom 204 157 (150 130) nya pensionssparare i fondförsäkringen. Den kraftiga ökningen beror på att covid-effekten för 2020 nu passerats, vilket gör att antalet nya sparare nu återgått till den normala nivån på cirka 200 000 individer. De nya spararnas pensionsrätter motsvarade 456,4 (332,1) miljoner kronor. Den totala placeringen av medel minskade på grund av att antalet nya pensionssparare var färre. Den genomsnittliga placeringen av medel per pensionssparare ökade något, från 2 214 kronor till 2 260 kronor.

Det totala utflödet från fondförsäkringen uppgick under 2022 till 30,0 (23,7) miljarder kronor. Av det utgjordes 19,6 (14,7) miljarder kronor av pensionsutbetalningar och 10,4 (9,0) miljarder kronor av överföring till den traditionella försäkringsrörelsen.

14.1.3.2 Tillgångarnas marknadsvärden och fördelning

Per den 31 december 2022 hade totalt 7,8 (7,6) miljoner pensionssparare och pensionärer ett fondinnehav i premiepensionssystemets fondförsäkringsrörelse till ett marknadsvärde av 1 827,5 (2 060,6) miljarder kronor.

Tabell 99. Fördelning av tillgångarnas marknadsvärde och procentuell fördelning uppdelat på fondtyper respektive AP7 Såfa per den 31 december 2022, 2021 och 2020

Fondtyper och AP7 Såfa	Marknadsvärde 31 dec 2022, mdkr	Fördelning i % 31 dec 2022	Marknadsvärde 31 dec 2021, mdkr	Fördelning i % 31 dec 2021	Marknadsvärde 31 dec 2020, mdkr	Fördelning i % 31 dec 2020
Aktiefonder	614,0	33,6	758,2	36,8	581,7	36,8
Blandfonder	64,3	3,5	74,9	3,6	65,3	4,1
Generationsfonder	260,0	14,2	282,5	13,7	220,6	14,0
Räntefonder	31,0	1,7	30,0	1,5	30,8	2,0
AP7 Såfa	858,0	47,0	914,9	44,4	680,2	43,1
Totalt	1 827,5	100 %	2 060,6	100 %	1 578,7	100 %

Trenden med procentuell förskjutning av antal sparare och kapital i AP7 Såfa fortsatte 2022. Detta är bl.a. en följd av att flera yngre sparare inte gör egna fondval, samt att kapitalet från avslutade fonder oftast går till förvalet.

¹⁴ Jämförelsebelopp föregående år har justerats.

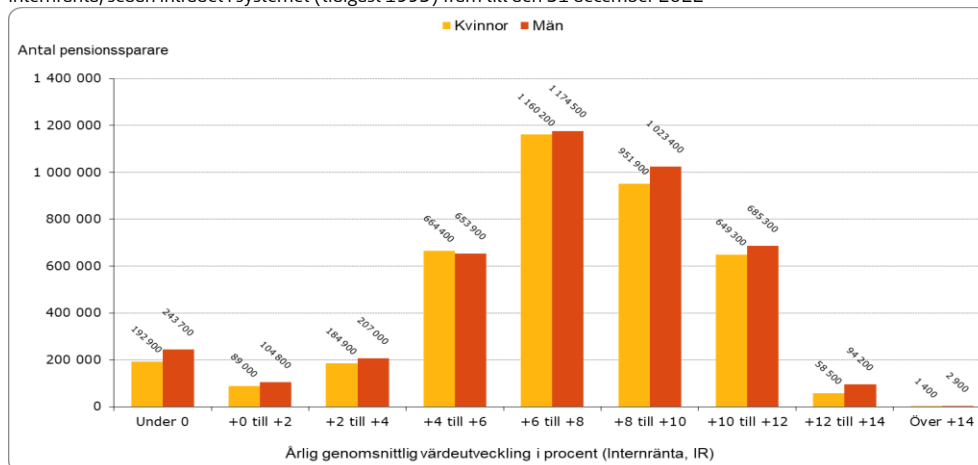
14.1.3.3 Värdeutveckling

Värdeutvecklingen på de förvalta tillgångarna i fondförsäkringen för 2022 uppgick till -256,2 (457,5) miljarder kronor. Minskningen av tillgångarna jämfört med 2021 var en följd av en negativ börsutveckling under 2022.

Den genomsnittliga avkastningen i fondförsäkringen var -12,4 (29,1) procent per 31 december 2022 mätt som tidsviktad årsavkastning.¹⁵ Den kapitalviktade snittavkastningen för AP7 Såfa uppgick till -9,5 procent (31,5).

Sedan fondförsäkringens start år 2000 är den genomsnittliga årliga avkastningen 5,6 (6,6) procent mätt som tidsviktad årsavkastning. Den goda genomsnittliga avkastningen beror på den långsiktigt positiva utveckling på aktiemarknaden, vilket var ett av grundskälen till att premiepensionen skapades.

Diagram 17. Antal pensionssparare och pensionärer grupperade på olika nivåer av kapitalviktad årsavkastning, internränta, sedan inträdet i systemet (tidigast 1995) fram till den 31 december 2022

Pensionsspararnas genomsnittliga årliga kapitalviktade avkastning¹⁶ i fondförsäkring (internräntan) sedan 1995 uppgår till 7,4 (8,8) procent.

Cirka 94,6 (99,9) procent av pensionsspararna och pensionärerna hade vid årsskiftet 2022/2023 en positiv avkastning i sin fondförsäkring och det genomsnittliga tillgodohavandet var 235 132 (269 751)¹⁷ kronor. Vid slutet av 2022 hade således 5,4 procent av spararna en negativ värdeutveckling på sitt sparande sedan start, ökningen från föregående år beror på att spararna hade innehav i Ryssland eller Östeuropeiska fonder som har haft negativ värdeutveckling under året.

14.1.3.4 Fondbyten

Under 2022 genomförde pensionssparare och pensionärer med egen fondportfölj 626 333 (910 621) fondbyten. Under 2022 bytte 237 389 personer fonder vid åtminstone ett tillfälle, vilket motsvarar 4,2 procent av pensionsspararna och pensionärerna. Det är markant minskning av fondbyten, vilket sannolikt hänger samman med oron på de finansiella marknaderna.

Andelen pensionssparare och pensionärer med egen fondportfölj (de som inte ligger i förvaltsalternativet AP7 Såfa) och som genomförde åtminstone ett fondbyte under det gångna året uppgick till 6,6 (10,3) procent. Under perioden 2020–2022 genomförde 17,6 (18,8) procent minst ett fondbyte. Den procentuella placeringen i AP7 SÅFA är 47,0 procent per den 31 december 2022.

¹⁵ Tidsviktad årsavkastning visar årlig avkastning på en krona som satts in i början på perioden. Hänsyn har inte tagits till om kapitalets storlek förändrats under perioden.

¹⁶ Kapitalviktad avkastning visar årlig avkastning med hänsyn taget till kapitalets förändring och omfattar såväl avkastningen i fondförsäkringen som avkastningen på pengarna fram till tidpunkterna då de placerades i fonderna.

¹⁷ Pensionsmyndigheten har beslutat att man ska använda samma definition i årsredovisningen som definitionen av pensionssparare/pensionärer i den officiella statistiken (SOS) för premiepensionen.

14.1.3.5 Förvaltningsavgifter

Den genomsnittliga kapitalviktade fondavgiften i fondförsäkringen var 0,13 (0,14) procent efter rabatter 2022.

Före rabatter på förvaltningsavgifterna i fonder på fondtorget var den genomsnittliga förvaltningsavgiften i fondförsäkringen 0,47 (0,50) procent. Genom avtal med Pensionsmyndigheten är fondförvaltarna bundna till att rabattera förvaltningsavgifterna. Rabatten uppgick under 2022 till i genomsnitt 0,34 (0,35) procentenheter, eller 71,87 (71,01) procent per fond.

Tabell 100. Genomsnittlig förvaltningsavgift och rabatt i procent 2022–2020

Avgift i procent	2022	2021	2020
Förvaltningsavgifter, brutto	0,47	0,50	0,53
Rabatter	-0,34	-0,35	-0,35
Förvaltningsavgifter, netto	0,13	0,14	0,18

14.1.3.6 Fondernas kostnader

Förvaltningsavgiften före rabatt dras dagligen från fondvärdet på individernas konton. Rabatten beräknas och faktureras kvartalsvis i efterskott. Det innebär att vi i årsredovisningen inte kan ange annat än en preliminär rabattsumma för senaste året. Denna jämförs dock med den nu fastställda rabatten för föregående år. Detta innebär således att den preliminära rabattsumman för 2021 som redovisades i årsredovisningen 2021 inte används som jämförelsetal i denna årsredovisning.

I maj 2022 återfördes 2021 års rabatter på 6 530,6 miljoner kronor till pensionsspararna och pensionärernas konton. Merparten, 6 503,7 miljoner kronor, tillföll de fondförsäkrade och resterande del de som gått över till den traditionella försäkringen.

Den samlade rabatten avseende år 2022 återförs till pensionsspararnas och pensionärernas konton under våren 2023.

Fondförvaltarna på fondtorget fick preliminärt in totalt 8 753,4 miljoner kronor i förvaltningsavgifter under 2022, varav preliminärt 6 291,2 miljoner kronor i rabatter kommer att återföras till spararna under 2023, se tabell nedan.

Tabell 101. Totala kostnader i procent och kapital för premiepensionssystemet 2022–2020

Kostnadsuttag	2022	2022	2021	2021	2020	2020
	Preliminära kostnader mnkr	% av förvaltad kapital	Fastställda kostnader mnkr	% av förvaltad kapital	Fastställda kostnader mnkr	% av förvaltad kapital
Fondernas kostnader						
Förvaltningsavgifter, före rabatt ¹	8 753,4	0,47 %	8 912,7	0,50 %	7 468,6	0,53 %
Rabatter ²	-6 291,2 ³	-0,34 %	-6 530,6	-0,35 %	-4 924,4	-0,35 %
Förvaltningsavgifter, efter rabatt	2 462,2	0,13 %	2 382,1	0,14 %	2 544,2	0,18 %
Ersättningar till andra myndigheter	67,3		71,9		68,9	
Driftkostnader	428,7		384,4		441,9	
Finansiellt netto	20,8		-33,1		-66,5	
Myndighetens kostnader totalt	516,8	0,03 %	423,2	0,02 %	444,3	0,03 %
Summa kostnader	2 979,0	0,16 %	2 805,3	0,16 %	2 988,5	0,21 %
Genomsnittligt förvaltad kapital	1 857 496,9		1 831 350,7		1 417 261,3	

¹Förvaltningsavgifter, före rabatt dras dagligen från fondvärdet på spararnas konton. Förvaltningsavgiften är en approximation baserad på de faktiskt fakturerade rabatterna och den genomsnittliga rabattnivån på bokslutsdagen.

²Rabatter återförs till spararnas konton året efter rabattuttaget

³Rabatten för 2022 är preliminär

Förvaltningsavgiften före beräknade rabatter minskade med 159,3 miljoner kronor och förvaltningsavgiften efter rabatter ökade med 80,1 miljoner kronor jämfört med föregående år. Det genomsnittliga förvaltade kapitalet ökade med 26,1 miljarder kronor under året till 1 857,5 miljarder kronor från 1 831,4 miljarder kronor.

Utöver ovannämnda förvaltningsavgifter har premiepensionsfonder, liksom alla värdepappersfonder, rätt att ta ut vissa andra kostnader ur fonderna, främst courtage.

14.1.3.7 Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättning för fondförsäkringsåtaganden där pensionssparare och pensionärer bär placeringsrisken, utgörs av summan av fondinnehavens inlösenvärde och, i förekommande fall, medel som inte är placerade i fonder

14.1.4 Traditionella försäkringsrörelsen

Pensionsmyndighetens traditionella försäkringsrörelse omfattar placering av premiepensionsmedel för de pensionärer som flyttat sina medel från fondförsäkring till traditionell försäkring under pensionstiden. Antalet pensionärer med traditionell försäkring uppgick till 372 553 (355 957)¹⁸ per den 31 december 2022.

Pensionsmyndigheten ansvarar för hur tillgångarna ska placeras och övertar den finansiella risken för sparandet avseende de garanterade åtagandena. Pensionsutbetalningar från traditionell försäkring består av ett garanterat belopp och ett tilläggsbelopp.

I december 2022 deltog Pensionsmyndigheten i en nyemission på 600 miljoner kronor i det onoterade bostadsfastighetsaktiebolaget Heimstaden Bostad AB. Pensionsmyndigheten aktieinnehav är fördelade på stam- respektive preferensaktier i bolaget.

14.1.4.1 Kapitalflöde

Premieinkomsten i den traditionella försäkringsrörelsen uppgick under året till 10 806,7 (9 370,8) miljoner kronor. Av detta utgjordes 10 356,6 (8 980,1) miljoner kronor flytt från fondförsäkring till traditionell försäkring. Den resterande delen utgjordes främst av medel för nya pensionsrätter från arbetande pensionärer.

Det totala utflödet av pensionsutbetalningar (garanterade belopp och tilläggsbelopp), uppgick till 3 848,2 (3 159,6) miljoner kronor.

Under året har 20,5 (19,7) procent av de nya pensionärerna valt traditionell försäkring.

14.1.4.2 Tillgångarnas marknadsvärde och fördelning

Värdet på de förvaltade tillgångarna uppgick per den 31 december 2022 till 61 930,0 (63 715,8) miljoner kronor.

Tabell 102. Tillgångarnas marknadsvärde per tillgångsslag i den traditionella försäkringen per 31 december 2022–2020

Tillgångsslag	Bokfört		Bokfört		Bokfört	
	31 dec 2022	Fördelning 31 dec 2022	31 dec 2021	Fördelning 31 dec 2021	31 dec 2020	Fördelning 31 dec 2020
	mnr		mnr		mnr	
Svenska räntor	35 036,5	56,6 %	37 029,8	58,1 %	34 334,7	64,3 %
Globala aktier	24 138,7	39,0 %	24 693,5	38,8 %	18 712,7	35,1 %
Onoterade aktier	2 619,7	4,2 %	1 825,4	2,9 %	0	0 %
Likvida medel	135,1	0,2 %	167,1	0,2 %	332,4	0,6 %
Total portfölj	61 930,0	100 %	63 715,8	100 %	53 379,8	100 %

Enligt den traditionella försäkringens placeringspolicy som innehåller myndighetens placeringsriktlinjer ska den strategiska allokeringen mellan räntebärande tillgångar och aktier utgå från den traditionella försäkringens skuldsida. Av tillgångarna i den traditionella försäkringen placeras medel motsvarande de till pensionärerna garanterade kassaflödena i en matchningsportfölj bestående av svenska räntebärande tillgångar.

14.1.4.3 Värdeutveckling

Värdeutvecklingen på de förvaltade tillgångarna i den traditionella försäkringen för 2022 uppgick till minus 13,19 (7,37) procent. Tillgångarna förvaltas i en matchningsportfölj och en tillväxtportfölj.

Jämförelseindex för förvaltningen av den traditionella försäkringen justeras efter skuldens sammansättning. Målet med ränteförvaltningen i matchningsportföljen är att obligationernas kuponger och förfall ska matcha myndighetens åtagande att betala ut pensionsbelopp till pensionärer.

¹⁸ Pensionsmyndigheten har beslutat att man ska använda samma definition i årsredovisningen som definitionen av pensionssparare/pensionärer i den officiella statistiken (SOS) för premiepensionen.

Matchningsportföljen består av räntebärande instrument och hade en avkastning på minus 17,94 (4,56) procent beroende på att stats- bostads- och krediträntor i slutet av 2022 låg på en klart högre nivå jämfört med räntenivån i början av året. Den negativa avkastningen berodde på de kraftigt stigande marknadsräntorna men också på den långa durationen, den genomsnittliga återstående löptiden på obligationerna i portföljen, som var nära 10 år.

Tillväxtportföljens aktieplaceringar i globala aktier avkastade minus 7,95 (30,04) procent. Jämförelseindex avkastade minus 6,90 (30,42) procent.

Aktieportföljen, som inte innehåller några bolag med fossila bränslen, utvecklades 1,89 procent sämre under året men har avkastat 0,95 procent bättre, jämfört med MSCI ACWI indexet som innehåller fossila bolag, sedan aktieportföljen blev fossilfri i november 2019.

Pensionsmyndighetens innehav i bostadsfastighetsbolag Heimstaden Bostad AB hade en positiv avkastning. Det var främst ett något lägre avkastningskrav och ett ökat driftnetto för fastigheterna i bolaget som bidrog till värdeökningen. Den upplupna aktieutdelningen för bolagets preferensaktier räknas inte med i avkastningssiffrorna för 2022 nedan eftersom aktieutdelningen beslutas först vid bolagets årsstämma under 2023.

Tabell 103. Avkastning i procent per tillgångslag 2022–2020

Tillgångslag	Avkastning		Avkastning		Avkastning	
	Avkastning 31 dec 2022	Jämförelseindex 31 dec 2022	Avkastning 31 dec 2021	Jämförelseindex 31 dec 2021	Avkastning 31 dec 2020	Jämförelseindex 31 dec 2020
Svenska räntor ¹	-17,94	-17,67	-4,56	-3,83	4,57	5,35
Globala aktier ²	-7,95	-6,90	30,04	30,42	5,32	3,36
Onoterade aktier ³	11,46	3,16	14,18	2,14	0	0
Total portfölj⁴	-13,19	-13,01	7,37	7,86	4,71	4,62

¹ Index (skräddarsytt index baserat på Pensionsmyndighetens garanterade åtagande i den traditionella försäkringen till hälften diskonterad med statsräntekurvan och till hälften diskonterad med bostadsräntekurvan).

² Index för globala aktier är sammansatt av tre aktieindex som motsvarar storleken av och inriktningen på tillväxtportföljens tre fonddinnehav i globala aktier.

³ Fastigheter

⁴ Jämförelseindex justeras löpande efter skuldens sammansättning.

Då det inte finns emitterade räntepapper som exakt överensstämmer med skuldens löptid kan det under vissa tider förekomma en avvikelse i avkastning mellan ränteportföljen och dess skuldindex, vilket har skett under 2022.

Återbäringsräntan för december 2022 uppgick till 0,0 (4,5) procent och uppgick i genomsnitt till 1,8 (8,1) procent för helåret.

14.1.4.4 Hållbara investeringar

Pensionsmyndighetens placeringspolicy för den traditionella försäkringen beskriver vilka kriterier för hållbarhet som styr förvaltningen. Direkta placeringar i den traditionella försäkringen får endast göras i företag som enligt Pensionsmyndighetens bedömning på ett godtagbart sätt följer kraven i de internationella konventioner som Sverige har undertecknat. Investeringar får inte göras i företag vars huvudsakliga verksamhet utgörs av produktion/distribution av vapen, alkohol, tobak, spel och pornografi.

Pensionsmyndigheten ska sträva efter att investera i företag som bidrar till att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Vid placering i obligationer gäller samma uteslutningskriterier som för investeringar i aktier och samma strävan att placera på ett sådant sätt att det bidrar till att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling. Vid investering i fonder ska Pensionsmyndigheten verka för att hänsyn tas till hållbarhet, så som ovan beskrivet, i de underliggande placeringarna.

Den traditionella försäkringen är fossilfri sedan november 2019 vilket innebär att investeringar inte får göras i företag vars huvudsakliga verksamhet består av produktion/distribution av fossila bränslen. Fondinnehaven består av en global aktiefond från Handelsbanken och två aktiefonder från SPP.

Pensionsmyndigheten kontrollerar regelbundet att innehaven i fonderna överensstämmer med de hållbarhetskriterier som sattes upp vid avtalstecknandet.

Pensionsmyndigheten undertecknade det FN-anknutna Principles for Responsible Investments (PRI) 2008. Det innebär att Pensionsmyndigheten åtar sig att följa PRI:s sex principer om ansvarsfulla investeringar samt följa PRI:s övriga minimikrav.

14.1.4.5 Försäkringstekniska avsättningar, solvens och kollektiv konsolidering

Försäkringstekniska avsättningar bestäms för varje traditionell försäkring som kapitalvärdet av återstående garanterade utbetalningar. Värdet beräknas med antaganden om framtida avkastning (diskonteringsränta), dödlighet och driftskostnader

Pensionsmyndigheten utgår från SCB:s prognoser över framtida livslängder vid beräkning av pensionsbelopp och försäkringstekniska avsättningar, men justerar SCB:s dödlighetsprognos för att bättre passa den faktiska dödligheten som varit i beståndet. SCB uppdaterar sin prognos regelbundet, senast under 2021 då också Pensionsmyndigheten uppdaterade sina dödlighetsantaganden. Under 2022 var dessa antaganden oförändrade.

Vid beräkning av premiepensionsbelopp och försäkringstekniska avsättningar används kohortdödlighet. Det innebär att olika underliggande livslängdsantaganden används beroende på under vilket decennium premiepensionären är född. En pensionär som är född under 50-talet förväntas leva längre än en pensionär som är född på 30-talet, vilket innebär att premiepensionsbeloppet för en 50-talist ska räcka längre tid än för en 30-talist.

De försäkringstekniska avsättningarna uppgick per den 31 december 2022 till 34 896,3 (37 660,8) miljoner kronor. Stigande räntor under året gjorde att avsättningarna sjönk. Solvensgraden uppgick till 177,5 (169,2) vid samma tidpunkt.

Den kollektiva konsolideringsnivån uppgick till 90,7 (105,9) procent. Enligt försäkringspolicyn är målet att konsolideringen ska vara 100 procent och normalintervallet 95–105 procent. Inom normalintervallet styrs återbäringsräntan enligt en fastställd formel. Om konsolideringen har ett värde utanför målintervallet ska åtgärder vidtas för att komma tillbaka till målintervallet inom 36 månader. En sådan åtgärd är att sätta återbäringsräntan lägre än vad fastställd formel anger, en annan är att återta preliminärt allokerad återbärning. Vid varje månadsslut fastställs konsolideringen, sedan april 2022 har konsolideringen understigit 95 procent. Sedan 1 juni har återbäringsräntan varit noll procent.

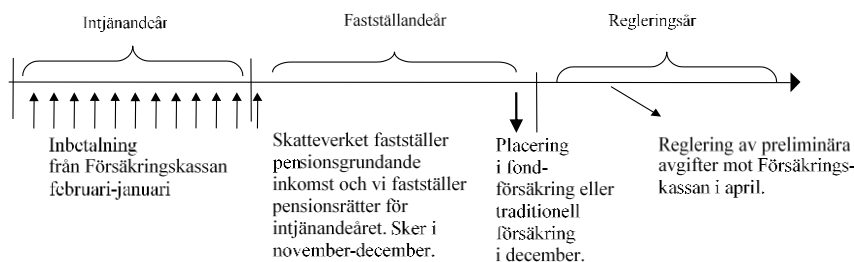
Den 31 december 2022 var Pensionsmyndighetens överskottsmål 32,8 (30,1) procent. Överskottsmålet beräknas baserat på risker i försäkringsrörelsen, såsom dödsfall, ränte- och aktierisk. Överskottet, som beräknas genom att ta solvensen och minska den med 100, var vid samma tidpunkt 77,5 (69,2) procent och överskottsmålet uppnåddes därmed med god marginal.

14.1.4.6 Kostnad för kapitalförvaltningen

Kostnaden för kapitalförvaltningen i den traditionella försäkringen uppgick totalt till cirka 15,0 (13,8) miljoner kronor vilket utgör 0,025 (0,024) procent av det förvaltade kapitalet. Kostnaderna utgörs av förvaltningskostnaden för matchningsportföljen och förvaltningsavgifter för aktiefonderna i tillväxtportföljen, där återbetalning av förvaltningsavgifter (rabatter) ingår. Dessutom utgår en del kostnader för administrationen av innehavet av det onoterade fastighetsbolaget.

14.1.5 Tillfällig förvaltning

Pensionsavgifter för premiepension betalas in successivt under intjänandeåret till den så kallade tillfälliga förvaltningen, men kan inte föras över till premiepensionsförsäkring förrän årets pensionsrätt har fastställts. Pensionsmyndigheten ansvarar för förvaltningen av detta kapital till dess att pensionsspararnas pensionsrätter för inkomståret (intjänandeåret) fastställts. När pensionsrätterna har fastställts överförs motsvarande medel samt avkastning från den tillfälliga förvaltningen till respektive premiepensionsförsäkring.

Storleken på det medlen i den tillfälliga förvaltningen förändras i årscykler och är som störst direkt före, och som lägst direkt efter, tidpunkten för placering av medlen till respektive fondförsäkring eller traditionell försäkring.

Tillgångarna är uppdelade i två portföljer. Syftet med att dela upp tillgångarna i två portföljer är att försöka generera en högre totalavkastning för de placerade medlen. I den korta portföljen (betalningsberedskapen) får placeringar göras på konto hos Riksgäldskontoret eller i statsskuldsväxlar vars löptid inte får sträcka sig över tidpunkten för den årliga placeringen av medlen. I den andra portföljen (lång portfölj) får placeringar göras i statsobligationer och bostadsobligationer utgivna enligt lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer. Samtliga värdepapper i denna portfölj hålls till förfall. Enligt placeringspolicyn ska det förvaltade kapitalet i den långa portföljen över tid motsvara ungefär tio månaders preliminärt överförda pensionsrätter för föregående intjänande år.

14.1.5.1 Tillgångarnas värde och fördelning

Det bokförda värdet på de förvaltade tillgångarna uppgick per den 31 december 2022 till 69,09 (65,52) miljarder kronor. Tillgångarna i den långa portföljen redovisas till upplupet anskaffningsvärde.

Tabell 104. Tillgångsallokering i den tillfälliga förvaltningen värderat som upplupet anskaffningsvärde per 31 december 2022–2012

Delportfölj	Bokfört 31 dec 2022 (mdkr)	Fördelning i % 31 dec 2022	Bokfört 31 dec 2021 (mdkr)	Bokfört 31 dec 2020 (mdkr)
Likvida medel	13,71	19,9%	7,44	3,98
Nominella statsobligationer	19,10	27,6 %	20,89	20,96
Säkerställda bostadsobligationer	13,10	19,0 %	15,02	16,63
Övriga lån ¹	23,18	33,5 %	22,17	22,46
Total portfölj	69,09	100,0	65,52	64,03

¹ Återköpstransaktioner, "repor". Det finns även en ansvarsförbindelse kopplad till detta. Detaljinformation finns i not 42, avsnitt 14.6.2

14.1.5.2 Placering av nya pensionsrätter

Under 2022 tillfördes medel motsvarande 49,4 (46,9) miljarder kronor inom den tillfälliga förvaltningen.

Från den tillfälliga förvaltningen överfördes det medel till fondförsäkringen motsvarande 47,6 (45,4) miljarder kronor, varav avkastning 504,7 (318,2) miljoner kronor.

Till traditionella försäkringsrörelsen överfördes de resterande 423,0 (369,9) miljoner kronorna, varav avkastning 4,5 (2,6) miljoner kronor.

14.1.5.3 Värdeutveckling

Värdeutvecklingen på medlen i den tillfälliga förvaltningen under 2022 uppgick till 0,92 (0,59) procent medan avkastningen för jämförelseindex uppgick till 0,75 (0,00) procent.

Jämförelseindex utgörs av inlåningsräntan på räntekonto hos Riksgäldskontoret, vilket är den ränta Pensionsmyndigheten får på likvida medel. Överavkastningen på 0,17 (0,59) procentenheter genereras huvudsakligen av den långa portföljen, som Pensionsmyndigheten redovisar till upplupet anskaffningsvärde. Portföljens genomsnittliga löptid per den 31 december 2022 var 3,24 (4,18) år inklusive likvida medel.

14.1.5.4 Kostnad för tillfällig förvaltning

Pensionsmyndigheten har gett i uppdrag åt Kammarkollegiet att sköta den löpande förvaltningen av medlen i den tillfälliga förvaltningen.

Kostnaderna för den externa kapitalförvaltningen inom den tillfälliga förvaltningen uppgick till 2,5 (2,5) miljoner kronor vilket utgjorde 0,004 (0,004) procent av det genomsnittliga förvaltrade kapitalet under 2022. Kostnaderna utgörs av förvaltningskostnaden för den långa portföljen.

14.1.6 Myndighetens administrationskostnader

Pensionsmyndighetens kostnader för att administrera premiepensionen uppgick under 2022 till 516,8 (423,2) miljoner kronor, eller 0,03 (0,02) procent av kapitalet. Kostnadsökningen förklaras framförallt av att driftskostnaderna har gått upp under 2022. Den totala kostnaden för premiepensionssystemet exklusive transaktionskostnader uppgår till 0,16 (0,16) procent av kapitalet, se tabell 102.

För att täcka kostnaderna för att administrera premiepensionen tas en administrativ avgift ut från pensionsspararna och pensionärernas konton en gång om året. Därutöver har en del av myndighetens handelslagerresultat överförts till myndighetens drift. För de individuella pensionskontona sattes avgiften till 0,13 (0,14) procent av tillgodohavandena med ett tak på 100 (100) kronor. Sammantaget uppgick avgiftsuttaget till 512,5 (608,3) miljoner kronor. I genomsnitt togs en avgift ut på 0,03 (0,04) procent av kontobehållningen eller cirka 62 (77) kronor per person i maj 2022.

14.1.7 Försäkringsrisker- och finansiella risker inom premiepensionssystemet

Risker uppkommer i relation till myndighetens olika uppdrag att förvalta försäkringstillgångar i fondförsäkring och traditionell försäkring samt medel i den tillfälliga förvaltningen.

14.1.7.1 Fördelning av risker mellan pensionssparare och pensionärer respektive Pensionsmyndigheten som försäkringsgivare

Pensionsmyndighetens premiepensionsrörelse är att likna vid en ömsesidig livförsäkringsrörelse där det är försäkringskollektivet av pensionssparare och pensionärer som finansierar verksamheten och som ansvarar för att bära de risker som inte bärs av den enskilde pensionsspararen eller pensionären.

Det enda undantaget i det avseendet är den traditionella försäkringen där Pensionsmyndigheten som försäkringsgivare och indirekt staten garanterar utbetalning av de garanterade beloppen till pensionärer.

I figuren nedan görs en schematisk klassificering av vem som bär risken i myndighetens olika förvaltningsuppdrag.

Tabell 105. Schematisk riskklassificering per produkt

	Risken bärs direkt av den enskilde pensionsspararen och pensionären	Risken för låg återbäring bärs direkt av pensionärerna i den traditionella försäkringen	Risken bärs av försäkringskollektivet i form av risk för högre avgiftsuttag under kommande år	Risken för insolvens bärs av Pensionsmyndigheten/indirekt av staten
Traditionell försäkringsrörelse	-	√ ¹	-	√ ²
Tillfällig förvaltning	√	-	-	-
Fondförsäkringsrörelse	√	-	-	-
Fondförsäkringsrörelse, fondhandelsmodell	-	-	√	-

¹ Risken för insolvens bärs av Pensionsmyndigheten och indirekt av staten.

² Placeringspolicyn har utformats med utgångspunkt att risken för insolvens ska vara mycket låg.

Pensionsmyndighetens placeringsstrategi i placeringspolicyn har utformats med utgångspunkt i att risken för insolvens ska vara mycket låg. Om förvaltningen ger ett

överskott så återförs överskottet till pensionärerna i form av återbäring. Denna återbäring är inte garanterad utan kan återtas.

I den traditionella försäkringsrörelsen bär Pensionsmyndigheten och ytterst staten risken för insolvens genom att garantera de försäkrade utbetalningar av garanterade belopp. Dessförinnan skulle Pensionsmyndigheten först behöva återta återbäring från de försäkrade för att finansiera garanterade pensionsutbetalningar. Det innebär att det i första hand är de försäkrade som bär risken för låg framtida återbäring.

I fondförsäkringen bär varje pensionssparare och pensionärer placeringsrisken i sin fondförsäkring. I fondförsäkringen uppkommer dock finansiella risker som en konsekvens av Pensionsmyndighetens fondhandelsmodell. De finansiella riskerna påverkar resultatet, dels genom myndighetens tillfälliga finansiering av pensionssparares och pensionärsers fondbyten, dels vid fondtransaktioner i Pensionsmyndighetens handelslager.

14.1.7.2 Riskhantering och riskdefinitioner

Pensionsmyndigheten ska i rollen som försäkringsgivare efterleva regler för placeringar och krav på riskhantering i lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet och i Finansinspektionens föreskrifter. Därutöver ska myndigheten efterleva interna regler om riskhantering i myndighetens styrande dokument. Uppföljning och rapportering om risker sker månatligen till generaldirektören och kvartalsvis till styrelsen.

Riskdefinitioner

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på, eller framtida kassaflöden från, ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriset i dessa instrument. I marknadsrisker ingår bland andra, ränterisk, aktiekursrisk och fastighetsprisrisk.

Likviditetsrisk innebär i första hand risken för att Pensionsmyndigheten inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden med upplåning utan måste avyttra marknadsinstrument. En annan typ av likviditetsrisk är den risk och merkostnad som kan uppkomma om ett värdepapper är svårt att avyttra.

Motpartsrisk är risken för att motparten inte fullföljer sina åtaganden i låneavtal eller andra finansiella kontrakt.

Kreditrisk är risken för förlust på grund av att en kredit eller ett kreditliknande engagemang inte fullgörs.

Valutarisk är risken för att värdet av tillgångarna förändras på grund av ändrade valutakurser.

Långlevnadsrisk, innebär risk för att de försäkrade lever längre än vi antagit och att större belopp än vi räknat med därmed ska utbetalas.

Teckningsrisk, innebär risk för att vi har felaktiga antaganden vid beräkning av de garanterade beloppen för nya försäkrade.

Reservsättningsrisk, innebär risk för att vi undervärderar ansvarigheten mot försäkringstagarna.

Matchningsrisk är risken för att kassaflöden för de garanterade åtagandena i traditionell försäkring inte överensstämmer med kassaflöden från matchningsportföljen.

14.1.7.3 Fondförsäkring – finansiella risker

Målet är att Pensionsmyndighetens finansiella risker i fondhandeln ska vara låga. Fondhandeln ska samtidigt vara enkel och snabb för pensionsspararna.

Pensionsmyndighetens fondhandelsmodell innebär att då en pensionssparare och pensionär gör ett fondbyte så skickas köp- och säljorder till berörda fondförvaltare samma dag. Eftersom köptransaktioner alltid måste uttryckas i belopp, samtidigt som det slutgiltiga beloppet från säljtransaktionen vid tidpunkten för köpet är okänt, räknas ett preliminärt belopp fram med hjälp av senast kända kurs. När säljtransaktionen är genomförd kommer det erhållna beloppet att skilja sig från beloppet på den order som skickats för köp.

Pensionsspararen respektive pensionären erhåller dock alltid andelar till ett värde som motsvarar det belopp som andelarna som sålts slutligen inbringat.

För att hantera ovan nämnda differens har Pensionsmyndigheten ett handelslager via vilket all fondhandel passerar. Handelslagret skjuter till respektive behåller de differerande andelarna vid ett fondbyte (så kallad justeringshandel). Handelslagret har dessutom ett mindre eget innehav för att kunna hantera små fondordrar internt. Syftet med handelslagret är att underlätta och effektivisera fondhandeln samt att hålla transaktionskostnaderna nere. Genom handelslagrets hantering av fondbyten och justeringshandeln som följer av dessa uppstår realisationsvinster eller realisationsförluster som beror både på förändrade valutakurser och på ändrade fondkurser.

Som en konsekvens av Pensionsmyndighetens fondhandelsmodell uppstår finansiella risker och ett finansiellt resultat, som antingen är positivt eller negativt. Det är på grund av att köp av fondandelar genomförs innan försäljningslikviden för sålda fondandelar kommit in som Pensionsmyndigheten måste lånefinansiera pensionsspararnas fondbyten under en interimperiod.

Risken för ändrade fondkurser finns i myndighetens innehav i handelslagret. Risken för ändrade fondkurser kan resultera i både positiva och negativa resultat för myndigheten beroende på fondernas utveckling. Risken för ändrade fondkurser uppstår också till följd av myndighetens fondhandelsmodell. Med nuvarande modell är dessa risker svåra att uppskatta då de påverkas av antal fondbyten vid ett visst tillfälle, pensionsspararnas och pensionärernas fondval, samt kursutvecklingen i de olika fonderna.

I innehavet i handelslagret uppstår valutarisk i fondandelar i utländsk valuta. Valutariskerna uppstår också till följd av den valda fondhandelsmodellen. Risken motsvarar skillnaden mellan den valutakurs som pensionsspararna får per affärsdagen och den valutakurs som myndigheten får per likviddagen.

Den genomsnittliga räntan var vid årets ingång -0,00 (-0,25) procent och vid årets utgång 1,75 (0,00) procent.

Räntekostnaden för myndighetens utnyttjande av den särskilda krediten för fondhandeln är rörlig och påverkas av volymerna i fondhandeln. Då pensionsspararnas fondval inte går att förutse eller påverka, utan till stor del beror på kursrörelser på fondmarknaden, är räntekostnaden mycket svår att prognostisera.

Det finns även viss kreditrisk i de fordringar Pensionsmyndigheten har på olika motparter i fondförsäkringen. Myndigheten fakturerar fondförvaltarna kvartalsvis den del av förvaltningsavgifterna som ska återbetalas till pensionsspararna.

I myndighetens innehav i *handelslagret* finns även en viss likviditetsrisk, främst i fonder som placerar på mindre utvecklade marknader.

Pensionsmyndigheten har också fordringar på enskilda pensionssparare i form av negativa pensionsrätter som uppkommit vid ändrad taxering. Fordran regleras så snart en insättning sker på pensionsspararens konto. Vid dödsfall blir fordran en konstaterad kreditförlust.

14.1.7.4 Traditionell försäkring - finansiella risker

Pensionsmyndigheten ska efterleva bestämmelser om placeringar och riskhantering i lag (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensionssystemet och Finansinspektionens föreskrifter.

Pensionsmyndigheten ska årligen rapportera ett överskottsmål till Finansinspektionen. Överskottsmålet används för att övervaka och riskbedöma den traditionella försäkringsrörelsen och säkerställa att den förblir solvent. Överskottsmålet anger hur mycket kapital, uttryckt i procent, som myndigheten minst ska hålla utöver livförsäkringsavsättningarna. Överskottsmålet är riskbaserat och målnivån beror på riskerna i försäkringsrörelsen¹⁹.

¹⁹ Ifall försäkringsrörelsens tillgångar är lägre än överskottsmålet ska åtgärder vidtas för att nå målet. En sådan åtgärd är att skifta till mindre riskfyllda tillgångar, vilket sänker överskottsmålet. Ifall försäkringsrörelsens tillgångar varaktigt är lägre än överskottsmålet ska detta rapporteras till styrelsen och till Finansinspektionen. En handlingsplan för att nå överskottsmålet ska, i så fall, skyndsamt tas fram och implementeras.

I förvaltningen av den traditionella försäkringen är placeringsstrategin formulerad i placeringsriktlinjerna. Dessa har utformats med utgångspunkt att risken för insolvens ska vara mycket låg samtidigt som de försäkrades möjlighet till avkastning ska vara god.

Marknadsrisker

I Pensionsmyndighetens förvaltning uppkommer marknadsrisker i portföljen i form av ränterisk, aktiekursrisk med indirekt fastighetsprisrisk, valutakursrisk, kreditrisk samt likviditetsrisk

Portföljrisken begränsas genom att endast en viss del av tillgångsportföljen är exponerad mot aktiefonder. Den resterande delen av tillgångsportföljen (matchningsportföljen) är placerad i räntebärande instrument. Pensionsmyndigheten håller vid varje tidpunkt räntebärande instrument som motsvarar de garanterade utfästelserna i den traditionella försäkringen. Kursriskerna i portföljen rapporteras månadsvis till generaldirektören och kvartalsvis till styrelsen.

Ränterisk

Ränterisken mäts i begreppet duration vilket beskriver en obligations genomsnittliga återstående löptid. Ränteförvaltningen sker i Kammarkollegiets Långräntekonsortium på uppdrag av myndigheten och i enlighet med myndighetens placeringsriktlinjer. Målet där är att matcha tillgångarna mot skulderna. Den önskade ränterisken beskrivs och beslutas därför som ett tillåtet avvikelsetervall i förhållande till Pensionsmyndighetens garanterade skuldåtagande. Ränterisken i portföljen rapporteras månadsvis till generaldirektören och kvartalsvis till styrelsen.

Tabell 106. Exponeringen på Pensionsmyndighetens resultat vid en förändring på 1 procentenhet i marknadsräntan motsvarar en förändring (belopp i miljoner kronor) 2022–2020

	2022	2021	2020
Traditionell försäkring, finansiella placeringstillgångar (ränta upp 1 procentenhet)	-3 109	-3 628	-3 528
Traditionell försäkring, finansiella placeringstillgångar (ränta ner 1 procentenhet)	3 657	4 319	4 210
Traditionell försäkring, försäkringstekniska avsättningar (ränta upp 1 procentenhet)	3 116	3 770	3 624
Traditionell försäkring, försäkringstekniska avsättningar (ränta ner 1 procentenhet)	-3 656	-4 481	-4 331
Traditionell försäkring, netto (ränta upp 1 procentenhet)	+7	+142	+96
Traditionell försäkring, netto (ränta ner 1 procentenhet)	+1	-162	-121

Aktiekursrisk och indirekt fastighetsprisrisk

Pensionsmyndighetens exponering för aktiekursrisk uppkommer från placeringar i globala aktiefonder och innehav i ett noterat fastighetsbolag.

Pensionsmyndigheten är indirekt exponerad mot investeringar med fastigheter som underliggande tillgång eftersom innehavet i det noterade fastighetsbolaget påverkas till följd av förändringar i marknadsvärde på bolagets fastigheter. Risken är begränsad genom att endast en viss del, cirka 4 procent, av tillgångsportföljen är exponerad mot fastigheter via investering i det noterade fastighetsbolaget.

Tabell 107. Exponeringen på Pensionsmyndighetens resultat och eget kapital vid en förändring på 10 procent i aktiekurserna motsvarar (belopp i miljoner kronor) 2022–2020

	2022	2021	2020
Traditionell försäkring (aktiekursrisk)	2 413	2 469	1 871
Onoterade aktier (aktiekursrisk)	262	183	0

Valutarisk

Valutarisken begränsas genom krav på att tillgångar i matchningsportföljen ska vara placerade i räntebärande instrument emitterade i svenska kronor. Valutarisken finns i innehaven i de globala aktiefonderna i tillväxtportföljen.

Kreditrisk

Emittenters, låntagares och motparters kreditvärdighet fastställs normalt med hjälp av kreditvärderingsinstitutet.

I ränteförvaltningen som sker i Kammarkollegiets långräntekonsortium görs placeringar i skuldförbindelser (obligationer) med varierande kreditrisk. Kreditrisken begränsas genom limiter per ratingkategori och där den lägsta tillåtna ratingen är BBB+ för olika placeringar, det vill säga *investment grade*.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisken begränsas genom att en övervägande del av placeringarna görs i värdepapper/-fonder med hög likviditet noterade på väl etablerade marknader. Likviditetsrisk återfinns både i matchningsportföljens obligationsinnehav samt i tillväxtportföljens innehav av noterade aktier då det inte finns någon etablerad marknad för att sälja de noterade aktierna.

Likviditetsrisken i matchningsportföljen kan beskrivas enligt följande exempel. Portföljen innehöll 79 procent AAA-ratade obligationer inom de tre olika kategorierna, statsobligationer, bostadsobligationer och så kallade supranationals (överstatliga organ). De tre olika kategorierna har samma kreditvärdighet men har olika likviditet, där statsobligationerna har den bästa likviditeten. Likviditetsrisken är som högst när marknaden är i en så kallad stressituation.

14.1.7.5 Traditionell försäkring – försäkringsrisker

Försäkringsrisker uppstår inom den traditionella försäkringen vilka hanteras genom aktsam reservsättning och beräkning av överskottsmål. Pensionsmyndigheten har försäkringsrisker inom den traditionella försäkringen i form av teckningsrisker och reservsättningsrisker.

Teckningsrisk

Vid erbjudandet av en viss livförsäkringsprodukt görs en bedömning av vilka kategorier av personer som kommer att teckna försäkringen och de faktorer under försäkringstiden som har påverkan på produktens ekonomi. Teckningsrisken är osäkerheten i detta.

Vid övergång till traditionell försäkring utfärdar myndigheten en livsvarig livränta med garanterat belopp. Risken hanteras genom ett försiktigt antagande om återstående livslängd och genom ett antagande om noll avkastning på tillgångarna.

Utgångspunkten för återstående livslängd utgörs av Statistiska centralbyråns prognoser där Pensionsmyndigheten tillämpar ett alternativ med låg dödlighet samt myndighetens erfarenhet från det egna beståndet.

Reservsättningsrisk

För varje traditionell försäkring avsätter myndigheten en reserv som är en uppskattning av myndighetens framtida utbetalningar och driftskostnader på grund av försäkringen. Reservsättningsrisken består i att antagandena inte har valts tillräckligt aktsamt, vilket innebär att den avsatta reserven visar sig vara otillräcklig.

Livförsäkringsavsättningen, reserven, för traditionell försäkring bestäms utifrån de garanterade beloppen med antaganden om framtida livslängder, avkastning på tillgångarna och driftkostnader. Risker hanteras genom aktsamma antaganden om återstående livslängd. Avkastningen bestäms som genomsnittet av marknadsräntan på dels likvida statskuldväxlar och statsobligationer och dels säkerställda bolåneobligationer som gäller vid värderingstidpunkten. Diskonteringsräntan väljs med utgångspunkt från löptiden på de kassaflöden som ska värderas. Risknivån kontrolleras genom överskottsmålet.

Solvensgraden per den 31 december 2022 uppgick till 177,5 procent. Om livslängden hos pensionärerna ökar sjunker solvensgraden, medan den stiger om livslängden minskar. Om livslängden antas stiga med ett år ökar de försäkringstekniska avsättningarna med 1 252,8 miljoner kronor vilket gör att solvensgraden sjunker till 171,5 procent.

Matchningsrisk

En perfekt matchning mellan tillgångar och skulder i den traditionella försäkringen uppnås om deras respektive kassaflöden är lika stora på alla löptider. Målet för Pensionsmyndighetens ränteförvaltning är att så väl som möjligt matcha ränteportföljens tillgångar mot den försäkringstekniska skulden. Pensionsmyndigheten genomför månatligen beräkningar av skuldens kassaflöden och justerar obligationsportföljen i enlighet med dessa för att säkerställa bästa möjliga matchning. Risknivån kontrolleras med överskottsmålet.

14.1.7.6 Tillfällig förvaltning – finansiella risker

Målet för den tillfälliga förvaltningen är att med ett lågt risktagande, och med hänsyn till kravet om betalningsberedskap, uppnå så god avkastning som möjligt enligt bestämmelser i 64 kap 16§ socialförsäkringsbalken. Förvaltningen sker i räntebärande värdepapper utgivna av svenska staten och säkerställda bostadsobligationer utgivna enligt lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer samt placering på konto hos Riksgälden.

Ränterisk finns i tillfälliga förvaltningen, som består av en lång och en kort portfölj. Den långa portföljen ska innehålla statsobligationer och säkerställda bostadsobligationer och förvaltas på längre löptider. Samtliga värdepapper i denna portfölj hålls till förfall. I den korta portföljen sker placeringar på konto hos Riksgälden eller i statsskuldväxlar.

I den långa portföljen rapporteras inte ränterisken eftersom tillgångarna i portföljen hålls till förfall och bokförs till upplupet anskaffningsvärde. Kapitalet placeras normalt vid olika tidpunkter under året och till olika löptider för att uppnå en jämn förfallostruktur.

Ränterisken i den korta portföljen begränsas genom att placering sker på konto hos Riksgälden samt att statsskuldväxlars och korta bostadsobligationers löptid inte sträcker sig över tidpunkten för den årliga placeringen av fastställda pensionsrätter. Det förvaltade kapitalet i den korta portföljen är som störst i början av december och som lägst i slutet av december eftersom pensionsrätterna placeras på pensionsspararnas konton under denna månad.

En viss kreditrisk finns i den tillfälliga förvaltningen men begränsas genom att investeringar sker i statsobligationer samt säkerställda obligationer med högsta ratingbetyg (AAA) och där moderbolagets rating är lägst (BBB).

Viss motpartsrisk uppstår i samband med återköpstransaktioner. Motpartsrisken minimeras genom att återköpstransaktioner endast är tillåtna med motparter med vilka Pensionsmyndigheten har tecknat erforderliga avtal och vars kreditrating som lägst får vara (A-) mätt som den lägsta kreditratingen från tre kreditvärderingsinstitut.

Likviditetsrisken i den tillfälliga förvaltningen är begränsad då placeringar uteslutande sker i likvida svenska statsobligationer och säkerställda bostadsobligationer.

14.2 Resultat och driftkostnader

14.2.1 Resultat för försäkringsrörelsen

Resultatet för verksamhetsåret 2022 uppgick till 2 548,3 (8 845,0) miljoner kronor varav icke tekniskt resultat (hänförligt fondförsäkringen) utgör -37,1 (12,6) miljoner kronor.

Det tekniska resultatet för hela försäkringsrörelsen, där fondförsäkringen och den traditionella försäkringsrörelsen ingår, uppgår till 2 585,4 (8 832,3) miljoner kronor, vilket är en minskning med 6 246,9 miljoner kronor jämfört med 2021.

Även om fondförsäkringen är mångdubbelt större så har den rörelsen mindre resultatpåverkan än vad den traditionella försäkringsrörelsen har. Tekniskt resultat för traditionell försäkring uppgick till 2 574,6 (8 686,0) miljoner kronor jämfört med fondförsäkringen som endast uppgick till 10,9 (146,4) miljoner kronor.

Resultatet förklaras huvudsakligen av en ökad premieinkomst, en ökad livförsäkringsavsättning och en minskad kapitalavkastning inom den traditionella försäkringsrörelsen.

Totala driftskostnader för hela försäkringsrörelsen uppgår till 520,5 (481,6) miljoner kronor och har därmed ökat med 38,9 miljoner kronor.

14.2.1.1 Traditionell försäkring

För den traditionella försäkringsrörelsen uppgick det tekniska resultatet till 2 574,6 (8 686,0) miljoner kronor. Resultatet består av premieinkomst som uppgick till 10 806,7 (9 370,8) miljoner kronor, livförsäkringsavsättningar 2 766,0 (-2 881,7) miljoner kronor, pensionsutbetalningar -2 248,1 (-1 933,9) miljoner kronor, driftkostnader -20,9 (-21,4) miljoner kronor, kapitalavkastning, netto inklusive orealiserat resultat -8 728,9 (4 152,3) miljoner kronor.

Premieinkomsten inom traditionell försäkring ökade med 1 435,9 (2 026,0) miljoner kronor jämfört med 2021. Den ökade premieinkomsten förklaras av att ungefär samma andel pensionärer 2022 som tidigare år väljer att flytta sina premiepensionsmedel till traditionell försäkring samtidigt som de har mer premiepensionsmedel att flytta. Antalet pensionärer som har traditionell försäkring ökade under 2022 till 372 553 från 355 957 pensionärer 2021.

Livförsäkringsavsättningen är nuvärdet av Pensionsmyndighetens framtida åtaganden till försäkringstagarna, diskonterat med en marknadsränta. Förändringen av livförsäkringsavsättningen inom traditionell försäkring har jämfört med 2021 minskat med 5 647,8 miljoner kronor till följd av stigande räntor under året. En stigande marknadsränta sänker avsättningsnivån vilket ger en positiv påverkan på resultatet 2022. Om marknadsräntorna hade varit oförändrade hade livförsäkringsavsättningarna ökat mer än föregående år, då infasningen av premiepensionen gör att premieinkomsterna ökar snabbare än utbetalningarna.

Pensionsutbetalningarna ökade med 314,2 miljoner kronor jämfört med 2021 på grund av att varje ny årskull som går i pension har en större andel i premiepensionssystemet än föregående årskull samt att de tenderar att komma in med ett högre belopp.

Kapitalavkastningen minskade med 12 881,3 miljoner kronor under 2022 jämfört med 2021. Börsåret 2022 blev ett historiskt dåligt år i spåren av de kraftigt stigande räntorna och den stora osäkerheten kring kriget i Ukraina. Börserna var synnerligen volatila där 7 av månaderna upplevde relativt stora börsnedgångar och 5 av månaderna präglades av en större riskapitet med stigande börser. De flesta sektorerna på börserna hade en svag utveckling. Den traditionella försäkringens aktieportfölj med innehav av globala aktiefonder hade en negativ avkastning samtidigt som innehavet i onoterade fastighetsaktier hade en positiv utveckling för hel året. Ränteportföljen, cirka 57 procent av totalportföljen och som är skuldmatchad, hade en negativ avkastning för helåret. Det berodde på de kraftigt stigande marknadsräntorna men också på den långa durationen, den genomsnittliga återstående löptiden på obligationerna i portföljen, som var nära 10 år. Räntorna för stats-,

bostads- och kreditobligationer avslutade året på en högre räntenivå jämfört med räntenivån vid förra årsskiftet.

Den stigande räntan under året medförde att både livförsäkringsavsättningen såväl som obligationernas värde i ränteportföljen minskade.

Det positiva resultatet ökade konsolideringsfonden, som ingår i eget kapital, och uppgick till 2 574,6 (8 686,0²⁰) miljoner kronor. Medel i konsolideringsfonden tilldelas till pensionsspararna och pensionärerna och utbetalas som återbäring i samband med pensionsutbetalningarna.

14.2.1.2 Fondförsäkringens tekniska resultat

Det tekniska resultatet för fondförsäkringen uppgick till 10,9 (146,4) miljoner kronor, vilket innebär en nedgång jämfört med 2021. Resultatet beror främst på den kraftigt minskad värdeförändring på placeringstillgångarna, för vilka respektive pensions sparare och pensionär bär placeringsrisken. Värdeförändringen beror på ett historiskt dåligt börsår med låg avkastning på aktiemarknaden under år 2022. Uttag av administrationsavgift uppgick till 490,5 (579,4) miljoner kronor, kapitalavkastning överförd från finansrörelsen blev lägre och uppgick till 16,4 (24,2) miljoner kronor och driftkostnaderna ökade till -499,6 (-460,1) miljoner kronor samt övriga tekniska intäkter ökade till 3,6 (2,9) miljoner kronor.

Fondförsäkringsåtaganden uppgick till 1 827 503 (2 060 648) miljoner kronor.

Förändringen av fondförsäkringsåtaganden på -233 145 miljoner kronor beror främst på den kraftiga värdeminskningen i fondförsäkringen. Även avsättningar och uttag påverkar.

Till avgiftsuttaget adderas 16,4 (24,2) miljoner kronor för den kapitalavkastning som överförts från finansrörelsen till försäkringsrörelsen i syfte att ge pensions spararna och pensionärerna inom fondförsäkring sin rättmätiga del av det ackumulerade handelslagerresultatet. Det kommer dem till del genom att avgiftsuttaget minskas med samma belopp. När man ser dessa två poster tillsammans har avgiftsuttaget minskat med -96,7 (86,1²¹) miljoner kronor och uppgick till 506,9 (603,6) miljoner kronor.

14.2.1.3 Icke tekniskt resultat

Icke tekniskt resultat uppgick till -37,1 (12,6) miljoner kronor och där ingår både realiserat och realiserat handelslagerresultat för året, överföringen från finansrörelsen till försäkringsrörelsen, samt kapitalavkastningen.

Handelslagrets realiserade fondkursresultat för 2022 var 5,0 (7,6) miljoner kronor och realiserat valutaresultat på -26,9 (29,3) miljoner kronor. Det realiserade handelslagerresultatet var -3,7 (-2,1) miljoner kronor. Överföringen av handelslagrets resultat till försäkringsrörelsen var -16,4 (-24,2) miljoner kronor 2022. Kapitalavkastningen uppgick till 4,7 (1,9) miljoner kronor, övriga intäkter uppgick till 0,2 (0,1) miljoner kronor och avser erhållet skadestånd.

Fond- och valutaresultatet varierar kraftigt mellan åren beroende på svängningarna i fondhandeln som skapar differenser mellan myndighetens kurser och den kurs som spararna får. Variationen gentemot förra året är naturlig utefter den handelsmodell myndigheten använder och utefter de historiska variationerna i resultaten.

14.2.1.4 Uttag av administrationsavgift

Uttaget av administrationsavgift från pensions sparare och pensionärer avseende hela premiepensionen uppgick till 512,5 (608,3) miljoner kronor. Av avgiftsuttaget avsåg 490,5 (579,4) miljoner kronor fondförsäkringen och 22,0 (28,8) miljoner kronor avsåg den traditionella försäkringen.

14.2.1.5 Driftkostnader

Pensionsmyndighetens totala driftkostnader avseende premiepension uppgick till 520,5 (481,6) miljoner kronor. Ökade driftkostnader mellan åren förklaras främst av en återvunnen rättegångskostnad om 27,7 miljoner för år 2021, minskade köpta tjänster och ökning av personalkostnader. Driftkostnaden per pensions sparare/pensionär blev därmed

²⁰ Jämförelsebelopp föregående år har justerats.

²¹ Jämförelsebelopp föregående år har justerats.

64,5 (60,6) kronor²². Av driftkostnaderna svarade posten personalkostnader för 43,0 (43,0) procent och uppgick till 224,0 (207,3).

Köpta tjänster uppgår till 140,5 (152,8) och innehåller bland annat köp av it-tjänster, administrativa tjänster, konsulttjänster och lokalvård. Administrationsersättningar till andra myndigheter uppgår till 67,3 (71,9) miljoner kronor och är ersättningar till Skatteverket och Kronofogdemyndigheten för premiepensionens andel av deras kostnader för administration av den allmänna pensionen.

Advokatkostnader minskade till 27,3 från 35,4 miljoner kronor.

Kostnaden för avskrivningar, vilka främst hänförs till avskrivningar på immateriella anläggningstillgångar, minskade jämfört med föregående år och uppgick till 24,2 (26,4) miljoner kronor.

Driftkostnaderna har i sin helhet fördelats på de två produkterna fondförsäkring och traditionell försäkring. Varje produkt ska över tid bära sina egna kostnader. För år 2022 har fondförsäkring belastats med 499,6 (460,3) miljoner kronor och traditionell försäkring med 20,9 (21,4) miljoner kronor.

²² Vid beräkningen används medelantalet pensionssparare/pensionärer över året. Medelantalet pensionssparare/pensionärer under år 2022 uppgick till 8 070 554 (7 943 921).

14.3 Femårsöversikt och sammanställning väsentliga uppgifter

	2022	2021	2020	2019	2018
Resultat och ställning:					
Resultat					
Premieinkomster, traditionell försäkring	10 806 697	9 370 761	7 344 695	7 214 957	5 745 903
Premieinkomster, investeringsavtal ¹	53 669 907	50 010 656	49 069 607	47 317 232	46 385 075
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	333 817	819 679	57 675	4 329 906	31 967
Försäkringsersättningar	-2 248 146	-1 934 516	-1 682 143	-1 431 630	-1 199 593
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	2 585 415	8 832 274	2 771 518	5 619 664	1 386 560
Årets resultat	2 548 286	8 845 016	2 829 815	5 554 285	1 344 354
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar traditionell försäkring	61 930 033	63 715 801	53 379 825	46 430 931	35 239 609
Placeringstillgångar för försäkringar för vilka de försäkrade bär risk	1 827 451 581	2 060 590 943	1 578 669 468	1 458 048 550	1 102 591 410
Placeringstillgångar övriga	69 086 816	65 515 186	64 026 657	62 409 076	58 611 744
Försäkringstekniska avsättningar traditionell försäkring	34 896 323	37 660 824	34 779 987	29 601 844	23 319 416
Försäkringstekniska avsättningar för försäkringar för vilka de försäkrade bär risk	1 827 503 071	2 060 647 603	1 578 779 328	1 458 116 731	1 102 716 254
Eget kapital vid årets ingång/Balanserad kapitalförändring	26 223 076	18 603 105	16 761 734	11 980 950	11 239 013
Årets resultat	2 548 286	8 845 016	2 829 815	5 554 285	1 344 354
Eget kapital vid årets utgång/konsolideringskapital	27 171 867	26 223 076	18 603 105	16 761 734	11 980 950
Nyckeltal, Traditionell försäkring					
Solvensgrad, %	177,5	169,2	153,5	156,8	151,1
Kollektiv konsolideringsnivå, %	90,7	105,9	107,2	109,3	100,2
Genomsnittlig återbäringsränta, %	1,8	8,1	5,8	6,5	7,5
Direktavkastning, % ²	0,57	1,43	0,13	0,11	0,11
Totalavkastning, % ³	-13,19	7,37	4,71	17,04	2,12
Nyckeltal Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent, % ⁴	0,03	0,02	0,03	0,05	0,04
Avgiftsuttag i procent av placeringstillgångar, %	0,03	0,04	0,04	0,04	0,07

¹Premier avseende fondförsäkring redovisas som investeringsavtal och bokförs inte över resultaträkningen.

²Direktavkastning har endast beräknats för traditionell försäkring då avsikten är att redovisa resultatet av kapitalförvaltningen. Direktavkastning beräknas i procent av genomsnittligt verkligt värde på placeringstillgångar inklusive bankmedel hänförliga till traditionell försäkring.

³Totalavkastning har endast beräknats för traditionell försäkring då avsikten är att redovisa resultatet av kapitalförvaltningen. Totalavkastning beräknas i procent av genomsnittligt verkligt värde på placeringstillgångar inklusive bankmedel hänförliga till traditionell försäkring.

⁴Driftkostnader i procent av genomsnittligt verkligt värde på placeringstillgångar inklusive bankmedel men exklusive övriga placeringstillgångar avseende tillfällig förvaltning av preliminära avgiftsmedel beräknat på senast 12-månadersperioden.

Femårsöversikt, fortsättning

Belopp i tkr

	2022	2021	2020	2019	2018
Övriga uppgifter					
Fondförsäkring					
Antal pensionssparare ^{1,3}	6 283 713	6 204 286	6 168 896	6 081 269	5 989 629
Antal fondbyten	626 333	910 621	879 650	597 336	739 184
Antal beslut om nybeviljad premiepension	92 748	85 960	79 351	91 360	91 659
Antal pensionärer med fondförsäkring ²	1 488 667	1 434 798	1 381 612	1 330 870	1 264 465
Fondförsäkring, totalt	7 772 380	7 639 084	7 550 508	7 412 139	7 254 094
Traditionell försäkring					
Antal beslut om nybeviljad premiepension	23 969	21 043	20 300	21 628	19 663
Antal pensionärer med traditionell försäkring ²	372 553	355 957	341 502	326 457	309 287
Antal pensionssparare ¹	839	797	722	662	662
Traditionell försäkring, totalt	373 392	356 754	342 224	327 119	309 949
Premiepension, totalt					
Antal pensionssparare och pensionärer ⁴	8 145 772	7 995 838	7 892 732	7 739 258	7 564 043
Antal beslut om nybeviljad premiepension	116 717	107 003	99 651	112 988	111 322
Antal pensionärer med premiepension	1 861 220	1 790 755	1 723 114	1 657 327	1 573 752
Utbud på fondtorget					
Antal fondförvaltare	63	64	65	67	94
Antal fonder	462	466	482	478	783

¹Antal pensionssparare definieras som individer som någon gång fått egen eller överförd pensionsrätt och ej tar ut pension för tillfället.

²Antal pensionärer definieras som en individ som för närvarande får pensionsutbetalning.

³Antal pensionssparare rättad år 2020.

⁴Pensionsmyndigheten har beslutat att man ska använda samma definition i årsredovisningen som definition av sparare/pensionär i den officiella statistiken (SOS) för premiepensionen.

14.4 Resultaträkning

	Not	2022	2021
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelse			
Premieinkomst	45	10 806 697	9 370 761
Avgifter fondförsäkring	46	490 504	579 351
Kapitalavkastning, intäkter	47	45 037 287	77 738 721
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	48		
Värdeökning på övriga placeringstillgångar		-	4 982 668
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar		-	381 384 296
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		16 357	24 228
Övriga tekniska intäkter		3 763	3 052
Försäkringsersättningar			
Utbetalda försäkringsersättningar	49	-2 248 146	-1 933 933
Förändring i avsättning för oreglerade skador	50	-310	-240
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	51	2 766 006	-2 881 746
Fondförsäkringsåtagande	52	256 123 951	-457 497 842
Övriga försäkringstekniska avsättningar	53	-37	-8
Driftkostnader	54–55	-520 515	-481 622
Kapitalavkastning, kostnader	56	-451 406	-4 852
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	57		
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar		-9 062 721	-1 649 916
Värdeminskning på fondförsäkringstillgångar		-300 376 015	-800 644
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		2 585 415	8 832 274
Icke-teknisk redovisning			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		2 585 415	8 832 274
Kapitalavkastning, intäkter	58	22 907	37 051
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	59	-	-
Kapitalavkastning, kostnader	60	-40 130	1 884
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	61	-3 699	-2 115
Kapitalavkastning överförd till livförsäkringsrörelsen		-16 357	-24 228
Övriga intäkter		150	150
Årets resultat		2 548 286	8 845 016

14.5 Resultatanalys

	Totalt	Fondförsäkring	Traditionell försäkring
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat			
Premieinkomst	10 806 697		10 806 697
Avgifter fondförsäkring	490 504	490 504	
Kapitalavkastning, intäkter	45 037 287	44 698 028	339 259
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	-		
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	16 357	16 357	
Övriga tekniska intäkter	3 763	3 625	138
Försäkringsersättningar	-2 248 456		-2 248 456
Förändring i försäkringstekniska avsättningar	258 889 920	256 123 951	2 765 969
Driftkostnader	-520 515	-499 631	-20 884
Kapitalavkastning kostnader	-451 406	-445 964	-5 442
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-309 438 736	-300 376 015	-9 062 721
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	2 585 415	10 855	2 574 560
Livförsäkringsrörelsens icke-tekniska resultat			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	2 585 415	10 855	2 574 560
Kapitalavkastning intäkter	22 907	22 907	
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-3 699	-3 699	
Kapitalavkastning, kostnader	-40 130	-40 130	
Kapitalavkastning överförd till livförsäkringsrörelsen	-16 357	-16 357	
Övriga intäkter	150	150	
Årets resultat	2 548 286	-26 274	2 574 560
Försäkringstekniska avsättningar:			
Livförsäkringsavsättningar	-34 894 818	-	-34 894 818
Oreglerade skador	-5 398	-4 152	-1 246
Fondförsäkringsåtaganden	-1 827 503 071	-1 827 503 071	-
Övriga försäkringstekniska avsättningar	-6 084 220	-6 083 961	-259
Summa försäkringstekniska avsättningar	-1 868 487 507	-1 833 591 184	-34 896 323
Resultat exklusive poster där försäkringstagaren bär risken			2022
Tekniskt resultat fondförsäkring exklusive driftkostnader ¹			510 486
Tekniskt resultat traditionell försäkring exklusive driftkostnader ²			2 595 444
Driftkostnader			-520 515
Kapitalintäkter			22 907
Kapitalkostnader			-43 829
Kapitalavkastning överförd till livförsäkringsrörelsen			-16 357
Övriga intäkter			150
Resultat			2 548 286

¹Resultatet inkluderar avgiftsuttag 490 504 tkr respektive övriga tekniska intäkter 3 625 tkr.

²Resultatet inkluderar avgiftsuttag med -21 978 tkr respektive övriga tekniska intäkter med 138 tkr.

14.6 Noter premiepension

Not 45 Premieinkomst	2022	2021
Inbetalda premier	10 807 115	9 371 128
Återköp avseende negativa pensionsrätter	-418	-367
Summa	10 806 697	9 370 761

Not 46 Avgifter fondförsäkring	2022	2021
Avgift på pensionsspararnas fondbesittning	490 504	579 351
Summa	490 504	579 351

Not 47 Kapitalavkastning, intäkter	2022	2021
Utdelning på onoterade aktier	248 453	-
Utdelning i aktiekonsortiet	88 162	78 398
Ränteintäkter m.m.	2 644	-
Realiserad vinst, netto, aktier och andelar	-	746 133
Summa	339 259	824 531

Investeringsavtal, fondförsäkring

Utdelningar	17 332	10 316
Ränteintäkter m.m.	37 578	-
Realiserad vinst, netto, aktier och andelar	38 086 005	73 039 855
Realiserad vinst, netto, obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	280 235
Valutakursvinster, netto	6 557 113	3 583 784
Summa	44 698 028	76 914 190
Resultat netto	45 037 287	77 738 721

Not 48 Orealiserade vinster på placeringstillgångar	2022	2021
Aktier och andelar	-	4 982 668
Summa	-	4 982 668

Investeringsavtal, värdeökning på fondförsäkringstillgångar

Aktier och andelar	0	381 384 296
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0	-
Värdeökning investeringsavtal	0	381 384 296
Resultat, netto	0	386 366 964

Not 49 Försäkringsersättningar	2022	2021
Utbetalda försäkringsersättningar	-2 248 146	-1 933 933
Summa	-2 248 146	-1 933 933

Not 50 Förändringar i avsättning för oreglerade skador	2022	2021
Ingående avsättning	-3 789	-2 450
Utgående avsättning	-5 398	-3 789
Årets förändring	-1 609	-1 339
Varav:		
Förändring oreglerade skador	-310	-240
Förändring oreglerade skador investeringsavtal	-1 299	-1 099
Årets förändring	-1 609	-1 339

Not 51 Förändring i livförsäkringsavsättningar	2022	2021
Ingående avsättning	-37 660 824	-34 779 078
Inbetalningar	-10 806 697	-9 370 761
Utbetalningar	2 248 146	1 933 932
Driftkostnadsuttag	29 066	26 564
Ränta	-448 693	-225 928
Riskresultat	27 298	41 958
Olika premie- och premiereservgrunder	3 123 263	2 336 583
Ändrad värderingsränta	8 580 686	2 011 003
Ändrad reservsättningsmetod efterlevandeskydd	-	-14 962
Ändrat dödlighetsantagande	-	373 384
Övrigt	12 937	6 481
Utgående avsättning	-34 894 818	-37 660 824
Årets förändring	2 766 006	-2 881 746

Not 52 Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk	2022	2021
<i>Fondförsäkringsåtagande</i>		
Kapitalavkastning intäkter fondförsäkring	-44 698 028	-76 914 190
Kapitalavkastning kostnader fondförsäkring	445 964	0
Orealiserad vinst/förlust fondförsäkring	300 376 015	-380 583 652
Summa	256 123 951	-457 497 842

Not 53 Förändring i övriga försäkringstekniska avsättningar	2022	2021
Ingående avsättning	-5 872 458	-4 469 744
Utgående avsättning	-6 084 220	-5 872 458
Årets förändring	-211 762	-1 402 714
Varav:		
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar	-37	-8
Förändring övriga försäkringstekniska avsättningar investeringsavtal	-211 725	-1 402 706
Årets förändring	-211 762	-1 402 714

Not 54 Driftkostnader	2022	2021
Funktionsindelad		
Administrationskostnader	-520 515	-481 622
Personalkostnader	-224 027	-207 321
Lokalkostnader	-15 850	-13 625
Köpta tjänster*	-140 486	-152 756
It-kostnader	-18 515	-14 307
Avskrivningar	-24 238	-26 415
Administrationsersättning till andra myndigheter	-67 295	-71 932
Övrigt	-30 104	4 734
Driftkostnader brutto	-520 515	-481 622

*) Varav revisionskostnader Riksrevisionen -1 358 tkr (-2 333 tkr)

Not 55 Transaktioner med närstående	2022	2021
Försäkringskassan*	-55 587	-61 626
Statens servicecenter**	-6 938	-7 452
Skatteverket***	-61 788	-64 872
Kronofogdemyndigheten***	-1 090	-1 676
Summa	-125 403	-135 626

*) Ersättning har erlagts för premiepensionens andel av köp av it-tjänster, administrativa tjänster och lokalvård.

***) Ersättning har erlagts för premiepensionens andel av köp av administrativa tjänster.

***) Ersättning har erlagts för premiepensionens andel av administration av den allmänna pensionen.

Not 56 Kapitalavkastning, kostnader	2022	2021
Räntekostnader m.m.	-5 442	-4 852
Summa	-5 442	-4 852

Investeringsavtal, fondförsäkring

Realiserad förlust, netto, obligationer och andra räntebärande värdepapper	-445 964	-
Summa	-445 964	-
Resultat netto	-451 406	-4 852

Not 57 Orealiserade förluster på placeringstillgångar	2022	2021
Aktier och andelar	-2 116 327	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-6 946 394	-1 649 916
Summa	-9 062 721	-1 649 916

Investeringsavtal, värdeminskning på fondförsäkringstillgångar

Aktier och andelar	-293 971 147	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-6 404 868	-800 644
Summa	-300 376 015	-800 644
Resultat netto	-309 438 736	-2 450 560

Not 58 Kapitalavkastning, intäkter*	2022	2021
Utdelning på aktier och andelar	38	2
Ränteintäkter	17 502	102
Realiserad vinst, netto, aktier och andelar	5 367	7 637
Valutakursvinster, netto	-	29 310
Summa	22 907	37 051

*) Från tillgångar som innehas för handelsändamål.

Not 59 Orealiserade vinster på placeringstillgångar*	2022	2021
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	0	-
Summa	0	-

*) Från tillgångar som innehas för handelsändamål.

Not 60 Kapitalavkastning, kostnader*	2022	2021
Räntekostnader	-12 818	-89
Periodisering återvunna räntekostnader	-	163
Upplöst avsättning räntekostnad	-	1 872
Valutakursförluster, netto	-26 905	-
Realiserad förlust, netto, obligationer och andra räntebärande värdepapper	-407	-62
Summa	-40 130	1 884

*) Från skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde.

Not 61 Orealiserade förluster på placeringstillgångar*	2022	2021
Aktier och andelar	-3 699	-2 114
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-1
Summa	-3 699	-2 115

*) Från tillgångar som innehavs för handelsändamål.

15 Frivillig pensionsförsäkring

Frivillig pensionsförsäkring tillkom vid den allmänna folkpensioneringens införande år 1914. Försäkringens uppgift var att tjäna som ett komplement till de obligatoriska försäkringarna. Möjligheten att göra inbetalningar till försäkringen togs bort den 1 januari 1981. Den yngsta försäkrade är född 1980. Lagrummet utgörs av förordning (1962:521) om frivillig pensionsförsäkring.

15.1 Kapitalflöde och antal försäkrade

Möjligheten att göra inbetalningar till försäkringen upphörde den 1 januari 1981. Pensionsutbetalningarna uppgick till 20,8 (22,1) miljoner kronor. Antalet pensionärer uppgick vid årets utgång till 2 527 (2 716) personer. Det finns 561 (1 086) personer som ännu inte ansökt om pension eller återköp.

15.2 Tillgångarnas marknadsvärde, fördelning och avkastning

Det bokförda värdet på de förvaltade tillgångarna uppgick per den 31 december 2022 till 256,6 (313,1) miljoner kronor. Tillgångarna består nästan uteslutande av obligationer.

Tabell 108. Tillgångarnas fördelning i miljoner kronor

Tillgångsslag	Bokfört 31 dec 2022 mnkr	Bokfört 31 dec 2021 mnkr	Bokfört 31 dec 2020 mnkr
Räntekonsortium total portfölj	256,6	313,1	345,6

Från och med 2015 övergick frivilliga pensionsförsäkringens fem separat förvaltade fonder till en gemensam förvaltning i ett konsortium hos Kammarkollegiet. Samförvaltningen gör det möjligt att matcha Pensionsmyndighetens åtagande med tillgångarna inom förvaltningen. Övergången till full skuldmatchning sker successivt genom att invänta framtida kupongutbetalningar och obligationsförfall. När skuldmatchningen är genomförd ska överskottet vara jämnt fördelat inom samma löptidssegment som skuldens kassaflöden. Avkastningen under året var -11,56 (-2,19) procent för samtliga tariffgrupper, jämfört med -8,94 (-1,08) procent för index. Portföljen består av cirka två tredjedelar bostads-, kommun- och företagsobligationer och cirka en tredjedel statsobligationer. Jämförelseindex innehåller lika delar bostads- och statsobligationer. Samtliga obligationers marknadsräntor steg under året. Bostadsobligationers räntor steg samtidigt relativt mer än statsobligationsräntorna. Portföljens underavkastning berodde främst på att vissa obligationer som ingår i portföljen hade en relativt sämre kursutveckling samt en genomsnittlig längre ränteduration jämfört med de obligationer som ingår i jämförelseindexet.

Både stats- och bostadsobligationernas räntor avslutade året på en genomsnittlig högre nivå jämfört med i början av året.

Tabell 109. Totalavkastning per tariffgrupp

Tariffgrupp	2022 Avkastning i %	2021 Avkastning i %	2020 Avkastning i %
Äldre	-11,56	-2,19	3,09
1936	-11,56	-2,19	3,09
1938	-11,56	-2,19	3,09
1958	-11,56	-2,19	3,09
1977	-11,56	-2,19	3,09

15.3 Överskott och vinstutdelning

Överskottet utgörs av säkerhetsfonden som är skillnaden mellan tillgångarna å ena sidan och summan av premiereserven, omkostnadsfonden, eventuell ersättningsreserv och

eventuell skuld på Statens checkräkning å andra sidan. Överskottet beräknas för de fem olika tariffgrupperna.

Premiereserven beräknas som kapitalvärdet av framtida förväntade utbetalningar av grund- och tilläggsbelopp. För att beräkna kapitalvärdet görs antagande om framtida återstående livslängd samt om avkastning på tillgångarna. Antagandena om livslängd redovisas i tabellen nedan och är baserade på statistik om dödlighet i försäkringskollektivet och är oförändrade sedan 2015.

Per den 31 december 2022 uppgick den totala premiereserven, ersättningsreserven och skuld SCR (Statens checkräkning i Riksbanken) till 180,6 (232,5) miljoner kronor.

Tabell 110. Antaganden om livslängd och avkastning med reservberäkning

	Återstående livslängd ¹ vid 65	B	C	Vägd snitt-avkastning
Kvinnor	22,4	0,001685	0,1233	3,06 %
Män	20,6	0,0007368	0,1367	3,06 %

¹Dödlighetsintensitet beräknas med Makehams formel $my(x)=(b/1000)*exp(c*x)$, där x är ålder.

Omkostnadsfonden är avsatt för att täcka framtida administrationskostnader för försäkringen. Dess totala storlek uppgår till 29,1 (35,4) miljoner kronor och storleken på respektive tariffgrupps fond framgår av tabellen nedan, där även de övriga posterna som behövs för beräkning av överskottet (säkerhetsfonden) redovisas.

Tabell 111. Tillgångar, premiereserv, ersättningsreserv, omkostnadsfond, skuld SCR samt säkerhetsfond per tariffgrupp

Tariffgrupp	Tillgångar inkl. fordran SCR tkr	Premiereserv tkr	Ersättningsreserv tkr	Omkostnadsfond tkr	Skuld SCR tkr	Säkerhetsfond tkr
Äldre	710,6	263,5	155,4	0	0,0	291,7
1936	2 071,5	980,8	0	524,4	45,6	520,7
1938	91 045,0	58 900,3	0	10 813,4	1 642,6	19 688,7
1958	153 532,3	110 580,2	0	16 689,4	1 568,3	24 694,4
1977	9 213,4	6 367,1	0	1 036,1	113,3	1 696,8
Totalt	256 572,8	177 092,0	155,4	29 063,4	3 369,8	46 892,2

Enligt försäkringstekniska beräkningsunderlaget beräknas utrymmet för att höja försäkringsbeloppen med överskottsmålet. Utöver grundbeloppet som fastställs enligt de ursprungliga tariffböckerna kan tilläggsbeloppen höjas då överskott uppkommer i försäkringsrörelsen, med undantag för den äldre tariffgruppen där ingen fördelning av överskottet sker. Vid utgången av året beräknades följande överskott, utöver överskottsmålet, redovisade i tabell 112.

Tabell 112. Buffert utöver överskottsmålet, per tariffgrupp

Tariffgrupp	Fördelningsbara tillgångar tkr	Buffert utöver överskottsmålet tkr	Utöver överskottsmål %
1936	1 501,5	331,3	28
1938	78 589,0	10 476,8	15
1958	135 274,5	9 182,0	7
1977	8 064,0	664,2	9

Den kraftiga ökningen av marknadsräntorna har inneburit att bufferten utöver överskottsmålet sedan förra året blivit avsevärt större i samtliga tariffgrupper. Dock är för närvarande ingen ytterligare höjning av tilläggsbeloppen i någon av tariffgrupperna beslutad.

15.4 Kostnad för förvaltningen

Kostnaden för den externa kapitalförvaltningen av den frivilliga pensionsförsäkringen uppgick totalt till cirka 0,3 (0,4) miljoner kronor. Procentuellt utgör kostnaden 0,131 (0,129) procent av det förvaltrade kapitalet.

15.5 Försäkrings- och finansiella risker

Försäkrings-, matchnings och finansiella risker uppstår i den frivilliga pensionsförsäkringen. Risken för insolvens bärs ytterst av staten.

I och med att en samförvaltning inleddes under 2015 av de fem fonderna inom den frivilliga pensionsförsäkringen är det möjligt att matcha förfallotider för skuld och tillgångar. Skuldmatchning sker och innebär att risken för insolvens blir låg, då matchningen sänker ränterisken. Det är särskilt viktigt eftersom denna försäkring endast har utflöden.

15.5.1 Fördelning av risker mellan pensionssparare och pensionärer respektive Pensionsmyndigheten

I den frivilliga pensionsförsäkringen bär ytterst staten risken för insolvens genom att garantera de försäkrade utbetalningarna av grund- och tilläggsbelopp. En viss risk bärs dock av försäkringstagarna i form av risk för låg framtida återbäring. Om förvaltningen ger ett överskott så återförs detta till pensionärerna i form av ett tilläggsbelopp.

15.5.2 Finansiella risker

Genom placeringar i olika typer av finansiella instrument utsätts pensionsspararna och pensionärerna indirekt för finansiella risker i form av marknadsrisker, kreditrisker och likviditetsrisker. De finansiella riskerna bedöms som relativt låga i dessa tillgångsportföljer. Enligt lag (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet ska den frivilliga pensionsförsäkringens fonder förvaltas av Kammarkollegiet. Förvaltningen ska ske enligt de föreskrifter regeringen utfärdar och enligt nyss nämnda lag, samt enligt överenskommelse mellan Kammarkollegiet och Pensionsmyndigheten. Förvaltningen av kapitalet och administrationen är reglerat i en överenskommelse mellan parterna, som uppdaterades i samband med att samförvaltning inleddes.

15.5.3 Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på, eller framtida kassaflöden från, ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriset. Marknadsrisken i den frivilliga pensionsförsäkringen är främst i form av ränterisk, det vill säga hur värdet förändras på obligationstillgångarna när marknadsräntan rör sig. Ränterisken mäts i begreppet duration. Durationen beskriver en obligations genomsnittliga återstående löptid.

Ränteförvaltningen sker i Kammarkollegiets Frivilliga pensionsförsäkringsräntekonsortium. I konsortiet sker en skuldmatchning vilket minskar ränterisken.

Tabell 113. Exponeringen på Pensionsmyndighetens resultat och eget kapital vid en förändring på en procentenhet i marknadsräntan motsvarar en förändring 2022–2020 (belopp i tusen kronor)

	2022	2021	2020
Finansiella placeringstillgångar, ränta upp 1 procentenhet	-12 338,5	-18 468,4	-22 291,6
Finansiella placeringstillgångar, ränta ner 1 procentenhet	13 970,9	21 127,7	25 612,8
Försäkringstekniska avsättningar, ränta upp 1 procentenhet	12 689,4	19 261,3	23 049,5
Försäkringstekniska avsättningar, ränta ner 1 procentenhet	-14 688,3	-22 712,2	-27 436,2
Netto. Ränta upp 1 procentenhet	350,8	793,0	757,9
Netto. Ränta ner 1 procentenhet	-717,4	-1 584,5	-1 823,4

15.5.4 Kreditrisk

Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan fullgöra sitt åtagande och därmed försäkras en förlust. Emittenters, låntagares och motparters kreditvärdighet fastställs normalt med hjälp av kreditvärderingsinstituten.

Ränteförvaltning sker i Kammarkollegiets Frivilliga pensionsförsäkringsräntekonsortium som placerar i skuldförbindelser (Stats-, säkerställda bostadsobligationer och kreditobligationer med hög kreditkvalitet). Enligt lag (1998:1757) om förvaltning av vissa fonder inom socialförsäkringsområdet ska Kammarkollegiet placera fondmedlen i skuldförbindelser med låg kreditrisk. Bedömning av vad som är låg kreditrisk ska ske i enlighet med den av Kammarkollegiets fonddelegation årliga fastställda placerings- och riskpolicy för Kammarkollegiets konsortier i tillämpliga delar. Kreditrisken i placerings-

och riskpolicyn begränsas genom limiter per ratingkategori där den högsta tillåtna risken är i placeringar hos emittenter med en rating om lägst BBB-, så kallad *investment grade*.

15.5.5 Likviditetsrisk

Likviditetsrisk innebär i första hand risken för att Pensionsmyndigheten inte kan fullgöra sina betalningsåtaganden utan att göra en upplåning eller behöva avyttra ett finansiellt instrument till en merkostnad. En annan typ av likviditetsrisk är den risk som kan uppkomma om ett värdepapper är svårt att avyttra.

Likviditetsrisken inom kapitalförvaltningen styrs av samma lag och Kammarkollegiets placerings- och riskpolicy som beskrivs under Kreditrisk ovan. Likviditetsrisken begränsas genom att en övervägande del av placeringarna görs i värdepapper med hög likviditet noterade på väl etablerade marknader.

15.5.6 Försäkringsrisk

Försäkringsrisker finns i form av teckningsrisker, reservsättningsrisker och matchningsrisker. För frivilliga pensionsförsäkringen finns ingen teckningsrisk, då försäkringen inte längre är öppen för nya försäkringstagare. Det finns endast ett utflöde ur försäkringen.

15.5.6.1 Reservsättningsrisk

För varje försäkring avsätts en reserv som är en uppskattning av framtida utgifter på grund av försäkringen. Reservsättningsrisken består i att antagandena inte har valts tillräckligt väl, vilket innebär att den avsatta reserven visar sig vara otillräcklig.

Livförsäkringsavsättningen, reserven, bestäms utifrån grund- och tilläggsbeloppen med antaganden om framtida livslängder, avkastning på tillgångarna och driftkostnader. Risken hanteras genom försiktiga antaganden om återstående livslängd och avkastning.

Avkastningen bestäms utifrån en marknadsräntekurva och löptiden på kassaflödet. Den vägda snittavkastningen är 3,09 procent 2022 (0,70 procent). Före 2018 har en fast ränta använts: 1,50 procent.

Summan av premiereserven, ersättningsreserven och skuld SCR uppgick per den 31 december 2022 till 180,62 (232,5) miljoner kronor. Om livslängden hos pensionärerna ökar stiger kravet på reserven, medan den sjunker om livslängden minskar. Om livslängden ökar med ett år ökar reserven med 10,0 (12,7) miljoner kronor.

15.5.6.2 Matchningsrisk

Pensionsmyndigheten skuldmatcher i den frivilliga pensionsförsäkringen. Beräkning av skuldens kassaflöden sker halvårsvis och obligationsportföljen justeras sedan vid kupongutbetalningar och förfall för att uppnå bästa möjliga matchning samt för att hålla nere transaktionskostnaderna.

15.5.7 Överskottsmål

Syftet med överskottsmålet är att den frivilliga försäkringen med hög sannolikhet ska förbli solvent. Överskottsmålet anger hur mycket kapital, uttryckt i procent, som Pensionsmyndigheten ska hålla utöver livförsäkringsavsättningarna innan höjning av förmånerna kan bli aktuell. För spararen innebär överskottsmålet att Pensionsmyndigheten får bättre kontroll över höjningarna av pensionsbeloppet, så att de görs på ett sådant sätt att de inte äventyrar solvensen i försäkringen.

Tabell 114. Överskottsmål per tariffgrupp 2022

Tariffgrupp	Överskottsmål %
Äldre	23
1936	19
1938	16
1958	14
1977	16

16 Intygande om intern styrning och kontroll

Pensionsmyndighetens verksamhet omfattas av förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll.

Av förordningen framgår det att arbetet med intern styrning och kontroll syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och bedriver sin verksamhet effektivt och enligt gällande rätt, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt och att myndigheten hushållar väl med statens medel.

Processen ska även förebygga att verksamhetens utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter.

Myndighetsledningen ska säkerställa att det inom myndigheten finns en god intern miljö som skapar förutsättningar för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll.

Baserat på avdelningars självvärderingar, fortlöpande redovisningar och uppföljning av verksamheten, samt rapportering från riskheten och internrevisionens yttrande, redovisas här styrelsens bedömning av intern styrning och kontroll i Pensionsmyndigheten avseende 2022.

16.1 Processen för intern styrning och kontroll fungerar tillfredsställande

Pensionsmyndigheten har en etablerad modell och process för intern styrning och kontroll samt för riskhantering. Processen för intern styrning och kontroll baseras på COSO-modellen och regleras i policy för intern styrning och kontroll.

Myndighetens har en modell med tre ansvarslinjer. Ansvar och roller för att upprätthålla en god intern styrning och kontroll är definierade i Pensionsmyndighetens arbetsordning.

Risker bedöms löpande i enlighet med myndighetens ramverk för riskhantering, både på myndighetsnivå, avdelningsnivå och andra organisatoriska enheter. I samband med riskanalyserna bedöms även risken för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter.

Myndighetens riskbild och väsentliga risker har presenterats för styrelsen. Koppling finns mellan mål och risker i verksamheten. Risknivån i verksamhetens olika delar har följts upp under året. Nyckelkontroller har identifierats inom de processer som myndigheten anser vara mest kritiska ur ett kund- och verksamhetsperspektiv. Kontrollerna är implementerade och följs upp i samband med myndighetens fördjupade uppföljningar.

Inför intygandet om intern styrning och kontroll gör avdelningarna en självvärdering och bedömning av intern styrning och kontroll inom respektive ansvarsområde.

Internrevisionen har, baserat på de granskningar som genomförts under 2022, inte identifierat omständigheter som indikerar på att den interna styrningen och kontrollen såsom den definieras i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll inte i allt väsentligt är betryggande.

Styrelsens bedömning är att det sammantaget finns ett tillräckligt underlag för att lämna en rätt-visande redovisning av intern styrning och kontroll inom Pensionsmyndigheten.

16.2 Områden som diskuterats i samband med årets intygande

I arbetet med årets intygande har flera förbättringsområden identifierats. Områdena behöver förbättras och utvecklas men bedöms inte utgöra väsentlig brist i intern styrning och kontroll.

En under året inträffad incident bedöms dock vara så pass allvarliga att den utgör väsentlig brist i intern styrning och kontroll:

Avsteg från myndighetens Försäkringspolicy för premiepensionsrörelsen avseende att omräkna och avsluta utbetalningarna vid avslut av rysslandsfonder.

I samband med avslutet av rysslandsfonder våren 2022 uppstod frågan hur myndigheten ska hantera pensionärer som till följd av avslutet blivit av med hela sitt premiepensions-tillgodohavande. Den juridiska utredning som gjordes tog inte hänsyn till kravet i försäkringspolicyn att pensionsbeloppet ska sättas till noll om tillgodohavandet på kontot skulle bli negativt, samt hur denna regel tidigare tillämpats i myndigheten. Bedömningen gjordes därför att utbetalningarna skulle fortgå med lånade pengar till och med årsskiftet, för att sedan bli noll vid den ordinarie årsomräkningen i december. Incidenten rapporterades i september. En extra omräkning av premiepensionsutbetalningarna utfördes och utbetalningarna upphörde därmed från och med oktober.

16.3 Väsentliga risker – myndighetens riskbild

Myndighetens sammanställning av väsentliga risker visar på att den sammanvägda risknivån för Pensionsmyndigheten är fortsatt förhållandevis hög. Risknivån bedöms som medium till mellankritisk, i enlighet med myndighetens modell för värdering av risker.

Riskenivån påverkas dels av så kallade inneboende risker och dels av hur myndigheten hanterar sina risker bland annat genom en god intern styrning och kontroll.

Pensionsmyndigheten är fortsatt exponerad för höga inneboende risker, både genom den verksamhet som myndigheten bedriver och i den kontext som myndigheten verkar inom. Det rådande omvärldsläget och säkerhetspolitiska läget har påverkat myndighetens risker och behov av riskhantering.

16.4 Styrelsens ställningstagande och underskrifter

Styrelsen bedömer att det har funnits brister i den interna styrningen och kontrollen under den period som årsredovisningen avser enligt följande:

Avsteg från myndighetens *Försäkringspolicy för premiepensionsrörelsen* avseende att omräkna och avsluta utbetalningarna vid avslut av rysslandsfonder.

Styrelsen intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 20 februari 2023

Ingrid Burman
Ordförande

Daniel Barr

Sven-Erik Bucht

Golnaz Hashemzadeh Bonde

Anita Johansson
Vice ordförande

Marcus Karlsson

Tom Madell

Wendla Thorstensson

Eva Vestin

www.pensionsmyndigheten.se

